

Helyi Tanterv
Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára
1.-8. évfolyam

Budapest III. Kerületi
Csillagház Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény

OM: 201666

2020.

Hatályos: 2020.09.01.-től

TARTALOMJEGYZÉK

KOMMUNIKÁCIÓ 1-4. évfolyam	1
KOMMUNIKÁCIÓ 5–6. évfolyam.....	124
KOMMUNIKÁCIÓ 7–8. évfolyam.....	153
OLVASÁS – ÍRÁS 1-4. évfolyam.....	172
OLVASÁS – ÍRÁS 5-8. évfolyam.....	222
SZÁMOLÁS – MÉRÉS	247
KÖRNYEZETISMERET	292
JÁTÉKRA NEVELÉS 1-4. évfolyam	311
ÖNKISZOLGÁLÁS.....	343
ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT.....	352
DIGITÁLIS KULTÚRA.....	363
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK.....	368
HON- ÉS NÉPISMERET	384
ETIKA	387
OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA.....	390

KOMMUNIKÁCIÓ 1-4. ÉVFOLYAM

A tantárgy célja, hogy fejlesztő, inger gazdag környezetben váljon lehetőséggé a sérült gyermek számára a verbális, nem verbális és augmentatív alternatív kommunikáció alapelemeinek elsajátítása.

A hangzó beszéd fejlesztése során a fókuszpont a helyes beszéd elsajátítása, kívánságok kifejezése, kérdésekre adekvát válaszadás kialakítása, a beszéd alaki és tartalmi részének fejlesztése, a tisztább hanglejtés, a helyes hangképzés, a verbális kommunikáció kiépítése, a tanult versek és mondókák képességeknek megfelelő előadása. A komplex kommunikációs szükségletű tanulók esetében a meglévő beszéd nem alkalmas a hatékony kommunikációra. Ők a hagyományos kifejezési módok helyett gesztusok, fotók, rajzok, betűk, vagyis augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök használatával kapcsolódnak be a kommunikáció folyamatába, vesznek részt tananyag elsajátításában. Mivel az augmentált kommunikáció kialakításához, fejlesztéséhez a spontán interiorizálás helyett tanulási folyamat szükséges, fontos, hogy az érintett gyermekek ne csak AAK órán használják kommunikációs eszközeiket, és gyakorolják a kommunikációs stratégiákat, hanem az iskolai élet más színterén is. Erre kínál lehetőséget a Kommunikáció tantárgy, mivel a többi tantárggyal ellentétben nemcsak az augmentatív eszközök használatával, hanem a kommunikáció más dimenzióinak gyakorlásával is támogatja a mindennapi kommunikációfejlesztést. Így kitér a kommunikáció *funkcióira*: kérés, visszautasítás, élménymegosztás, szociális rutinok, figyelemfelhívás, érzések-érzelmek megosztása, információkérés, illetve információnyújtás kialakítása, fejlesztése. Gyakorlásnál figyelembe veszi a *kommunikáció kontextusát*; törekszik a társas viselkedés készségeinek fejlesztésére, tanítására; a kommunikáció módjának, eszközének fejlesztésére (helyes, tiszta beszéd elsajátítására, az érthető beszéd hiánya esetén AAK eszközök használatának gyakorlásával), a nyelvi készségek fejlesztésére, emellett megismerteti a tanulókkal az alapvető infokommunikációs technológiákat is.

A tananyag elsajátítása során nemcsak a komplex kommunikációs igényű gyermekek számára nyújtanak segítséget a képek (elsősorban PCS képsimbólumok) és a Nézd a kezem! gesztusjelgyűjteményben található gesztusjelek használata. A különböző tevékenységek, feladatok (pl. tárgyak megnevezése, analóg mondatalkotás) elvégzésénél - különösen az olvasás készségszintű elsajátítása előtt - érdemes a hangzó beszéddel kommunikáló tanulókkal is használni a PCS képsimbólumokat, gesztusjeleket. A nem beszélő, vagy beszéd útján alig kommunikáló gyermekek esetén törekedni kell, hogy a tanítási órán elsősorban a saját kommunikációs eszközét használja, csak akkor kerüljön sor a feladathoz összeállított tematikus tábla alkalmazására, ha a saját eszköz nem alkalmas a feladat elvégzésére.

További feladatok:

- a beszédmegértést és a beszédet eljuttatni a készség és képesség szintjére;
- motiváló értékeléssel kialakítani és fenntartani a környezettel, közösséggel való kapcsolatteremtés és kommunikáció igényét;
- fejleszteni és tudatosítani a beszéd, vagy az ezt kiegészítő, helyettesítő kommunikációs eszköz kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját;
- elérni, hogy a tanulók felismerjék az elemi szintű összefüggéseket, értsenek meg utasításokat, és ennek megfelelően cselekedjenek.

A tanulók számára fontos, hogy a beszéd és a megismert jelek használata során megvalósítsák

kommunikációjuk és metakommunikációjuk összhangját. A pedagógus feladata elérni, hogy a tanuló megértse magát, és megértse környezetét, passzív és aktív szókincsét gazdagítsa, a kommunikációs szintereket megismerje, a környezetben előforduló helyzeteket, tárgyakat, élőlényeket, eseményeket felismerje, megmutassa, megnevezze, fogalmi készletét bővítse, ezzel együtt a kommunikációhoz szükséges kognitív műveleti szinteket fejlessze. Ki kell alakítani az önálló kapcsolatteremtés lehetőségét, és az erre irányuló igényt. A tanuló ismerje meg az információs eszközökkel történő kapcsolattartás formáit és lehetőségeit, egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtással értelmezze a tömegkommunikációs és informatikai eszközök által közvetített információkat.

A témakörök megjelenése évfolyamonként

Témakör	Évfolyamok								
	1.	2.	(FZ.)	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Beszédfejlesztés, anyanyelv	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Társadalmi érintkezési formák	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Testünk és személyes teendőink	→	→	→	→	→	→	→		
Tájékozódás térben	→	→	→	→	→	→	→		
Tájékozódás időben	→	→	→	→	→	→	→		
Élőlények	→	→	→	→	→	→	→		
Előkészület a felnőtt életre	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Ünnepek	→	→	→	→	→	→	→		
Társas kapcsolatok								→	→
Médiaismeret								→	→

1–2. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok, utasítások megismerésének, megértésének, betartásának megalapozásával, a társas érintkezési, viselkedési formák gyakorlásával, a közösségi lét és az iskolai tevékenységek elfogadtatásával segíti.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés a következő területeken valósul meg:

- a szűkebb közösség szokásrendszerének, népi hagyományoknak a megismerése,
- a nemzeti ünnepek jelképeinek és az ünnepeken szokásos viselkedés és külsőségek megfigyelése.

Az önismeretet és a társas kultúra fejlesztését a tanuló saját testéről, személyiségéről, külső és belső tulajdonságairól szerzett tapasztalatokkal, a családi és iskolai szerepek megismerésével és megfigyelésével, a közösségi élethez, iskolai életformához szükséges alkalmazkodóképesség, aktivitás kialakításával segíti.

A testi és lelki egészségre nevelést az alapvető tisztálkodási szokások megismertetésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség és testi épség megóvását az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítségével, néhány fontos közlekedési szabály megismertetésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzeteinek, komfortjának megfigyeltetésével és a tanuló kommunikációjának megalapozásával segíti.

A családi életre nevelést a családtagok szerepeinek megismerése, a családi munkamegosztás megfigyelése, a családi ünnepek szokásainak, jellemzőinek megismerése, megnevezése, megkülönböztetése segíti.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területet a különböző szempontok alapján végzett környezeti megfigyelések, a természeti környezet szépségeinek észrevétele, az érzékszervek érzékelésének megfigyelése, az időjárás, az állatok, a növények és a természeti környezet szemlélése, megfigyelése támogatja.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti az alapvető viselkedési formák megalapozása, feladatok vállalása, társak számára egyszerű segítség nyújtása és a társas tevékenységek.

A mozgással kísért egyszerű versek, mondókák megalapozzák az esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképességet.

A hatékony, önálló tanulást a képességeknek és az érdeklődésnek megfelelő mennyiségű és nehézségű feladatok elvégzése segíti.

1. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 34 óra
Előzetes tudás	A tanuló érzékeli és megfigyeli a környezetéből érkező ingereket.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások megfigyelése, a mozgás-, és beszédállapot függvényében azok pontos követése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Száját csücsöríteni fúvásban. – Erős levegőfúvást megkísérelni rövid ideig. – Megnevezett tárgyat megfogni, letenni/ rámutatással, lábbal, kézzel vagy tekintettel kiválasztani. – Megérteni a gesztusok jelentését. – Figyelmét rövid ideig fenntartani. – Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. – A tanuló mozgásállapotát figyelembe véve minél pontosabban követni a mozgásokat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző- fújó-, szívógyakorlatok. – Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok. – Hallási figyelem fejlesztése. – Hangejtés – magánhangzók ejtése. – Szájállások utánzása. – Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok. – Növekvő szótagszámmal ciklizálás. 	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok, alapmozgások.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	– Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló mozgásállapotához igazodva fújni-szívni, nyelvét emelni. – Magánhangzókat képességeihez mérten tisztán ejteni. – Hangokat eszközökhöz rendelni, minél pontosabban egyeztetni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak megnevezése utánmondással, vagy tárgy-tárgy, tárgy -kép egyeztetése, kommunikációs segédeszköz (PCS képszimbólumok, gesztusjelek) használatával. – Főnevek többes száma. – Melléknevek kapcsolása tárgyakhoz. – Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). – Tárgyak megnevezése, egyeztetése. – Analóg mondatalkotások (főnévhez cselekvések kapcsolása, és fordítva). – Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotása. – Legfontosabb gesztusjelek elsajátítása. – Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkel, képsorokkal. – Egyszerű képolvasás. – Tevékenység – Gesztusok szóbeli megnevezése, motoros kivitelezésének gyakorlása, együttes alkalmazása. – Kooperációs képesség kialakítása: testi- és szemkontaktus létesítése. – Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés. – Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetésének megkísérlése. – A hasi légzés elemeinek gyakorlása: – Orron át belégzés, levegő tudatos visszatartásának megkísérlése a tanuló képességeihez mérten, szájon át kilégzés. 	

Fejlesztési feladat	– Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Irányított fújás, hangadással kísért fújás. – Rágóizmok erősítése. – A helyes nyelés technikájának megismertetése és gyakorlása. – Zörejek, hangok felismerése. – Alap zöngé próbalgatása, érzékelése háton, arcon, gégén. – Szájállások utánzásával a hangok felismerése, megkülönböztetése, leolvasása. – Hívóképek alapján hangutánzások gyakorlása. – Tárgy–kép egyeztetése megnevezés alapján rámutatással, ránézéssel. – Válaszadás szófajokhoz tartozó kérdésekre (Ki ez? Mi ez? Mit csinál? Milyen?). – Egymástól jól megkülönböztethető hangok differenciálásának gyakorlása (p-m, v-l, f-h, c-f). – A hangok időtartamának megfigyelése. – Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás. – Versek mondása közösen a megfelelő kommunikációs segédeszköz segítségével. – Mi hiányzik? Mi változott? Memórijáték. – Az olvasási haladási irány követésének gyakorlása. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése szóban, vagy kommunikációs segédeszközzel. Gyertya, láng, hangos – halk, bent, <i>belül</i>, érintés, tapintás, <i>szájtér</i>, fent, lent, kívül, kerekítés.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 24 óra
Előzetes tudás	Nevére reagál, jelét felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Szemkontaktus felvétele, egyszerű gesztusok megértése.	
1. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető viselkedési szabályokat megismerni, törekedni azok betartására. – Gyakorolni a csoport közösen használt gesztusait, szokásainak rendjét. – Megismerni a szűkebb otthoni és iskolai környezetével kapcsolatos képeket, szimbólumokat. – Ismerni teljes nevét, tanárát, társait nevének nevezni/ kiválasztani velük elemi szinten kommunikálni. – Érzelmek azonosítását gyakorolni másokon, képen. Saját érzetek, érzelmek felismerésének, megnevezésének kommunikációs eszköz bevonásával történő megismertetésének gyakorlása. – Megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Társas érintkezés. – A környezet kommunikációs jeleinek jobb megértése. – Útmutatás, megsegítés elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. – Mozdulatok szabályozása adott jelre. – Testkontaktus elfogadása, a félelem, diszkomfort érzet oldására. – Kéz gesztusjeleinek megismerése, gyakorlása. A szűkebb családi és iskolai környezetben leggyakrabban használt gesztusjelek megismerése, kísérlet azok minél pontosabb kivitelezésére. – Mozgásállapottól függően lehetőség egyéni gesztusjelek alkalmazására, ezek megismertetése a környezettel. – Fej gesztusjelei, egyszerű érzelmek eltúlzott mimikával történő kifejezésének felismerése. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Iskolai környezet. – Az iskolában általánosan alkalmazott képek (napirend, képei, órarend képei, napok, napszakok, idői és téri orientációt segítő képek) szimbólumként való értelmezése, osztályterem kívüli helyzetben történő felismerése. – Saját név. A társak és az iskola dolgozóinak neve. – Saját jel. Társak jele. – Alapvető udvariassági formák (köszönés, kérés) megismerése és alkalmazása. – Hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusok kiépítése (étkezés, öltözés, mosakodás). – A környezet hangjainak felismerése, reakció. – Családi kapcsolatok. Anya neve. Apa neve. Testvérek. Nagyszülők. – Egymás megismerése. – A megköszönés gyakorlása. – Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. <p><i>Tevékenység</i> Üdvözlés, belépés kopogás után, köszönés. Szem irányítása tárgyakra, mozgás követése szemmel.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Ütem, intenzitás, időtartam változtatásának felismerése.</p> <p>Mondókák, dalok önállóan vagy segítséggel történő ritmizálása tapssal, hangszerrel. Rövid, hosszú mondókák, dalok megkülönböztetése. Halk, hangos fogalmának megismerése.</p> <p>Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás kivitelezése önállóan vagy segítséggel.</p> <p>Érzelmek felismerése, beszédállapottól függő megnevezése/gesztussal való kifejezése/képeken való felismerése, kiválasztása.</p> <p>Az alapvető érzelmek kifejezésének gyakorlása tükör előtt.</p> <p>Bemutatkozás gyakorlása, nevére történő reagálás. Társak és tanár kiválasztása mutatással/néven szólítása.</p> <p>Ismerős emberek, állatok, eszközök hangjainak megfigyelése.</p> <p>Intenzitás, hangerő, ütem változásainak megfigyelése.</p> <p>Fényképen megmutatja a tanuló családtagjait.</p> <p>Hangfelvételtől a környezet felismerése: az osztályterem és az iskola különböző szintereinek megkülönböztetése.</p> <p>Köszönés, bemutatkozás alkalmazásának gyakorlása az iskolai élet során.</p> <p>Személyek és tárgyak felismerése, azonosítása hang, tapintás útján.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Napirend, fontosabb események felidézése, jelzése a megismert képek, szimbólumok használatával.</p> <p>A tanulás során használatos képek alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>Szimbólumok keresése és megfejtése a szűkebb környezetben.</p> <p>Kép, mint jelzés. Kép, mint információs eszköz: a megismert képek alkalmazása a mindennapi kommunikációs helyzetekben.</p> <p>Az osztálytársak kommunikációs stratégiáinak megismerése, értelmezése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Bemutatkozás, név, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-asszisztens, <i>üdvözlés</i>, köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk.</p> <p>Egyszerűbb érzelmek (vidám, szomorú, mérges, fáradt).</p> <p>Felnőtt – gyerek, én, <i>enyém</i>, várj, <i>választás</i>, tessék, kérem, segíts, köszönöm.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendőink	Javasolt órakeret: 20 óra
Előzetes tudás	Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.	
1. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Testrészek megmutatása segítséggel (fej, törzs, végtagok). – Térben tájékozódni. – Segédkezzon, vegyen részt tisztálkodási szokásokban, kézmosásban, fogmosásban, mosdóhasználatban. – Saját holmiját felismerni. – Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni. Segítséggel levenni. – Egyre önállóbban cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni. – Megnevezni (megmutatni) felszólításra 2-3 ruhadarabot. – Kérni, megköszönni. – Választási helyzetben ételeket megnevezni, megmutatni. – Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. – Főfogalom alá rendelni az ételeket képek alapján. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Testünk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok). – Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. – Téri tájékozódás alapjai. – Kézmosásban aktív részvétel. Zsebkeendő használatára vonatkozó igény észrevétele. – Mosdóhasználat gyakorlása. <p><i>Öltözködés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása – együttműködéssel. – Saját ruhadarabok felismerése, ruhadarabok személyhez rendelése. 	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>AAK: kommunikációs eszközök használatának gyakorlása</i></p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> <i>Ruhadarabok válogatása</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Étkezés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel, az AAK megsegítés eszközeivel. – Alapízek megismerése, azonosítása. – Szagok elkülönítése: kellemes-kellemetlen. – Edények, evőeszközök, és funkciójuk. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása.</p> <p>Testét tükörben szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábait mozgásos gyakorlatok során érintse meg.</p> <p>Mozdulatsort indítson, segítséggel végezze el.</p> <p>Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel.</p> <p>A mosdó, WC higiénés használatában közreműködés.</p> <p>A kézmosás pontos menetébe bekapcsolódás, segítséggel végrehajtás.</p> <p>Az önálló mosdáshoz szükséges mozgások játékos utánzása, gyakorlása.</p> <p>Vetkőzés gyakorlása segítséggel.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is.</p> <p>Maci, baba öltöztetése segítséggel.</p> <p>Saját konténer, ruhatartó termen belüli megkeresése.</p> <p>Társak jelének megismerése.</p> <p>Saját ruháit megnevezi, megkülönbözteti másokétól.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Kabát, sapka, sál levétele segítséggel.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése.</p> <p>Evésterápiás gyakorlatok.</p> <p>Játék közben babája etetése segítséggel.</p> <p>Kellemes és kellemetlen illat kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem - köszönöm” gyakorlása.</p> <p>Ételek csoportosítása játékos formában.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öltözködéshez, étkezéshez, személyi higiéniához kapcsolódó fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	Saját tantermében és a folyosón tájékozódik a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A közel – távol fogalmának elkülönítése.	
1. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni környezetének fontosabb tárgyait. – Kiismerni magát a tantermi berendezések között. – Megmondani (vagy mutatni), melyik helyiségben mit csinálunk. – Segítséggel tárgyakat megnevezni, megmutatni, hozni, vinni. – A megfelelő helyhez és személyhez kötni az iskolában történő eseményeket, cselekvéseket. – Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekor azonosítani. – Szabályokkal ismerkedni az iskolai élet és a benne való közlekedés során. – Utazás, közlekedés szabályaival ismerkedni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Berendezési tárgyak, játékok, eszközök, megnevezése/megmutatása, funkciójuk felismerése. – Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. – Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása. – Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. <p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A konyha, szoba berendezési tárgyai. – Használati tárgyak felismerése, megnevezése. – Tárgyak helye a lakásban. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezényszó megértése.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás.</p> <p style="text-align: center;">AAK</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Tárgy – kép egyeztetése. – A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. – Az utca részei: járda, úttest. – A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai. – Megfigyelések az utcán. – Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok. – Utazás járművel. <p><i>Vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>A gyermek által használt termék berendezési tárgyainak rámutató megnevezése.</p> <p>Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása.</p> <p>Az iskolai tárgyak nevének használata, illetve a megnevezés alapján azok megmutatása.</p> <p>Az iskolai dolgozók nevét és munkáját ismerje.</p> <p>Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján.</p> <p>Képeken megmutatja/megnevezi a főbb bútorokat, eszközöket.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása.</p> <p>Séta alkalmával a tanuló megnevezi, megmutatja a villamost, autóbuszt, autót, kerékpárt.</p> <p>Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja/megnevezi a tanuló a közlekedési eszközöket.</p> <p>Gyakorolja a közlekedés szabályait.</p> <p>Zebrán történő áthaladás gyakorlása segítséggel, lámpajelzésnek megfelelő cselekvés.</p> <p>Játékos formában a járművek nevének tanulása hangutánzó gyakorlatokkal és a hallás utáni azonosítás gyakorlása.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p> <p>Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.</p> <p>Vásárlási helyzet gyakorlása különböző helyszíneken.</p> <p>Köszönés, kérés, megköszönés rögzítése.</p> <p>Mindezek kiegészítése, gyakorlása az AAK megsegítés eszközeivel.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Elöttem – mögöttem, jobb – bal, járművek, hangos-halk, gyors-lassú, séta, utazás, jelzőlámpa, járda, úttest, ház, nagy-kicsi, indulás, megállás.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben		Javasolt óraszám: 13 óra
Előzetes tudás	Részvétel a napi tevékenységek ritmusában.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.		
1. évfolyam			
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. – A téli-nyári időjárás elemeket megkülönböztetni. – Képről felismerni két ellentétes évszakot. – Ruhái közül kiválasztani a télit és a nyárit. – Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. – Tájékozódni a napszakokról. – Nagyobb különbségeket észrevenni. – A tanult fogalmakat megérteni, kapcsolódó képeket megmutatni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanítási nap, pihenőnap. – Tanóra – óraközi szünet – csendes pihenő. – Évszakok. – Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. – Napszakok: reggel, dél, este jellegzetességei és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek megfigyeltetése. – Időjárás jelenségek felismerése segítséggel. – Végzett cselekvések időtartamának érzékeltetése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Idő múlásához kapcsolódó jelzések megismerése, figyelembevétele (pl. tanítás kezdetét jelző hangjelzés).</p>	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>KMN:</i> dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban, mondókák utánzó mozgással.</p> <p><i>Számolás, mérés:</i> tájékozódás időben</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Séták alkalmával az évszak tudatosítása, összehasonlítása egyéb évszakokkal.</p> <p>Hideg és meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével.</p> <p>Baba öltöztetése segítséggel évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően.</p> <p>Játékokban a jellemző tulajdonságok kiemelése.</p> <p>A napszakokhoz köthető tevékenységek eljátszása.</p> <p>Időjárásnak, napszaknak, tevékenységnek megfelelő saját ruha kiválasztása, megnevezése.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak gyakorlása.</p> <p>Az időjárási viszonyok ismétlése minden nap.</p> <p>A hideg, meleg, eső jelzése. Képekről az időjárási elemek felismerése.</p> <p>Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megfogalmazása, megmutatása.</p> <p>Időtartam észlelése mozgással, Time Timer segítségével, illetve mimikai jelekkel (hosszan fújok, röviden mondom).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tanóra, szünet, munkanap, pihenőnap, <i>napszak</i>, reggel – este, naptár, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, tél, eső, szél, havazás, hideg, meleg, világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények		Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló észleli környezetét és a bekövetkező változásokat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése az egyre mélyebb megismerés révén. Környezettudatos magatartás kialakítása.		
1. évfolyam			
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel és tisztelettel figyelni. – Rendszeres feladatot ellátni (locsolás). – Felismerni és csoportosítani a tanult növényeket íz, szín, forma alapján. – Utánzó mozdulatokkal – mozgásállapotnak megfelelően – játékosan kertészkedni. – Élőben és képen felismerni a háziállatokat. Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. – Az állatok hangját utánozni rövid ciklizálással is. – Az állatokkal, növényekkel kapcsolatos felelősségteljes magatartást megalapozni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Környezetünkben lévő virágok, növények (fű, fa, virág). – Legjellemzőbb, legismertebb gyümölcsök, zöldségek. – Mese a növényekről. – A témával kapcsolatos énekek, versek tanulása. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háziállatok jellemző jegyeinek felismerése. – Hangutánzó gyakorlatok. – Állatmesék 		<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> növény- és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok a felmerülő témával kapcsolatban.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i> mondókák, versek, diafilmek, rövid történetek.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték, didaktikus játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Tevékenység</i></p> <p>A leggyakoribb gyümölcsök, zöldségek megnevezése, megmutatása.</p> <p>A virágok, növények tulajdonságainak érzékelése, megnevezése.</p> <p>Képekkel, játékokkal növények, gyümölcsök csoportosítása, rendezése adott szempont alapján.</p> <p>Virág, növény ültetése, magok elvetése, a növények fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozásuk segítségével.</p> <p>Évszaknak megfelelő gyümölcsök, zöldségek felismerése, megnevezése.</p> <p>Játékos kertészkedés, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Mesék növényekről (Répamese).</p> <p>Élő állatok megfigyelése állatkertben, falusi udvarban.</p> <p>Mesében szereplő állatok kiválogatása.</p> <p>Szerepjátékok hangutánzással.</p> <p>Bábozás állatfigurákkal. Szituációs játékok (gondozás, etetés).</p> <p>Képeken, mesékben állatfigurák kikeresése, sorba rendezése.</p> <p>Az erdei iskola előkészítése (erdő fogalma, erdei állatok lakhelye) bábozással, mesével, tanulmányi kirándulással.</p>	<p><i>Önkiszolgálás</i></p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 8 óra
Előzetes tudás	A tanuló szerepjátékot játszik.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	Vásárlás, beszélgetés során a várakozás képességének kialakítása.	
1. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szituációnak megfelelően köszönni. – Kívánságait elmondani, megmutatni képen, vagy gesztusaival jelezni. – Képen megmutatni az eladót, pénztárost, árut és a vásárlót. – Megmutatni a mindennapos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. – Kapcsolatot teremteni a különböző, tanulók mindennapjaiban jelen levő szakmák szakembereivel, kérdezni, kérni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Üzletek – vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel – . Az eladók, pénztárosok munkájának megfigyelése <p><i>Munkahelyek – foglalkozások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló szűkebb környezetében, az iskolában előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik bemutatása, megfigyelése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése. Adekvát viselkedés vásárlás közben.</p> <p>Szaglás, tapintás, ízlelés megfelelő keretek között.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p> <p><i>Önkiszolgálás</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Eladó köszöntése, kérdeztetés, kérés, megköszönés gyakorlása megfelelő kommunikációs eszköz használatával.</p> <p>Pultok, polcok, árak, csomagolóanyagok megfigyelése.</p> <p>Pénztáros, pénztárgép, pénz megfigyelése.</p> <p>Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása.</p> <p>Szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése. Az eszközök, tárgyak megfelelő szakmához rendelésével.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Ünnepek	Javasolt óraszám: 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló tapasztalatokat szerez az iskolai és csoport-ünnepélyekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A lehető legaktívabb együttműködés az ünnepi készülődések során.	
1. évfolyam		
Fejlesztési feladat – Aktívan részt venni az ünnepi készülődésben, alkalmazkodni az eseményekhez. – Ismerni néhány mondókát, verset, az ünnepekhez kapcsolódóan. – Felismerni, megnevezni, gesztussal kifejezni vagy megmutatni képekről az említett ünnepeket. – Szimbólumok alapján beazonosítani az említett ünnepeket.	Ismeretek – tevékenységek <i>Fejlesztési ismeretek</i> – Mikulás. Karácsony. Farsang. Húsvét. Anyák napja. – Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. – Az ünnepekhez kapcsolódó főbb jelképek, szimbólumok megismerése. – Családi ünnepek. – Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, mondókák megismerése. – Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. – Iskolai ünnepek. A tanév rendjéhez kapcsolódó ünnepek (tanévnyitó, tanévzáró, ballagás) megismerése.	Kapcsolódási pontok <i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok. <i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték. <i>Ábrázolás-alakítás:</i> ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre. <i>Ének-zene:</i> dalok az aktuális ünneppel kapcsolatban. <i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés.

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Fejlesztési tevékenység</i> Húsvéti tojás készítése segítséggel. Az anyák napjához kapcsolódó versek, dalok tanulása. Ünnepi készülődés: az ajándék fogalmának megismerése, az ajándékozás menete. Ünnepi díszítés gyakorlása. A szűkebb környezet (tanterem) feldíszítésében való lehető legaktívabb részvétel. A személyekhez kapcsolódó ünnepekre (születésnap, névnap) készülődés. A köszöntés formáinak elsajátítása. Történetek, rövid mesék ünnepekhez való kapcsolása. A nemzeti ünnepek jelképeinek megismerése. Az ünnepekhez kapcsolódó gesztusjelek megismerése, mozgásállapottól függően a lehető legpontosabb kivitelezése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Névnap, születésnap, köszöntés-gratuláció, ajándék, kedvesség, öröm, édesség, köszönet, várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás, ünnepi öltözet, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, kellemes, díszes, ritmus.</p>	
A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	<p>A tanuló legyen együttműködő az instrukciók és feladatok végrehajtásában, legyenek kapcsolatfelvételt kezdeményező megnyilvánulásai, beszéd- és mozgásállapotának megfelelő szinten tudjon köszönni, kérni, megköszönni.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű felszólításokat, utasításokat megérteni és teljesíteni – együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket – együttműködéssel csoportosítani – tulajdonságaikat, jellegzetességeiket megfigyelni 	

<p>A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal, – felismerni és megnevezni a mindennapi környezetében előforduló személyeket, tárgyakat – megmutatni képen családját, megnevezni családtagjait, ismeri közvetlen családi viszonyait – rövid ideig egy tárggyal, egy helyen foglalkozni – érzékelni és megfigyelni a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagálni azokra – figyelemmel kísérni a 10-15 perces foglalkozást – bekapcsolódni néhány mondóka, ének előadásába – együttműködni szociális kapcsolataiban, köszönni felszólítás nélkül, megfelelő módon – részt venni a családi és iskolai ünnepeken.
---	--

2. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 34 óra
Előzetes tudás	A tanuló érzékeli és megfigyeli a környezetéből érkező ingereket.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások megfigyelése, a mozgás-, és beszédállapot függvényében azok lehető legpontosabb követése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Száját csücsöríteni fűvásban. – Erős levegőfűvás kivitelezését gyakorolni rövid ideig. – Megnevezett tárgyat megfogni, letenni / tárgyat rámutatással, lábbal, kézzel vagy tekintettel kiválasztani. – Figyelmét rövid ideig fenntartani. – Megérteni a gesztusok jelentését. – Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. – A lehető legpontosabban követni a mozgásokat. – Gyakorolni fűjást-szívást, nyelvemlést, magánhangzók ejtését. – Hangokat eszközökhöz rendelni, egyeztetni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, fűjó-, szívógyakorlatok. – Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok. – Hallási figyelem fejlesztése. – Hangejtés – magánhangzók ejtése. – Szájállások utánzása. – Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok (állathang utánzása), növekvő szótagszámmal ciklizálás. – Tárgyak megnevezése utánmondással. Főnevek többes száma. – Melléknevek kapcsolása tárgyakhoz. – Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). – Tárgyak megnevezése, egyeztetése, vagy tárgy-tárgy, tárgy-kép egyeztetése a tanuló képességeihez mérten. 	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok, alapmozgások.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Analóg mondatalkotások (főnévhez cselekvések kapcsolása, és fordítva). – a komplex kommunikációs szükségletű tanulóknál kommunikációs segédeszköz használatának segítségével</p> <p>Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotásának gyakorlása – a komplex kommunikációs szükségletű tanulóknál kommunikációs segédeszköz használatának segítségével.</p> <p>Legfontosabb gesztusjelek felismerése, gyakorlása.</p> <p>Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkel, képsorokkal.</p> <p>Egyszerű képolvasás.</p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>A gesztus és a szóbeli megnevezés motoros kivitelezésének gyakorlása.</p> <p>Kooperációs képesség kialakítása: testi és szemkontaktus létesítése.</p> <p>Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés.</p> <p>Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetésének megkísérlése.</p> <p>Orron át belégzés, levegő tudatos visszatartása, a szájon át történő kilégzés és hasi légzés gyakorlása.</p> <p>Irányított fújás, hangadással kísért fújás gyakorlása a tanuló képességeihez igazodva.</p> <p>Rágóizmok erősítése utánzógyakorlatokkal, a helyes nyelés technikájának megismertetése, gyakorlása.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Alap zöngé próbálgatása, érzékelése háton, arcon, gégen. Szájállások utánzásának gyakorlása. A hangok felismerésének, megkülönböztetésének, szájról olvasásának gyakorlása. Hívóképek alapján hangutánzások gyakorlása a tanuló egyéni képességeihez igazodva.</p> <p>Tárgy-kép egyeztetés rámutatás/megnevezés alapján. Válaszadás szófajokhoz tartozó kérdésekre - a komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. (Ki ez? Mi ez? Mit csinál? Milyen?).</p> <p>Egymástól jól megkülönböztethető hangok differenciálásának gyakorlása (p-m, v-l, f-h, c-f), hangok időtartamának megfigyelése. Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás gyakorlása.</p> <p>Versmondás közösen.</p> <p>Mi hiányzik? Mi változott? Memóriajáték.</p> <p>Az olvasás haladási irányának gyakorlása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Gyertya, láng, hangos – halk, bent, belül, érintés, tapintás, szájtér, fent, lent, kívül, kerekítés, résesítés, zöngé.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 24 óra
Előzetes tudás	Nevére reagál, jelét felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Szemkontaktus felvétele, egyszerű gesztusok megértése.	
2. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Udvariassági szokásokat elsajátítani. – Eligazodni a verbális és nonverbális (képi és gesztus) utasítások között. – Elsajátítani és betartani a csoport közösen használt gesztusait, szokásainak rendjét. – Elsajátítani a képekkel végzendő tevékenységeket. – Néhány egyszerű szimbólumot megismerni a tágabb környezetből (buszmegálló, átkelő, lift, bejárat, lépcső). – Ismerni teljes nevét, tanárát, társait néven nevezni, velük elemi szinten kommunikálni. – Érzelmeket felismerni másokon, reakciókat, illetve érzelmi megnyilvánulásokat vállalni. – Megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. – Szituációhoz kötni apját, anyját, testvéreit. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Társadalmi érintkezés. – A környezet kommunikációs jeleinek jobb megértése. – Útmutatás, megsegítés, irányítás elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. – Mozdulatok szabályozása adott jelre. – Testkontaktus a félelem oldására. – A szűkebb és tágabb környezetben leggyakrabban használt gesztusjelek megismerése, kísérlet azok minél pontosabb kivitelezésére. – Kép, mint szimbólum. – Vizuális jelzések, utasítások, képek. – Iskolai környezet. – Saját név. Társak neve. Nevelő neve. – Saját jel. Társak jele. – Köszönési formák. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusok megerősítése (étkezés, öltözés, mosakodás). – Érzelmi megnyilvánulások. – A környezet hangjainak felismerése, reakció. – Családi kapcsolatok. Anya neve. Apa neve. Testvérek. Nagyszülők. – Egymás megismerése. – A megköszönés gyakorlása. – Konfliktuskerülő viselkedés. – Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. – Az utcai közlekedés során a közösen elfogadott szabályok betartása. – Az érzelmek hangjainak felismerése, irányítása hangmagasság, hangszín szerint. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Üdvözlés, belépés, kopogás után, köszönés, bemutatkozás.</p> <p>Szem irányítása tárgyakra, mozgás követése szemmel.</p> <p>Gesztusok felismerése képekről.</p> <p>Ütem, intenzitás, időtartam változtatása.</p> <p>Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás.</p> <p>Gyere ide! Nem szabad! Pszt! Nono! Nem! Tessék. Gyere az ölembe! Fejrázás, bólogatás.</p> <p>Érzelmi megnyilvánulások megismerése, felismerése és megjelenítése (érzelmek felismerése, megnevezése, megmutatása képekről, szerepjáték: vidám vagyok, szomorú, gyakorlás tükör előtt).</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A konvencionális viselkedés elemeinek gyakorlása a tanult gesztusok, mimika és kézjel alkalmazásával.</p> <p>Bemutatkozás gyakorlása, nevére történő reagálás. Társak és tanár néven szólítása.</p> <p>Köszönés különböző formáinak gyakorlása.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak alkalmazása, képek és cselekvések alapján, megnevezéssel.</p> <p>Ismerős emberek, állatok, eszközök hangjai. Az intenzitás, a hangerő, és az ütem változásai.</p> <p>Fényképen megmutatja a tanuló apját, anyját, testvéreit.</p> <p>Analógiás gyakorlattal képekről az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat megmutatása.</p> <p>Bizalom-játék.</p> <p>Hangfelvételtől a környezet „kitalálása”: erdőben, sportnapon, iskolai szünetben.</p> <p>Köszönés formáinak megtanulása és gyakorlása (szerepjáték).</p> <p>Tulajdonságok felismerése, azonosítás hang, tapintás útján (kitalálás, bekötött szemmel).</p> <p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Képolvasás, képkirakás balról jobbra: név, jel, nap, napos jele stb.</p> <p>Napirend, fontosabb állandó események jelzése.</p> <p>A tanulás során használatos képek alkalmazása (válogatás, rendszerezés).</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Bemutatkozás, név, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-nevelő-asszisztens, *üdvözlés*, köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk. A használt gesztusok megnevezése. Az érzelmek megnevezése. Magas, alacsony, nagy, kicsi, nagyobb, kisebb, felnőtt – gyerek, én, *enyém*, várj, *majd*, *nemsokára*, *választás*, *sorra kerül*, tessék, kérem, Ne tolakodj! Pakolj el magad után!

2. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendőink	Javasolt óraszám: 20 óra
Előzetes tudás	Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az enyém – másé (nem az enyém) viszonyok elkülönítése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni, megmutatni testrészeit. – Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. – Megérteni és követni a „le”, „fe”l utasítást. – A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. – A mosdói higiéné szabályait segítséggel betartani. – Tisztálkodási szokásaiban aktívan részt venni. – Kezet, fogat megmosni segítséggel, haját megigazítani. Higiénés eszközöket azonosítani funkciójukkal. – Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. – Segítséggel cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni. (manipuláció érintettsége esetén segítséggel) – Saját holmiját felismerni. – Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni segítséggel. – Segítséggel fel- és levenni felsőruháit. – Megnevezni (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Testünk</i></p> <p>Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. – Téri tájékozódás. – Kézmosás. Zsebkendő- és WC-használat gyakorlása. – Tisztálkodásban aktívan részvétel, fésülködés segítséggel – Higiénés eszközök felismerése, megmutatása megnevezése.. <p><i>Öltözködés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása, megnevezése együttműködéssel (hangzó beszéd hiányában, annak pótlásának eszközeivel). – Cipő, váltócipő, személyhez rendelése. – Saját ruhadarab felismerése segítséggel. – Társak ruháinak megkülönböztetése, személyhez rendelése. – Tisztaság óvása együttműködéssel. 	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>AAK: kommunikációs eszközök használatának gyakorlása</i></p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> <i>Ruhadarabok válogatása</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Társai kabátját tudja személyhez rendelni. – Eligazodni a jelek és fogások között segítséggel. – Illedelmesen kérni, megköszönni, szükség esetén egyéni AAK megsegítés eszközeivel. – Helyét megkeresni. – Ételeket kérésre megmutatni, választás gyakorlása. – Étkezéshez a megfelelő evőeszközt kiválasztani (terítési kellékek). – Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. – Főfogalom alá rendelni az ételeket képek alapján. 	<p><i>Étkezés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel. – Alapízek megismerése, megnevezése, édes, sós, savanyú. – Alapillatok (szagok) érzékelése, megnevezése. – Edények, evőeszközök megismerése, csoportosítása. – Hétköznapi ételeink. – Kulturált étkezés. – Ünnepi ételeink. Alkalmi terítés megismerése, változás megfigyelése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása.</p> <p>Testét tükörben szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábait mozgásos gyakorlatok során érintse.</p> <p>Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A mosdó higiénés használata. A kézmosás minél pontosabb menetének követése képes megsegítéssel.</p> <p>Fésülködés segítséggel, saját fésűjének kiválasztásával.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A fürdés mozzanatainak játékos utánzása megsegítéssel. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetkőzés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Maci, baba öltöztetése segítséggel.</p> <p>Saját fogas, kabát, nadrág, konténer, cipő helye.</p> <p>Nap, mint nap elmondja/megmutatja a tanuló, mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli (szükség esetén a nyelvi elemek képes megsegítésével).</p> <p>A saját ruháit rendezi, megnevezi.</p> <p>Mások ruháit kiválogatja.</p> <p>Kabát, sapka, sál lehető legönállóbb felvétele.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése.</p> <p>Gombolás gyakorlása (manipuláció érintettsége esetén segítséggel, gyakorló eszközön).</p> <p>Étkezési fajtákat, fogásokkal egyeztetni. Mit eszünk reggelire? Mit eszünk ebédre?</p> <p>Evésterápiás gyakorlatok. Terítéshez használt eszközök felismerése, elhelyezése segítséggel.</p> <p>Képekről az ételek, italok felismerése, megmutatása.</p> <p>Játék közben baba etetése segítséggel.</p> <p>Illatos, kellemetlen szagú (szaglási gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Ételek csoportosítása játékos formában. Étel-evőeszköz egymáshoz rendelése. Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öltözködés, ruhadarab, étkezés, evőeszköz.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	Saját tantermében és a folyosón tájékozódik a tanuló.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	A közel – távol fogalmának elkülönítése.	
2. évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Nevére reagálni. – Felismerni személyes tárgyait. – Használt jeleket a tanuló társakhoz rendelni. – Tanárát nevéen szólítani. – Otthonosan mozogni a tantermi berendezések között. Megmondani (vagy mutatni), melyik helyiségben mit csinálunk? – Segítséggel tárgyakat hozni, vinni, igazítani, nyitni, csukni, megnevezni, megmutatni. – Tájékozódni az iskola helyiségei között. – Köszönni. – A megfelelő személyhez kötni az iskolában történő eseményeket, cselekvéseket. – Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekor azonosítani. <p>Ismerni az alapvető illetve a közlekedési eszközökön.</p> <p>Megfelelően viselkedni az utcán.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját név, társak, tanárok neve. – Berendezési tárgyak, játékok, eszközök és funkciójuk felismerése segítséggel, megmutatása segítséggel. – Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. – Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. <p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A konyha, szoba berendezési tárgyai. Használati tárgyak felismerése, megnevezése. – Tárgyak helye a lakásban. – Tárgy – kép egyeztetése. – A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. – Ház – lakás. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <p>Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezényszó megértése.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás.</p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> környezet rendezése, rendbe tétele</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– Szabályokat betartani gyalogos közlekedés, illetve járművön történő utazás alkalmával.</p> <p>– Ismerni a lámpa jelzéseit.</p> <p>– Az utazás közbeni alapvető viselkedési szabályokat megismerni, kialakítani.</p>	<p>– Az utca részei: járda, úttest.</p> <p>– A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai.</p> <p>– Megfigyelések az utcán.</p> <p>– Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel.</p> <p>– Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok.</p> <p>– Utazás járművel.</p> <p><i>Vásárlás</i></p> <p>– Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás.</p> <p>– A vásárláshoz kapcsolódó kommunikációs szokások kialakítása, gyakorlása.</p> <p><i>Tájékozódás saját test körül (két oldalon).</i></p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Az osztály berendezési tárgyainak rámutató megnevezése.</p> <p>Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása.</p> <p>Környezetének bejárása, a tárgyak nevének használata, illetve a megnevezés alapján azok megmutatása. A konyhai dolgozók nevét és munkáját ismerje, a karbantartót, az adminisztrátorokat köszöntse a tanuló.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak főfogalom alá rendezése.</p> <p>Cselekvések helyiségekhez rendelése.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján.</p> <p>Saját, tanulótárs, tanár lakásának megtekintése fotón, vendéglátás eljátszása.</p> <p>Tankonyhában, illetve szobában ismerkedés a bútorokkal, rámutatás, megtapintás.</p> <p>Képeken megmutatja (megnevezi) az említett bútorokat, eszközöket.</p> <p>Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása.</p> <p>Séta alkalmával a tanuló megnevezi, megmutatja a villamost, autóbuszt, autót, kerékpárt.</p> <p>Hangutánzás.</p> <p>Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja (megnevezi) a tanuló a közlekedési eszközöket: repülő, vonat, hajó stb.</p> <p>A járdán a szükséges mértékű segítséggel közlekedik, úttestre figyelemmel halad.</p> <p>Zebrán történő áthaladás gyakorlása, lámpánál a jelzésnek megfelelő viselkedés.</p> <p>Utazáskor játékos formában a járművek nevének tanulása, hangutánzó gyakorlatokkal és hallás utáni azonosításuk.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p> <p>Szerepjáték: utazás – utas, járművezető, ellenőr.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Csoportban történő utcai séta: kirakatok előtti beszélgetés. Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.</p> <p>Köszönés, kérés, megköszönés gyakorlása (szükség esetén egyéni AAK megsegítés eszközeivel)</p> <p>A konvencionális beszédformák alkalmazásának kialakítása.</p> <p>Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Elöttem – mögöttem, „bele” és „rá”, jobb – bal, járművek, úttest, járda, hangos, gyors, játék járművek, igazi járművek, séta, utazás, közlekedés, zebra, jelzőlámpa, lassú, csendes, udvariasság, nagy-kicsi, tömeg, zsúfoltság, várakozás, indulás, megállás.</i></p>	

2. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 13 óra
Előzetes tudás	Részvétel a napi tevékenységek ritmusában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. – A téli-nyári időjárás elemeket megkülönböztetni. – Képről felismerni két ellentétes évszakot. – Ruhái közül kiválasztani a télit és a nyárit. – Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. – Tájékozódni a napszakokról. – Nagyobb különbségeket észrevenni. – A tanult fogalmakat megérteni, azoknak megfelelő képet felmutatni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanítási nap – munkanap – pihenőnap. – Tanóra – óráközi szünet – csendes pihenő. – Évszakok. Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. – Napszakok: reggel, dél, este jellegzetességei és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek megfigyeltetése. – Időjárás jelenségek felismerése segítségével. – Időtartam megismerése (sokáig tart, rövidebb), differenciálása. – Végzett cselekvések időtartama. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Időszakok terjedelmének összehasonlítása, a kapcsolódó jelzések megismerése, figyelembevétele (tanítás kezdetét jelző hangjelzés stb.).</p> <p>Séták alkalmával az évszak tudatosítása, összehasonlítása egyéb évszakokkal.</p> <p>Hideg-meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével.</p> <p>Játékokban a jellemző tulajdonságok kiemelése.</p>	<p><i>Önkiszolgálás: öltözködés.</i></p> <p><i>Játékra nevelés: gyakorlójáték, szerepjáték.</i></p> <p><i>KMN: dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban,</i></p> <p>mondókák utánzó mozgással.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A napszakokhoz köthető tevékenységek eljátszása.</p> <p>Ki van jelen a tanítási órákon? Ki hiányzik? Milyen az időjárás?</p> <p>Baba öltöztetése segítséggel (lefekvéshez, kiránduláshoz, ünnepélyre stb.) évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően.</p> <p>Időjárásnak, napszaknak, tevékenységnek (pl. naposnak kötény stb.) megfelelő saját ruha kiválasztása, megnevezése.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak gyakorlása.</p> <p>Az időjárási viszonyok mindennapos ismételése. A hideg, meleg, eső jelzése. Képekről az időjárási elemek felismerése.</p> <p>Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megfogalmazása, megmutatása.</p> <p>Időtartam tapasztaltatása mozgással, Time Timer segítségével, illetve mimikai jelekkel (hosszan fújok, röviden mondom).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tanóra, szünet, munkanap, pihenőnap, majd, hamarosan, soká, <i>napszak</i>, reggel – este, nappal – éjszaka, pontosság, késés, naptár, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, tél, eső, szél, havazás, hideg, meleg, világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég.</p>	

2 .évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló észleli környezetét, és a bekövetkező változásokat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése az egyre mélyebb megismerés révén. Környezettudatos magatartás kialakítása minél korábbi életkoroktól kezdve.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel és tisztelettel figyelni. – Rendszeres feladatot ellátni a magasságyással kapcsolatban is. – Felismerni és csoportosítani a tanult növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket egyre több szempontsor szerint. – Élőben és képen (báb) felismerni a háziállatokat – Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. – Érdeklődést tanúsítani a megfigyelések során, felidézni a tanultakat. – Táplálékot, lakóhelyet a megfelelő állatokhoz rendelni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Környezetünkben lévő virágok, növények. – Cserepes virág, udvari dísnövények. Élő virágok. A fejlődésükhöz szükséges feltételek. – Legjellemzőbb és a kevésbé gyakori gyümölcsök, zöldségek, megnevezési gyakorlatok segítségével. – Mese a növényekről. – A témával kapcsolatos énekek, versek, mesék tanulása. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Állatmesék. – Ló, disznó, nyúl, kacsa látható tulajdonságai. – Állatok tápláléka, „lakóhelye”. – Felelős állattartás fogalmának bevezetése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Gyümölcsök, zöldségek megnevezése.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> növény- és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés.</p> <p><i>KMN:</i> dalok a felmerülő témával kapcsolatban.</p> <p>Kommunikáció</p> <p>„Előkészület a felnőtt életre” témaköre (vásárlás, piaclátogatás)</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték, didaktikus játék.</p>
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok

	<p>A virágok, növények tulajdonságainak érzékelése, tapintása, szaglása, megnevezése.</p> <p>Képekkel, játékkal növények, gyümölcsök csoportosítása, rendezése egyre bővülő szempontsor alapján.</p> <p>Virág, növény ültetése, magok elvetése, a növények fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozásuk egyre kevesebb segítséggel.</p> <p>Kertésznapló készítése a tanuló által érthető jelrendszer használatával (PCS képek, fotók, feliratok).</p> <p>Évszaknak megfelelő gyümölcsök, zöldségek felismerése, megnevezése vásárlási szituációban is.</p> <p>Mesék növényekről (Répamese).</p> <p>Élő állatok megfigyelése állatkertben, háziállatok falusi udvarban. Az állatokkal kapcsolatos gondozási, ápolási feladatok.</p> <p>Háziállatok, hazai erdei és vadállatok felismerése képről, megnevezésük, megmutatásuk, megkülönböztetésük.</p> <p>Háziállatok és a legismertebb erdei állatok tápláléka.</p> <p>Mesében szereplő állatok kiválogatása, képpel párosítása.</p> <p>Állatmesék (A brémai muzsikások, Kismalac és a farkasok).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Növények, virágok, illat, <i>érzés, élővilág, íz, zamat, szín</i> (alapszínek), <i>gondozás, locsolás, ültetés, napfény, növekedés, elszárad, elpusztul</i>, kibújik, édes, savanyú, finom, <i>ízes</i>, élő, háziállat, vadállat, élelem, <i>táplálkozás, ól, istálló, búvóhely, gondozó, gondozás, baromfiudvar, alom, széna, kukorica, szőr, toll, szelíd.</i></p>	

2 . évfolyam		
	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 8 óra
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Illedelmesen, napszaknak, életkornak megfelelően köszönni üzletbe lépéskor. – Kívánságait elmondani, vagy gesztusaival jelezni. – Képen megmutatni az eladót, pénztárost, árut és a vásárlót. – Megmutatni a mindennapos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. – Kapcsolatot teremteni a környezetében dolgozó szakemberekkel, kérdezni, kérni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Üzletek – vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel. – Az eladók, pénztárosok, munkájuk, megfigyelésük. <p><i>Munkahelyek – foglalkozások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló szűkebb környezetében előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik bemutatása, megfigyelése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése. Az árucikkek felismerése képről.</p> <p>Szaglás, tapintás, ízlelés a vásárlási szabályok szerint.</p> <p>Eladó köszöntése, kérdezgetés, kérés, megköszönés gyakorlása megfelelő kommunikációs eszköz használatával.</p> <p>Pultok, polcok, árak, csomagolóanyagok megfigyelése. Pénztáros, pénztárgép, pénz megfigyelése.</p> <p>Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása.</p> <p>Vásárlási szokások, vásárlási kellékek (pénz, szatyor stb.). Környezettudatos vásárlási eszközök használatának gyakorlása.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Tanulmányi séta: ismerkedés a zöldségessel, hentessel, cukrásszal, asztalossal, gépkocsivezetővel, rendőrrel stb. Szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése az eszközök, tárgyak megfelelő szakmához rendelésével. Élethelyzetekben is és képekről is a mesterségek és a hozzájuk tartozó eszközök felismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Élelmiszer, édesség, konzerváru, húсарu, eladó, pultos, pénztáros, vásárló, fizetés, kiszolgálás, udvariasság, kérés, megköszönés, jelzés, gyalulás, fúrás, ismerkedés, köszöntés, búcsúzás, kérem, tessék, nem kérem, bocsánatkérés a társaktól.</i></p>	

		2. évfolyam	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Ünnepek		Javasolt óraszám: 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen viselkedik az iskolai és csoport-ünnepélyeken.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Együttműködés az ünnepi készülődések során.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Érdeklődéssel részt venni az ünnepi készülődésben, megfelelő magatartással alkalmazkodni az eseményekhez. – Ismerni néhány mondókát, verset, az ünnepekhez kapcsolódóan. – Felismerni, megnevezni, gesztussal kifejezni vagy megmutatni képekről az említett ünnepeket. – Képek alapján beazonosítani az említett ünnepeket. – Időben elhelyezni és megkülönböztetni a különböző ünnepeket (évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, iskolai ünnepek, személyekhez kötődő ünnepek). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hagyományos ünnepek, ismerkedés a népszokásokkal. – Mikulás. Karácsony. Farsang. Húsvét. Anyák napja. – Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. – Családi ünnepek. – Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, dalok, mondókák segítségével vagy önállóan történő ritmizálása. A versek, dalok, mondókák együttmondása, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok az aktuális ünnepel kapcsolatban.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>– Iskolai ünnepek. A tanév rendjéhez kapcsolódó ünnepeken (tanévnyitó, tanévzáró, ballagás) való részvétel az alapvető viselkedési szabályok betartásával.</p>	
	<p><i>Fejlesztési tevékenység</i></p> <p>Karácsonyi díszek készítése (segítséggel).</p> <p>Farsangi álarc készítése segítséggel.</p> <p>Húsvéti tojás készítése segítséggel.</p> <p>A téli és tavaszi ünnepkörhöz kapcsolódó tárgyak (Mikulássapka, zsák, gyertya, karácsonyfa, mézeskalács, álarc, fánk, nyúl, bárány, csibe, tojás, kölni) kiválasztása, megmutatása, kategorizálása.</p> <p>Versek, dalok tanulása, előadása anyák napjára.</p> <p>Ünnepi készülődés: ajándékkészítés, színezés, ragasztás, vágás segítséggel.</p> <p>A személyekhez kapcsolódó ünnepekre (születésnap, névnap) készülődés. A köszöntés formáinak gyakorlása. Társak, szülők köszöntése megfelelő gesztusokkal, szavakkal, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Ünnepi díszítés gyakorlása. A szűkebb környezet (tanterem) feldíszítésében való lehető legaktívabb részvétel.</p> <p>Az ünnep játékos megjelenítése, bábjátékok, dramatikus játékok során.</p>	<p><i>Önkiszolgálás: öltözködés.</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Történetek, rövid mesék elmondása képek segítségével különböző ünnepekről, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Részvétel az ünnepeken megfelelő viselkedéssel.</p> <p>Készülés (segítséggel) valamilyen jelképpel: pl. zászló, kokárda készítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Névnap, <i>születésnap</i>, köszöntés-<i>gratuláció</i>, ajándék, kedvesség, öröm, édesség, köszönet, <i>várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás, ünnepi öltözet, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, kellemes, díszes, ritmus.</i></p>	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló legyen együttműködő az iránymutatás, utasítás végrehajtásába.</p> <p>Legyenek kapcsolatfelvételt kezdeményező megnyilvánulásai, beszédállapotának megfelelő szinten tudjon köszönni, kérni, megköszönni szóval vagy gesztusokkal.</p> <p>Az artikulációs mozgásokat próbálja utánozni.</p> <p>Aktív szókinccse, gesztusszótára legalább 20–30 kifejezést tartalmazzon.</p> <p>Jeljenek meg tevékenységei folyamán: a beszédet kísérő gesztusok, a spontán hangadás, beszéd, szavak használata.</p> <p>A mindennapi környezetben előforduló személyeket, tárgyakat ismerje fel, mutassa és nevezze meg képen is.</p> <p>Tudjon rövid ideig egy játékkal, egy helyen játszani, együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal.</p> <p>Érzékeljen tulajdonságokat, jellegzetességeket, ezeket tudja megfigyelni.</p> <p>Érzékelje a változásokat, amelyek térben és időben személyéhez kapcsolódnak</p> <p>Érzékelje és figyelje meg a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagáljon azokra.</p> <p>Figyelemi terjedelme 10-15 percig tartson ki egy-egy foglalkozáson.</p> <p>Egyéni lehetőségeihez mérten kapcsolódjon be néhány mondóka, ének előadásába.</p>	

Felzárkóztató évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 34 ór
Előzetes tudás	A tanuló érzékeli és megfigyeli a környezetéből érkező ingereket.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások megfigyelése, a mozgás- és beszédállapot függvényében azok lehető legpontosabb követése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Száját csücsöríteni fűvásban. – Erős levegőfűvás kivitelezését gyakorolni rövid ideig. – Megnevezett tárgyat megfogni, letenni / tárgyat rámutatással, lábbal, kézzel vagy tekintettel kiválasztani. – Figyelmét rövid ideig fenntartani. – Megérteni a gesztusok jelentését. – Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. – A lehető legpontosabban követni a mozgásokat. – Gyakorolni fűjást-szívást, nyelvemlést, magánhangzók ejtését. – Hangokat eszközökhöz rendelni, egyeztetni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, fűjó-, szívógyakorlatok. – Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok – . Hallási figyelem fejlesztése – Hangejtés – magánhangzók ejtése. – Szájállások utánzása. – Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok (állathang utánzása), növekvő szótagszámmal ciklizálás. – Tárgyak megnevezése utánmondással. Főnevek többes száma. – Melléknevek kapcsolása tárgyakhoz. – Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). – Tárgyak megnevezése, egyeztetése, vagy tárgy-tárgy, tárgy-kép egyeztetése a tanuló képességeihez mérten. 	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok, alapmozgások</p> <p>.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Analóg mondatalkotások (főnévhez cselekvések kapcsolása, és fordítva). – a komplex kommunikációs szükségletű tanulóknál kommunikációs segédeszköz használatának segítségével. – Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotásának gyakorlása – a komplex kommunikációs szükségletű tanulóknál kommunikációs segédeszköz használatának segítségével. – Legfontosabb gesztusjelek felismerése, gyakorlása. – Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkel, képsorokkal. – Egyszerű képolvasás. <p><i>Tevékenység</i> A gesztus és a szóbeli megnevezés motoros kivitelezésének gyakorlása. Kooperációs képesség kialakítása: testi és szemkontaktus létesítése. Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés. Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetésének megkísérlése. Orron át belégzés, levegő tudatos visszatartása, a szájon át történő kilégzés és hasi légzés gyakorlása. Irányított fújás, hangadással kísért fújás gyakorlása a tanuló képességeihez igazodva. Rágóizmok erősítése utánzógyakorlatokkal, a helyes nyelés technikájának megismertetése, gyakorlása.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Alap zöngé próbálgatása, érzékelése háton, arcon, gégen.</p> <p>Szájállások utánzásának gyakorlása. A hangok felismerésének, megkülönböztetésének, szájról olvasásának gyakorlása.</p> <p>Hívóképek alapján hangutánzások gyakorlása a tanuló egyéni képességeihez igazodva.</p> <p>Tárgy-kép egyeztetés rámutatás/megnevezés alapján.</p> <p>Válaszadás szófajokhoz tartozó kérdésekre - a komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. (Ki ez? Mi ez? Mit csinál? Milyen?).</p> <p>Egymástól jól megkülönböztethető hangok differenciálásának gyakorlása (p-m, v-l, f-h, c-f), hangok időtartamának megfigyelése.</p> <p>Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás gyakorlása.</p> <p>Versmondás közösen.</p> <p>Mi hiányzik? Mi változott? Memóriajáték.</p> <p>Az olvasás haladási irányának gyakorlása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Gyertya, láng, hangos – halk, bent, <i>belül</i>, érintés, tapintás, szájter, fent, lent, kívül, kerekítés, résesítés, zöngé.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt órszám: 24 óra
Előzetes tudás	Nevére reagál, jelét felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Szemkontaktus felvétele, egyszerű gesztusok megértése.	
Felzárkóztató évfolyam		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Udvariassági szokásokat elsajátítani. – Eligazodni a verbális és nonverbális (képi és gesztus) utasítások között. – Elsajátítani és betartani a csoport közösen használt gesztusait, szokásainak rendjét. – Elsajátítani a képekkel végzendő tevékenységeket. – Néhány egyszerű szimbólumot megismerni a tágabb környezetből (buszmegálló, átkelő, lift, bejárat, lépcső). – Ismerni teljes nevét, tanárát, társait néven nevezni, velük elemi szinten kommunikálni. – Érzelmeket felismerni másokon, reakciókat, illetve érzelmi megnyilvánulásokat vállalni. – Megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. – Szituációhoz kötni apját, anyját, testvéreit. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Társadalmi érintkezés. – A környezet kommunikációs jeleinek jobb megértése. – Útmutatás, megsegítés, irányítás elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. – Mozdulatok szabályozása adott jelre. – Testkontaktus a félelem oldására. – A szűkebb és tágabb környezetben leggyakrabban használt gesztusjelek megismerése, kísérlet azok minél pontosabb kivitelezésére. – Kép, mint szimbólum. – Vizuális jelzések, utasítások, képek. – Iskolai környezet. – Saját név. Társak neve. Nevelő neve. – Saját jel. Társak jele. – Köszönési formák. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusok megerősítése (étkezés, öltözés, mosakodás). – Érzelmi megnyilvánulások. – A környezet hangjainak felismerése, reakció. – Családi kapcsolatok. Anya neve. Apa neve. Testvérek. Nagyszülők. – Egymás megismerése. – A megköszönés gyakorlása. – Konfliktuskerülő viselkedés. – Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. – Az utcai közlekedés során a közösen elfogadott szabályok betartása. – Az érzelmek hangjainak felismerése, irányítása hangmagasság, hangszín szerint. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Üdvözlés, belépés kopogás után, köszönés, bemutatkozás.</p> <p>Szem irányítása tárgyakra, mozgás követése szemmel.</p> <p>Gesztusok felismerése képekről.</p> <p>Ütem, intenzitás, időtartam változtatása.</p> <p>Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás.</p> <p>Gyere ide! Nem szabad! Pszt! Nono! Nem! Tessék. Gyere az ölembe! Fejrázás, bólogatás.</p> <p>Érzelmi megnyilvánulások megismerése, felismerése és megjelenítése (érzelmek felismerése, megnevezése, megmutatása képekről, szerepjáték: vidám vagyok, szomorú, gyakorlás tükör előtt).</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A konvencionális viselkedés elemeinek gyakorlása a tanult gesztusok, mimika és kézjel alkalmazásával.</p> <p>Bemutakozás gyakorlása, nevére történő reagálás. Társak és tanár néven szólítása.</p> <p>Köszönés különböző formáinak gyakorlása.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak alkalmazása, képek és cselekvések alapján, megnevezéssel.</p> <p>Ismerős emberek, állatok, eszközök hangjai. Az intenzitás, a hangerő, és az ütem változásai.</p> <p>Fényképen megmutatja a tanuló apját, anyját, testvéreit.</p> <p>Analógiás gyakorlattal képekről az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat megmutatása.</p> <p>Bizalom-játék.</p> <p>Hangfelvételtől a környezet „kitalálása”: erdőben, sportnapon, iskolai szünetben.</p> <p>Köszönés formáinak megtanulása és gyakorlása (szerepjáték).</p> <p>Tulajdonságok felismerése, azonosítás hang, tapintás útján (kitalálás, bekötött szemmel).</p> <p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Képolvasás, képkirakás balról jobbra: név, jel, nap, napos jele stb.</p> <p>Napirend, fontosabb állandó események jelzése.</p> <p>A tanulás során használatos képek alkalmazása (válogatás, rendszerezés).</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Bemutatkozás, név, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-nevelő-asszisztens, *üdvözlés*, köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk. A használt gesztusok megnevezése. Az érzelmek megnevezése. Magas, alacsony, nagy, kicsi, nagyobb, kisebb, felnőtt – gyerek, én, *enyém*, várj, *majd*, *nemsokára*, *választás*, *sorra kerül*, tessék, kérem, Ne tolakodj! Pakolj el magad után!

Felzárkóztató évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendőink	Javasolt óraszám: 20 óra
Előzetes tudás	Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az enyém – másé (nem az enyém) viszonyok elkülönítése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni, megmutatni testrészeit. – Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. – Megérteni és követni a le, fel utasítást. – A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. – A mosdói higiéné szabályait segítséggel betartani. – Tisztálkodási szokásaiban aktívan részt venni. – Kezet, fogat megmosni segítséggel, haját megigazítani. Higiénés eszközöket azonosítani funkciójukkal. – Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. – Segítséggel cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni. (manipuláció érintettsége esetén segítséggel) – Saját holmiját felismerni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Testünk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok). – Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. – Téri tájékozódás. – Kézmosás. Zsebkendő- és WC-használat gyakorlása. – Tisztálkodásban aktívan részvétel, fésülködés segítséggel. – Higiénés eszközök felismerése, megmutatása megnevezése. <p><i>Öltözködés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása, megnevezése együttműködéssel (hangzó beszéd hiányában, annak pótlásának eszközeivel). – Cipő, váltócipő, személyhez rendelése. 	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>AAK:</i> kommunikációs eszközök használatának gyakorlása</p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> Ruhadarabok válogatása</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni segítséggel. – Segítséggel fel- és levenni felsőruháit. – Megnevezni (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. – Társai kabátját tudja személyhez rendelni. – Eligazodni a jelek és fogások között segítséggel. – Illedelmesen kérni, megköszönni, szükség esetén egyéni AAK megsegítés eszközeivel. – Helytét megkeresni. – Ételeket kérésre megmutatni, választás gyakorlása. – Étkezéshez a megfelelő evőeszközt kiválasztani (terítési kellékek). – Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. – Főfogalom alá rendelni az ételeket képek alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> – Saját ruhadarab felismerése segítséggel. – Társak ruháinak megkülönböztetése, személyhez rendelése. – Tisztaság óvása együttműködéssel. <p style="text-align: center;"><i>Étkezés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel. – Alapízek megismerése, megnevezése, édes, sós, savanyú. – Alapillatok (szagok) érzékelése, megnevezése. – Edények, evőeszközök megismerése, csoportosítása. – Hétköznapi ételeink. <p>– Kulturált étkezés.</p> <p>– Ünnepi ételeink. Alkalmi terítés megismerése, változás megfigyelése.</p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása.</p> <p>Testét tükörben szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábait mozgásos gyakorlatok során érintse.</p> <p>Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A mosdó higiénés használata. A kézmosás minél pontosabb menetének követése képes megsegítéssel.</p> <p>Fésülködés segítséggel, saját fésűjének kiválasztásával.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A fürdés mozzanatainak játékos utánzása megsegítéssel. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetkőzés gyakorlása</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Maci, baba öltöztetése segítséggel.</p> <p>Saját fogas, kabát, nadrág, konténer, cipő helye.</p> <p>Nap, mint nap elmondja/megmutatja a tanuló, mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli (szükség esetén a nyelvi elemek képes megsegítésével).</p> <p>A saját ruháit rendezi, megnevezi.</p> <p>Mások ruháit kiválogatja.</p> <p>Kabát, sapka, sál lehető legönállóbb felvétele.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése.</p> <p>Gombolás gyakorlása (manipuláció érintettsége esetén segítséggel, gyakorló eszközön).</p> <p>Étkezési fajtákat, fogásokkal egyeztetni. Mit eszünk reggelire? Mit eszünk ebédre?</p> <p>Evésterápiás gyakorlatok.</p> <p>Terítéshez használt eszközök felismerése, elhelyezése segítséggel.</p> <p>Képekről az ételek, italok felismerése, megmutatása.</p> <p>Játék közben baba etetése segítséggel.</p> <p>Illatos, kellemetlen szagú (szaglási gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Ételek csoportosítása játékos formában. Étél-evőeszköz egymáshoz rendelése.</p> <p>Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öltözködés, ruhadarab, étkezés, evőeszköz.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	Saját tantermében és a folyosón tájékozódik a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A közel – távol fogalmának elkülönítése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Nevére reagálni. – Felismerni személyes tárgyait. – Használt jeleket a tanulótársakhoz rendelni. – Tanárát nevéen szólítani. – Otthonosan mozogni a tantermi berendezések között. Megmondani (vagy mutatni), melyik helyiségben mit csinálunk? – Segítséggel tárgyakat hozni, vinni, igazítani, nyitni, csukni, megnevezni, megmutatni. – Tájékozódni az iskola helyiségei között. – Köszönni. – A megfelelő személyhez kötni az iskolában történő eseményeket, cselekvéseket. – Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekor azonosítani. – Ismerni az alapvető illetve a közlekedési eszközökön. – Megfelelően viselkedni az utcán. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját név, társak, tanárok neve. – Berendezési tárgyak, játékok, eszközök és funkciójuk felismerése segítséggel, megmutatása segítséggel. – Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. – Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. <p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A konyha, szoba berendezési tárgyai. – Használati tárgyak felismerése, megnevezése. – Tárgyak helye a lakásban. – Tárgy – kép egyeztetése. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezényszó megértése.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás.</p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> <i>környezet rendezése, rendbe tétele</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szabályokat betartani gyalogos közlekedés, illetve járművön történő utazás alkalmával. – Ismerni a lámpa jelzéseit. – Az utazás közbeni alapvető viselkedési szabályokat megismerni, kialakítani. 	<ul style="list-style-type: none"> – A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. <p>Ház – lakás.</p> <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. – Az utca részei: járda, úttest. – A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai. – Megfigyelések az utcán. – Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. – Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok. – Utazás járművel. <p>– <i>Vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. – A vásárláshoz kapcsolódó kommunikációs szokások kialakítása, gyakorlása. <p><i>Tájékozódás saját test körül (két oldalon).</i></p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Az osztály berendezési tárgyainak rámutató megnevezése.</p> <p>Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása.</p> <p>Környezetének bejárása, a tárgyak nevének használata, illetve a megnevezés alapján azok megmutatása. A konyhai dolgozók nevét és munkáját ismerje, a karbantartót, az adminisztrátorokat köszöntse a tanuló.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A helyiségek berendezési tárgyainak főfogalom alá rendezése.</p> <p>Cselekvések helyiségekhez rendelése.</p> <p>Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján.</p> <p>Saját, tanulótárs, tanár lakásának megtekintése fotón, vendéglátás eljátszása.</p> <p>Tankonyhában, illetve szobában ismerkedés a bútorokkal, rámutatás, megtapintás.</p> <p>Képeken megmutatja (megnevezi) az említett bútorokat, eszközöket.</p> <p>Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása.</p> <p>Séta alkalmával a tanuló megnevezi, megmutatja a villamost, autóbuszt, autót, kerékpárt.</p> <p>Hangutánzás.</p> <p>Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja (megnevezi) a tanuló a közlekedési eszközöket: repülő, vonat, hajó stb.</p> <p>A járdán a szükséges mértékű segítséggel közlekedik, útestre figyelemmel halad.</p> <p>Zebrán történő áthaladás gyakorlása, lámpánál a jelzésnek megfelelő viselkedés.</p> <p>Utazáskor játékos formában a járművek nevének tanulása, hangutánzó gyakorlatokkal és hallás utáni azonosításuk.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p> <p>Szerepjáték: utazás – utas, járművezető, ellenőr.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Csoportban történő utcai séta: kirakatok előtti beszélgetés. Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.</p> <p>Köszönés, kérés, megköszönés gyakorlása (szükség esetén egyéni AAK megsegítés eszközeivel)</p> <p>A konvencionális beszédformák alkalmazásának kialakítása.</p> <p>Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Elöttem – mögöttem, „bele” és „rá”, jobb – bal, járművek, úttest, járda, hangos, gyors, játék járművek, igazi járművek, séta, utazás, közlekedés, zebra, jelzőlámpa, lassú, csendes, udvariasság, nagy-kicsi, tömeg, zsúfoltság, várakozás, indulás, megállás.</i></p>	

2. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 13 óra
Előzetes tudás	Részvétel a napi tevékenységek ritmusában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. – A téli-nyári időjárás elemeket megkülönböztetni. – Képről felismerni két ellentétes évszakot. – Ruhái közül kiválasztani a télit és a nyárit. – Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. – Tájékozódni a napszakokról. – Nagyobb különbségeket észrevenni. – A tanult fogalmakat megérteni, azoknak megfelelő képet felmutatni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanítási nap – munkanap – pihenőnap. – Tanóra – óráközi szünet – csendes pihenő. – Évszakok. Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. – Napszakok: reggel, dél, este jellegzetességei és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek megfigyeltetése. – Időjárás jelenségek felismerése segítségével. – Időtartam megismerése (sokáig tart, rövidebb), differenciálása. – Végzett cselekvések időtartama. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Időszakok terjedelmének összehasonlítása, a kapcsolódó jelzések megismerése, figyelembevétele (tanítás kezdetét jelző hangjelzés stb.).</p> <p>Séták alkalmával az évszak tudatosítása, összehasonlítása egyéb évszakokkal.</p> <p>Hideg-meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével.</p>	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>KMN:</i> dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban, mondókák utánzó mozgással.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Játékokban a jellemző tulajdonságok kiemelése.</p> <p>A napszakokhoz köthető tevékenységek eljátszása.</p> <p>Ki van jelen a tanítási órákon? Ki hiányzik? Milyen az időjárás?</p> <p>Baba öltöztetése segítséggel (lefekvéshez, kiránduláshoz, ünnepélyre stb.) évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően.</p> <p>Időjárásnak, napszaknak, tevékenységnek (pl. naposnak kötény stb.) megfelelő saját ruha kiválasztása, megnevezése.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak gyakorlása.</p> <p>Az időjárási viszonyok mindennapos ismétlése. A hideg, meleg, eső jelzése. Képekről az időjárási elemek felismerése.</p> <p>Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megfogalmazása, megmutatása.</p> <p>Időtartam tapasztaltatása mozgással, Time Timer segítségével, illetve mimikai jelekkel (hosszan fújok, röviden mondom).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tanóra, szünet, munkanap, pihenőnap, majd, hamarosan, soká, <i>napszak</i>, reggel – este, nappal – éjszaka, pontosság, késés, naptár, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, tél, eső, szél, havazás, hideg, meleg, világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég.</p>	

Felzárkóztató évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló észleli környezetét, és a bekövetkező változásokat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése az egyre mélyebb megismerés révén. Környezettudatos magatartás kialakítása minél korábbi életkoroktól kezdve.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel és tisztelettel figyelni. – Rendszeres feladatot ellátni a magaságyással kapcsolatban is. – Felismerni és csoportosítani a tanult növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket egyre több szempontsor szerint. – Élőben és képen (báb) felismerni a háziállatokat. Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. – Érdeklődést tanúsítani a megfigyelések során, felidézni a tanultakat. – Táplálékot, lakóhelyet a megfelelő állatokhoz rendelni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Környezetünkben lévő virágok, növények. – Cserepes virág, udvari dísnövények. Élő virágok. A fejlődésükhöz szükséges feltételek. – Legjellemzőbb és a kevésbé gyakori gyümölcsök, zöldségek, megnevezési gyakorlatok segítségével. – Mese a növényekről. – A témával kapcsolatos énekek, versek, mesék tanulása. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Állatmesék. – Ló, disznó, nyúl, kacsa látható tulajdonságai. – Állatok tápláléka, „lakóhelye”. – Felelős állattartás fogalmának bevezetése. 	<p><i>Ábrázolás-alkítás:</i> növény- és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés.</p> <p><i>KMN:</i> dalok a felmerülő témával kapcsolatban.</p> <p>Kommunikáció „Előkészület a felnőtt életre” témaköre (vásárlás, piaclátogatás)</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték, didaktikus játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Tevékenység</i></p> <p>Gyümölcsök, zöldségek megnevezése.</p> <p>A virágok, növények tulajdonságainak érzékelése, tapintása, szaglása, megnevezése.</p> <p>Képekkel, játékkal növények, gyümölcsök csoportosítása, rendezése egyre bővülő szempontsor alapján.</p> <p>Virág, növény ültetése, magok elvetése, a növények fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozásuk egyre kevesebb segítséggel.</p> <p>Kertésznapló készítése a tanuló által érthető jelrendszer használatával (PCS képek, fotók, feliratok).</p> <p>Évszaknak megfelelő gyümölcsök, zöldségek felismerése, megnevezése vásárlási szituációban is.</p> <p>Mesék növényekről (Répamese).</p> <p>Élő állatok megfigyelése állatkertben, háziállatok falusi udvarban. Az állatokkal kapcsolatos gondozási, ápolási feladatok.</p> <p>Háziállatok, hazai erdei és vadállatok felismerése képről, megnevezésük, megmutatásuk, megkülönböztetésük.</p> <p>Háziállatok és a legismertebb erdei állatok tápláléka.</p> <p>Mesében szereplő állatok kiválogatása, képpel párosítása.</p> <p>Állatmesék (A brémai muzsikások, Kismalac és a farkasok).</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Növények, virágok, illat, <i>érzés, élővilág, íz, zamat, szín</i> (alapszínek), <i>gondozás, locsolás, ültetés, napfény, növekedés, elszárad, elpusztul, kibújik, édes, savanyú, finom, izes, élő, háziállat, vadállat, élelem, táplálkozás, ól, istálló, búvóhely, gondozó, gondozás, baromfiudvar, alom, széna, kukorica, szőr, toll, szelíd.</i>
--------------------------------	---

Felzárkóztató évfolyam		
	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 8 óra
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Illedelmesen, napszaknak, életkornak megfelelően köszönni üzletbe lépéskor. – Kívánságait elmondani, vagy gesztusaival jelezni. – Képen megmutatni az eladót, pénztárost, árut és a vásárlót. – Megmutatni a mindennapos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. – Kapcsolatot teremteni a környezetében dolgozó szakemberekkel, kérdezni, kérni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Üzletek – vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel. – Az eladók, pénztárosok, munkájuk, megfigyelésük. <p><i>Munkahelyek – foglalkozások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló szűkebb környezetében előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik bemutatása, megfigyelése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése. Az árucikkek felismerése képről.</p> <p>Szaglás, tapintás, ízlelés a vásárlási szabályok szerint.</p> <p>Eladó köszöntése, kérdezgetés, kérés, megköszönés gyakorlása megfelelő kommunikációs eszköz használatával.</p> <p>Pultok, polcok, árak, csomagolóanyagok megfigyelése.</p> <p>Pénztáros, pénztárgép, pénz megfigyelése.</p> <p>Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapszorgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Vásárlási szokások, vásárlási kellékek (pénz, szatyor stb.). Környezettudatos vásárlási eszközök használatának gyakorlása.</p> <p>Tanulmányi séta: ismerkedés a zöldséggel, hentessel, cukrásszal, asztalossal, gépkocsivezetővel, rendőrrel stb.</p> <p>Szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése az eszközök, tárgyak megfelelő szakmához rendelésével.</p> <p>Élethelyzetekben is és képekről is a mesterségek és a hozzájuk tartozó eszközök felismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Élelmiszer, édesség, konzerváru, húsáru, eladó, pultos, pénztáros, vásárló, fizetés, kiszolgálás, udvariasság, kérés, megköszönés, jelzés, gyalulás, fűrés, ismerkedés, köszöntés, búcsúzás, kérem, tessék, nem kérem, bocsánatkérés a társaktól.</i></p>	

		Felzárkóztató évfolyam	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Ünnepek		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen viselkedik az iskolai és csoport-ünnepélyeken.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Együttműködés az ünnepi készülődések során.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Érdeklődéssel részt venni az ünnepi készülődésben, megfelelő magatartással alkalmazkodni az eseményekhez. – Ismerni néhány mondókát, verset, az ünnepekhez kapcsolódóan. – Felismerni, megnevezni, gesztussal kifejezni vagy megmutatni képekről az említett ünnepeket. – Képek alapján beazonosítani az említett ünnepeket. – Időben elhelyezni és megkülönböztetni a különböző ünnepeket (évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, iskolai ünnepek, személyekhez kötődő ünnepek). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hagyományos ünnepek, ismerkedés a népszokásokkal. – Mikulás. Karácsony. Farsang. Húsvét. Anyák napja. – Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. – Családi ünnepek. – Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, dalok, mondókák segítségével vagy önállóan történő ritmizálása. A versek, dalok, mondókák együttmondása, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. – Iskolai ünnepek. A tanév rendjéhez kapcsolódó ünnepeken (tanévnyitó, tanévzáró, ballagás) való részvétel az alapvető viselkedési szabályok betartásával. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok az aktuális ünneppel kapcsolatban.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Fejlesztési tevékenység</i></p> <p>Karácsonyi díszek készítése (segítséggel).</p> <p>Farsangi álarc készítése segítséggel.</p> <p>Húsvéti tojás készítése segítséggel.</p> <p>A téli és tavaszi ünnepkörhöz kapcsolódó tárgyak (Mikulássapka, zsák, gyertya, karácsonyfa, mézeskalács, álarc, fánk, nyúl, bárány, csibe, tojás, kölni) kiválasztása, megmutatása, kategorizálása.</p> <p>Versek, dalok tanulása, előadása anyák napjára.</p> <p>Ünnepi készüldés: ajándékkészítés, színezés, ragasztás, vágás segítséggel.</p> <p>A személyekhez kapcsolódó ünnepekre (születésnap, névnap) készüldés. A köszöntés formáinak gyakorlása. Társak, szülők köszöntése megfelelő gesztusokkal, szavakkal, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Ünnepi díszítés gyakorlása. A szűkebb környezet (tanterem) feldíszítésében való lehető legaktívabb részvétel.</p> <p>Az ünnep játékos megjelenítése, bábjátékok, dramatikus játékok során.</p> <p>Történetek, rövid mesék elmondása képek segítségével különböző ünnepekről, komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Részvétel az ünnepeken megfelelő viselkedéssel.</p> <p>Készülés (segítséggel) valamilyen jelképpel: pl. zászló, kokárda készítése.</p>	<p><i>Önkiszolgálás: öltözködés.</i></p>

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Névnap, <i>születésnap</i>, köszöntés-<i>gratuláció</i>, ajándék, kedvesség, öröm, édesség, köszönet, <i>várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás</i>, ünnepi öltözet, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, <i>kellemes, díszes, ritmus</i>.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló legyen együttműködő az iránymutatás, utasítás végrehajtásába.</p> <p>Legyenek kapcsolatfelvételt kezdeményező megnyilvánulásai, beszédállapotának megfelelő szinten tudjon köszönni, kérni, megköszönni szóval vagy gesztusokkal.</p> <p>Az artikulációs mozgásokat próbálja utánozni.</p> <p>Aktív szókinccse, gesztusszótára legalább 20–30 kifejezést tartalmazzon.</p> <p>Jelenjenek meg tevékenységei folyamán: a beszédet kísérő gesztusok , a spontán hangadás, beszéd, szavak használata.</p> <p>A mindennapi környezetben előforduló személyeket, tárgyakat ismerje fel, mutassa és nevezze meg képen is.</p> <p>Tudjon rövid ideig egy játékkal, egy helyen játszani, együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal.</p> <p>Érzékeljen tulajdonságokat, jellegzetességeket, ezeket tudja megfigyelni.</p> <p>Érzékelje a változásokat, amelyek térben és időben személyéhez kapcsolódnak.</p> <p>Érzékelje és figyelje meg a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagáljon azokra.</p> <p>Figyelemi terjedelme 10-15 percig tartson ki egy-egy foglalkozáson.</p> <p>Egyéni lehetőségeihez mérten kapcsolódjon be néhány mondóka, ének előadásába.</p>

3–4. évfolyam

A tantárgy segíti az erkölcsi nevelést az egyszerű szabályok megismerésének, megértésének, betartásának fejlesztésével, a társas érintkezési, kommunikációs formák, helyzetek megfelelő alkalmazásának gyakorlásával. Az elvárások megértésében, betartásában, végrehajtásban erősíti a kitartást.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés a tágabb környezet személyi viszonyainak, kapcsolatainak megismerésében, a hagyományok és a népszokások megismerésében valósul meg. A környezet szokásainak követése, a nemzeti ünnepek alkalmával az aktív, alkalomhoz illő részvétel segíti a megvalósítást.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a lényeges külső és belső tulajdonságok megismerésében, a társakkal és a környezettel való adekvát kapcsolatfelvételben, a kapcsolattartás formáinak fejlesztésében, az együttműködési készség megalapozásában, az alkalmazkodóképesség kialakításában valósul meg. A tantárgy a motivált, aktív részvételre és a jellegzetes, alapvető külső és belső emberi jegyek megismerésére is kihat.

A testi és lelki egészségre nevelés az alapvető tisztálkodási szokások megismerésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség megóvásával, az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítségével, néhány fontos közlekedési szabály megismerésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzeteinek, komfortjának megfigyelésével és kommunikációjának megalapozásával valósul meg.

A családi életre nevelést segíti a fogalmi ismeretek bővítése mindennapokról és ünnepnapokról, a családtagok tevékenységéről, a munkamegosztásról, és a foglalkozásokról.

A tantárgy a fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési terület a környezet különböző szempontok alapján történő megfigyelésében, a természet jelenségeinek megnevezésben jelenik meg. Az állatok és növények, illetve tulajdonságaiknak megnevezése mellett hangsúlyosak a szűkebb környezet ápolásának, védelmének alapjai és a környezeti tárgyak épségének megóvására törekvés igényének kialakítása is.

Szociális és állampolgári kompetencia: az érzelmek felismerése, megnevezése és a kommunikációs helyzetnek megfelelő alkalmazása, a megfelelő érvényesülési törekvések és az önuralom fejlesztése. A kompetenciaterületet erősíti a mindennapi élethelyzetekben a társas viselkedési formák automatikussá válása, a csoportok és a környezet által elvárt magatartási normák betartása.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tantárgy segít mozgásos és verbális elemekkel előadni egyszerű verseket, mondókákat. Emellett környezetében és megjelenésében kialakul a tanuló igénye az esztétikumra, a harmóniára és a praktikumra.

A hatékony, önálló tanulást a feladattudat megerősítése, a kitartás, az önellenőrzés és a javítás igényének kialakítása segíti.

3. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 13 óra
Előzetes tudás	A tanuló képességeihez mérten egyre pontosabban végzi az artikulációs gyakorlatokat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Analog mondatok utánmondása, alkotása.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatokat egyre rutinosabban végezni. – Követni az artikulációs mozgásokat. – Sort alkotni képekről (balról jobbra kirakással). – Megmutatni a megnevezett képet, illetve önállóan megnevezni, ha szükséges, segédeszköz használatának segítségével. – Tárgyat kiválasztani (kézzel, lábbal, tekintettel), tárgyak képét azonosítani. – Analog mondatokat képezni. – Mimikát, gesztusokat a lehető legjobban utánozni. – Jól használni a metakommunikációs jeleket. – Érzékelni a jól és hibásan ejtett hangok közötti eltérést. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. – Mondataiban bővítményt használni. – Képről néhány mondatot mondani. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, szívó-, fújó-, rágógyakorlatok, ajakizomgyakorlatok, nyelvgyakorlatok gyakorlása. – Hallásfejlesztés, hangleválasztó, hangfejlesztő gyakorlatok. – Tárgyak megnevezése segítséggel. – Fogalmak és cselekvések összekapcsolása. – Személyes névmás használata. – Igeragozás (jelen idő, múlt idő) adekvát használatának gyakorlása. – Kérdések alkotása (ki, mi, kik, mik, mit csinál, mit csinálnak?). – Gyűjtőfogalmak körének bővítése. – Főnevek todalékai: helyhatározó és részeshatározó. – Mondatbővítés kérdőszó segítségével, tárgy, melléknév, helyhatározó alkalmazásával. – Tárgyak, személyek tulajdonságai. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hallásfejlesztés-</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, időrend.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>– Egyes és többes szám differenciálása, megfogalmazása.</p> <p>– Ok-okozati összefüggések.</p> <p>Tevékenység</p> <p>Bemutatás nyomán utánzó gyakorlatok, tükör előtt önellenőrzéssel.</p> <p>Törekvés a tanult gyakorlatok önálló végzésére.</p> <p>Egyre kisebb eltérésű hangpárok megkülönböztetése.</p> <p>A tanuló mozgásállapotához igazítva artikulációs mozgások utánzása, zöngé hangoztatása, játék a zenei hangokkal.</p> <p>Az izoláltan ejtett hangok tökéletesítése, ciklizálása, beépítése szótagba, rövid szavakba.</p> <p>Szó eleji hang leválasztása, a leválasztott hang fejlesztése.</p> <p>Képsorok olvasása balról jobbra haladással.</p> <p>A megnevezett kép kiválasztása.</p> <p>Tárgyak, képek sokaságával soralkotás.</p> <p>Eseményképről rövid mondat alkotása: alany, állítmány.</p> <p>A mondat helyességének vagy hibás megfogalmazásának jelzése.</p> <p>Mondatalkotás képről kérdőszó segítségével.</p> <p>A „-ban, -ben” ragok előfordulása cselekvő helyzetben.</p> <p>Analóg mondatok alkotása segítséggel.</p> <p>Mondatok bővítése hol? kinek, minek? kérdőszavak alapján.</p> <p>Melléknévvel a tárgy vagy kép milyenségének megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Jellemző tulajdonságok gyűjtése tárgyról, személyről.</p> <p>Gyakorlás szituatív helyzetben.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Cselekvéssorról történet kitalálása helyes nyelvtani megfogalmazással.</p> <p>Egyszerűbb időrendi sorrendek felállítása.</p> <p>Témakörökhöz kapcsolódó szövegek, mondókák, versek tanulása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sor, <i>soralkotás, képsor, azonos (olyan), különböző (más)</i>, eleje (szó), vége (sor), alá, fölé, mellé, ügyes, hibás. Beszédszervek és a kapcsolódó fogalmak ismerete.</p> <p>Tárgy, kép, sor, sok-kevés, <i>figyelem</i>, jó-rossz, kérdés, ruha, étel, gyümölcs, bútor.</p>	

3. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 19 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szimbólumokat megért, használ a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A megismert, alapvető viselkedési szokások alkalmazása iskolai és otthoni környezetben.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni családtagjait. – Gesztusokkal vagy képről megmutatni szülei foglalkozását, tevékenységét. – A „hol?” „mit csinál?” kérdéseket érteni, a maga módján válaszolni azokra. – Feladatot megérteni és aktívan közreműködni a végrehajtásban. – Kapcsolatokat reálisan megítélni. – A tanult udvariassági formulákat alkalmazni, figyelmeztetés nélkül. – Saját öltözékére vigyázni, ha hiányosságot tapasztal, jelezni. – Iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlések gyakorlása tekintettel, gesztikulációval. – Gesztusjelek bővítése az egész test (fej, arc, kéz) területeire, foglalkozások köréből. – Mozdulatok értelmezése, utánzása. – Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal. – Otthoni és iskolai helyes viselkedési szokások számbavétele szükség szerint. – Szülők neve, testvérek neve, száma (segítséggel), családtagok tevékenysége (munkája). – Nagyszülő megmutatása fényképről. – Cselekvések megnevezése segítséggel, komplex kommunikációs szükségletű tanulóknál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Kívánságok kifejezése, helyes megfogalmazása. Mások kívánságainak meghallgatása, teljesítése. – A segítség kérésének módjai. – Téri tájékozódás, saját élettér helyes ismerete, biztonságos közlekedés benne. – Távolságtartás utcán, nyilvános helyen. 	<p><i>Játékra nevelés:</i></p> <p>szerepjáték, didaktikus játék,</p> <p>szabályjáték.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>– Kapcsolat első lépése: ismerős gyermekkel, felnőttel, ismeretlen gyermekkel, felnőttel, újonnan megismert emberekkel.</p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Cselekvéssorok végrehajtása utasítás, rajz, kép alapján.</p> <p>Érzelem megjelenítése.</p> <p>A segítség kérésének gyakorlása szituációs játékok segítségével.</p> <p>Élő szituációban apa, anya szólítása, névvel azonosítása.</p> <p>Fényképen anya, apa, testvérek, nagyszülők megmutatása.</p> <p>Mit csinál? Hol van? kérdésre szóval, egyszerű mondattal, gesztusokkal, saját kommunikációs segédeszközével válaszol a tanuló.</p> <p>Bábokkal eljátssza az egyszerűbb helyzeteket.</p> <p>Keresztnevet hallás alapján az illető személyhez köti.</p> <p>A képhez tartozó saját érzések megfogalmazása. A képen felismert érzelmek megnevezése.</p> <p>Szituációs helyzetekben a kívánságok realitásának megítélése.</p> <p>Kívánságok, visszautasítás megfogalmazása.</p> <p>Az elkövetett hibák felismerése, javítása legyen természetes.</p> <p>Közös játék során szabályok betartása, a vereség elviselése, öröm társai sikere fölött.</p> <p>A köszönés formáinak (megtanulása és) gyakorlása.</p> <p>Beszélgetés közben egymás türelmes meghallgatása.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Részvétel kulturális és sporteseményeken, adekvát viselkedés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Jó gyerek, boldog, vidám, félős, ijedt, mérges, tanácstalan, szégyenlős, kérem, nem tudom megtenni, elromlott, hibás, javítható, segítség, gondoz, szabadidő, szabály, család, győzelem, vereség, itt-ott, messze-közel, szeret-nem szeret, barát, vendég, ismerős-ismeretlen, csend, figyelem, előadás, szünet, taps, tetszett, érdekes, unalmas, szeretnék kimenni.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendők	Javasolt óraszám: 25 óra
Előzetes tudás	A tanuló eligazodik a lateralitás területén.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	A személyes teendők egyre biztosabb ellátása.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Időhatározókat és mellékneveket használni. – Önállóan megmutatni a megnevezett testrészt, érzékszervet babán és saját magán. – Rutinszerűen végezni a kéz- és fogmosást. – A mosdót egyre több aktivitással, megfelelően használni. – Az ápolt és ápolatlan (haj), tiszta és piszkos (köröm) fogalmakat megkülönböztetni. – Ismerni saját holmiját. – Ismerje az öltözködés sorrendjét, irányítás mellett több ruhadarabot tudjon megmutatni, megnevezni. – Megállapítani, és jelezni szüleinek, tanárainak, ha ruhája gombhiányos. – Megfelelő viselkedést tanúsítani a közös étkezések alkalmával. – Főétkezéseket megnevezni, megmutatni. – Néhány jellemző ételt felsorolni napszakhoz rendelve. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testünk. Testrészek megnevezése, megmutatása. – Kézmosás, fogmosás, mosdó használatának gyakorlása képes támogatással, segítséggel. – Betegség, egészség. A tisztaság és egészség kapcsolata. – Köröm, haj, szempilla megnevezése, ápolása, az ápoláshoz használt eszközök megnevezése. – Fodrász, kozmetikus, manikűrös műhelyének látogatása, munkájának és eszközeinek megfigyeltetése. – Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. – Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. – Évszakoknak megfelelő öltözködés. – Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. – Étkezés. Főétkezések. Terítés segítséggel. Néhány étel megnevezése. – Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, szabály- játék, didaktikus játékok.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– Ismerni az étkezéseket megelőző előkészületek sorrendiségét, kellékeit és azok megfelelő használatát, képes képek segítségével a lépéseket sorrendbe rendezni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. – Reggel – reggeli, dél – ebéd, este – vacsora. – Ételféleségek, eszközök csoportosítása – Ünnepi étkezés, ünnepi ételek és meleg ételek. – Nyers és főtt ételek. – A hetes, napos munkája. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Tanórán, szemléltető eszközökön, saját magán, társán a testrészek megmutatása és megnevezése.</p> <p>A testrészeket és azok funkciói egymáshoz rendelése.</p> <p>Érzékszervei megnevezése.</p> <p>A test tisztántartása, folyamatának bemutatása képek segítségével.</p> <p>Fésülködés, helyes fogmosás, gyakorlása.</p> <p>Higiénés szokások gyakorlása.</p> <p>Toalett használat helyes sorrendjének megnevezése képek segítségével.</p> <p>Betegség, egészség jellemzőinek megfigyeltetése. Játékos helyzetekben gyakorlás.</p> <p>Tisztasági felelős a tisztség vállalásával tanulótársai haját, körmét naponta megnézi, jelzi, mit tapasztal.</p> <p>Képről a pozitív és negatív tulajdonságok megállapítása.</p> <p>Az öltözködés menetének elmondása, illetve a ruhadarabok megmutatása.</p> <p>Az alsó ruhák, majd a felsők önálló kiválasztásával öltözködés segítségével.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Cipzárt felhúzása segítséggel. Próbálkozás a ruhák összehajtására, helyre rakására. Baba öltöztetése segítséggel. Öltözés-vetkőzés gyakorlása játékhelyzetekben. Annak elmesélése, milyen sorrendben öltözött reggel, az alsó-felső fogalmának tudatos differenciálásával. Papírbabák ruháinak összeválogatása. Az étkezésnél használt eszközök, tevékenységek megnevezése, megmutatása, képeken. Szokásos ételek megnevezése. Étkezési előkészületek gyakorlása, kézmosás. Reggeli, ebéd, uzsonna - szituációs játékok. Az étkezéshez szükséges kellékek összegyűjtése, előkészítése, terítés és elpakolás segítséggel. Az ételek megnevezése. A hetes, illetve napos teendőinek megnevezése, feladatai bemutatása. Az ünnepi étkezés jellemző kellékeinek kiválogatása képek alapján. A konvencionális beszédformák gyakorlása és tudatos használata (kommunikációs eszközökön, gesztussal is): „Jó étvágyat!” „Kérem szépen!” „Köszönöm szépen!”</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Jó étvágyat! Köszönöm! Tízórai, uzsonna, ételek, evőeszközök, hetes, napos, <i>feladat</i>, terítés, <i>leszedés</i>, finom, <i>folyékony</i>, <i>illatos</i>, kemény, puha, éhség, szomjúság, alsóruházat, felsőruházat, <i>kopott</i>, új, felsőtest, alsótest, felső végtag, alsó végtag, sovány, kövér, szűk, bő, <i>körömápolás</i>, <i>arcápolás</i>, <i>hajápolás</i>, tiszta, piszkos, ápolatlan, <i>egészséges</i>-beteg,</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 25 óra
Előzetes tudás	A tanuló biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	Téri tájékozódás függőleges és vízszintes, előre és hátra irányban.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Analóg mondatokat alkotni. Hol? Hova? kérdéseket megérteni. – Mondataiban használni a bővítményeket. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. Beszédkészségének megfelelően egy-két összefüggő mondatot mondani, alkotni képkommunikációs rendszer segítségével. – Mellékneveket, határozószókat használni, kérdezni, hangsúlyozni. – Igényt kialakítani, hogy rendet tegyen maga körül munkája befejezése után. – Magabiztos ismerettel rendelkezni az iskola különböző helyiségeiről. – Ismerni a villanykapcsolók helyes működését. – Ismerni a játékok, sporteszközök helyét és felhasználási módját. – Az otthon, az iskola és a tanterem rendjét, tisztaságát természetesnek és fontosnak tartani. – Felszólítás nélkül, rutinszerűen betartani a közlekedési szabályokat (lámpa, zebra, körülnézés). – Felismerni könyvből, képről is a valóságban tapasztaltakat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgy megnevezése téri helyzetben. Tárgykeresés. – Helyhatározószók folyamatos gyakorlása. – Iskola – otthon, udvar, játszótér, sportpálya. – A játék- és sporteszközök megnevezése segítséggel. – Alaposabb tájékozódás a terem tárgyai, tartozékai között. – A „hol van?” és a „hova való?” megértése. – A padlás, pince megismerése, funkciójának megnevezése irányítással. – Falusi padlások, pincék megismerése a valóságban. – Képek alapján az ismeretek elmélyítése. – Az iskola környéke. – A lakás fő helyiségeinek alaposabb megfigyelése. – Eszközök és funkcióik – Háló, nappali, konyha, gyerekszobák, fürdő, kamra jellemzői. – Mit hol találunk? Mit csinálunk vele? Milyen tulajdonságai vannak? 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> térbeli tájékozódás.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: helymeghatározás, viszonyítás, fő irányok.</p> <p><i>Olvadás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok: téri relációk megnevezése.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> Személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők</p> <p>AAK</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– Megnevezni a közlekedési eszközöket, a villamos, trolit, metró, busz utasterét, vezetőfülkéjét.</p> <p>– Ismerni az iskola utcájának nevét.</p>	<p>– Utca és közlekedés. Az utcák jellemzői.</p> <p>– Gyalogos- és járműforgalom.</p> <p>– Jelzőlámpák, jelzőtáblák, sorompó, fénySOROMPÓ.</p> <p>– Közlekedési eszközök ismeretének bővítése.</p> <p>– Közlekedési szabályok, viselkedési normák.</p> <p>– Közlekedési és utazási szabályok betartása.</p> <p>– Balesetek megelőzésének feltételei.</p> <p>– Mentő, tűzoltó, rendőrségi autók jellemzői.</p> <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Képen látható tárgy téri helyzetének megkeresése.</p> <p>Mondatalkotás helyhatározóval és cselekvéssel. Helyviszonyok gyakorlása.</p> <p>Helyhatározó szót tartalmazó utasítások végrehajtása. Mozgás megadott irányba, segítséggel.</p> <p>Képességeinek megfelelően tájékozódjon az iskola épületében.</p> <p>Összefüggések megfigyelése a helyiségek között.</p> <p>Sporteszközök, játszótéri elemek alaposabb megfigyelése, a tapasztaltak megfogalmazása, helyes, balesetmentes használatuk.</p> <p>Kérésre a kívánt eszközök kiválasztása.</p> <p>Tanári irányítással padlás megtekintése, régi dolgok megfigyelése.</p> <p>Falusi padlás régiségeinek tisztogatása, pince eszközeinek megfigyelése, megnevezése valóságban és IKT eszközök segítségével.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Képek alapján az emlékek felidézése, megnevezéssel, főfogalom alá rendeléssel.</p> <p>Maketten vagy képeken lakás berendezése, emlékezve, illetve felhasználva saját lakóhelye példáját.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak összeválogatása és megfelelő elhelyezése.</p> <p>A konyhai eszközök szétválogatása és megfelelő helyre történő elpakolása.</p> <p>Szituációs játékokban főzés, takarítás megjelenítése, imitálása.</p> <p>Utcai séta alkalmával spontán megfigyelés.</p> <p>Szervezett látogatás formájában mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>Képek alapján emlékezetből a látottak azonosítása, megnevezése.</p> <p>A tanult eszközök főfogalom alá rendezése, megnevezése.</p> <p>A tanuló játékos formában alkalmazza, megjeleníti a látottakat.</p> <p>Az utca megfigyeltetése, hangok, zajok megnevezése.</p> <p>Jelzőlámpák utasításának betartása. Zebra használata.</p> <p>Közlekedési eszközök színének, méretének megfigyelése, összehasonlítása.</p> <p>„Rendőrös-közlekedéses” játékban, maketten vagy tanpályán a tanultak gyakorlása, az iskolába vezető út eljátszása.</p>	

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Világos, sötét, kapcsoló, <i>egészséges, egészségtelen, veszélyes, biztonságos</i>, erős, gyenge; padlás, pince, <i>raktár</i>, fönt, lent, piszkos, régi, új, magas, hideg/<i>hűvös, nedves, hordó</i>, kosár, <i>prés</i>.</p> <p>Helyiségek, <i>eszközök, főzőeszközök, evőeszközök</i>, sötétítés, világítás, takarítás, <i>felújítás</i>, pihenés, éjszaka, ágyazás, érkezés, indulás, bejárat, kijárat, helyre tesz, rend, rendetlenség.</p>
---------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 25 óra
Előzetes tudás	A tanuló a változásokat érzékeli.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az idő fogalma és a kapcsolódó cselekvések összekötése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerni a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napszakok és étkezések megnevezését. – Ismerni az évszakok jellemző jegeit, felsorolni, megnevezni. Összehasonlításokat végezni. – Társára figyelni, vele beszélgetni, segíteni munkáját. Törekedni a pedagógus kéréseinek követésére, teljesítésére. – Biztonsággal felismerni képekről az évszakokat, a jellemző képeket kiválasztani, összerendezni. – Segítséggel sorolni a hét napjait, a hétvégi napokat kérdésre kiválasztani. – Segítséggel tájékozódni naptárban. – Használni a ma, tegnap, holnap fogalmát. Mesélni a napi élményeiről. – A különböző cselekvéseket, történéseket elhelyezni a napszakokban. – Beszédkészségének megfelelően tudjon egy-két mondatot alkotni az egyéni megsegítés eszközeivel. – Mondataiban próbálja használni a bővítményeket. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Időfogalmak bővítése. – Napok, napszakok. A hét napjai. Hétvégi napok. – A hét napjainak jelölése, az aktuális nap megjelölése, megnevezése – . Napszakok összekapcsolása cselekvésekkel. Napszakok sorrendje, napszakok és tartózkodási hely megjelölése (állandó szimbólumok, megjelölés használata). – Tegnap, ma, holnap fogalmának kialakítása. – Reggel-dél-délután-este, a kapcsolódó rutinszerű tevékenységekkel. – Évszakok, időjárási jelenségek megnevezése segítséggel. – A négy évszak jellemzése. – képről történő azonosítás. Évszakok változásainak megfigyelése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Napszakok jelölése, megnevezése, képválogatás. Cselekvések napszakhoz rendelése (éjjel, nappal, reggel, délelőtt, délben, délután, este). Napszakokhoz kapcsolódó étkezések.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás naptárban, napszakok, igeidők, életkor.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>A napszakoknak megfelelő tevékenységek ismerete.</p> <p>Kérdésre válaszolva a napszakok és a napszakokhoz kapcsolódó események felsorolása.</p> <p>Tájékozódás gyakorlása saját kommunikációs eszközén.</p> <p>Séták és udvari játék alkalmával az időjárással kapcsolatos ismeretek, megfigyelések gyűjtése.</p> <p>Képek gyűjtése, szortírozása.</p> <p>Téli-nyári ruhák válogatása, közös halmazba rendezése segítséggel.</p> <p>A hét napjainak felsorolása helyes sorrendiséggel. A hétvégi napok kiemelése, jelölése jellemző képpel.</p> <p>Heti program összeállítása segítséggel - képes formában, egyszerű jelképekkel.</p> <p>Egyéni foglalkozások (AAK, látásnevelés, stb.) napirendhez rendelése.</p> <p>Képről a saját heti elfoglaltság mutatása, elmondása.</p> <p>Évszakok jellemzőinek megfigyelése (a tanév során folyamatosan megfigyelések végzése), képekről az évszakok felismerése, megnevezése. Téli-nyári sportok megnevezése.</p> <p>Beszédében melléknevek, határozósók, igék használata.</p> <p>Mesék (versek, dalok) az évszakokról, napokról, napszakokról.</p>	

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Napok neve, napszakok neve, napszakokhoz kötött étkezések neve. Évszakok, <i>időjárás</i>, tél, tavasz, nyár, ősz, hideg, meleg, sportok, napsütés, szél, szeles, <i>viharos</i>, hófehér, jég, fürdőzés, napozás, síelés, szánkózás, havazás, dér, jég, <i>tegnap</i>, ma, holnap, elmúlt, lesz, <i>munkanap</i>, <i>hétféje</i>, <i>pihenőnap</i>, <i>program</i>, nap, <i>felkelő nap</i>, <i>lenyugvó nap</i>.</p>
---------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények	Javasolt óraszám: 18 óra
Előzetes tudás	Állatokhoz, növényekhez érdeklődve közelít.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A növények és állatok közötti azonosságok, különbözőségek megmutatása, megnevezése.	
3. osztály		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szeretni a természetet és tisztelettel közeledni jelenségei felé. – Megnevezni néhány növényt, virágot, zöldséget kép alapján. – Növényeket gondozni. – Összehasonlítani, megkülönböztetni, főfogalom alá rendezni, emlékezetből felsorolni a látottakat. – Érdeklődéssel szemlélni a körülötte lévő élővilágot. – Egyre hosszabban megfigyelni, összpontosítani. – Megfogalmazni kérdéseket, kérdésre válaszolni. – Gondolatokat, élményeket mondatokban megfogalmazni a megfelelő kommunikációs eszközökkel. – Szeretni az állatokat, felismerni, megnevezni őket. – Lehetőség szerint háziállatokat gondozni segítséggel. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Virágok felismerése egyeztetési gyakorlatok segítségével. – Gyümölcsök, zöldségek megfigyelése, megnevezése, csoportosítása. – Pálmaház, fűvészkert, házi kert, botanikus kert, liget, erdő, parkok megtekintése. Napló készítése képekből, feliratokból. – Konyhakert fogalmának kialakítása. Konyhakert növényei, nevük, színük, ízük. – Zöldségfélék, ehető részeik. – Kertek, virágok. Virágoskerti illatok, színek, formák <p><i>Állatok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Baromfiudvar fogalma. Lakóinak felismerése, megnevezése. Jellemző külső tulajdonságaik megnevezése segítséggel, táplálékuk, lakhelyük megismerése. – Háziállatok és kicsinyeik, megnevezésük. 	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> növény- és állatábrázolások, festmény, rajz, színezés, agyag, gyurma.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok a témákkal kapcsolatban.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– Ismerkedni a felelős állattartás fogalmával, tartalmával.</p> <p>– Szerepjátékokban egyszerű mozgásokat és hangokat utánozni.</p>	<p>– Néhány gyakori hazai erdei állat bemutatása.</p> <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Kert virágainak felismerése, megnevezése.</p> <p>Élő virágok azonosítása a képen láthatókkal.</p> <p>Az osztályban, folyosón, udvaron található virágok, növények megfigyelése.</p> <p>Szín, forma egyeztetése, megnevezése.</p> <p>Hajtások ültetése, növény locsolása. A vázában víz cserélése.</p> <p>Gyümölcsök felsorolása és képekhez rendelése.</p> <p>Zöldségek megnevezése, ízük, illatuk felismerése.</p> <p>Zöldségek és gyümölcsök feldolgozása, ehető részeik, jótékony hatásaik.</p> <p>Növény részekre bontása, a részek megfigyelése, megnevezése.</p> <p>A növénycsoportok megfigyelése, tapintása, szaglása, ízlelése.</p> <p>Tanulmányi séta eltérő évszakokban, lehetőség szerint azonos helyszínen.</p> <p>Képeken a tanultak megkeresése, felismerése.</p> <p>Csoportosítás főfogalom alá.</p> <p>Kertészkedés (lehetőség szerint cserépben, virágládában, kiskertben, magaságyásban).</p> <p>Oktatófilmen, vidéki látogatáson a baromfiudvar megtekintése.</p> <p>Állatkerti séta, állatsimogatás.</p> <p>Kedvenceink. Beszélgetés, csoportosítás.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Élő környezetben a legismertebb állatok jellemzőinek, kicsinyeinek megfigyelése, megnevezése. Összehasonlítás, megkülönböztetés.</p> <p>Tanórán könyvek, képek alapján a látottak felidézése.</p> <p>Tulajdonságaik alapján főfogalom alá rendezés.</p> <p>Állatok mozgásának utánzása, tulajdonságaik megnevezése.</p> <p>Mesék az állatokról. Állatos versek, dalok tanulása.</p> <p>Mesék dramatizálása során állathangok utánzása.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen várakozik, szemlélődik vásárlás során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Biztonsággal eligazodás a boltban.	
3. osztály		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Beszédében mellékneveket, határozószavakat, igekötős igéket használni. – Termékeket megvizsgálni tulajdonságaik alapján. – Megnevezni vagy megmutatni, melyik termék hova tartozik. Emlékezetből néhány jellemzőt felsorolni a látott termékekből. – Ismerni és használni a napszakok szerinti üdvözlési módokat. – Felismerni a jellemző jegyeket, a megismert tárgyakkal, képekkel csoportosításokat végezni. – Környezetében élő emberek munkáját érdeklődéssel figyelni. – Köszönni, kérdezni. – Türellemmel figyelni, ha mesterember, munkát végző felnőtt megmutat, vagy magyaráz valamit. – Elemi szinten egymáshoz rendelni a munkaeszközöket és a különböző foglalkozásokat. – Egyeztetni képek alapján a látott mesterségeket, tevékenységeket, szerszámokat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Üzlet, vásárlás. Közös vásárlás, áruféleségek megnevezése segítséggel. – A környezet különböző üzletei. – Ruházati bolt. Papírbolt. Élelmiszerbolt. Pizzériák. Cukrászdák. Virágbolt. – Vásárlás önkiszolgáló boltban, viselkedési szabályok betartása. – Az üzlet különböző pontjainak megfigyelése. – Áruféleségek vásárlása, csoportosítása. – Foglalkozások. A tanuló tágabb környezetében előforduló, különböző foglalkozású emberek munkájának megismertetése, eszközeik bemutatása, csoportosítása. – Iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. – Asztalos, villanyszerelő, kőműves, tv-szerelő, pék, cukrász, fodrász, szabó, orvos, nővér, gyógyszerész. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p>

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– A látott eszközök közül a legjellemzőbbeket megnevezni, megmutatni.</p> <p>– Szerepjátékban gesztusokkal kifejezni magát.</p>	<p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Séta alkalmával a különböző üzletek kirakatainak megfigyelése, az áruféleségek felsorolása.</p> <p>Az áruk nézegetése, megnevezése, megmutatása, csoportosítása, főfogalom alá rendezése.</p> <p>Szervezett közértlátogatás alkalmával összeválogatott áruk kosárba gyűjtése és a pénztárhoz vitele segítséggel.</p> <p>Tanár kérésére a tanuló megkeres, megnevez, megmutat bizonyos árucikkeket, tapint, tapasztal, az illemszabályokat betartja.</p> <p>Az emberi érintkezési formák gyakorlása: köszönés, kérés, megköszönés.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak megjelenítése.</p> <p>Köszönés az iskola dolgozóinak, érdeklődés munkájuk iránt. A dolgozók feladatainak megtekintése, szerszámok, munkaeszközök megismerése, megnevezése.</p> <p>Egy-egy részfeladat megfigyelése, szerepjátékokkal történő rögzítése, felidézése.</p> <p>Megismerkedés a tárgyak tulajdonságaival és néhány munkafolyamat kezdő és végső állapotával (kenyér készítése, hajvágás, ruha varrása).</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Ünnepek	Javasolt óraszám: 25 óra
Előzetes tudás	A tanuló alkalomhoz illő módon jelenik meg az iskolai ünnepélyeken.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az adott év ünnepi eseményeinek felidézése emlékezetből.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Aktívan készülni az ünneplésre. – Rövid, egyszerű dalt, verset az ünnephez kapcsolni. – Közös feladatot pontosan, fegyelmezetten végrehajtani. – Az események szereplőit, kellékeit megfigyelni, azokat visszaidézni, elmesélni, megmutatni. – Egyre aktívabban kapcsolódni be az ünnepi készülődés folyamatába. – Rövid szerepet, feladatot vállalni a műsorból. – Ismerni verset, dalt valamennyi ünnepről. – Társait biztatni, együtt örülni örömeiknek, sikereiknek. – Képekről felismerni, megnevezni az ünnepeket, felsorolni jellemzőiket. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Verstanulás. Dalok tanulása. – Szereplés az ünnepségeken, alkalomhoz illő viselkedés kialakítása, gyakorlása. – Társadalmi, iskolai, családi ünnepek, névnapok megünneplése. – Közös ajándékkészítés. – Terem dekorációjához díszek készítése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Készülődés az ünnepre. Verstanulás, énekek gyakorlása. Önálló feladat végrehajtása (ajándék vagy jelkép készítése, a felhasznált anyagok megnevezése, jellemzése). Tanulótárs, tanár, szülő felköszöntése. Képekről az ünnepek felismerése, azonosítása. Udvariassági szokások gyakorlása. Társakkal közösen és egyénileg is versek, énekek tanulása. Ünnepségen tevékeny részvétel, adekvát viselkedés.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> dekoráció, ajándék készítése változó technikával.</p> <p><i>Ének-zene:</i> az ünnepnek megfelelő énekek tanulása, előadása, zenehallgatás az ünnephez kapcsolódóan.</p>

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Hozzájárulás a kellékek elkészítéséhez.</p> <p>Az ünnepekkel kapcsolatos fogalmak gyakorlása, az ismeretek csoportosítása.</p> <p>A különböző ünnepekhez tartozó eseményképek összehasonlítása, megkülönböztetése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ünnep, zászló, köszöntés, öröm, <i>boldogság, ajándékozás, díszítés, csomagolás, ünnep, névnap, születésnap, fegyelmezett, vidám szomorú, boldog, hatalmas, díszes, ajándék, szeretet.</i></p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>A tanuló törekedjen a beszédképességének megfelelő hangképzésre, a lehető legpontosabb artikuláció kivitelezésére. Lehetőségei mentén jelenjenek meg tevékenységei során: a beszédet kísérő gesztusok, a spontán hangadás, a szavak, a beszéd, használata.</p> <p>Igyekezzen a mellékneveket, határozószókat, igéket, viszonyszavakat használni.</p> <p>Törekedjen egyre pontosabban használni, bővíteni szókincsét a témakörök kapcsán.</p> <p>Próbálja együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket.</p> <p>Képes legyen megmutatni képen családját, megnevezni családtagjait, ismeri közvetlen családi viszonyait, gesztusokkal vagy képről meg tudja mutatni szülei munkáját.</p> <p>Ismerje a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket, azok funkcióit.</p> <p>Tudjon segítséggel összehasonlításokat végezni. Tudjon főfogalmi csoportosításokat végezni a tárgyi cselekvés szintjén. Tájékozódjon az intézmény területén.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>Legyen képes felsorolni, megnevezni vagy megmutatni az évszakok jellemző jegyeit, felismerni az évszakok változásait. Tudja összekapcsolni a napszakokat és az étkezések megnevezését, az idő múlását napszakok viszonylatában eseményhez kötötten érzéklni, ismeri a munkanap, pihenőnap fogalmát.</p> <p>Ismerje a napok sorrendjét.</p> <p>Ismerje fel, válassza ki a környezetében leggyakrabban előforduló állatokat, növényeket, legfontosabb jellemzőikkel együtt.</p> <p>Végezzen el alapvető csoportosításokat.</p> <p>Próbálja képességeihez mértén használni a beszéd közlő és kérdező funkcióját.</p> <p>Törekedjen indulatainak szabályozására, működjön együtt szociális kapcsolataiban. Köszönjön felszólítás nélkül, megfelelő módon; iskolán kívüli alkalmak során adekvátan viselkedjen: fegyelmezze magát, tudjon várakozni.</p> <p>Próbáljon lehetőségeihez mértén aktívan részt venni a családi és iskolai ünnepeken.</p> <p>Ismerjen verseket, mondókákat, dalokat, azokat mozgással, ritmussal tudja kíséni. Érdeklődéssel hallgat meséket, részt vesz azok előadásában (szerepjáték, bábozás).</p> <p>Komplex kommunikációs igényű tanuló mindezeket egyéni kommunikációs segédeszközének adekvát használatával legyen képes kiegészíteni.</p>
--	---

4. évfolyam		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 15 óra
Előzetes tudás	A egyre pontosabban végzi az artikulációs gyakorlatokat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Analog mondatok utánmondása, alkotása.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatokat egyre rutinosabban végezni. – Követni az artikulációs mozgásokat. – Sort alkotni képekről (balról jobbra kirakással). – Megmutatni a megnevezett képet. – Mozgásállapot függvényében a tárgyat rámutatással, lábbal, kézzel, vagy tekintettel kiválasztani, illetve amennyiben képességei megengedik, önállóan megnevezni. – Tárgyat kiválasztani, tárgyak képét azonosítani. – Analog mondatokat képezni. – Mimikát, gesztusokat felismerni, utánozni próbálni. – Jól használni a metakommunikációs jeleket. – Érzékelné a jól és hibásan ejtett hangok közötti eltérést. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, szívó-, fújó-, rágógyakorlatok, ajakizomgyakorlatok, nyelvgyakorlatok végrehajtása a tanuló mozgásállapotának, egyéni képességeinek figyelembevételével. – Hallásfejlesztés, hangleválasztó, hangfejlesztő gyakorlatok. – Tárgyak megnevezése segítséggel, egyéni kommunikációs segédeszközzel. – Fogalmak és cselekvések összekapcsolása. – Személyes névmás használata. – Igeragozás (jelen idő, múlt idő). – Kérdések alkotása (ki, mi, kik, mik, mit csinál, mit csinálnak?). – Gyűjtőfogalmak körének bővítése. – Főnevek toldalékai: helyhatározó és részeshatározó. – Mondatbővítés kérdőszó segítségével, tárgy, melléknév, helyhatározó alkalmazásával. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, időrend.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>– Mondataiban bővítményt használni.</p> <p>– Képről néhány mondatot mondani.</p>	<p>– Tárgyak, személyek tulajdonságai.</p> <p>– Egyes és többes szám differenciálása, megfogalmazása.</p> <p>– Ok-okozati összefüggések.</p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Bemutatás nyomán utánzógyakorlatok, tükör előtt önellenőrzéssel.</p> <p>A tanult gyakorlatok lehető legönállóbb végzése, és újabb, nehezebb feladatok elsajátítása.</p> <p>Egyre kisebb eltérésű hangpárok megkülönböztetése.</p> <p>Artikulációs mozgások utánzása, zöngé hangoztatása, játék a zenei hangokkal.</p> <p>Az izoláltan ejtett hangok tökéletesítése, ciklizálása, beépítése szótagba, rövid szavakba.</p> <p>Szó eleji hang leválasztása, a leválasztott hang fejlesztése.</p> <p>Képsorok olvasása balról jobbra haladással.</p> <p>A megnevezett kép kiválasztása.</p> <p>Tárgyak, képek sokaságával soralkotás egyénre szabott segítséggel.</p> <p>Eseményképről rövid mondat alkotása: alany, állítmány.</p> <p>A mondat helyességének vagy hibás megfogalmazásának jelzése.</p> <p>Mondatalkotás képről kérdőszó segítségével.</p> <p>A „-ban, -ben” ragok előfordulása cselekvő helyzetben.</p> <p>Analóg mondatok alkotása segítséggel.</p> <p>Mondatok bővítése hol? kinek, minek? kérdőszavak alapján.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Melléknévvel tárgy vagy kép milyenségének megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Jellemző tulajdonságok gyűjtése tárgyról, személyről.</p> <p>Gyakorlás szituatív helyzetben.</p> <p>Cselekvéssorról történet kitalálása helyes nyelvtani megfogalmazással, egyéni kommunikációs eszközzel.</p> <p>Egyszerűbb időrendi sorrendek felállítása.</p> <p>Témakörökhöz kapcsolódó szövegek, mondókák, versek tanulása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sor, <i>soralkotás, képsor, azonos (olyan), különböző (más), eleje (szó), vége (sor), alá, fölé, mellé, ügyes, hibás.</i> Beszédszervek és a kapcsolódó fogalmak ismerete.</p> <p>Tárgy, kép, sor, sok-kevés, <i>figyelem</i>, jó-rossz, kérdés, ruha, étel, gyümölcs, bútor.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 23 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szimbólumokat megért, használ a tanuló.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A megismert, alapvető viselkedési szokások alkalmazása iskolai és otthoni környezetben.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni családtagjait. – Gesztusokkal, vagy képről megmutatni szülei foglalkozását, tevékenységét. – A „hol?” „mit csinál?” kérdéseket érteni, válaszolni azokra (beszédvel, egyéni eszközzel). – Feladatot megérteni és aktívan közreműködni a végrehajtásban. – Kapcsolatokat reálisan megítélni. – Megfelelő módon, felszólítás nélkül köszönni. – Saját öltözékére vigyázni, ha hiányosságot tapasztal, jelezni. – Iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni. – Fegyelmezni magát, sorba állni ruhatárnál, pénztárnál. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlések gyakorlása tekintettel, gesztikulációval. – Gesztusjelek bővítése az egész test (fej, arc, kéz) területeire, foglalkozások köréből. – Mozdulatok értelmezése, utánzása. – Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal. – Otthoni és iskolai helyes viselkedési szokások számbavétele szükség szerint. – Szülők neve, testvérek neve, száma (segítséggel), családtagok tevékenysége (munkája). – Nagyszülő megmutatása fényképről. Képek, diafilmek jelenetei alapján az események megfogalmazása. – Cselekvések megnevezése segítséggel. – Kívánságok kifejezése, helyes megfogalmazása. Mások kívánságainak meghallgatása, teljesítése. – A segítség kérésének módjai. – Téri tájékozódás, saját élettér helyes ismerete, biztonságos közlekedés benne. – Távolságtartás játék és baráti kapcsolat esetén, illetve üzletben, utcán, nyilvános helyen. 	<p><i>Játékra nevelés:</i></p> <p>szerepjáték, didaktikus játék, szabály-játék.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>– Kapcsolat első lépése: ismerős gyermekkel, felnőttel, ismeretlen gyermekkel, felnőttel, újonnan megismert emberekkel.</p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Cselekvéssorok végrehajtása verbális utasítás, rajz, kép alapján. Érzelmek megjelenítése.</p> <p>Illő és illetlen viselkedés megkülönböztetése.</p> <p>A segítség kérésének gyakorlása szituációs játékok segítségével.</p> <p>Apa, anya szólítása, névvel azonosítása.</p> <p>Fényképen anya, apa, testvérek, nagyszülők megmutatása.</p> <p>Mit csinál? Hol van? kérdésre szóval, egyszerű mondattal, gesztusokkal válaszol.</p> <p>Bábokkal eljátssza az egyszerűbb helyzeteket.</p> <p>Keresztnév személyhez kötése.</p> <p>A képhez tartozó saját érzések megfogalmazása. A képen felismert érzelmek megnevezése.</p> <p>Szituációs helyzetekben a kívánságok realitásának megítélése.</p> <p>Visszautasítás megfogalmazása.</p> <p>A távolságtartás fokozatai barát, családtag, vendég és ismeretlen esetében.</p> <p>Az elkövetett hibák felismerése, javítása legyen természetes.</p> <p>Közös játék során szabályok betartása, a vereség elviselése, öröm társai sikere fölött.</p> <p>A köszönés formáinak (megtanulása és) gyakorlása.</p> <p>Beszélgetés közben egymás türelmes meghallgatása.</p> <p>Részvétel kulturális és sporteseményeken, adekvát viselkedés gyakorlása.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Jó gyerek, boldog, vidám, félős, ijedt, mérges, tanácstalan, szégyenlős, kérem, nem tudom megtenni, elromlott, hibás, javítható, segítség, gondoz, szabadidő, szabály, csalás, győzelem, vereség, itt-ott, messze-közel, szeret-nem szeret, barát, vendég, ismerős-ismeretlen, csend, figyelem, előadás, szünet, taps, tetszett, érdekes, unalmas, szeretnék kimenni.</i>
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendők	Javasolt órakeret: 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló eligazodik a lateralitás területén.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	A személyes teendők egyre biztosabb ellátása.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Időhatározókat és mellékneveket használni. – Megmutatni önállóan a megnevezett testrészt, érzékszervet babán és saját magán. – Elvégezni rutinszerűen az iskolában szokássá vált kéz- és fogmosást. – A mosdót a lehető legkevesebb segítséggel megfelelően használni. – Az ápolt és ápolatlan (haj), tiszta és piszkos (köröm) megkülönböztetése. – Ismerni saját holmiját. – Gondosan, rendszeren öltözni, vetkőzni egyéni segítségnyújtás mellette. – Megállapítani, és jelezni szüleinek, tanárainak, ha ruhája piszkos, sérült, öltözete hiányos. – Megfelelő viselkedést tanúsítani a közös étkezések alkalmával. – Főétkezéseket megnevezni, megmutatni. – Néhány jellemző ételt felsorolni napszakhoz rendelve. – Ismerni az étkezéseket megelőző előkészületek sorrendiségét, kellékeit és azok megfelelő használatát. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testünk. Testrészek megnevezése, megmutatása. – Kézmosás, fogmosás, mosdóhasználat. – Betegség, egészség. A tisztaság és egészség kapcsolata. – Köröm, haj, szempilla megnevezése, ápolása, az ápoláshoz használt eszközök megnevezése. – Fodrász, kozmetikus, manikűrös műhelyének lehetőség szerinti látogatása, munkájának és eszközeinek megfigyeltetése. – Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. – Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. – Évszakoknak megfelelő öltözködés. – Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. – Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. – Az étkezésnél használt eszközök megnevezése. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, szabály- játék, didaktikus játékok.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. – Reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora. – Ételféleségek, eszközök csoportosítása. – Ünnepi étkezés, ünnepi ételek. – Nyers és főtt ételek. – A hetes, napos munkája. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Szemléltető eszközökön, saját magán, társán a testrészek megmutatása és megnevezése.</p> <p>A testrészek és azok funkcióinak egymáshoz rendelése. Érzékszerveinek megnevezése.</p> <p>A tisztálkodás folyamatának bemutatása képeken, gyakorlása segítséggel.</p> <p>Fésülködés, fogmosás, körömápolás gyakorlása segítséggel, képes megsegítést követve.</p> <p>Higiénés szokások gyakorlása.</p> <p>Mosdóhasználat helyes sorrendjének megnevezése képek segítségével.</p> <p>Betegség, egészség jellemzőinek megfigyeltetése. Játékos helyzetekben gyakorlás.</p> <p>Tisztasági felelős a tisztség vállalásával tanuló társai haját, körmét naponta megnézi, jelzi, mit tapasztal.</p> <p>Képről a pozitív és negatív tulajdonságok megállapítása.</p> <p>Az öltözködés menetének elmondása, illetve a ruhadarabok megmutatása.</p> <p>Az alsó ruhák, majd a felsők önálló kiválasztásával öltözködés.</p> <p>Cipzárt felhúzása, gombolás gyakorlása adaptációs eszközön. Gallér, zsebek igazítása.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Próbálkozás a ruhák összehajtására, helyre rakására. Baba öltöztetése. Öltözés-vetkőzés gyakorlása játékhelyzetekben. Öltözködés közben az alsó- és felsőruházatok megnevezése, egyeztetése képek segítségével. Babák öltöztetése. Papírbabák ruháinak összeválogatása. Nevezze meg önállóan a ruhák színét, egyéb jellemzőit. Divatos és régimódi, fiú- és lányruhák válogatása. Napos és hetes teendők elvégzése, étkezési normákra való törekvés. A higiénés szokások és a tisztaság iránti igény kialakítása, az asztalrend megteremtése, megtartása. Gyakori hétköznapi ételek megnevezése. Étkezési előkészületek gyakorlása, kézmosás. Segítséggel az étkezéshez szükséges kellékek összegyűjtése és előkészítése, terítés, elpakolás. Az ünnepi étkezés jellemző kellékeinek kiválogatása képek alapján. A konvencionális beszédformák gyakorlása és tudatos használata kommunikációs eszközökön, gesztussal is. „Jó étvágyat!” „Kérem szépen!” „Köszönöm szépen!” Ünnepi szokások kialakítása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Jó étvágyat! Köszönöm! Tízórai, uzsonna, ételek, <i>evőeszközök</i>, hetes, napos, <i>feladat</i>, terítés, <i>leszedés</i>, finom, <i>folyékony</i>, <i>illatos</i>, kemény, puha, éhség, szomjúság, alsóruházat, felsőruházat, méret, <i>kopott</i>, új, <i>divatos</i>, <i>elavult</i>, <i>régimódi</i>, felsőtest, alsótest, felső végtag, alsó végtag, sovány, kövér, szűk, bő, nagy méret, kis méret, <i>körömápolás</i>, <i>arcápolás</i>, <i>hajápolás</i>, tiszta, piszkos, ápolatlan, <i>egészséges</i>–<i>beteg</i>, <i>kezelés</i>.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Téri tájékozódás függőleges és vízszintes, előre és hátra irányban.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Analóg mondatokat alkotni. Hol? Hova? kérdéseket megérteni. – Mondataiban használni a bővítményeket. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. Beszédkészségének megfelelően egy-két összefüggő mondatot mondani. – Mellékneveket, határozószókat használni, kérdezni, hangsúlyozni. – Rendet tenni maga körül munkája befejezése után. – Biztonsággal és bátran „lépni” az iskola különböző helyiségeibe. – Ismerni a villanykapcsolók helyes működését. – Ismerni a játékok, sporteszközök helyét és felhasználási módját. – Az otthon, az iskola és a tanterem rendjét, tisztaságát természetesnek és fontosnak tartani. – Felszólítás nélkül, rutinszerűen betartani a közlekedési szabályokat (lámpa, zebra, körülnézés). – Felismerni könyvből, képről is a valóságban tapasztaltakat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgy megnevezése. Tárgykeresés téri helyzetben. – Helyhatározószók folyamatos gyakorlása. – Iskola, otthon, udvar, játszótér, sportpálya. – A játék- és sporteszközök megnevezése segítséggel. – Alaposabb tájékozódás a terem tárgyai, tartozékai között. – A „hol van?” és a „hova való?” megértése. – A padlás, pince megismerése, funkciójának megnevezése irányítással. – Falusi padlások, pincék megismerése a valóságban és olvasmányokból. – Képek alapján az ismeretek elmélyítése. – Az iskola környéke. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> térbeli tájékozódás. <i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: helymeghatározás, viszonyítás, fő irányok.</p> <p><i>Olvadás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok: téri relációk megnevezése.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p> <p><i>Munkatevékenység:?</i></p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni a közlekedési eszközöket, a villamos, troli, metró, busz utasterét, vezetőfülkéjét felismerni (képen, videón). – Ismerni az iskola utcájának nevét. – 	<ul style="list-style-type: none"> – A lakás helyiségeinek alaposabb megfigyelése. <p><i>Eszközök és azok funkciói.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háló, nappali, konyha, gyerekszoba, fürdő, kamra jellemzői. – Mit hol találunk? Mit csinálunk vele? Milyen tulajdonságai vannak? – Utca és közlekedés. Az utcák jellemzői. – Gyalogos- és járműforgalom. – Jelzőlámpák, jelzőtáblák. Sorompó, fénysorompó. – Közlekedési eszközök ismeretének bővítése. – Közlekedési szabályok, viselkedési normák. – Utazási szabályok betartása. – Balesetek megelőzésének feltételei. – Mentő, tűzoltó, rendőrségi autók jellemzői. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Képen látható tárgy téri helyzetének megkeresése.</p> <p>Beszédképességének megfelelően tudjon mondatot alkotni, helyhatározóval és cselekvéssel. Helyviszonyok gyakorlása.</p> <p>Helyhatározó szót tartalmazó utasítások végrehajtása. Mozgás megadott irányba egyénre szabott mozgásformában.</p> <p>Tanórákon és tanórán kívül is a figyelmes tájékozódás gyakorlása az eszközök, tárgyak között.</p> <p>Helyiségek különbözőségeinek és azonosságainak megfigyelése, megbeszélése.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Sporteszközök, játszótéri elemek alaposabb megfigyelése, a tapasztaltak megfogalmazása, szóban, kommunikációs eszköz segítségével. A tanuló ismerje meg helyes, balesetmentes használatukat.</p> <p>Kérésre a kívánt eszközök kiválasztása.</p> <p>Tanári irányítással padlás megtekintése, régi dolgok megfigyelése.</p> <p>Falusi padlás régiségeinek tisztogatása, pince eszközeinek megfigyelése, megnevezése IKT eszközök segítségével.</p> <p>Képek alapján az emlékek felidézése, megnevezéssel főfogalom alá rendeléssel.</p> <p>Maketten vagy képeken lakás berendezése.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak összeválogatása és megfelelő elhelyezése.</p> <p>A konyhai eszközök szétválogatása és megfelelő helyre történő elpakolása.</p> <p>Szituációs játékokban főzés, takarítás megjelenítése, imitálása.</p> <p>Utcai séta alkalmával spontán megfigyelés.</p> <p>Szervezett látogatás formájában mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>Képek alapján emlékezetből a látottak azonosítása, megnevezése beszédkésztségének megfelelően.</p> <p>A tanult eszközök főfogalom alá rendezése, megnevezése.</p> <p>A tanuló játékos formában alkalmazza, megjeleníti a látottakat.</p> <p>Az utca megfigyeltetése, hangok, zajok azonosítása.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Jelzőlámpák utasításának betartása. Zebra használata segítségével.</p> <p>Közlekedési eszközök színének, méretének megfigyelése, összehasonlítása.</p> <p>„Rendőrös-közlekedéses” játékban, maketten, vagy tanpályán a tanultak gyakorlása, az iskolába vezető út eljátszása.</p> <p>Az iskolába jutás során igénybe vett jármű megnevezése, indulási- és érkezési hely (utca) nevének megemlítésével, segítséggel. Gyalogosan a környék, illetve az otthona környezetének néhány utcáját megismerni, megnevezni.</p> <p>Megkülönböztető jelzések megismerése, eszközzel azonosítani.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Világos, sötét, kapcsoló, <i>egészséges, egészségtelen, veszélyes, biztonságos</i>, erős, gyenge; padlás, pince, <i>raktár</i>, fönt, lent, piszkos, régi, új, magas, hideg/hűvös, <i>nedves</i>, <i>hordó</i>, kosár, <i>prés</i>. Helyiségek, <i>eszközök, főzőeszközök, evőeszközök</i>, sötétítés, világítás, takarítás, <i>felújítás</i>, pihenés, éjszaka, ágyazás, érkezés, indulás, bejárat, kijárat, helyre tesz, rend, rendetlenség.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló a változásokat érzékeli.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési célja	Az idő fogalma és a kapcsolódó cselekvések összekötése.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerni a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napszakok és étkezések megnevezését. – Ismerni, megnevezni az évszakok jellemző jegyeit. Összehasonlításokat végezni. – Társára figyelni, kommunikációt kezdeményezni, segíteni munkáját. – Követni és teljesíteni a pedagógus kéréseit. – Biztonsággal felismerni az évszakokat, a jellemző képeket kiválasztani, összerendezni. – Automatikusan sorolni a hét napjait, a hétvégi napokat kérdésre kiválasztani. – Tájékozódni naptárban. – Használni a ma, tegnap, holnap fogalmát. Mesélni élményeiről. – Cselekvéseket, történéseket elhelyezni napszakokban. – Ragokat, határozószavakat, ige kötőket használni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Időfogalmak bővítése. – Napok, napszakok. A hét napjai. Hétvégi napok. – A hét napjainak, illetve az aktuális nap megjelölése, megnevezése. – Napszakok összekapcsolása cselekvésekkel. Napszakok sorrendje, napszakok és tartózkodási hely megjelölése (állandó szimbólumok, megjelölés használata). – Tegnap, ma, holnap Reggel-dél-délután-este, a kapcsolódó rutinszerű tevékenységekkel. – Évszakok, időjárási jelenségek megnevezése segítséggel. – A négy évszak jellemzése. – Képről történő azonosítás. Évszakok változásainak megfigyelése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Napi rendszerességgel az aktuális nap bejelölése naptárba, vagy egyéb helyre, a „tegnap... volt”, „holnap... lesz” kifejezések használata segítséggel.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: naptárban, napszakok, igeidők, életkor</p>

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Napszakok jelölése, megnevezése, képválogatás. Cselekvések napszakhoz rendelése (éjjel, nappal, reggel, délelőtt, délben, délután, este), napszakokhoz kapcsolódó étkezések.</p> <p>A napszakoknak megfelelő tevékenységek ismerete.</p> <p>Kérdésre válaszolva a napszakok és a napszakokhoz kapcsolódó események felsorolása.</p> <p>Képes órarend készítése. Napirend összeállítása.</p> <p>Egyéni foglalkozások naphoz, napszakhoz rendelése.</p> <p>Séták és udvari játék alkalmával az időjárással kapcsolatos ismeretek, megfigyelések gyűjtése.</p> <p>Téli és nyári élmények, történetek felidézése képek segítségével.</p> <p>Képek gyűjtése, szortírozása.</p> <p>Téli-nyári ruhák válogatása halmazokba. Átmeneti ruhadarabok felismerése.</p> <p>A hét napjainak felsorolása jó sorrendiséggel, saját programok, események hozzárendelése.</p> <p>A hétfői napok kiemelése, jelölése jellemző képpel.</p> <p>Heti egyéni foglalkozásainak összeállítása képes formában, egyszerű jelképekkel.</p> <p>Képről a saját heti elfoglaltság mutatása, elmondása.</p> <p>Évszakok jellemzőinek megfigyelése (a tanév során folyamatos), képekről az évszakok felismerése, megnevezése. Téli-nyári sportok megnevezése.</p> <p>Beszédében melléknevek, határozószók, igék használata.</p>	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Mesék (versek, dalok) az évszakokról, napokról, napszakokról.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Napok neve, napszakok neve, napszakokhoz kötött étkezések neve.</p> <p>Évszakok, <i>időjárás</i>, tél, tavasz, nyár, ősz, hideg, meleg, sportok, napsütés, szél, szeles, <i>viharos</i>, hófehér, jég, fürdőzés, napozás, síelés, szánkózás, havazás, dér, jég, <i>tegnap</i>, ma, holnap, elmúlt, lesz, <i>munkanap</i>, <i>hétféje</i>, <i>pihenőnap</i>, <i>program</i>, nap, <i>felkelő nap</i>, <i>lenyugvó nap</i>.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények	Javasolt óraszám: 22 óra
Előzetes tudás	Állatokhoz, növényekhez érdeklődéssel közelít.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A növények és állatok közötti azonosságok, különbözőségeik megmutatása, megnevezése.	
4. osztály		
<ul style="list-style-type: none"> – Szeretettel, tisztelettel közeledni a természet jelenségei felé. – Megnevezni egyre több növényt, virágot, zöltséget kép alapján. – Növényeket gondozni egyre kevesebb segítséggel. – Összehasonlítani, megkülönböztetni, főfogalom alá rendezni, emlékezetből felsorolni a látottakat. – Érdeklődéssel szemlélni a körülötte lévő élővilág létezését. – Egyre hosszabban megfigyelni, összpontosítani. – Értetni a rész-egész viszonyát. – Megfogalmazni kérdéseket, kérdésre válaszolni. – Gondolatokat, élményeket egyéni kommunikációs eszközökkel mondatokban fogalmazni meg. – Felismerni, megnevezni, lehetőségei mentén védeni az állatokat. – Háziállatokat segítséggel gondozni. – Felelős állattartás fogalmát, egyre bővülő tartalmát megismerni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Virágok felismerése, egyeztetési gyakorlatok segítségével. – Gyümölcsök, zöltségek megfigyelése, megnevezése, csoportosítása. – Pálmaház, fűvészkert, házi kert, botanikus kert, liget, erdő, park megtekintése. – Növény főbb részeinek (gyökér, szár, levél, virág) bemutatása, tanulmányozása, megnevezése. – Konyhakert fogalmának kialakítása. Konyhakert növényei, nevük, színük, ízük. – Zöltségfélék, ehető részeik. – Kertek, virágok. Virágoskerti illatok, színek, formák. <p><i>Állatok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háziállatok és kicsinyeik. Megnevezésük, tartásuk. – Gazdasági udvar fogalmának kialakítása. 	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> növény- és állatábrázolások, festmény, rajz, színezés, agyag, gyurma.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok a témákkal kapcsolatban.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játékok.</p>

Bővíteni szókincsét határozószókkal, igékkel, használni a felkiáltó mondatot.

- Egyre több erdei állat megismerése, életmódjuk, táplálkozásuk.
- Az erdei iskola élményeinek, tapasztalatainak feldolgozása.

Tevékenységek

Kert virágainak felismerése, megnevezése.

Élő virágok azonosítása a képen láthatókkal.

Az osztályban, folyosón, udvaron, magaságysban található virágok, növények megfigyelése, gondozása.

Hajtások ültetése, növény locsolása. Vázában víz cserélése.

Gyümölcsök felsorolása, képekhez rendelése.

Zöldségek megnevezése, ízük, illatuk felismerése.

Zöldségek és gyümölcsök feldolgozása, ehető részeik, jótékony hatásuk.

Egy-egy növény részekre bontása, a részek megfigyelése, megnevezése.

Gyökér, szár, levél, virág fogalma, felismerése.

A növénycsoportok megfigyelése, tapintása, szaglása, ízlelése.

Tanulmányi séta eltérő évszakokban és időjárási körülmények között - lehetőség szerint azonos helyszínrre.

Fotó, videofelvétel készítése a látottakról, ezek összehasonlítása, elemzése.

Képeken a tanultak megkeresése, felismerése.

Csoportosítás főfogalom alá.

Kertészkedés (lehetőség szerint: cserépben, virágládában, kiskertben), a tapasztalatok feldolgozása.

Ismerkedés a haszonállatokkal, szárnyasokkal, emlősökkel.

	<p>Jellemzőik, hangjuk, mozgásuk megfigyelése.</p> <p>Állatok etetése, táplálékuk megnevezése segítséggel.</p> <p>Gondozásuk.</p> <p>Állatkerti séta, állatsimogatás.</p> <p>Háziállatok és vadállatok megkülönböztetése, helyes viselkedés velük szemben.</p> <p>Kedvenceink. Beszélgetés, csoportosítás.</p> <p>Élő környezetben a legismertebb állatok jellemzőinek, utódaiknak megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Összehasonlítás, megkülönböztetés.</p> <p>Tanórán könyvek, képek alapján a látottak felidézése.</p> <p>Tulajdonságaik alapján főfogalom alá rendezés.</p> <p>Mesék dramatizálása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Élő, <i>műanyag</i>, illat, íz, <i>zamatos</i>, ízes, édes-savanyú, nagy-kicsi, gömbölyű, <i>hosszúkás</i>, <i>növekedés</i>, <i>hervadás</i>, elpusztul, <i>kihajt</i>, <i>hajtás</i>, ág, <i>rész</i> – egész, gyökér, szár, levél, virág, termés, konyhakert, zöldségfélék, virágok, szín, forma, íz, <i>illat</i>, ehető – nem ehető,</p> <p><i>baromfiudvar</i>, <i>gazdasági udvar</i>, háziállatok, <i>hasznos</i>, kölyök, ellés, fialás, <i>vemhesség</i>, nagy-kicsi, szelíd, harapós, karmolás, <i>dorombol</i>, baromfi, szárnyasok, <i>emlősök</i>, lassú-gyors – <i>fürge</i>, <i>veszélyes</i>, vad, erős-gyenge.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 36 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen várakozik, szemlélődik vásárlás során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Biztonsággal eligazodás a boltban.	
4. osztály		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Beszédében mellékneveket, határozószavakat, igekötős igéket használni. – Emlékezetből néhány jellemzőt felsorolni a látott termékekből. – Termékeket megvizsgálni tulajdonságaik alapján. – Megnevezni vagy megmutatni, melyik termék hova tartozik. – Ismerni és használni a napszakok szerinti üdvözlési módokat. – Megnevezni, megmutatni a látottakat. – Felismerni a jellemző jegyeket, csoportosításokat végezni. – Környezetében élő emberek munkáját érdeklődéssel figyelni. – Köszönni, kérdezni. – Türellemmel figyelni, ha mesterember, munkát végző felnőtt megmutat, vagy magyaráz valamit. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Üzlet, vásárlás. Közös vásárlás. Áruféleségek megnevezése segítséggel. – A környék különböző üzletei. – Ruházati bolt. Papírbolt. Élelmiszerbolt. Étterem. Pizzéria. Cukrászda. Virágbolt. – Vásárlás önkiszolgáló boltban, viselkedési szabályok betartása. – Az üzlet különböző pontjainak megfigyelése. – Áruféleségek vásárlása, csoportosítása. Szóképek felismerése. <p><i>Foglalkozások.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló tágabb környezetében előforduló, különböző foglalkozású emberek munkájának megismertetése, eszközeik csoportosítása. – Iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. – Asztalos, villanyszerelő, kőműves, vízvezeték-szerelő, tv-szerelő, pék, cukrász, fodrász, szabó, orvos, nővér, gyógyszerész. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i> mondókák, dalok, egyszerű történetek olvasása a boltokról, piacokról, vásárlásról</p>

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Elemi szinten egymáshoz rendelni a munkaeszközöket és a különböző foglalkozásokat. – Egyeztetni képek alapján a látott mesterségeket, tevékenységeket, szerszámokat. – A látott eszközök közül a legjellemzőbbeket megnevezni, megmutatni. – Szerepjátékban gesztusokkal kifejezni magát. 	<p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Séta alkalmával a különböző üzletek kirakatainak megfigyelése, az áruféleségek felsorolása.</p> <p>Az áruk nézegetése, megnevezése, megmutatása, csoportosítása, főfogalom alá rendezése.</p> <p>Szervezett közértlátogatás alkalmával áruk kosárba gyűjtése és a pénztárhoz vitele egyéni segítségadás mellett.</p> <p>Tanár kérésére, közösen elkészített lista alapján a tanuló megkeres bizonyos árucikkeket, megnevez, megmutat, tapint, tapasztal.</p> <p>Az emberi érintkezési formák gyakorlása: köszönés, kérés, megköszönés.</p> <p>A fizetés módja (készpénz, bankkártya). Csomagolás, a környezettudatosság szempontjainak megismerése.</p> <p>Köszönés az iskola dolgozóinak, érdeklődés munkájuk iránt.</p> <p>Feladatok megtekintése, szerszámok megismerése, megnevezése.</p> <p>A környéken lévő asztalosműhely, cukrászda, varroda, üzletek megtekintése.</p> <p>Tanári felügyelet mellett, illedelmesen, az udvariassági szokásokat betartva a mesteremberek műhelyeinek, eszközeinek, munkamozdulatainak megfigyelése.</p>	

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Megismerkedés a tárgyak tulajdonságaival és néhány munkafolyamat kezdő, közbűlső végső állapotával (kenyér készítése, hajvágás, ruha varrása).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Húsféle, <i>vegyi áru</i>, pékáru, konzervek, <i>papíráru</i>, ital, édesség; <i>iparos, faanyag, kábel, zsinór, áram, veszélyes, forró, éles, hosszú, rövid, nedves, száraz, nehéz, könnyű, megrendel, ráfizet,</i></p> <p><i>foglalkozás, szakma, titkárnő, adminisztrátor, gondnok, karbantartó, varrónő, műhely, iroda, feladat.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Ünnepek	Javasolt óraszám: 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló alkalomhoz illően jelenik meg az iskolai ünnepélyeken.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az adott év ünnepi eseményeinek felidézése emlékezetből.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Aktívan készülni az ünneplésre. – Rövid, egyszerű dalt, verset az ünnephez kapcsolni. – Közös feladatot a lehető legpontosabban, fegyelmezetten végrehajtani. – Az események szereplőit, kellékeit megfigyelni, azokat visszaidézni, elmesélni, megmutatni. – Az ünnepek hangulatához kapcsolódni. – Egyre aktívabban bevonódni az ünnepi készülődés folyamatába. – Rövid szereplést, feladatot vállalni a műsorból. – Ismerni egy-egy verset, dalt valamennyi ünnepről. – Társait biztatni, együtt örülni örömeiknek, sikereiknek. – Képekről felismerni, megnevezni az ünnepeket, felsorolni jellemzőiket. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Verstanulás. Dalok tanulása. – Szereplés az ünnepeken, alkalomhoz illő ruházat, viselkedés gyakorlása. – Társadalmi, iskolai, családi ünnepek, névnapok további megünneplése. – Közös ajándékkészítés. – Terem dekorációjához díszek készítése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Készülődés az ünnepre.</p> <p>Verstanulás, énekek gyakorlása.</p> <p>Önálló feladat végrehajtása (ajándék vagy jelkép készítése, a felhasznált anyagok megnevezése, jellemzése). Tanulótárs, tanár, szülő felköszöntése. Képekről az ünnepek felismerése, azonosítása szóban.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> dekoráció, ajándék készítése változó technikával.</p> <p>Ének-zene: az ünnepnek megfelelő énekek tanulása, előadása, zenehallgatás az ünnephez kapcsolódóan.</p>

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Udvariassági szokások gyakorlása.</p> <p>Versek, énekek tanulása közösen és egyénileg is.</p> <p>Ünnepségen tevékeny részvétel, adekvát viselkedés.</p> <p>Hozzájárulás a kellékek elkészítéséhez.</p> <p>Az ünnepekkel kapcsolatos fogalmak gyakorlása, az ismeretek csoportosítása.</p> <p>A különböző ünnepekhez tartozó eseményképek összehasonlítása, megkülönböztetése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ünnep, zászló, <i>felvonulás</i>, köszöntés, öröm, <i>boldogság</i>, <i>ajándékozás</i>, díszítés, csomagolás; ünnep, névnap, születésnap, <i>fegyelmezett</i>, vidám szomorú, <i>boldog</i>, <i>hatalmas</i>, <i>díszes</i>, ajándék, szeretet.</p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén</p>	<p>Ismer verseket, mondókákat, dalokat, és azokat mozgással, ritmussal tudja kíséni. Szívesen hallgat meséket, részt vesz azok előadásában (szerepjáték, bábozás).</p> <p>Képes beszédképességének megfelelően hangképzésre, a lehető legpontosabb artikuláció kivitelezésére.</p> <p>Jelenjenek meg tevékenységei folyamán: a beszédet kísérő gesztusok, a spontán hangadás, a beszéd és szavak használata.</p> <p>Fejlettségi szintjének megfelelően igyekezzon mellékneveket, határozószókat, igéket, viszonzyszavakat használni.</p> <p>Lehetőségeihez mértén igyekezzon bővíteni, és egyre pontosabban használni meglévő szókincsét.</p> <p>Próbálja együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket.</p> <p>Képes legyen megmutatni képen családját, megnevezni családtagjait. Ismerje közvetlen családi viszonyait, gesztusokkal, képek segítségével be tudja mutatni szülei munkáját.</p> <p>Ismerje a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket, azok funkcióit.</p> <p>Tudjon segítséggel összehasonlításokat, főfogalmi csoportosításokat végezni tárgyi cselekvéses szinten.</p> <p>Tájékozódjon az intézmény területén.</p> <p>Legyen képes felsorolni, megnevezni, megmutatni az évszakok jellemző jegyeit, felismerni az évszakok változásait.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén</p>	<p>Tudja összekapcsolni a napszakokat és az étkezéseket, érzékelje az idő múlását a napszakok viszonylatában.</p> <p>Ismerje a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napok sorrendjét.</p> <p>Ismerje fel, válassza ki a környezetében leggyakrabban előforduló állatokat, növényeket legfontosabb jellemzőikkel együtt.</p> <p>Végezzen el alapvető csoportosításokat.</p> <p>Próbálja képességeihez mértén használni a beszéd, közlő és kérdező funkcióját.</p> <p>Törekedjen indulatainak szabályozására, működjön együtt szociális kapcsolataiban.</p> <p>Tudjon megfelelő módon köszönni felszólítás nélkül, iskolán kívüli és belül az elvárt módon viselkedni: fegyelmezni magát, sorban állni, várakozni.</p> <p>Lehetőségeihez mértén próbáljon aktívan részt venni a családi és iskolai ünnepeken.</p> <p>Ismerjen verseket, mondókákat, dalokat, és azokat mozgással, ritmussal tudja kíséni. Vegyen részt aktívan a mesék előadásában (szerepjáték, bábozás).</p>
--	---

KOMMUNIKÁCIÓ 5–6. ÉVFOLYAM

A tantárgy az erkölcsi nevelést az iskolai élet szabályainak betartásával, az emberi értékek elismerésével, a közösséget és egyént segítő és hátráltató személyiségjegyek felismerésével, és a példaképek bemutatásával támogatja.

A nemzeti öntudat és a hazafias nevelés fejlődését a közösséghez tartozás érzésének kialakításával, a közösségért tenni akarás igényének felkeltésével, népszokásokon keresztül a hagyományok ápolásával, és a nemzeti ünnepek legfontosabb jelképeinek, példaképeinek megismertetésével segíti. A népszokások, a nemzeti ünnepek, jelképek és példaképek feldolgozása, aktív megismerése iskolai szintű élménypedagógiai alkalmak keretében történik.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a következő területeken valósul meg:

- saját érzelmek felismerése és kifejezése
- mások érzelmeinek azonosítása és társas szituációk azonosítása
- adekvát, kulturált közösségi viselkedés alapvető szabályainak megismertetése és betartatása, alkalmazása minél kevesebb pedagógiai segítségnyújtás mellett.

A családi életre nevelést a családi és más közösségi kapcsolatok közötti különbség felismertetése, a családi ünnepek szokásainak, kommunikációs formáinak gyakorlása, az adekvát magatartás szabályainak megnevezése és az év során aktuális családi ünnepek idejének megismertetése támogatja.

A testi és lelki egészségre nevelés megvalósul a higiénés szokások, tevékenységek megnevezésével, eszközök, anyagok felismerésével, kiválasztásával, az időjárásnak, tevékenységnek megfelelő öltözék összeállításával, a kiegészítők megnevezésével és az önálló ízlés kialakításával. Mindemellett fontos szerepet játszik a minél önállóbb közlekedés kialakítása, és az azzal kapcsolatos szabályok megismerése, gyakorlása. Fontos megtanítanunk a segédeszközök megfelelő használatát, tisztántartásának szabályait is.

A fenntarthatóságot és a környezettudatosság fejlődését szolgálja:

- a környezeti jelenségek változásainak és hatásainak megismerése
- a környezet élőlényének megfigyelése, csoportosítása, megnevezése
- a tárgyak funkcióinak, gyakorlati életben betöltött szerepének megismerése
- az egészséges és káros szokások, veszélyes anyagok megismerése, megnevezése.

A médiatudatosságra nevelést a következő területeken valósítja meg:

- különböző infokommunikációs technológiai eszközök megnevezése, rendeltetészerű használatuk megismerése
- képesség kialakítása a valóság és képzelet elkülönítésére
- a mértékletességre nevelés.

5. évfolyam

Témakör	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 33 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Szókincsbővítés, aktivizálás.	
Fejlesztési feladat, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törekedjen a hangsúlyos, jó ritmusú, megfelelő hangerejű beszédre/kommunikációs eszközeinek adekvát használatára. – Egyre élénkebben vegyen részt a kommunikációban. – Kérdezzen, érdeklődjön a körülötte zajló eseményekről. – Gyakorolja a tárgyakat, képeket gyűjtőfogalom alá rendezni, a tárgyakat, képeket mozgásállapot függvényében rámutatással (kézzel vagy tekintettel) kiválasztani. – Segítséggel elmondani 4-5 verset, mondókát, éneket. – Szókincsét folyamatosan bővíteni, aktivizálni. – Rajzaihoz magyarázatot, mesét rendelni. – Élményeit igyekezzen összefüggő mondatokkal kifejezni. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mondatbővítés kérdőszó segítségével, komplex kommunikációs szükségletű tanulók esetében kommunikációs segédeszkővel. – Leírási, jellemzési gyakorlatok (melléknevek). – Tárgyak megnevezése, mondatalkotás, mondatbővítés. – Felsorolás, összetett mondatok képzése „és” kötőszóval. – Metakommunikációs jelek felismerése, minél pontosabb bemutatása. – Beszédtechnikai és beszédmotoros gyakorlatok a tanuló képességeihez igazítva. <p>Fejlesztési tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kívánságok megfogalmazása a „szeretnék” igével. – Mi ez?, Ki ez?, Miért?, Hogyan?, Ki?, Hová? kérdőszavak használata a mondatalkotások során, komplex kommunikációs szükségletű tanulók esetében kommunikációs segédeszkő segítségével. – A téri relációk használatának gyakorlása kommunikációjában. – Környezeti tárgyak megnevezése egyre bővülő körrel. – Képekkel egyeztetés, azonosítás. – Társak, szülők, mesei hősök jellemzése szóban és képi megfogalmazásban (rajz, szobor, egyéb alkotások). – Tárgyak, képek sorba rendezése, megnevezése, hangadással, rámutatással, kézzel vagy tekintettel, kommunikációs segédeszkővel. – Szituatív és cselekvéses helyzetekben gyakorlás. – Cselekvések megfogalmazása szituációkban. – A metakommunikáció játékos gyakorlása, érzelmi, hangulati elemek utánzása, <p style="text-align: center;">Fejlesztési feladat, ismeretek és tevékenységek</p> <p>bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zöngés – zöngétlen, tiszta – javítandó ejtés differenciálásának gyakorlása egyéni képességek 		

szerint.

- Hallási figyelem fejlesztése, hangfejlesztés indirekt módon, utánzással.
- Hang ciklizálása a ritmusos beszéd érdekében.
- Artikulációs mozgások minél pontosabb utánzása.
- A direkt hangfejlesztéssel kapcsolatos utasítások megértése-kivitelezése.
- A hangsúlyos beszéd gyakorlása, a beszéd javítása ritmikus gyakorlatokkal.

Beszédritmus-mozgás összekapcsolása, mondókák, dalok mozgásos megjelenítése, amennyiben a tanuló mozgásállapota lehetővé teszi.

Fogalmak	hol, hová, honnan, miért, mikor, ki, mivel, kit, mit, soralkotás, rámutatás, pontos, mögé, fölé, előre – hátra, szájter, légzés, arckifejezés, mimika, gesztusok, szomorú, vidám, kíváncsi, mérges.
-----------------	---

Témakör	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A verbális és nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Szerepjátékokban, szituációs játékokban a foglalkozásokhoz kapcsolódó tulajdonságok, ismeretek megjelenítése	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerűbb helyzeteket megérteni, azokban megfelelően reagálni. – Udvariasan viselkedni a felnőttekkel és a társakkal szemben. – Bemutatkozni megfelelő gesztusokkal, kéznyújtással, speciális kommunikációs eszközökkel. – Eddigi tapasztalatai alapján ismereteit rendezni. – Ruházatát rendben tartani, észrevenni, ha cserére szorul, segítséget kérni és együttműködni e tevékenységekben. – Segítségnyújtás mellett minél nagyobb önállósággal étkezni. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Társas helyzetek felismerésének gyakorlása – Konfliktushelyzetek felismerésének facilitálása, a megoldás keresése és megvitatása gyakorlati példákon keresztül, felnőtt irányítása mellett. – Helyzetnek megfelelő viselkedés vendégségben és vendégek fogadásakor. – Igényesség és rendezettség a ruházatban. – Különböző alkalmaknak megfelelő ruházat kiválasztása. – Nemek közötti kapcsolat. – Előzékeny, udvarias magatartás kialakítása. – Óvja a tanuló saját és társai dolgait. – Példaképek keresése környezetében, ismert hősök között. – Az étkezés szabályainak elsajátítása. – Az étel kiválasztása és elfogyasztása. – Mozi, színház, művelődési ház, múzeum, rendelőintézet, kórház, gyógyszertár, posta, tűzoltóság, rendőrség, mentőállomás, repülőtér. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerepjáték (vendégség, vendégfogadás). – A kialakult, megfelelő szokások további erősítése. – A másik nemmel szembeni viselkedésmódok összegyűjtése és megbeszélése, feldolgozása szerepjátékok, szituációs játékok segítségével. – Személyre szabott, lehető legönállóbb és legtisztább étkezés kialakítása. – Szerepjátékokban a foglalkozáshoz kapcsolódó tulajdonságok, ismeretek megjelenítése. – Rövid történetek meghallgatása, filmrészletek megtekintése, a látottak és hallottak alapján információk megvitatása, saját vélemény megfogalmazásának elősegítése, indoklás megfogalmazása. – A közösségi lét feltételeinek tudatosítása a mindennapi iskolai gyakorlat alapján. 		
Fogalmak	Igazság - igazságtalan, biztos – biztosan, bizonytalan – talán, vélemény, vitakultúra, türelem – türelmes, türelmetlen, udvarias, előzékeny, rendszeret, önállóság közintézmény, előadás, nézőtér, jegy, színészek, rendezvény, műsor, riadó, sziréna, fogászat, szemészet, vizsgálat	

Témakör	3. Testünk és a személyes teendők	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A testnek és működésének, valamint az egészségmegőrzéssel kapcsolatos teendőknek a megismerése. Mozgáskorlátozottságból adódó speciális szükségletek ismerete az egészségmegőrzéssel kapcsolatban.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – A megismert fogalmakat főfogalom alá rendezni, és szókincsébe beépítve használni. – Kérésre megmutatni a megnevezett testrészt. – Értetni a testtel kapcsolatos tanult fogalmakat. – Betartani a megismert teendőket a gyógyulás érdekében. – A ruházatot szezonálisan csoportosítani, és azok jellemzőit saját szavaival és/ illetve kommunikációs eszközeivel megfogalmazni. – Saját ruházatának felismerése. – Tudjon segítséget kérni az öltözködéshez és a ruházat megigazításához, képes legyen mozgásállapotának megfelelően együttműködni. – Saját ízlés kialakulása, annak kifejezése, öltözködési stílusának aktív formálása. – Felismerni és megnevezni az ételeket, áruféleségeket a csomagolás alapján. – Ismerni a menü fogásainak sorrendiségét. – Egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni segítséggel és irányítással. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Testünk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségügyi ismeretek bővítése (a nemeket jellemző fogalmak mélyítése). – Tisztálkodás. Testápolás. Speciális feladatok a mozgáskorlátozottságból adódóan. – A betegségek elkerülésének, megelőzésének módjai. – Testrészek, érzékszervek fogalmának kialakítása. – Hasonló és eltérő testrészek. – Öltözködés. – Évszaknak és alkalomnak megfelelő ruházat kiválasztása irányítással. – Ruhadarabok kiválasztása, csoportosítása különböző szempontok szerint. – Divatlapok nézegetése, válogatás, vágás, ragasztás a tanuló mozgásállapotához, kézfunkciók érintettségéhez igazodó segítséggel. – Öltözés, vetkőzés a tanuló mozgásállapotához, kézfunkciók érintettségéhez igazodó segítséggel. – A ruhák tárolása. <p><i>Étkezés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészséges táplálkozás és alapelvei. – Hagyományos és ünnepi ételek. – Főzési, sütési kellékek, alapanyagok, előkészítő műveletek. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – A testen tájékozódik a téri fogalmakat gyakorolva. – A rendszeres és alapos tisztálkodási műveleteket rutinszerűen, segítséggel és irányítással gyakorolja. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Fiú és lány testápolásának, tisztálkodásának jellegzetességei. – Képek segítségével az évszaknak megfelelő ruházat csoportosítása. – Megadott szempontok alapján halmazokba rendezi a ruhadarabokat. – Újságokból, katalógusokból neki tetsző ruhákat kiválaszt, segítséggel kivág, gyűjt, füzetbe rendez. – Egyre önállóbban fogalmazza meg gondolatait melléknevek segítségével. – Együttműködés, minél nagyobb fokú önállóság az öltözés, vetkőzés során mozgásállapottól függően. – Önálló „ruhagyűjtemény” készítése. Kiegészítők választása. – Ruhájára vigyáz. – Felismeri az élelmiszerek különböző csoportjait (friss, mirelit és konzerv áruk). – Az ételféleségek körében szerzett ismeretek bővítése, salátafélék, különféle édességek. – Az étkezési helyzethez kapcsolódó viselkedésformák gyakorlása. – Egészségre hasznos és káros ételek, italok felismerése. – Ünnepi és hétköznapi ételek csoportosítása. – Tankonyhai foglalkozások alkalmával segítséggel és irányítással gyakorolja az ételek elkészítését. – Megnevezi és segítséggel használja a szükséges alapanyagokat, kellékeket. – Az egészséges táplálkozás alapelveit ismeri, képességei tükrében alkalmazza. – Beszámol ismereteiről, emlékezetből és eseményképek, kommunikációs eszközök segítségével.
<p style="text-align: center;">Fogalmak</p>	<p>Test, testrész, fájdalom, láz, betegség, kezelés, megelőzés, orvosság, recept, gyógyítás, türelem, különböző nemű, ízlés, gyűjtemény, egészséges táplálkozás, friss, konzerv, mirelit élelmiszerek</p>

Témakör	4. Tájékozódás térben	Javasolt óraszám: 19 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Minél aktívabb részvétel a tájékozódásban, közlekedésben	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mondatait melléknevek, viszonyszók használatával bővíteni. – Megfelelő módon és eszközökkel kérni segítséget. – Verbális és mozgásemlékezetét egyre tartósabbá tenni. – Viselkedési szabályok gyakorlása a séták, látogatások alkalmával. – Összehasonlításokat tenni, különbségeket észrevenni, azt közölni. – Saját élményeit mondatokban megfogalmazni és/vagy kommunikációs eszközeivel elmesélni. – Épületeket megfigyelni, saját véleményt megfogalmazni az épületekről. – Összefüggést találni a szituációk és a közlekedés fajtái között. – Felismerni a környezet megóvásának fontosságát. – Együttműködően részt venni a mindennapi közlekedésben. – Élményeit rajzokkal, képekkel feldolgozni. – Minél tevékenyebben részt venni alaprajz, makett elkészítésében. – Megkezdett munkáját befejezni. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az iskola helyiségeinek megismerése, funkciójuk megfigyelése. – Az iskolai eszközök megfigyelése, kipróbálása, alkalmazása. – A lifthasználat szabályainak megismerése, a szabályok betartása. – A tanulók és felnőttek nevének megfelelő használata. – Elvárt szintű kommunikáció gyakorlása. <p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A lakás helyiségei. – Lakás berendezéseinek megfigyelése, megismerése, megnevezése, balesetmentes használata segítséggel. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tömegközlekedés fogalmának kialakítása. – Balesetmentes, óvatos, figyelmes közlekedés. – Járművek, színterek csoportosítása. – A gyalogos közlekedés szabályainak betartása. – Kerekesszékekkel illetve egyéb járást segítő eszközzel való biztonságos közlekedés felügyelet mellett. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Iskola helyiségeiben található berendezések megfigyelése, használatuknak gyakorlása felügyelet mellett. 		

- A lakás helyiségei, berendezései, funkciói, azok rendeltetészerű használata segítséggel, felügyelet mellett.
- Fűtés, világítás, azok működésének megfigyelése és használata felügyelet mellett.
- Közvetlen környezetében lévő elektromos háztartási gépek megfigyelése, segítséggel kipróbálása és használata felügyelet mellett.
- Megfelelő viselkedés gyakorlása a színház- és múzeumlátogatás során.
- Az épületek szépségeinek felfedeztetése.
- Minél önállóbb közlekedés.
- Az akadálymentes közlekedés feltételeivel való megismerkedés.
- Az akadályok felismerése, segítségkérés gyakorlása.
- A hangosbemondó szavainak értelmezése segítséggel.
- Szervezett látogatás során ismerkedés a hajó-, repülő-, vonat- és autóbusz-közlekedés jellemzőivel.
- A metróállomások, autóbusz és a vasúti közlekedés jellemzőinek összegyűjtése.
- Hajókirándulás alkalmával a vízi közlekedésről új ismeretek szerzése.
- A városi közlekedés színtereinek, járműveinek megfigyelése és megnevezése. A tanuló differenciálja és megfogalmazza az út, sín, vezeték fogalmát.
- Játékokban közlekedési ismeretek, élmények, tapasztalatok felelevenítése.
- A legfontosabb szabályok rendszeres ismétlése szóban és a gyakorlatban.
- A közlekedés szabályainak betartása.
- Játékos módon megjeleníti, csoportosítja a gyalogos és kerekesszékes közlekedés szabályait.
- A helyes közlekedés rendszeres gyakorlása gyalogosan és kerekesszékekkel felügyelet mellett.
- Járművekkel kapcsolatos mesék, versek tanulása.

Fogalmak	Hajóállomás, jegypénztár, kapitány, tömeg, vészfék, helyi közlekedés, jelzés, jegykezelés, állomás, pályaudvar, repülőtér, járatok, önállóan, körültekintően, emelet, földszint, pince, előtér, díszítés. akadálymentesség
-----------------	--

Témakör	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az idő múlásának érzékelése méréssel.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatot találni helyzetek, történések, és az évszakok, hónapok, napszakok között. – Segítséggel tájékozódni az ismétlődő évi események és azok dátumai között. – Hetesi teendői között felsorolni az ismert napi adatokat. – Elkülöníteni, megnevezni a napszakokat. – Használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál. – Ismerkedni az életciklusokkal, életszakaszok történéseivel. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az idő múlásának jelei. Ezek megértése a tájékozódáshoz, a cselekvés irányításához, az idő beosztásához. – Évszakok, hónapok neveinek sorrendbe állítása, cselekvésekhez, napszakokhoz rendelése. Szerepjátékokban évszakok megjelenítése. – Múlt, jelen és jövő történéseinek megfogalmazása. – Filmeken látott események időbeli elhelyezése. – Múlt és jelen összehasonlítása konkrét példák alapján. – Eseményképek rendezése: események előzményei, lezárása. – Napok, hetek, hónapok, évszakok. – Szünetek – nyaralás, ünnepek. – Éjszaka, nappal. – Az idő múlása, és az elmúlás kapcsolata. – Az életút. – Fiatal, öreg. <p>Fejlesztési tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanári irányítással az évszakok ismerveinek elmélyítése. – A hónapok nevének automatizálása versek, dalok segítségével, eseményekhez rendelésük (születésnap, ünnepek). – „Mikor lesz?” „Már elmúlt.” – Az idő múlásának megfigyelése. – Régi korok meséiből, tárgyaiból segítséggel következtetések levonása. – Filmekből látott múlt – jelen - jövőmotívumok felismerése, feldolgozása tanári segítséggel. – Képek időrendbe állítása segítséggel. – Emberi élet, növények élete, állatok élete témában adatgyűjtés. – Korosztályokhoz kapcsolódó tevékenységek, jellegzetességek gyűjtése. 		
Fogalmak	Az idő múlásával, mérésével kapcsolatos fogalmak és szókincs. Dátum. Az idő múlása, az elmúlással kapcsolatos fogalmak.	

Témakör	6. Élőlények	Javasolt óraszám: 19 óra
----------------	---------------------	-------------------------------------

A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A tápláléklánc alapjainak megismerése és megértése.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyre jobban tájékozódni az őt körülvevő természeti világban. – Segítséggel felismerni és gondozni a környezetében lévő növényeket. – Segítséggel felsorolni a már tanult jellemzőket. – Egyre hosszabban figyelni egy-egy dologra. – Legyenek a tanulónak ismeretei az állatkert állatairól, ismerje fel azokat könyvekből, filmekből. – Tudjon tulajdonságokat megjeleníteni, hangokat utánozni, hangokat állatokkal egyeztetni. – Mutassa be a kedvenc állatát. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Az élő környezet.</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A növények hatása életünkre (jó levegő, vitamin). – A fa részeinek bemutatása, lombos, tűlevelű fa fogalmának kialakítása. – Gyümölcsök, zöldségek, gabonafélék felhasználása, tárolása, tartósítása. – Szobanövények ápolása. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háziállatok fogalmának bővítése. – Ház körül élő állatok csoportosítása megadott szempontok alapján. – A felsorolt állatok tápláléka, életmódja, haszna. – Erdei, mezei, vízi állatok, ragadozók. – Mesék, dalok, versek az állatokról. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élő és élettelen differenciálása. Csoportosítás főfogalmak alá. – Erdei sétán a tanuló megfigyeli, tapintja a fák részeit. Összehasonlítás, különbségek megállapítása. – Fogalomhoz megfelelő képet rendel. – Filmen, vagy a természetben megfigyeli a zöldségek, gyümölcsök betakarítási módját, tankertben cselekvően részt vesz a munkálatokban. – Zöldségeket, gyümölcsöket megnevez, csoportosít segítséggel. – A fagyasztást, hűtést és tartósítást képek vagy videók segítségével megfigyeli, a tankonyhai munka során gyakorlatban megtapasztalja. – Filmről, képről az élelmiszerek gyártási és felhasználási módjait is megismeri. – Környezetében lévő virágokat segítséggel megnevezi, részeit felsorolja, gondozza azokat. – Állatkerti séta vagy kirándulás alkalmával ismerkedik az állatokkal. – Ház körüli állatokról személyesen, filmből, könyvből szerez ismereteket, azonosítja az élő állattal. – Párhuzamot von háziállatok és élelmiszerek között. – Meséket, verseket, dalokat tanul. 		
Fogalmak	Növény- és állatvilág témakörben felmerülő fogalmak.	
Témakör	7. Előkészület a felnőtt életre	25 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A vásárlás eszközei, szabályai (szükséges árucikkek felismerése és kiválasztása, pénzhasználat, segítségkérés, kommunikáció)	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési feladatok

- Egyre több áruféleséget megnevezni, főfogalom alá rendezni segítséggel.
- Saját véleményét kifejezni az üzletben látottakkal kapcsolatban.
- Szerepjátékban azonosulni vevővel és eladóval.
- Üzletbe lépéskor a tanult udvariassági formákat, rendszabályokat betartani.
- Ismerni a pénz fontosságát a vásárlás során.
- A tanultakat készség szintjén, a gyakorlatban alkalmazni.
- Szókincse, mondatai, kommunikációja tükrözze a beépült és rögzült ismereteket.
- Saját véleményt kialakítani a foglalkozásokról.
- Felügyelet mellett önállóan kérni, megköszönni, elköszönni, kifogást megfogalmazni.
- Megmondani kérdésre saját nevét, születési helyét és idejét.
- Ismerni szülei nevét (legalább keresztnévét).
- Kérdésre kiválasztani édesanyja külső és belső tulajdonságait.

Fejlesztési ismeretek

- Üzletek, vásárlás
- Áruház látogatása, áruféleségek megnevezése, konvencionális kifejezések gyakorlása, irányítással.
- Piaclátogatás, vásári áruk, utcai árusok. .
- Üzletekről, vásárlásról tanultak rendszerezése.
- Foglalkozások
- Szülők, testvérek munkája, foglalkozása.
- Főbb foglalkozások megismerése.
- A munka fontossága, jelentősége.
- Személyes adatok (születési hely, idő; anya leánykori neve; lakcím).
- A szülők tulajdonságainak megfigyeltetése, megfogalmazása.

Fejlesztési tevékenységek

- Hasonlóságok és különbözőségek felismerése, felsorolása a különböző helyek (áruház, piac, utcai árusok) között.
- Üzletek, áruféleségek rendszerezése, csoportosítása megadott szempontok szerint.
- Szervezett keretek között csoportos látogatás a különböző vásárlóhelyekre.
- A tanult kommunikációs formák gyakorlása, szerepjátékokban megjelenítése.
- Az iskolai dolgozók foglalkozásának megnevezése, feladataik megfigyelése.
- Eladók munkájának megfigyelése, szituációs játékokban a szerepek gyakorlása.
- Nem szükséges – szükséges jelentése, mérlegelése.
- Kér, kérdez, megnevezi a látottakat.
- Név, születési hely, idő automatizált megtanulása. Édesanyja nevének megtanulása.
- Édesanyja külső tulajdonságait segítséggel megfigyeli, megnevezi.
- Érzelmait kifejezi szóban és gesztusaiban, mások érzelmi megnyilvánulásait észreveszi és tiszteletben tartja.

Fogalmak	A témákkal kapcsolatban felmerülő fogalmak, szókincs köre.
-----------------	--

Témakör	8. Ünnepek	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Külsőségeiben és tartalmában is készülődés az ünnepre.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktívan részt venni az ünnepi készülődésben. – Figyelemmel kíséni a társakat az ünnepi eseményeken. – Helyesen értelmezni az ünnepekkel kapcsolatos fogalmakat, megfelelő eseményekhez kapcsolni azokat, játékosan utánozni néhány jellegzetes ünnepi eseményt. – Az ünnepekkel kapcsolatos tárgyismeretét és a fogalmait gazdagítani. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ünnepek eredetének, történetének ismertetése. – Nemzeti ünnep. Augusztus 20. (Szent István). Március 15. (Petőfi Sándor), október 6. október 23. – Mikulás, ajándékozási szokások. Advent és karácsony. – Társak jeles ünnepeinek számontartása. – Az ünnephez tartozó formai elemek betartása. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az aktuális ünnepnek megfelelő kellékek, ajándékok készítése segítséggel. – Képeket gyűjt és rendszerez segítséggel, az ünnepekkel kapcsolatban. – Képességei szerint előad csoportban, vagy önállóan. – Versenyekre, vetélkedőkre segítséggel készül. – Felköszöntés, gratuláció, ajándékozás. – Tevékenyen részt vesz jelképek készítésében. – Történelmi tárgyak megtekintése, múzeumlátogatások az ünnepekhez kapcsolódóan. 		
Fogalmak	nemzet, család, hazaszeretet, ünnepélyes, Himnusz, csend, megváltó, ünnepélyesség, ajándék, költő, költemény, előadás, emlékmű, múzeum, tűzijáték, ünnep, egyház, társadalom, történet, király, papság, kép, jelkép, korona, szent, vallások, templom, szeretet, hangulat, nemzeti ünnep, családi ünnep	

<p>Elvárható eredmények</p>	<p><i>A tanuló képes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kiejtését tudatosan javítani, hangerejét, beszédritmusát tudatosan irányítani; az elsajátított AAK kommunikációs stratégiáit megfelelően használni; – kérdést megfogalmazni, kérdésre adekvát választ adni; – felhívó jellegű kommunikációs megnyilvánulásokra; – a hangulati elemeket megjeleníteni kommunikációjában; – felismerni és megfogalmazni tulajdonságokat; – egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni; – észrevételeit, szükségleteit jelezni, segítséget kérni, megköszönni. – Étkezési helyzetben, kiránduláson a helyzetnek megfelelő magatartással részt venni. <p><i>A tanuló képes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – segítséggel használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál; – az elmúlással kapcsolatos történéseket segítséggel megérteni; – mondanivalóját kérdések segítségével megfogalmazni; – együttműködni az adekvát viselkedési és magatartási szabályok tudatos betartásában; – aktív szókincsét bővíteni a tanult témakörökben; – legfontosabb személyi adatait elmondani (név, cím); – a legfontosabb ünnepek jelentőségét átélni, az ünnepekkel kapcsolatos tárgyismeretét, és a fogalmak használatával beszédét gazdagítani, közös ünnepeken alkalmanként közreműködni.
--	---

6. évfolyam

Témakör	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	Javasolt óraszám: 33 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Szókincs bővítése, aktivizálása.	
Fejlesztési feladat, ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Fejlesztési feladatok – Használjon a tanuló kérdő és felkiáltó mondatokat. – Használjon múlt és jövő időt. – Igyekezzen beszédébe viszonyszavakat, következtetéseket beépíteni. – Törekedjen a hangsúlyos, jó ritmusú, megfelelő hangerejű beszédre / kommunikációs eszközeinek adekvát használatára. – Egyre élénkebben vegyen részt a kommunikációban. – Kérdezzen, érdeklődjön a körülötte zajló eseményekről. – Tárgyakat, képeket rendezzen gyűjtőfogalom alá, komplex kommunikációs szükségletű tanulók esetében kommunikációs segédeszköz segítségével. – Segítséggel tudjon elmondani 4-5 verset, mondókát, éneket. – Bővítse szókincsét. – Rajzaihoz magyarázatot, mesét rendeljen. – Élményeit igyekezzen összefüggő mondatokkal kifejezni. – Rendeltetésszerűen alkalmazza az infokommunikációs eszközöket. – – Fejlesztési ismeretek – Helyhatározók gyakorlása. – Mondatbővítés kérdőszó segítségével. – Hely-, idő-, cél- és eszközhatározó alkalmazása. – Igeköötők, módosító szerepük, hatásuk. – Feltételes mód. Kívánság megfogalmazása. – Leírási, jellemzési gyakorlatok (melléknevek). – Tárgyak megnevezése, mondatalkotás, mondatbővítés, komplex kommunikációs szükségletű tanuló esetében kommunikációs segédeszköz segítségével. – Két állítmánnyal mondatok alkotása. – Felsorolás, összetett mondatok képzése „és” kötőszóval. – Birtokos személyrag és birtokos rag alkalmazása. – Metakommunikációs jelek felismerése, helyes bemutatása. – – Fejlesztési tevékenység – Kívánságok megfogalmazása a „szeretnék” igével. – Mi ez?, Ki ez?, Miért?, Hogyan?, Ki?, Hová? kérdőszavak használata a mondatalkotások során, komplex kommunikációs szükségletű tanulók esetében kommunikációs segédeszköz segítségével. – A téri relációk használatának elkezdése beszédében. – A viszonyszavak önálló használatára való törekvés játékban, foglalkozásokon. – A metakommunikáció játékos gyakorlása, érzelmi, hangulati elemek utánzása, bemutatása. – Zöngés – zöngétlen, tiszta – javítandó ejtés differenciálásának gyakorlása. – Hallási figyelem fejlesztése, hangfejlesztés indirekt módon, utánzással. – Hang ciklizálása a ritmusos beszéd érdekében. – Szituatív és cselekvéses helyzetekben gyakorlás. – Cselekvések megfogalmazása, szituációkban. 		

- Környezeti tárgyak megnevezése egyre bővülő körrel.
- Artikulációs mozgások minél pontosabb utánzása.
- A direkt hangfejlesztéssel kapcsolatos utasítások megértése-kivitelezése.
- Képekkel egyeztetés, azonosítás.
- Társak, szülők, mesei hősök jellemzése szóban és képi megfogalmazásban.
- Tárgyak, képek sorba rendezése, megnevezése, komplex kommunikációs szükségletű gyermek esetében kommunikációs segédeszköz segítségével.
- Infokommunikációs eszközök alkalmazása tanórán és tanórán kívül.
- A hangsúlyos beszéd gyakorlása, a beszéd javítása ritmikus gyakorlatokkal.
- Beszédritmus-mozgás összekapcsolása, mondókák, dalok mozgásos megjelenítése, amennyiben a tanuló mozgásállapota lehetővé teszi.
- Beszédtechnikai és beszédmotoros gyakorlatok egyéni képességekhez igazítva.

Fogalmak	Hol, hová, honnan, miért, mikor, ki, mivel, kit, mit, soralkotás, rámutatás, pontos, mögé, fölé, előre – hátra, szájtér, légzés, arckifejezés, mimika, gesztusok, szomorú, vidám, kíváncsi, mérges.
-----------------	---

Témakör	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A verbális és nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Szerepjátékokban, szituációs játékokban a foglalkozásokhoz kapcsolódó tulajdonságok, ismeretek megjelenítése.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Fejlesztési feladatok – Egyszerűbb helyzeteket megérteni, azokban megfelelően reagálni. – Udvariasan viselkedni a felnőttekkel és a társakkal szemben. – Bemutatkozni megfelelő gesztusokkal, kéznyújtással, speciális kommunikációs eszközökkel. – Eddigi tapasztalatai alapján ismereteit rendezni. – Ruházatát rendben tartani, észrevenni, ha cserére szorul, segítséget kérni és együttműködni a tevékenységekben. – Segítségnyújtás mellett minél nagyobb önállósággal étkezni. – A kapott megbízásokat a lehető legpontosabban teljesíteni. – Helyesen próbálja használni a megismert intézményhez kapcsolódó jellegzetes fogalmakat. – Igényt kialakítani a szabadidő hasznos eltöltésére. – Élményekre emlékezni, újdonságokat felfedezni, ezekről beszámolni. – – Fejlesztési ismeretek – Konfliktushelyzetek felismerése, a megoldás keresése és megvitatása különböző példákon keresztül. – Alkalomhoz illő viselkedés vendégségben és vendégek fogadásakor. – Igényesség az öltözködésben. – Különböző alkalmaknak megfelelő ruházat kiválasztása. – Nemek közötti kapcsolat. – Előzékeny, udvarias magatartás kialakítása. – Óvja a tanuló saját és társai dolgait. – Megbízások vállalása és teljesítése segítséggel. – Példaképek keresése környezetében, ismert hősök között. – Az étkezés szabályainak elsajátítása. – Az étel kiválasztása és elfogyasztása. – Közintézmények főfogalmának kialakítása. – Mozi, színház, művelődési ház, múzeum, rendelőintézet, kórház, gyógyszertár, posta, tűzoltóság, rendőrség, mentőállomás, repülőtér. – – Fejlesztési tevékenységek – Képekről nonverbális közlések leolvasása, megfogalmazása. – Helyzetgyakorlatok a mindennapi életben előforduló konfliktusokról. – A történetek megismerése, a történetek eljátszása és megoldások keresése, megvitatása. – Szituációs játékok a tanult intézményekben. – Helyzetgyakorlatok, képek elemzése, saját tapasztalatok megbeszélése. – Szerepjáték: vendégség, vendégfogadás. – A kialakult, megfelelő szokások további erősítése. – A másik nemmel szembeni tanúsított viselkedésmódok összegyűjtése és megbeszélése. – Udvariassági formulák gyakorlása. – A tanuló teljesítsen kisebb-nagyobb megbízásokat. – Személyre szabott, lehető legönállóbb és legtisztább étkezés kialakítása. – Az elvégzett munkáról beszámolás, tanulságok levonása, az elemzés elfogadása. – Szerepjátékokban a foglalkozáshoz kapcsolódó tulajdonságok megjelenítése. 		

<ul style="list-style-type: none"> – Rövid történetek meghallgatása, filmrészletek megtekintése, és a látottak alapján vélemény megfogalmazása. Vitakultúra fejlesztése. – A közösségi lét feltételeinek tudatosítása. – Az intézmények meglátogatása. – Az egészségüggyel, közlekedéssel, ügyintézással, szórakozással kapcsolatos intézményekről ismeretek összegzése, rendezése, eszközei, tárgyai megnevezése (belépőjegy, sorszám, beutaló stb.). – Az adott intézményekben zajló tevékenységek megismerése; azok funkcióinak ismerete, kapcsolódó élmények megosztása. 	
Fogalmak	<p>Igazságtalan, biztos – biztosan, bizonytalan – talán, vélemény, vita, türelem – türelmes, türelmetlen, udvarias, előzékeny, rendszeret, közintézmény, előadás, nézőtér, jegy, színészek, rendezvény, műsor, ambulancia, riadó, gyorssegély, sziréna, fogászat, szemészet, laboratórium, vizsgálat.</p>

Témakör	3. Testünk és a személyes teendők	25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A testnek és működésének, valamint az egészségmegőrzéssel kapcsolatos teendőknek a megismerése. Speciális szükségletek a mozgáskorlátozottságból adódnak.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési feladatok		
<ul style="list-style-type: none"> – A megismert fogalmakat főfogalom alá rendezni, és szókincsébe beépítve használni. – Kérésre megmutatni a megnevezett testrészt. – Érteni a testtel kapcsolatos tanult fogalmakat. – Betartani a megismert teendőket a gyógyulás érdekében. – A ruházatot szezonálisan csoportosítani, és azok jellemzőit saját szavaival és/ illetve kommunikációs eszközeivel elmondani – Saját ruházata felismerése. – Tudjon segítséget kérni az öltözködéshez és a ruházat megigazításához, képes legyen mozgásállapotának megfelelően együttműködni. – Saját izlés kialakulása, annak kifejezése, öltözködési stílusának aktív formálása. – Felismerni és megnevezni az ételeket, áruféleségeket a csomagolás alapján. – Ismerni a menü fogásainak sorrendiségét. – Egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni segítséggel/felügyelet mellett, azokat szavakkal, mondatokkal, eseményképekkel kísérni, indokolni. – Érteni, és megfogalmazni az ok-okozati összefüggéseket. 		
Fejlesztési ismeretek		
<i>Testünk</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Főbb ízületek megnevezése (könyök, térd, boka, váll, csípő, csukló), helyük és funkcióik. – Egészségügyi ismeretek bővítése. – Tisztálkodás. Testápolás. – A fertőzések, betegségek elkerülésének, megelőzésének módjai. – Az ismertebb betegségek és jellemző tünetek. A gyógyulás módja. – Kórházi tartózkodás fontossága. Néhány kezelési mód és kapcsolódó eszközök. – Testrészek, érzékszervek fogalmának kialakítása. Hasonló és eltérő testrészek. – Fiú – lány eltérő fejlődése. 		
<i>Öltözködés</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Évszaknak és alkalomnak megfelelő ruházat kiválasztása irányítással. – Ruhadarabok kiválasztása, csoportosítása különböző szempontok szerint. – Divatlapok nézegetése, válogatás, vágás, ragasztás segítséggel. Öltöztetés, vetkőztetés. 		
<i>Étkezés</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Nyers és feldolgozott élelmiszerek tárolása, felhasználása. – Hétköznapi és ünnepi ételek. – Főzési, sütési kellékek, alapanyagok, előkészítő műveletek. – Az ételekről, étkezésekről meglévő ismeretek rendszerezése. – Az egészségmegőrzés témakörében tanultak megfogalmazása és gyakorlása. – Az egészséges táplálkozás alapelvei. – A sport, mozgásnevelés és mindennapos testmozgás szerepe az egészségmegőrzésben, a mozgásállapot fejlesztésében, szinten tartásában. 		

Fejlesztési tevékenységek

- Tanári segítséggel a tanuló önmagán és társai testén megmutatja és megnevezi a váll, a csípő, a könyök, a térd, a csukló és a boka testrészeket.
- A testen tájékozódik a téri fogalmakat gyakorolva.
- A jobb-bal, fent, lent és a többi viszonyzókat önállóan/segítséggel használja.
- A tanult testrészek funkcióját megnevezi, bemutatja.
- Az orvosi szobában felismeri a főbb eszközöket.
- Fertőző betegségek megnevezése, tüneteik felsorolása önállóan/segítséggel.
- A rendszeres és alapos tisztálkodási műveleteket rutinszerűen gyakorolja mozgásállapotának megfelelő mértékű segítséggel.
- Fiú és lány testápolásának, tisztálkodásának jellegzetességei.
- Képek segítségével az évszaknak megfelelő ruházat csoportosítása.
- Megadott szempontok alapján halmazokba rendezi a ruhadarabokat.
- Egyre önállóbban fogalmazza meg gondolatait melléknevek segítségével.
- Divatlapok nézegetése, válogatás, vágás, ragasztás a tanuló mozgásállapotához, kézfunkciók érintettségéhez igazodó segítséggel.
- Öltöztetés, vetkőztetés a tanuló mozgásállapotához, kézfunkciók érintettségéhez igazodó segítséggel.
- Ruhadarabok további szempontok szerinti különválasztása: divatos, régimódi; színek; anyag szerinti; fiú-, lányruhák; felsőruházat, alsóruházat.
- Saját ízlés szerinti válogatás újságokból, divatlapokból.
- Önálló „ruhagyűjtemény” készítése. Kiegészítők választása.
- Felismeri az élelmiszerek különböző csoportjait (friss, mirelit és konzerv áruk).
- Az ételféleségek körében szerzett ismeretek bővítése, salátafélék, különféle édességek.
- Az étkezés kulturált viselkedésformáinak gyakorlása.
- Egészségre káros ételek, italok felismerése.
- Ünnepi és hétköznapi ételek csoportosítása.
- Tankonyhai foglalkozások alkalmával segítséggel és irányítással gyakorolja az ételek elkészítését.
- Megnevezi és segítséggel használja a szükséges alapanyagokat, kellékeket.
- Az egészséges táplálkozás alapelveit ismeri, képességei tükrében alkalmazza.
- Beszámol ismereteiről, emlékezetből és eseményképek, kommunikációs eszközök segítségével.
- Megérti a testsúly és egészség kapcsolatát.
- Sporttal, mozgással kapcsolatos ismereteket szerez, és segítséggel megtalálja azokat a mozgásformákat, melyekben kedvét leli és melyeket rendszeresen gyakorolhat.

Fogalmak	Test, testrész, ízület, bedagadás, fájdalom, láz, betegség, kezelés, orvosság, kenőcs, recept, gyógyítás, türelem, testhelyzet, testtájak, különböző nemű, nemi jellegzetességek, divatos, régimódi, ízlés, gyűjtemény, hagyományos, modern, rendszeres testmozgás
-----------------	--

Témakör	4. Tájékozódás térben	19 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Minél aktívabb részvétel a tájékozódásban, közlekedésben	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési feladatok

- Mondatait melléknevek, viszonyszók használatával bővíteni.
- Megfelelő módon és eszközökkel kérni segítséget.
- Verbális és mozgásemlékezetét egyre tartósabbá tenni.
- Tevékenyen részt venni alaprajz, makett elkészítésében.
- Viselkedési szabályok gyakorlása a séták, látogatások alkalmával.
- Összehasonlításokat tenni, különbségeket észrevenni, azt közölni.
- Megkezdett munkáját befejezni.
- Saját élményeit mondatokban/ vagy kommunikációs eszközeinek segítségével megfogalmazni.
- Épületeket megfigyelni, saját véleményét megfogalmazni az épületekről.
- Összefüggést találni a szituációk és a közlekedés fajtái között.
- Felismerni a környezet megóvásának fontosságát.
- Megbízhatóan, együttműködően részt venni a mindennapi közlekedésben.
- Élményeit rajzokkal, képekkel és egyénre szabott eszközökkel feldolgozni.

Fejlesztési ismeretek

Iskola

- Az iskola helyiségeinek megismerése, funkciójuk megfigyelése.
- Az iskolai eszközök megfigyelése, kipróbálása, alkalmazása.
- A lifthasználat szabályainak megismerése, a szabályok betartása.
- Az ott dolgozók nevének megtanulása és használata. Elemi szintű kommunikáció gyakorlása.
- A tanterem makettjének elkészítése.
- Alaprajz készítése az iskoláról, tájékozódás az alaprajzon.
- Környező utcák nevezetességeinek megismerése.

Lakás

- Lakóházak típusai.
- Jellemző jegyek megfigyelése.
- A lakás helyiségei.
- Lakás berendezéseinek megfigyelése, megismerése, megnevezése, balesetmentes használata segítségével.
- A lakás megóvása, gondozása, díszítése.
- Egyéb épületek a környéken.

Utca, közlekedés

- Helyi és távolsági közlekedés, valamint a tömegközlekedés fogalmának kialakítása.
- Utak, autópályák, sínek, alagutak, aluljárók felismerése, megnevezése, balesetmentes használata.
- Balesetmentes, óvatos, figyelmes közlekedés felügyelet mellett.
- Járművek, színterek csoportosítása.
- A közlekedés szabályainak betartása, gyakoroltatása.

Fejlesztési tevékenységek

- Iskola helyiségeiben található berendezések megfigyelése, használata önállóan/felügyelet mellett.
- A lakás helyiségei, berendezései, funkciói, azok rendeltetésszerű használata segítségével/ önállóan felügyelet mellett.
- Alaprajz készítése tanári segítséggel, színekkel differenciáltan az osztályok helyének megjelölése.
- Ház, lakás megkülönböztetése segítséggel.
- A lakás helyiségei, berendezései, funkciói, azok rendeltetésszerű használata

<p>segítséggel/önállóan felügyelet mellett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fűtés, világítás, azok működésének megfigyelése és használata segítséggel/önállóan felügyelet mellett. – Közvetlen környezetében lévő elektromos háztartási gépek megfigyelése, segítséggel kipróbálása és használata felügyelet mellett. – A háztartási gépek és az ételek elkészítésének kapcsolata. (Mit, mivel, miért, hogyan?) – Internetes forrásokból különleges épületek megfigyelése, megfogalmazása. – Megfelelő viselkedés gyakorlása színházban, múzeumban. – Az épületek szépségeinek felfedezése. – Szervezett látogatás során ismerkedés a hajó-, repülő-, vonat- és autóbusz-közlekedés jellemzőivel. – Tágabb környezetről segítséggel térkép készítése, azon irányított tájékozódás. – A metróállomások, autóbusz és a vasúti közlekedés jellemzőinek összegyűjtése. – Hajókirándulás alkalmával a vízi közlekedésről új ismeretek szerzése. – A városi közlekedés színtereinek, járműveinek megfigyelése és megnevezése. A tanuló differenciálja és megfogalmazza az út, sín, vezeték fogalmát. – Játékokban közlekedési élmények, tapasztalatok felelevenítése. – A legfontosabb szabályok rendszeres ismétlése szóban és a gyakorlatban. – A közlekedés szabályainak betartása. – A helyes közlekedés rendszeres gyakorlása gyalogosan és kerekesszékekkel/egyéb járássegítő eszközzel felügyelet mellett. – Tömegközlekedés kerekesszékekkel/járásssegítő eszközzel. – Járművekkel kapcsolatos mesék, versek tanulása. 	
Fogalmak	<p>Hajóállomás, jegypénztár, kapitány, vészfék, jelzés, jegykezelés, állomás, pályaudvar, repülőtér, járatok, nemzetközi, tömeg, helyi, távolsági közlekedés, hangár, remíz, karbantartás, önállóan, körültekintően, makett, tervrajz, alaprajz, emelet, földszint, pince, előtér, díszítés, akadálymentes közlekedés.</p>

Témakör	5. Tájékozódás időben	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az idő múlásának érzékelése méréssel.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési feladatok		
<ul style="list-style-type: none"> – Felsorolni automatikusan, önállóan/segítséggel a hónapokat, évszakokat, napszakokat. – Kapcsolatot találni/felismeri helyzetek, történések, és az évszakok, hónapok, napszakok között. – Kiválogatni a múltba, jelenre, jövőre jellemző tárgyakat, képeket. – Tájékozódni az ismétlődő évi események és azok dátumai között. – Az aktuális dátumot megmondani, vagy tábláról leolvasni, naptárból sorolni a napokat, kötve a dátumokhoz (PCS képek segítségével). – Hetesi teendői között felsorolni az ismert napi adatokat. – Segítséggel eligazodni az idő tanult fogalmai között. – Elkülöníteni, megnevezni és felismerni a napszakokat. – Segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál. – Ismerni az elmúlással kapcsolatos történéseket. 		

Fejlesztési ismeretek

- Az idő múlásának jelei. Ezek megértése a tájékozódáshoz, a cselekvés irányításához, az idő beosztásához.
- Évszakok, hónapok neveinek sorrendbe állítása, cselekvésekhez, napszakokhoz rendelése. Szerepjátékokban évszakok megjelenítése.
- Múlt, jelen és jövő történéseinek megfogalmazása.
- Filmeken látott események időbeli elhelyezése.
- Múlt és jelen összehasonlítása konkrét példák alapján.
- Eseményképek rendezése: események előzményei, lezárása.
- Napok, hetek, hónapok, évszakok.
- Keltezés, dátum (évszám, hónap, nap).
- Szünetek – nyaralás, ünnepek.
- Éjszaka, nappal.
- Délelőtt – délután.
- Az óra, perc fogalmának megismerése.
- Az idő múlása, és az elmúlás kapcsolata.
- Az életút. Az élet végessége.
- Fiatal, öreg. Születés, halál-fogalom említése.

Fejlesztési tevékenység

- Tanári irányítással, képek segítségével az évszakok ismérveinek elmélyítése.
- A hónapok nevének automatizálása versek, dalok segítségével, eseményekhez rendelésük (születésnap, ünnepek).
- Naptár használata. A hetek napjainak számlálása, napszakok megnevezése, sorrendiségük begyakorlása.
- „Mikor lesz?” „Már elmúlt.” kifejezések adekvát használata– Az idő múlásának megfigyelése.
- Napirend ismerete (delelőtt – délután)
- Régi korok meséiből, tárgyaiból segítséggel következtetések levonása.
- Filmekből látott jövőmotívumok feldolgozása tanári segítséggel.
- Képek időrendbe állítása.
- A látottak megfogalmazása viszonyszavak és időfogalmak használatával.
- Egész óra, fél óra, perc és óra viszonya.
- Próbálkozás az óráról az aktuális időpont leolvasására, tájékozódásra, még hány percig tart a tanóra.
- Emberi élet, növények élete, állatok élete témában adatgyűjtés.
- Korosztályokhoz kapcsolódó tevékenységek, jellegzetességek gyűjtése.

Fogalmak	Az idő múlásával, mérésével kapcsolatos fogalmak és szókincs. Dátum, napirend. Az idő múlása, az elmúlással kapcsolatos fogalmak.
-----------------	---

Témakör	6. Élőlények	19 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tápláléklánc alapjainak megismerése és megértése.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyre jobban tájékozódni az őt körülvevő természeti világban. – Az új ismeretek kapcsolása és beépítése a meglévő tudásba. – Önállóan megfogalmazni a termények és az évszakok kapcsolatát. – A növények fajtainak rendszerezése, csoportosítása adott szempontok szerint. – A környezetében lévő növényeket felismeri és gondozza.. – A már tanult jellemzők összegyűjtése segítséggel és minél önállóbb megfogalmazása. – Képes igekötős igéket használni. – Megpróbál bővített mondatokkal kommunikálni. – Próbál minél hosszabban figyelni egy-egy dologra. – Legyenek a tanulónak ismeretei az állatkert állatairól, ismerje fel azokat könyvekből, filmen, digitális eszközökön. – Tudjon tulajdonságokat, felsorolni, hangokat utánozni, hangokat állatokkal egyeztetni. – Számoljon be a kedvenc állatáról. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Az élő környezet.</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A növények hatása életünkre, létfontosságú tulajdonságaik. – A növények fejlődése, a fejlődés feltételei. – A fa részeinek bemutatása, lombos, tűlevelű, lombhullató, örökzöld fa fogalmának kialakítása. – Gabonafélék megismertetése, felhasználása. – Gyümölcsök, zöldségek, gabonafélék felhasználása, tárolása, tartósítása. – Szobanövények ápolása. – Az eddig tanultak elmélyítése, rendszerezése. – Földünkön élő változatos növényvilág. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háziállatok fogalmának bővítése. – Ház körül élő állatok csoportosítása megadott szempontok alapján. – A felsorolt állatok tápláléka, életmódja, haszna. – Vadon élő állatok, erdei, mezei, vízi állatok, ragadozók. – Hobbiállatok. – Csoportosítás kultakaró, táplálkozás, szaporodás, élőhely szerint, segítséggel. – Más földrészek állatai. – Mesék, dalok, versek az állatokról. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élő és élettelen differenciálása. Képválogatás, csoportosítás főfogalmak alá. – Erdei sétán a tanuló megfigyeli, tapintja a fák részeit. Összehasonlítás, különbségek 		

megállapítása.

- Tanórán tapasztalatai, emlékei szerint főfogalom alá rendez, csoportosít.
- Fogalomhoz megfelelő képet rendel.
- Filmen, vagy a természetben megfigyeli a zöldségek, gyümölcsök betakarítási módját, tankertben cselekvően részt vesz a munkálatokban.
- Zöldségeket, gyümölcsöket, gabonaféléket megnevez, csoportosít.
- A fagyasztást, hűtést és tartósítást képek, videók és saját élmény segítségével megfigyeli, a tankönyhai munka során gyakorlatban megtapasztalja.
- Filmről, képről az élelmiszerek gyártási és felhasználási módjait is megismeri.
- Távoli földrészek növényvilága, képek, filmek megtekintése a témában.
- Környezetében lévő virágokat segítséggel megnevezi, részeit felsorolja, gondozza azokat.
- Állatkerti séta vagy kirándulás alkalmával ismerkedik az állatokkal.
- Megismeri élőhelyeiket, táplálkozási szokásaikat.
- Ház körüli állatokról személyesen, filmből, könyvből szerez ismereteket, azonosítja az élő állattal.
- Párhuzamot von háziállatok és élelmiszerek között.
- Meséket, verseket, dalokat tanul.

Fogalmak	Növény- és állatvilág témakörben felmerülő fogalmak.
-----------------	--

Témakör	7. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A vásárlás eszközei, szabályai (szükséges árucikkek felismerése és kiválasztása, segítségkérés, kommunikáció, pénzhasználat - fizetés)	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyre több áruféleséget megnevezni, főfogalom alá rendezni önállóan is. – Saját véleményét kifejezni az üzletben látottakkal kapcsolatban. – Szerepjátékban azonosulni vevővel és eladóval. – Üzletbe lépéskor a tanult udvariassági formákat, szabályokat betartani. – A látottakat emlékezete és meghatározott szempontok alapján rendszerezni. – Ismerni a pénz fontosságát a vásárlás során. – A tanultakat készség szintjén, a gyakorlatban alkalmazni segítséggel, felügyelet mellett. – Szókincse, mondatai, kommunikációja tükrözzék a beépült és rögzült ismereteket. – Saját véleményt kialakítani a foglalkozásokról. – Önállóan/segítséggel kérni, megköszönni, elköszönni, kifogást megfogalmazni. – Megmondani kérdésre saját nevét, születési helyét és idejét. – Ismerni szülei nevét (keresztnevét). – Kérdésre kiválasztani édesanyja külső és belső tulajdonságait. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Üzletek, vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Áruház látogatása, áruféleségek megnevezése, konvencionális kifejezések gyakorlása, irányítással. – Üzletekről, vásárlásról tanultak rendszerezése meghatározott szempontok szerint. – Piaclátogatás, vásári áruk, utcai árusok. – Piacok, üzletközpontok, közértek, kiskereskedések hasonlósága, különbözősége. – Vásárlás gyakorlása az apróbb megbízatások teljesítésével. – Az önállóság fokozatos növelésével: az áru kiválasztása, vásárlás, fizetés, csere joga – felügyelet mellett. – A pénz értéke. <p><i>Foglalkozások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Iskola, üzletek, intézmények dolgozói. – Szolgáltatások egymáshoz rendelése, irányítással. – További iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. – Szülők, testvérek munkája, foglalkozása. – Orvos, ápoló, gondozó, asszisztens, mentős, rendőr, tűzoltó, postás, kertész, fodrász, cukrász, pék sofőr, ügyintéző, konyhai dolgozók – A munka fontossága, jelentősége. – Személyes adatok (születési hely, idő; az anya leánykori neve; lakcím). – Az anya tulajdonságainak megfigyeltetése, megfogalmazása. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hasonlóságok és különbözőségek felismerése, felsorolása a különböző helyek (áruház, piac, utcai árusok) között. – Üzletek, áruféleségek rendszerezése, csoportosítása, minőségi kifogás megfogalmazása 		

segítséggel, szempontok alapján

- Szervezett keretek között csoportos látogatás a különböző vásárlóhelyekre.
- Tanári kérés és segítségnyújtás/felügyelet mellett vásárlás, fizetés.
- A tanult kommunikációs formák gyakorlása, szerepjátékokban megjelenítése.
- Az iskolai dolgozók foglalkozásának megnevezése, feladataik megfigyelése.
- Mindennapi életében jelenlévő ügyintézők munkájának, eszközeiknek megfigyelése:
- Orvos, ápoló, gondozó, asszisztens, mentős, rendőr, tűzoltó, postás, kertész, fodrász, cukrász, pék
sofőr, ügyintéző, konyhai dolgozók
- Eladók munkájának megfigyelése, szituációs játékokban a szerepek gyakorlása.
- Összehasonlítás jellemzők megfigyeltetése által.
- A költségek megelőzése, felesleges – szükséges mérlegelése adott helyzetekben.
- Szervezett formában látogatja meg a különböző szakmák képviselőit, megfigyeli munkájukat és eszközeiket, kipróbálja, megtapasztalja a mozdulatokat.
- Kér, kérdez, megnevezi a látottakat.
- Képeken egyezteteti, és főfogalom alá rendezi a megismert fogalmakat, tárgyakat.
- Név, születési hely, idő automatizált megtanulása. Édesanyja nevének megtanulása.
- Édesanyja külső tulajdonságait segítségével megfigyeli, megnevezi (születésnap, névnap számontartása, felkösztetés).
- Érzelmait kifejezi szóban és gesztusaiban, mások érzelmi megnyilvánulásait észreveszi és tiszteletben tartja.

Fogalmak	A témákkal kapcsolatban felmerülő fogalmak, szókincs köre.
-----------------	--

Témakör	8. Ünnepek	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Külsőségeiben és tartalmában is készülődés az ünnepre.	
Fejlesztési feladatok, ismeretek és tevékenységek		
<p>Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktívan részt venni az ünnepi készülődésben. – Figyelemmel kísérni a társakat az ünnepi eseményeken. – Helyesen értelmezni az ünnepekkel kapcsolatos fogalmakat, megfelelő eseményekhez kapcsolni azokat, játékosan utánozni néhány jellegzetes ünnepi eseményt. – Egyre biztosabban eligazodni a különböző ünnepek időpontja, jellege, eredeztetése tekintetében. – Az ünnepekkel kapcsolatos tárgyismeretét és a fogalmait gazdagítani. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nemzeti, társadalmi, családi ünnepek csoportosítása. – Az ünnepek eredete, történetének ismertetése. – Nemzeti ünnep. Augusztus 20. (Szent István). Március 15. (Petőfi Sándor), október 6., október 23. – Mikulás, ajándékozási szokások. Advent és karácsony. – Társak jeles ünnepeinek számontartása osztályközösségen belül. – Az ünnepekhez tartozó történetek ismertetése. – Az ünnephez tartozó formai elemek betartása. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az aktuális ünnepnek megfelelő kellékek, ajándékok készítése segítséggel. – Figyelmesen hallgatja a történeteket. – Képeket, információkat gyűjt és rendszerez az ünnepekkel kapcsolatban. – Képességei szerint előad csoportban, vagy önállóan. – Versenyekre, vetélkedőkre segítséggel készül. – Nemzeti nagyjaink és események megismerése. – Felköszöntés, gratuláció, ajándékozás. – Tevékenyen részt vesz jelképek készítésében. – Történelmi tárgyak megtekintése, múzeumlátogatások az ünnepekhez kapcsolódóan. 		
Fogalmak	Nemzet, család, hazaszeretet, ünnepélyes, Himnusz, csend, felvonulás, megváltó, ünnepélyesség, ajándék, költő, költemény, előadás, emlékmű, múzeum, tűzijáték, ünnep, egyház, társadalom, nemzet, történet, papság, kép, jelkép, korona, szent, vallások, templom, szeretet, hangulat, nemzeti ünnep, családi ünnep.	
Elvárható eredmények	<i>A tanuló képes</i> <ul style="list-style-type: none"> – kiejtését szakszerű segítségnyújtás mellett. együttműködve javítani; – megpróbálni bővített mondatot alkotni; – kérdést megfogalmazni, kérdésre adekvát választ adni; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – felhívó jellegű kommunikációs megnyilvánulásokra; – a hangulati elemeket megjeleníteni beszédében; – felismerni és megfogalmazni tulajdonságokat; – tanult kommunikációs eszköztárát megfelelően használni a különböző helyzetekben; – felismerni, megmutatni érzékszerveit és azok funkcióit; – egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni önállóan/segítséggel felügyelet mellett, azokat szavakkal, mondatokkal, eseményképekkel magyarázni, indokolni; – betartani a közlekedés szabályait; – észrevételeit, szükségleteit jelezni, segítséget kérni, megköszönni. – Étkezésnél, kiránduláson megfelelő magatartást tanúsít. – Természeti kincseinket és azok jelentőségét ismeri, megfogalmazza. – A témakör fő fogalmait beszédében megfelelően használja. <p><i>A tanuló képes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál; – az elmúlással kapcsolatos történeteket megérteni; – mondanivalóját kérdések segítségével bővített mondatokkal is megfogalmazni; – főfogalom alá rendezni az állat- és növényvilág témakörökben megismert élőlényeket tulajdonságaik alapján – együttműködni a tanult viselkedési és magatartási szabályok tudatos betartásában; – aktív szókincsét bővíteni a tanult témakörökben; – legfontosabb személyi adatait elmondani (név, cím); – a legfontosabb ünnepek jelentőségét átélni, az ünnepekkel kapcsolatos tárgyismeretét, és a fogalmak használatával beszédét gazdagítani, közös ünnepeken alkalmanként közreműködni.
--	--

KOMMUNIKÁCIÓ 7–8. ÉVFOLYAM

A tantárgy az erkölcsi nevelést a közösségi helyzetekben az alkalomnak megfelelő viselkedés gyakorlásával, tudatosításával, a pozitív példák elemzésével, szituációs játékokon, meséken keresztül valósítja meg.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést segíti:

- az önállóság és önérvényesítés igényének kialakítása
- a társas érintkezés alapvető szabályainak megismerése
- a halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók szükségleteinek és képességeinek megfelelő választás gyakorlása
- a megalapozott döntésekre nevelés
- a megfelelő módon történő kérés, elfogadás és elutasítás kialakítása.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a következő területeken valósul meg:

- az önkifejezés erősítése
- saját igények felismerése, megfogalmazása és kommunikációja
- véleményalkotás tanulása
- a szociális térben történő kommunikációs helyzetek gyakorlása.

A családi életre nevelést a társas kapcsolatokban szerzett jártasság, a családban betöltött szerepek gyakorlása játékos formában, a családi ünnepek és események, jelentős évfordulók, rokon kapcsolatok megismerése, megnevezése, ünnepi készülődések tervezése és az ezekhez kapcsolódó kommunikációs helyzetek gyakorlása segíti.

A testi és lelki egészségre nevelés az egészséges életmód alapvető szabályainak/jellemzőinek megnevezésével, gyakoroltatásával, a test és lélek jelzéseinek felismertetésével, adekvát fogalomhasználat gyakorlásával valósul meg.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség kompetenciaterület:

- szituációs játékokon keresztül a segítségnyújtás szükségességének és módjainak felismertetése és gyakoroltatása
- figyelem a közösség tagjainak kommunikációs jelzéseire
- kapcsolattartás adekvát gyakorlása
- feladatok vállalása a közösség érdekében.

A fenntarthatóság és környezettudatosság céljait a környezetet megóvó magatartásra és tevékenységre neveléssel, a környezetvédő tevékenységek felismerésével, megnevezésével segít elérni.

A pályorientáció, a reális jövőkép alakítása a munka világának megismerésével – saját életlehetőségek, pályaelképzelés felmérésével (mozgásállapot, kommunikációs akadályozottság), és egyéni megsegítéssel valósul meg.

A tantárgy segíti az infokommunikációs eszközök megismerését, kommunikációs célú, rendeltetésszerű használatát, az érdekes műsorok, programok céltudatos válogatását, a nyilvános és bizalmas információk megosztása közötti különbség felismerését. Óv a túlzott információadástól és segíti a megszerzett ismeretek hitelességével és elfogadásával kapcsolatos kétségek felismertetését a médiatudatosságra nevelés területén.

A tantárgy támogatja a tanulás tanítását az egyénre szabott értékelési és motivációs módszerek alkalmazásával történő ösztönzéssel, és az ismeretek iránti érdeklődés felkeltésével, elsajátításával. Fejleszti a környezettel való kommunikációs kapcsolatban a folyamatos érdeklődést, az önellenőrzés és javítás iránti igényt.

7. osztály

Témakör	1. Beszédfejlesztés. Anyanyelv	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az elsajátított és a begyakorolt udvariassági formulák használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Hangerőt szabályozni, suttogni, súgni. – Szókincs bővítése és pontosítása, a tanuló egyéni képességeihez igazodva. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Szavakat értelmezni szövegösszefüggésben. – Nyelvtani ismeretek bővítése és rendszerezése. – Analóg mondatokat alkotni. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. (kommunikátor, kommunikációs program használatával) – Önmagát és környezetét reálisan értékelni. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Artikulációs ügyesítés. Kiejtés javítása. – A hang közvetítő szerepe: hanghordozás változtatása, a közlés tartalma közötti összefüggés. <p><i>Hangtan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangok – magánhangzók (rövid, hosszú párok). – Mássalhangzók: egyjegyű-kétjegyű, rövid-hosszú. <p><i>Szótan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Főnév (személyek és tárgyak nevei), ige (cselekvések megnevezése), melléknév (tulajdonságok). Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Határozószó (viszonyiszavak). – Melléknevek fokozása. Alap- és középfok. Három változó jellemzése, a felsőfok gyakorlása. 	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
<p>– Törekvés érthető, összefüggő beszédre a tanuló egyéni képességeihez igazodva hangadással, illetve komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p>	<p><i>Igeragozás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyes szám, többes szám. Személyes névmások, személyragok. – Igeidők: jelen-, múlt- és jövő idő. A „fog” ige használata. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. <p><i>Mondattan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kijelentő mondat, kérdő mondatok. – Bővített és összetett mondatok. – Állító és tagadó mondatok – A magán és közéleti kommunikáció tipikus helyzetei, kifejezőmódjuk. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>A tanuló egyéni képességeihez, mozgásállapotához igazítva artikulációs gyakorlatok végrehajtása.</p> <p>Különböző hangnemű beszéd kipróbálása azonos tartalommal, hanghordozás és tartalom kapcsolata.</p> <p>Magánhangzók, rövid-hosszú párok megkülönböztetése.</p> <p>Hangok – betűk csoportosítása változatos szempontok szerint segítséggel.</p> <p>Az ábécé ismerete, nevek névsorba rendezése segítséggel.</p> <p>Tulajdonnevek gyűjtése, helyesírása.</p> <p>Cselekvések megnevezése.</p> <p>Igeidők használata egymás után, egymáshoz kapcsolva.</p> <p>A múlt, jelen és jövő összefüggéseinek felismerése segítséggel, a tanuló egyéni képességeihez igazodva.</p> <p>Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Térbeli- és időbeli viszonyok meghatározása.</p> <p>Két tárgy, személy összehasonlítása.</p> <p>Három tárgy vagy személy összehasonlítása.</p> <p>Képekről szógyűjtés, mondatalkotás adott szóval.</p> <p>Szókincs- és témavariációk eltérő helyzetekben.</p> <p>Kijelentő mondatok átalakítása kérdővé, válasz a kérdésre segítséggel, a tanuló egyéni képességeihez igazodva. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>A cselekvést értékelő kérdésre állító, a valóságnak nem megfelelő kérdésekre tagadó mondatok szerkesztése segítséggel.</p>

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Élőben és hangfelvételtől hallgatott beszéd módok értékelése: motyogás, halk, hangos, érthető beszéd, hadarás.
Fogalmak	<p>Hanghordozás, kiabálás, suttogás, sűgás.</p> <p>Nyelvtani megnevezések. Magánélet, közélet körébe tartozó kifejezések.</p> <p>A gyakorolt nyelvtani formulákhoz kapcsolódó egyszerűsített kifejezések.</p>

Témakör	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Társas helyzetekben törekvés az adekvát megjelenésre, viselkedésre és kommunikációra.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyén és közösség számára egyaránt hasznos szokásokat megerősíteni. – Tiszteletben tartani és érzéklni a személyes tér határait. – Megfogalmazni a látott helyzetek mögött rejlő motivációt. – Az elsajátított viselkedésmódokat gyakorolni, a tanultaknak megfelelő kapcsolattartást megerősíteni. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Viselkedési módok és szokások megbeszélése, elemzése. Az egyén számára szükséges alkalmazkodás, beilleszkedési szokások kidolgozása, begyakorlása. Mozgásállapotból eredő túlmozgások és egyéb külső, stigmatikus jegyek (mimika, végtagok remegése, nyálfolyás) elfogadása.</p> <p>Mozgásállapotnak megfelelő optimális testtartás és viselkedésmód gyakorlása, megerősítése, a másik fél felé irányuló figyelem kifejezése egész testtel (test, mint kommunikációs eszköz), illetve különböző kommunikációs csatornák segítségével. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gesztikulálás. – Távolságtartás: a beszélgetés távolsága ismert és ismeretlen személynél – Érintés: az érintés árnyalatai. Én mit tehetek, velem mit tehetnek meg mások. – Megszólítás – köszönés – bemutatkozás: korosztályok és nemek szerinti különbségek, kommunikációs lehetőségek figyelembevétel. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Köszönési módok megbeszélése (kinek, mikor, hogyan). – Bemutatkozás – bemutatás. – Megszólítás: ismerős – idegen, fiatal – idős. – Beszélgetés társaságban, véleményalkotás, tanácskérés, kérdezés gyakorlása. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Vendégségben alkalmazott kommunikációs rutinok gyakorlása: vendég hívás, köszöntés, búcsúztatás, kínálás. – Ajándék átadás és átvétel. – Ajándék kiválasztásának szempontjai. – Mozi, színház, koncert, egyéb rendezvény látogatása. – Közlekedés, udvarias visszautasítás. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>Helyzetgyakorlatok, konkrét példák elemzése a témákkal összefüggésben.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	A felsorolt helyzetekre rövid történetek eljátszása.
	<p>Iskolai helyzetekben a viselkedésmódok gyakorlása.</p> <p>A köszönés módja és a köszönő felek közötti viszony megbeszélése.</p> <p>Bemutatkozás módja – a felek közötti viszony szerinti változatok gyakorlása.</p> <p>Alkalmhoz illő öltözet, ruhatár használata, jegy bemutatása, hely megkeresése, közösségi események során alkalmazott viselkedési rutinok megbeszélése, gyakorlása.</p>
Fogalmak	Udvarias, félszeg, tolakodó, bizalmaskodó, tisztelet, visszautasítás, közeledés.

Témakör	3. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Óvatos viselkedés kapcsolatok létesítése során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tárgyalt eseteket megérteni. – Formálódjon a tanuló erkölcsi érzéke. – A helyzetnek (ismert vagy ismeretlen) megfelelő viselkedést megválasztani, a választott megoldást indokolni. – Gyakorolni: véleményalkotás, -kifejezés, -megvitatás és -érvényesítés. – Más véleményét, nézőpontját, döntését elfogadni. – Őszinte kapcsolatot kialakítani az általa kiválasztott felnőttel. – Gondjait megosztani, saját érdekeit kifejezni, érvényesíteni. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Konfliktushelyzetek felismerése, megoldási módok kitalálása a mindennapi élethelyzetekből vett konkrét példák alapján.</p> <p>Váratlan helyzetekre való felkészítés (kitől és hogyan kérjen segítséget).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs mappa összeállítása váratlan helyzetekre. – Aktuális, az egyén által megtapasztalt konfliktushelyzetek megbeszélése, megoldási javaslatok keresése, megvitatása, elfogadása. – Gyermekkönyvek, filmek, részleteiben megjelenő konfliktusok megoldása saját vélemény alapján, és a filmen. – Magán- és hivatalos jelleg elkülönítése. – Ismerkedés: bizalom, bizalmatlanság. – Hol, kivel közölhetem személyes adataimat? (önkormányzat, orvosi rendelő, rendőrség, iskola). – Személyes adatok és iratok kezelésének módja. – Hol, mikor, hová, kinek a kérésére írom alá a nevemet? – Segítségkérés – személyi segítő – Személyi segítővel való együttműködés <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>Képek alapján adott szituációk felismerése, a probléma elemzése, megoldás keresése.</p> <p>A lehetséges megoldások eljátszása után a helyes megoldás kiválasztása, indoklása.</p> <p>Életkoruknak megfelelő filmekből választott részek megtekintése, elemzése.</p> <p>Választás, megkülönböztetés (kinek szóló információt hallasz?).</p> <p>Szituációs gyakorlatok a személyes iratok használatára segítséggel (személyi igazolvány, bérlet, diákigazolvány, lakcím, lakáskulcs).</p> <p>Helyzetgyakorlatok. Probléma megfogalmazása.</p>	
Fogalmak	A tárgyalt helyzetekben felmerülő kifejezések és fogalmak.	

Témakör	4. Társas kapcsolatok	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Együtműködés a társakkal és felnőttekkel, különböző társadalmi szintereken (osztály, iskola, család, lakóotthon).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesen használni az elsajátított és begyakorolt udvariassági formulákat. – Törekedni a nyílt, őszinte, érthető kommunikációra. – Tudni, hogy mit tehet a tanuló mások előtt és mit nem, viselkedésmódok. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p><i>Kapcsolatok az osztályközösségben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Barát – csoporttárs. – Felnőtt – tanuló – Az átlagos érintkezés formái (udvariassági formulák). <p><i>Kapcsolatok intézményen belül:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanárok, irodai dolgozók (ebédbefizetés, könyvtárhasználat, üzenet átadása). – Karbantartók, konyhai dolgozók, portaszolgálat (segítség kérése, üzenet átadása, közös munka). <p><i>A nemek közötti kapcsolat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A fiúkra és lányokra jellemző viselkedési módok. – Párkapcsolatok az iskolában. Diákszerelem. <p><i>Nonverbális kommunikáció és illemszabályok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Arcmimika differenciált észlelése, értelmezése. – Lelkiállapot kitalálása arckifejezésből, az esetleges okok feltárása (magán jelleg tiszteletben tartása). – Szemmel, fejmozdulattal, mimikával, kézzel kifejezett közlés megértésének gyakorlása. – Külső megjelenés eltérő helyzetekben. – A mindennapokban előforduló képek, ábrák, szimbólumok, szituációk információinak megértése. – Osztályközösség, iskolai barátok, az intézmény dolgozói, családtagok, gyermekek, fiatalok más intézményekből. – A telefonálás illemszabályai. – Viselkedés kötött és kötetlen élethelyzetben (szabadidőben). – Ápoltság, rendezettség, célnak megfelelő öltözék. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>A helyes viselkedés és kommunikációs formulák elsajátítása és gyakorlása játékos szituációkban.</p> <p>Társakra jellemző belső tulajdonságok összegyűjtése, csoportosítása.</p>	

<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p> <p>Grimaszok rögzítése, különböző arckifejezések megfigyelése tükör előtt.</p> <p>Egymás arckifejezésének utánzása.</p> <p>Arckifejezés, testtartás elemzése fotók, illetve videofelvételek alapján. Megadott lelkiállapot megjelenítése arccal, testtel.</p> <p>Tágabb környezetben adódó helyzetek, képek, ábrák megértése (piktogramok, közlekedési táblák).</p> <p>Személyes tapasztalatok, saját kapcsolatok feltérképezése.</p> <p>A másik nemmel szembeni viselkedés alapszabályainak megbeszélése, folyamatos gyakorlása.</p> <p>Elfogadható és nem megengedhető tényezők azonosítása, elemzése egy kapcsolatban.</p> <p>Telefonálás gyakorlása mesterségesen kialakított és valós helyzetekben.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Barát, barátságos, ellenség, ellenfél, barátságtalan, csoporttárs, elutasítás, szeretet, szerelem, intimitás, szigorú, ideges, gondterhelt, vidám, ápoltság, rendezett, kezelési útmutatók ábrái, közlekedési táblák, piktogramok.</p>

Témakör	5. Médiaismeret	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Helyes használatra és egyensúlyra törekvés a szabadidő eltöltése során. Az IKT eszközök kommunikációs célú használata.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek– tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű írott anyagból a lényegét megérteni segítséggel. – Kedvenc műsorát kiválasztani és figyelemmel kíséрни. – Digitális eszközökön kedvenc alkalmazások ikonjainak felismerése, használata. – Könyvtárhasználat gyakorlása. – A kommunikációs füzet, könyv, folyóirat, elektronikus eszköz megfelelő használata. – Egyensúlyra törekedni a szabadidő eltöltése során. – Kiváráс, késleltetés gyakorlása. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tömegkommunikációs műfajok és eszközök közötti tájékozódás. – Elektronikus hordozók (számítógép, tv, videó, DVD, CD, játékok) használata (lejátszás, be-, kikapcsolás, működtetés). – Kisközösségi kommunikáció alapvető helyzetei, magatartásformái. – Könyvtárhasználat segítséggel. – Írott kommunikáció: szórólapok, reklámok, terméktájékoztatók, korosztálynak megfelelő újságok, folyóiratok, weblapok áttekintése. – Mindennapos médiahasználat és annak szabályai közösségben. – A műsorok kiválasztásának szempontjai (korosztályos ajánlás, időpont, családi időbeosztás). – Véleményalkotás, vitakészség alakítása. <p>Fejlesztési tevékenység</p> <p>A kívánt eszköz kiválasztása, működtetése segítséggel/felügyelet mellett. Szerepjátékok: iskolai hírek, családi hírek. Keresés és a kívánt program kiválasztása segítséggel, az időpont megjegyzése, a látottak megbeszélése, mérlegelés megfogalmazása (tetszett, nem, miért?).</p>	
Fogalmak	A médiában használatos szófordulatok, kifejezések. A használat során előforduló kifejezések és fogalmak. IKT és könyvtárhasználat fogalomkészlete.	

8. osztály

Témakör	1. Beszédfejlesztés. Anyanyelv	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az elsajátított és a begyakorolt udvariassági formulák használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Hangerőt szabályozni, suttogni, súgni. – Szókincs bővítése és pontosítása, a tanuló egyéni képességeihez igazodva. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Szavakat értelmezni szövegösszefüggésben. – Nyelvtani ismeretek bővítése és rendszerezése. – Analóg mondatokat alkotni. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. (kommunikátor, kommunikációs program használatával) – Önmagát és környezetét reálisan értékelni. – Törekvés érthető, összefüggő beszédre a tanuló egyéni képességeihez igazodva hangadással, illetve komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Artikulációs ügyesítés. Kiejtés javítása. – A hang közvetítő szerepe: hanghordozás változtatása, a közlés tartalma közötti összefüggés. <p><i>Hangtan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangok – magánhangzók (rövid, hosszú párok). – Mássalhangzók: egyjegyű-kétjegyű, rövid-hosszú. <p><i>Szótan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Főnév (személyek és tárgyak nevei), ige (cselekvések megnevezése), melléknév (tulajdonságok). Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Határozószó (viszonyszavak). – Melléknevek fokozása. Alap- és középfok. Három változó jellemzése, a felsőfok gyakorlása. <p><i>Igeragozás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyes szám, többes szám. Személyes névmások, személyragok. – Igeidők: jelen-, múlt- és jövő idő. A „fog” ige használata. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. <p><i>Mondattan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kijelentő mondat, kérdő mondatok. – Bővített és összetett mondatok. – Állító és tagadó mondatok. – A magán és közéleti kommunikáció tipikus helyzetei, kifejezőmódjuk. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>A tanuló egyéni képességeihez, mozgásállapotához igazítva artikulációs gyakorlatok végrehajtása. Különböző hangnemű beszéd kipróbálása azonos tartalommal, hanghordozás és tartalom kapcsolata. Magánhangzók, rövid-hosszú párok megkülönböztetése.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Hangok – betűk csoportosítása változatos szempontok szerint segítséggel.</p> <p>Az ábécé ismerete, nevek névsorba rendezése segítséggel.</p> <p>Tulajdonnevek gyűjtése, helyesírása.</p> <p>Cselekvések megnevezése.</p> <p>Igeidők használata egymás után, egymáshoz kapcsolva.</p> <p>A múlt, jelen és jövő összefüggéseinek felismerése segítséggel, a tanuló egyéni képességeihez igazodva. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>Térbeli- és időbeli viszonyok meghatározása.</p> <p>Két tárgy, személy összehasonlítása.</p> <p>Három tárgy vagy személy összehasonlítása.</p> <p>Képekről szógyűjtés, mondatalkotás adott szóval.</p> <p>Szókincs- és témavariációk eltérő helyzetekben.</p> <p>Kijelentő mondatok átalakítása kérdővé, válasz a kérdésre segítséggel, a tanuló egyéni képességeihez igazodva. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <p>A cselekvést értékelő kérdésre állító, a valóságnak nem megfelelő kérdésekre tagadó mondatok szerkesztése segítséggel.</p> <p>Élőben és hangfelvételtől hallgatott beszéd módok értékelése: motyogás, halk, hangos, érthető beszéd, hadarás.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Hanghordozás, kiabálás, suttogás, sűgás.</p> <p>Nyelvtani megnevezések. Magánélet, közélet körébe tartozó kifejezések.</p> <p>A gyakorolt nyelvtani formulákhoz kapcsolódó egyszerűsített kifejezések.</p>

Témakör	2. Társadalmi érintkezési formák	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Társas helyzetekben törekvés az adekvát megjelenésre, viselkedésre és kommunikációra.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyén és közösség számára egyaránt hasznos szokásokat megerősíteni. – Tiszteletben tartani és érzékelni a személyes tér határait. – Megfogalmazni a látott helyzetek mögött rejlő motivációt. – Az elsajátított viselkedésmódokat gyakorolni, a tanultaknak megfelelő kapcsolattartást megerősíteni. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Viselkedési módok és szokások megbeszélése, elemzése. Az egyén számára szükséges alkalmazkodás, beilleszkedési szokások kidolgozása, begyakorlása. Mozgásállapotból eredő túlmozgások és egyéb külső, stigmatikus jegyek (mimika, végtagok remegése, nyálfolyás) elfogadása.</p> <p>Mozgásállapotnak megfelelő optimális testtartás és viselkedésmód gyakorlása, megerősítése, a másik fél felé irányuló figyelem kifejezése egész testtel (test, mint kommunikációs eszköz), illetve különböző kommunikációs csatornák segítségével. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gesztikulálás. – Távolságtartás: a beszélgetés távolsága ismert és ismeretlen személynél – Érintés: az érintés árnyalatai. Én mit tehetek, velem mit tehetnek meg mások. – Megszólítás – köszönés – bemutatkozás: korosztályok és nemek szerinti különbségek, kommunikációs lehetőségek figyelembevétele. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Köszönési módok megbeszélése (kinek, mikor, hogyan). – Bemutatkozás – bemutatás. – Megszólítás: ismerős – idegen, fiatal – idős. – Beszélgetés társaságban, véleményalkotás, tanácskérés, kérdezés gyakorlása. Komplex kommunikációs szükségletű tanulónál kommunikációs segédeszköz segítségével. – Vendégségben alkalmazott kommunikációs rutinok gyakorlása: vendég hívás, köszöntés, búcsúztatás, kínálás. – Ajándék átadás és átvétel. – Ajándék kiválasztásának szempontjai. – Mozi, színház, koncert, egyéb rendezvény látogatása. – Közeledés, udvarias visszautasítás. 	

	<p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>Helyzetgyakorlatok, konkrét példák elemzése a témákkal összefüggésben.</p> <p>A felsorolt helyzetekre rövid történetek eljátszása.</p> <p>Iskolai helyzetekben a viselkedésmódok gyakorlása.</p> <p>A köszönés módja és a köszönő felek közötti viszony megbeszélése.</p> <p>Bemutatkozás módja – a felek közötti viszony szerinti változatok gyakorlása.</p> <p>Alkalmhoz illő öltözet, ruhatár használata, jegy bemutatása, hely megkeresése, közösségi események során alkalmazott viselkedési rutinok megbeszélése, gyakorlása.</p>
Fogalmak	<p>Udvarias, félszeg, tolakodó, bizalmaskodó, tisztelet, visszautasítás, közeledés.</p>

Témakör	3. Előkészület a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Óvatos viselkedés kapcsolatok létesítése során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tárgyalt eseteket megérteni. – Formálódjon a tanuló erkölcsi érzéke. – A helyzetnek (ismert vagy ismeretlen) megfelelő viselkedést megválasztani, a választott megoldást indokolni. – Gyakorolni: véleményalkotás, -kifejezés, -megvitatás és -értvényesítés. – Más véleményét, nézőpontját, döntését elfogadni. – Öszinte kapcsolatot kialakítani az általa kiválasztott felnőttel. – Gondjait megosztani, saját érdekeit kifejezni, érvényesíteni. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Konfliktushelyzetek felismerése, megoldási módok kitalálása a mindennapi élethelyzetekből vett konkrét példák alapján.</p> <p>Váratlan helyzetekre való felkészítés (kitől és hogyan kérjen segítséget).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs mappa összeállítása váratlan helyzetekre. – Aktuális, az egyén által megtapasztalt konfliktushelyzetek megbeszélése, megoldási javaslatok keresése, megvitatása, elfogadása. – Gyermekkönyvek, filmek, részleteiben megjelenő konfliktusok megoldása saját vélemény alapján, és a filmen. – Magán- és hivatalos jelleg elkülönítése. – Ismerkedés: bizalom, bizalmatlanság. – Hol, kivel közölhetem személyes adataimat? (önkormányzat, orvosi rendelő, rendőrség, iskola). – Személyes adatok és iratok kezelésének módja. – Hol, mikor, hová, kinek a kérésére írom alá a nevemet? – Segítségkérés – személyi segítő – Személyi segítővel való együttműködés <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>Képek alapján adott szituációk felismerése, a probléma elemzése, megoldás keresése.</p> <p>A lehetséges megoldások eljátszása után a helyes megoldás kiválasztása, indoklása.</p> <p>Életkoruknak megfelelő filmekből választott részek megtekintése, elemzése.</p> <p>Választás, megkülönböztetés (kinek szóló információt hallasz?).</p> <p>Helyzetgyakorlatok. Probléma megfogalmazása.</p>	
Fogalmak	A tárgyalt helyzetekben felmerülő kifejezések és fogalmak.	

Témakör	4. Társas kapcsolatok	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés a társakkal és felnőttekkel, különböző társadalmi szintereken (osztály, iskola, család, lakóotthon).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesen használni az elsajátított és begyakorolt udvariassági formulákat. – Törekedni a nyílt, őszinte, érthető kommunikációra. – Tudni, hogy mit tehet a tanuló mások előtt és mit nem, viselkedésmódok. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <p>Kapcsolatok az osztályközösségben:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Barát – csoporttárs. – Felnőtt – tanuló. – Az átlagos érintkezés formái (udvariassági formulák). <p>Kapcsolatok intézményen belül:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanárok, irodai dolgozók (ebédbefizetés, könyvtárhasználat, üzenet átadása). – Karbantartók, konyhai dolgozók, portaszolgálat (segítség kérése, üzenet átadása, közös munka). <p>A nemek közötti kapcsolat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A fiúkra és lányokra jellemző viselkedési módok. – Párkapcsolatok az iskolában. Diákszerelem. <p>Nonverbális kommunikáció és illemszabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Arcmimika differenciált észlelése, értelmezése. – Lelkiállapot kitalálása arckifejezésből, az esetleges okok feltárása (magán jelleg tiszteletben tartása). – Szemmel, fejmozdulattal, mimikával, kézzel kifejezett közlés megértésének gyakorlása. – Külső megjelenés eltérő helyzetekben. – A mindennapokban előforduló képek, ábrák, szimbólumok, szituációk információinak megértése. – Osztályközösség, iskolai barátok, az intézmény dolgozói, családtagok, gyermekek, fiatalok más intézményekből. – A telefonálás illemszabályai. – Viselkedés kötött és kötetlen élethelyzetben (szabadidőben). – Ápoltság, rendezettség, célnak megfelelő öltözködés. <p>Fejlesztési tevékenységek</p> <p>A helyes viselkedés és kommunikációs formulák elsajátítása és gyakorlása játékos szituációkban.</p> <p>Társakra jellemző belső tulajdonságok összegyűjtése, csoportosítása.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Fejlesztési tevékenységek (folyt.)</p> <p>Grimaszok rögzítése, különböző arckifejezések megfigyelése tükör előtt.</p> <p>Egymás arckifejezésének utánzása.</p> <p>Arckifejezés, testtartás elemzése fotók, illetve videofelvételek alapján. Megadott lelkiállapot megjelenítése arccal, testtel.</p> <p>Tágabb környezetében adódó helyzetek, képek, ábrák megértése (piktogramok, közlekedési táblák).</p> <p>Személyes tapasztalatok, saját kapcsolatok feltérképezése.</p> <p>A másik nemmel szembeni viselkedés alapszabályainak megbeszélése, folyamatos gyakorlása.</p> <p>Elfogadható és nem megengedhető tényezők azonosítása, elemzése egy kapcsolatban.</p> <p>Telefonálás gyakorlása mesterségesen kialakított és valós helyzetekben.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Barát, barátságos, ellenség, ellenfél, barátságtalan, csoporttárs, elutasítás, szeretet, szerelem, intimitás, szigorú, ideges, gondterhelt, vidám, ápoltság, rendezett, kezelési útmutatók ábrái, közlekedési táblák, piktogramok.</p>

Témakör	5. Médiaismeret	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Helyes használatra és egyensúlyra törekvés a szabadidő eltöltése során. Az IKT eszközök kommunikációs célú használata.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek– tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű írott anyagból a lényegét megérteni segítséggel. – Kedvenc műsorát kiválasztani és figyelemmel kíséрни. – Digitális eszközökön kedvenc alkalmazások ikonjainak felismerése, használata. – Könyvtárhasználat gyakorlása. – A kommunikációs füzet, könyv, folyóirat, elektronikus eszköz megfelelő használata. – Egyensúlyra törekedni a szabadidő eltöltése során. – Kiváráс, késleltetés gyakorlása. 	<p>Fejlesztési ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tömegkommunikációs műfajok és eszközök közötti tájékozódás. – Elektronikus hordozók (számítógép, tv, videó, DVD, CD, játékok) használata (lejátszás, be-, kikapcsolás, működtetés). – Kisközösségi kommunikáció alapvető helyzetei, magatartásformái. – Könyvtárhasználat segítséggel. – Írott kommunikáció: szórólapok, reklámok, terméktájékoztatók, korosztálynak megfelelő újságok, folyóiratok, weblapok áttekintése. – Mindennapos médiahasználat és annak szabályai közösségben. – A műsorok kiválasztásának szempontjai (korosztályos ajánlás, időpont, családi időbeosztás). – Véleményalkotás, vitakészség alakítása. <p>Fejlesztési tevékenység</p> <p>A kívánt eszköz kiválasztása, működtetése segítséggel/felügyelet mellett.</p> <p>Szerepjátékok: iskolai hírek, családi hírek.</p> <p>Keresés és a kívánt program kiválasztása segítséggel, az időpont megjegyzése, a látottak megbeszélése, mérlegelés megfogalmazása (tetszett, nem, miért?).</p>	
Fogalmak	<p>A médiában használatos szófordulatok, kifejezések. A használat során előforduló kifejezések és fogalmak.</p> <p>IKT és könyvtárhasználat fogalomkészlete.</p>	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – verbális/nonverbális közlésre, illetve az egyénre szabott AAK eszköztárának használatára; – mondatbővítményeket és múlt időt használni, kifejezni magát bővített mondatokkal, mellékneveket, határozószókat, ígeköteteket használni kommunikációjában; – helyesen használni a megtanult nyelvtani formákat, és tiltó mondatokat megfogalmazni; – megérteni a tárgyalt eseteket, kiválasztani a megfelelő viselkedést, indokolni azt; – erkölcsi érzelmei képességeihez mértén kialakult; – a tájékozódáshoz, problémamegoldáshoz, feladata elvégzéséhez segítséget kérni, elfogadni és hasznosítani, együttműködni, szükség esetén visszautasítani; – elsajátítani a szociális beilleszkedéshez szükséges készségeket, képességeket, tiszteletben tartani és érzékelni a személyes tér határait; – önmaga és mások viselkedését igazságosan megítélni és elfogadni; – önmagát és környezetét reálisan értékelni; – önkifejezéséhez verbális, nonverbális és alternatív közlési formákat használni; – személyes véleményalkotásra; önkifejezésre, önérvényesítésre; – hétköznapi helyzetekhez adekvát megnyilvánulással viszonyulni, ismerni, alkalmazni és másoktól is elvárni a társadalmi együttélés normáit – a helyzetnek megfelelő viselkedést megnevezni, indokolni, és a gyakorlatban alkalmazni; – őszinte kapcsolatot kialakítani, gondjait megosztani az általa kiválasztott felnőttel, vagy kortárral; – az interakciós fél érzelmeinek, gesztusainak, igényeinek észlelésére, értelmezésére és figyelembe vételére. <p>A testbeszéd információközlő értékét ismeri, képes válaszreakciókra, érzelmeit adekvát módon próbálja kifejezni.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított viselkedésmódok alapján kapcsolatot tartani egyszerűbb helyzetekben; – megérteni az ábrák, szimbólumok, szituációk információit, egyszerű írott anyagból a lényegét megérteni; – a szórakoztató elektronikai eszközök használatakor az együttélés szabályait figyelembe venni; – a valóságot és a virtuális valóságot elkülöníteni; – kiválasztani és figyelni kedvenc műsorát, alkalmazásait; – megfelelően viselkedni a könyvtárban; – a papíralapú és elektronikus eszközöket megfelelően használni.
--	---

OLVASÁS – ÍRÁS 1-4. ÉVFOLYAM

Minden embernek alapvető szüksége és joga a környezetével való folyamatos kommunikáció, aminek elsődleges feltétele az anyanyelv jelrendszerének (beszéd, írás, augmentatív és alternatív kommunikációs stratégiák) az egyén számára elérhető legmagasabb szintű ismerete.

A tantárgy célja, hogy megalapozza és fejlessze az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségeket és a fogalmi gondolkodást, fejlessze a kommunikációs képességet, a grafomotorikát és az artikulációt.

A mozgáskorlátozott, halmozottan sérült, közép súlyos értelmi fogyatékos tanuló esetében a pedagógusok feladata elérni, hogy az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő olvasási és írási technikák folyamatos fejlesztésével és alkalmazásával a tanuló legyen képes az információkat elemi szinten megszerezni, átadni, legyen képes könnyen érthető, rövid szöveg elolvasására, értelmezésére, néhány egyszerű gondolat leírására egyre kevesebb segítséggel.

A tanulóval szemben támasztott elvárás, hogy folyamatosan legyen képes megismerni az olvasott és írott betűk, szavak, egyszerű mondatok jelentéstartalmát, váljon igényné az egyszerű írásos utasítások, figyelmeztetések, feliratok értelmezése, alakuljon ki a tevékenységek és információk piktogramos megjelenítésének értelmezési képessége, folyamatosan bővüljön a környezetben előforduló írásos utasítások megértése, követése.

A képességeknek megfelelő szinten váljon igényvé az olvasási és írási tevékenységekkel összefüggő szabadidő eltöltés lehetőségeinek gyakorlása, alakuljon ki a környezet iránti érdeklődés, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvés. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a mindennapi életbe való beilleszkedéshez.

Hivatalos iratok, űrlapok kitöltése során ismerje fel, segítséggel vagy önállóan alkalmazza személyes adatait, és védje azokat az illetéktelen használóktól.

A tantárgy feladata valamennyi betűtípus megismertetése (kicsi-nagy, nyomtatott-írott), a feliratokon, számítógépes billentyűkön történő biztos eligazodás érdekében.

A tanulók anyanyelvi fejlesztésében kiemelkedő szerepet kap a digitális kompetenciák kialakítása, a digitális eszközök sérülésspecifikus és személyre szabott használata és ezek beépítése a hétköznapi kommunikációba.

Az IKT eszközök használata a kézfunkció súlyos érintettsége esetén lehetőséget nyújt a kézi írás kiváltására.

A súlyos beszédzavarral küzdő tanulók számára az írás a funkcionális beszéd pótlásának alternatív formájaként fontos szerepet játszhat a gondolatok, kívánságok, érzések kifejezésében és megosztásában.

Az olvasás elsajátításánál figyelembe kell vennünk a mozgáskorlátozottság mellett az eltérő vizuális képességeket. Ennek megfelelően kell meghatározni a pozicionálást, az anyagok vizuális adaptációját és az elvárható eredményeket.

A témakörök megjelenése évfolyamonként

Témakör	Évfolyamok									
	1.	2.	(FZ.)	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
Beszéd-és kommunikációfejlesztés	→									
Térorientációs gyakorlatok	→									
Finommozgások fejlesztése	→									
Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	→									
Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	→									
Íráselemek tanítása	→									
Betűtanítás				→	→	→	→			
Olvasás				→	→	→	→	→	→	
Írás				→	→	→	→	→	→	
Értő olvasás						→	→	→	→	

1–2. évfolyam

Az első két évfolyamon az olvasás-írás képességének előkészítése folyik. Minden tevékenység arra irányul, hogy a tanulók érdeklődését felkeltse az írásos információ megszerzésére, megalapozódjanak az olvasás és írás elsajátításához nélkülözhetetlen képességek.

Ehhez a gondolkodási, érzékelési és észlelési funkciók közül elsősorban a figyelemre, az emlékezetre, a szem-kéz koordinációra, a finommanipulációra van szükség.

Az erkölcsi nevelés területét megalapozza az egyszerű szabályok betartása, a feladatok elvégzésének és a csoportos fejlesztési helyzetnek megfelelő viselkedés, segítőkész magatartás a társakkal, egyszerű utasítások megértése és végrehajtása, a szabályok megismerése, a rendezett környezetre, a tanszerek, eszközök megóvására való igény kialakítása.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében fontos szerepet tölt be a megfelelő pozitív hozzáállás kialakításával, a feladatok végrehajtásával, a társak próbálkozásainak kivárásával és az alkalmazkodó-képességgel.

A tanulás tanítását segíti az írásos, képes információk megszerzése iránti igény kialakulása és a tanulás iránti érdeklődés.

A tanulóink nyelvi fejlettségi szintje különböző. A komplex kommunikációs igényű tanulók az elvont vizuális jeleket nehezebben vagy nem is ismerik fel, ezért az olvasás - írás tanulása hosszú évekig tartó előkészítő szakaszt tesz szükségessé.

Az írás elsajátítása a mozgásállapottól függően egyéni, és speciális eszközök segítségével történhet. A folyóírás kivitelezése sok esetben nehezített, így az IKT eszközökön való jártasság kialakítása is szükséges.

Az intézményi tapasztalatok alapján már az első évfolyamtól megkezdődik a betűkkel való játékos ismerkedés, melynek ajánlott menetét és feladatait a táblázat tartalmazza. A cél a hosszas alapozás, a hívókép-betű közötti kapcsolat kialakítása, a hallási differenciálás fejlesztése és a fonomimikai jelek elsajátítása. Ezen tartalmak bevezetése, az elsajátítás menete és módszerei egyéni képességek alapján kerülnek meghatározásra a tárgyat tanító pedagógus és a gyermekkel foglalkozó team által.

1. évfolyam		
Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. – Utánzókézséget kialakítani. – Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. – Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. – Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. – Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. – Kétütemű gyakorlatot végezni utánzással. – Ritmusérzék fejlesztése együttműködéssel. – Rákérésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni. – A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. – 3–4 hangból álló ritmust letapsolni utánzással. – Egyeztetni: szavakat tárggyal, képpel. – – 	<p><i>Ismeretek:</i></p> <p>Beszédtechnika fejlesztése. Hallásfigyelem-fejlesztés. Ritmusfejlesztés. Szókincsbővítés. Kommunikációs készségfejlesztés.</p> <p><i>Tevékenységek:</i></p> <p>Beszédtechnika fejlesztése: légzőgyakorlatok, hangképző szervek használatának tudatosítása, hangok artikulálása, szájról olvasás. Hallásfigyelem fejlesztése: hangforrások felismerése, állathangok felismerése, ismert dallamok felismerése. Környezet tárgyainak felismerése, megnevezése, játékos utasítások végrehajtása. Ritmusfejlesztés: Dalok, mondókák mozgással kísérése.</p> <p>Szókincsbővítés: A környezet megnevezett tárgyainak felismerése, megnevezett tevékenységek felismerése, képolvasás. Kommunikációs készség fejlesztése: köszönés, megszólítás, irányított közös játék társakkal.</p> <p>Szavak ejtése.</p>	<p><i>KMN: ritmizálás</i></p> <p><i>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok</i></p> <p><i>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok</i></p> <p><i>Augmentatív és alternatív kommunikáció</i></p>

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Testtájakat megismerni, tájékozódni a testen. – Téri relációkat felismerni, létrehozni. – Eligazodni nagyobb térben (tanterem). – Térirányok nagymozgással. – Irányjelző nyilakat ismerni. – Tárgyak helyét meghatározni, egymáshoz viszonyítani, cselekedni tárgyakkal. – Relációs fogalmak: tárgyakat, tárgyképeket egyeztetni, „megkeresni”. – Relációs fogalmakat megállapítani képen. – Téri relációkat felismerni síkban (feladatlapon). 	<p>Értse meg és használja a relációs fogalmakat, helyesen alkalmazza cselekvés során.</p> <p>Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon.</p> <p>A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével.</p> <p>Testséma kialakítása.</p> <p>A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével.</p>	<p><i>Játékra nevelés: didaktikai játékok.</i></p> <p><i>Kommunikáció: térbeli tájékozódás, viszonyítás</i></p>
Fogalmak	<p>Jobb, bal, elől, hátul. Oda, vissza, jobbra, balra, szemben, háttal.</p> <p>Ellentétpárok: hideg-meleg, fiú-lány, öreg-fiatal</p> <p>Kérdőszó: Ki? Mi? Élő – nem élő (élettelen)</p>	

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása. – Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. – Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. – A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. – Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkel. – Ismert tárgyak felismerése tapintással. – Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. – A szerszámok rendeltetészerű használata utánzással. – Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjak irányított mozgatása. – Tevékenység apró tárgyakkal. – Kéz izomzatának fejlesztése. – Minél szabályosabb, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása. – Megfelelő nyomaték gyakorlása. – Érzékelési gyakorlatok tapintással. – Ujjak mozgatásának finomítása. – Eszközök fogása. – Mozdulatok utánzása <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Írányok: térirányok nagymozgásokkal, téri relációk felismerése síkban (feladatlapon), soralkotás tárgyakkal.</p> <p>Formák differenciálása, egyeztetése.</p> <p>Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása. Tárgyak felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes vonal követése ujjal.</p> <p>Egyszerű formák nevei.</p> <p>Könyv, füzet lapozgatása előre-hátra.</p> <p>Egyéni ceruzafogás módjának megtalálása.</p> <p>Ujjak mozgatása: mondókák, zongorázás, „számlálás”</p> <p>Apró tárgyak felszedése, papír tépkedése, mozaik ragasztása</p>	<p><i>Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz- és ujj-játékok.</i></p> <p><i>Ábrázolás-alakítás: papírtépés, sodrás, gyurmázás.</i></p> <p><i>KMN</i></p> <p><i>Munkatevékenység</i></p>

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Kéz izomzatának fejlesztése: gyurma, agyag gyúrása, nyomkodása, lapítása, gömbölyítése.</p> <p>Megfelelő nyomaték gyakorlása spontán rajzolással, színezéssel.</p> <p>Törekedjen a ceruza megfogására.</p> <p>Törekedjen ujjai külön mozgására.</p> <p>Törekedjen a feladat elvégzésére.</p> <p>Adottságaihoz mérten alakítson gyurmát, agyagot megfelelő nyomatékkal.</p> <p>Lelje örömét a szabad rajzolásban.</p>	
Fogalmak	<p>Ujjak, egyenes, behajlított ujj.</p> <p>Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, erősen, gyengén, álló, egyenes, sima, érdes, puha, kemény, hosszú, rövid, vastag, vékony.</p>	

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás és -gurítás célirányosan, labdát elkapni. – Stabil építményt készíteni. – Kitartó munkavégzés néhány percig, megfelelő mozdulatokkal. – Szabályt megérteni és betartani, a tanuló képességei szerint. – Feladatmegértés és feladatvégzés kevés segítséggel. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. – Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. – Kitartóan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Célzott gurítás, dobás. – Építés kockával, dominóval, fűzés. – Határok betartása. – Pontok összekötése. – Szemtorna. – Formák összehasonlítása. – Gombolás <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Mozgó személyek követése szemmel. Kockák egymásra rakása, párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása. Gyöngy végigvezetése drótpályán. Fűzőpálya használata, hurkapálcikára fűzés. Ritmikus sor alkotása két színnel. Autó végigvezetése kijelölt úton. Pontok közé ceruza beillesztése, összekötése ujjal, ecsettel, zsírkrétával, ceruzával. Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetése feladatlapon. Gombolás: baba, saját ruha.</p>	<p><i>Önkiszolgálás: gombolás, fűzés.</i></p> <p><i>Játékra nevelés: konstrukciós játék.</i></p> <p><i>Munkatevékenység</i></p>

Témakör	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavakat utánmondani/képeket megmutatni, ismételni, néhány pernyi szünet után felidézni. – Változásokat észlelni, jelezni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni. – Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. – Versek, mondókákat értően elmondani (PCS képek, gesztusjelek, kommunikációs eszközök használatával, együttmondással). – Gesztusjeleket utánozni, használni. – Ismert tárgyakat ismert fogalmak alá rendelni. – Kérdések segítségével eseménykép tartalmát felidézni, elmondani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak megfigyelése, változás észlelése. – Összefüggések felismerése. – Csoportosítás. – Szavak utánmondása. – Gesztusok utánzása. – PCS képek felismerése. – Mondókák együttmondással alternatív módon is. – Versek, dalok, mondókák tanulása. – Figyelemfejlesztő játékok. – Képolvasás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.</p> <p>Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”</p> <p>Rövid szavak utánmondása játékos formában.</p> <p>Tárgyak megfigyelése, változás észlelése.</p> <p>Eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Környezet tárgyainak, személyeinek csoportosítása (felnőtt-gyerek, fiú-lány, ennivaló-nem ennivaló).</p> <p>Mondókák együtt-mondással, AAK eszközök használatával.</p>	AAK
Fogalmak	<p>Ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan.</p> <p>Miért? kérdés, válasz.</p> <p>Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.</p>	

Témakör	6. Olvasástanulás előkészítése, ismerkedés a betűkkel.	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Szituáció olvasás Képolvasás	<p>Képek olvasása, mimika, gesztus felismerése, cselekvések utánzása. Tárgyak azonosítása funkcióikkal. Ismerkedés az: a, i, o, m, t, s, v nyomtatott kis- és nagybetűs változataival, fonomimikai jelek megfigyelése.</p> <p>Játékos hallási figyelemfejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején.</p> <p>Szavak szótagolása tapsolással. Kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden beszédállapottól függően. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Tematikus szógyűjtés. Szavak felismerése körülírása.</p>	<i>Digitális kultúra: ismerkedés a klaviatúrával</i>
Összegzett tanulási eredmények az első évfolyam végén	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percre a feladatra irányítani.</p> <p>Törekedjen a beszédszervek tudatos használatára.</p> <p>Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p> <p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p> <p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben. Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani.</p> <p>Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan, vagy az egyéni megsegítés eszközeivel (kommunikátor, PCS) elmondani.</p> <p>Kialakulóban az előnyben részesített oldal használata.</p> <p>Soralkotást segítséggel igyekszik végezni (két elemmel) ritmusosan.</p> <p>Különböző íróeszközt, segítséggel és/vagy adaptációval alkalmaz, ceruzafogást gyakorolja. Nyomatékot próbálgatja.</p>	

2. évfolyam		
Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. – Utánzókézséget kialakítani. – Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. – Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. – Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. – Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. – Kétütemű gyakorlatot végezni utánzással. – Ritmusérzéklet fejleszteni együttműködéssel. – 3–4 hangból álló ritmust letapsolni utánzással. – Egyeztetni: szavakat tárggyal, képpel 	<p style="text-align: center;">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p> <p>Ismeretek:</p> <p>Beszédtechnika fejlesztése. Hallási figyelem fejlesztése. Ritmusfejlesztés. Szókincsbővítés. Kommunikációs készségfejlesztés.</p> <p>Légzéstechnika fejlesztése. Ajak- és nyelvgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok.</p> <p>Hangok artikulálása, szájról olvasás, állathangok utánzása.</p> <p>Hangforrások, ismert dallamok felismerése, differenciálása. Versekek, dalok szövegének értelmezése.</p> <p>Köszönés, megszólítás.</p> <p>Irányított közös játék társakkal. Szerepjátékok. Ritmusfejlesztés: dalok, mondókák kísérése mozgással, hangszerrel. Szókincsbővítés: környezet tárgyainak megnevezése, tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása, képpolvasás. Kommunikációs készség fejlesztése. Szerepjátékok, szituációs játékok.</p>	<p style="text-align: center;">Kapcsolódási pontok</p> <p><i>KMN:</i> ritmizálás</p> <p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok</p> <p><i>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok</i></p>

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Relációs fogalmakat megérteni és helyesen alkalmazni a cselekvés során. – Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. – A bal-jobb oldalt, irányt differenciálni jelölés segítségével. – Testséma kialakítása. – A könyveket, papírlapokat kíméletesen használni, előre, hátra lapozás egységével 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Téri relációk felismerése, létrehozása. – Relációs fogalmak. – Irányok. <p><i>Fejlesztési feladatok:</i></p> <p>Eligazodás nagyobb térben (tanterem). Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap). Bal-jobb differenciálása Relációs fogalmak: könnyen érzékelhető ellentétpárok. Soralkotás, képekkel, rajzzal. Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások. Irányjelző nyilak ismerete és használata. Nyilak elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon. Testtájkok megnevezése. Adott ábra, kép megkeresése könyvben.</p>	<p><i>Játékra nevelés: didaktikai játékok.</i></p> <p><i>Kommunikáció: térbeli tájékozódás, viszonyítás</i></p>
Fogalmak	<p>Középen, alatt, fölött, mellett, alá, mellé, ki, be, fel, le.</p> <p>Irányhatározók: bele, fölé, mögé, középen, középső.</p> <p>Ellentétpárok: sötét- világos, felnőtt-gyerek, férfi-nő.</p> <p>Tárgy, személy</p>	

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása. – Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. – Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. – A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. – Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkal. – Ismert tárgyak felismerése tapintással. – Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. – A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. – Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. – Különböző eszközök, szerszámok használatának utánzása. – Kételemes mozdulatsor utánzása, megfigyelés után. – 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjak irányított mozgatása. – Tevékenység apró tárgyakkal. – Kéz izomzatának fejlesztése. – Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása. – Megfelelő nyomaték gyakorlása. – Eszközök, szerszámok fogása. – Mozdulatok utánzása. – Ujjak mozgásának finomítása játékos gyakorlatokkal (zongorázás, kopogás, integetés) – Ujjak erősítése: gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása, pálcák szurkálása agyagba. – Érzékelési gyakorlatok: tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással. – Nyomaték tovább fejlesztése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i> Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”.</p> <p>Mozgásállapot szerint gyöngy felszedése, papír tépkedése, mozaik ragasztása. Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása. Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással.</p>	<p><i>Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok.</i></p> <p><i>Ábrázolás-alakítás: papírtépés, sodrás, gyurmázás.</i></p>

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Színezés, spontán rajzolgatás.</p> <p>Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.</p> <p>Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral, egyéb eszközökkel.</p> <p>Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.</p>	

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Törekedni a feladat végrehajtására.	Mozgó tárgyak követése szemmel.	<i>Önkiszolgálás: gombolás, fűzés.</i>
Törekedni a feltűnő hasonlóság felfedezésére tárgyakon.	Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetése.	
Törekedni a nyomaték erősítésére.	Nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára.	<i>Játékra nevelés: konstrukciós játék.</i>
Lelje örömét a spontán építésben.	Építés kockából, dominó élére állítása.	
A szabályt értse meg, és képességei szerint tartsa be.	Nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása.	
A feladatot értse meg, és segítséggel végezze el.	Pontok összekötése ujjal, ecsettel, zsírkrétával, ceruzával. Autó végig vezetése „úton”.	

Témakör	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A feladatot értse meg, és segítséggel végezze el. – Kapcsolódjon be a feladatba. – Próbálja meg érzékelni, jelezni egy tárgy eltűnését. – Törekedjen a feladat végrehajtására. 	<p>Rövid szövegek hallás utáni értelmezése, „segítő” kérdésekkel.</p> <p>Szavak, képről alkotott mondatok utánmondása.</p> <p>Gesztusok utánzása, használata.</p> <p>Mondókák együttmondása, kiválasztása tartalmuk alapján, kommunikációs megsegítés eszközeivel.</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok: mi tűnt el, mi változott a halmazban?</p> <p>Meghatározott szempontok szerinti megfigyelések séta közben.</p> <p>Tematikus kép szereplői tevékenységének elmondása kérdések segítségével.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> versek, mondókák közös és egyéni elmondása.</p>

Témakör	6. Íráselemek tanítása	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyak válogatása forma alapján	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása. – Irányok követése. – Irányított vonal húzása, átírás. – Helyes testtartás, ceruzafogás. – Határok betartása. – Ismerkedés a vonalköz rendszerrel. – Könyv, füzet használata. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Formák differenciálása, egyeztetése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Összehasonlítás, felismerés tapintás útján.</p> <p>Egyenes és görbe vonal követése. Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.</p> <p>Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása, kihagyása, szóköz.</p> <p>Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra (mozgásállapot-függő egyéni megsegítés mellett, IKT eszközön).</p> <p>Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon.</p> <p>Egyenes, kör, egyszerű szögletes formák átírása, másolása áttetsző papírra.</p> <p>A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.</p> <p>Ábrák kiegészítése, egyszerű formák rajzolása meghatározott helyre, széles vonalközbe.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás.</p> <p><i>Ábra.-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal.</p>

Témakör	7. Olvasástanulás előkészítése, ismerkedés a betűkkel.	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Szituáció olvasás Képolvasás</p>	<p>Képek olvasása, mimika, gesztus felismerése, cselekvések utánzása.</p> <p>Tárgyak azonosítása funkcióikkal. Személyek, tárgyak megfigyelése helyzetekben, történetekben.</p> <p>Egyszerű tartalmi elemű és könnyen felismerhető jelentéshordozókkal való ismerkedés (logók, PCS képek, hangulati jelek).</p> <p>Ismerkedés a betűkkel: e, l, ú, p, c, k, á, nyomtatott kis- és nagybetűs változat, fonomimikai jelek megfigyelése, elsajátítása.</p> <p>Játékos hallási figyelemfejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején.</p> <p>Szavak szótagolása tapsolással. Kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden beszédállapottól függően. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Tematikus szógyűjtés. Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Hang- és betű-egyeztetés.</p>	<p><i>Digitális kultúra: ismerkedés a klaviatúrával</i></p> <p>AAK</p>
<p>Összegzett tanulási eredmények a második évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani. Törekszik a beszédszervek tudatos használatára.</p> <p>Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p> <p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p> <p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben. Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani.</p>	

<p>Összegzett tanulási eredmények a második évfolyam végén</p>	<p>Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan vagy az egyéni megsegítés eszközeivel (kommunikátor, PCS) elmondani.</p> <p>Két betűs szóképeket felismer, képes kritériumok szerint szavakat mutatni.</p> <p>Kialakulóban az előnyben részesített, tudatosan használt oldal használata.</p> <p>Képes az irányokat (fentről le, balról jobbra) utánnézéssel alkalmazni.</p> <p>Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat.</p> <p>Képes felismerni a soralkotás (három elemből álló) ritmusát, próbálja azt (segítséggel) utánozni.</p> <p>Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket.</p> <p>Képes a különböző író- és rajzeszközöket (az egyéni adaptációkkal) alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, megfelelő nyomatékot elérni.</p>
---	--

Felzárkóztató évfolyam		
Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani.</p> <p>Utánzókétséget kialakítani.</p> <p>Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni.</p> <p>Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni.</p> <p>Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során.</p> <p>Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve.</p> <p>Kétütemű gyakorlatot végezni utánzóssal.</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése együttműködéssel.</p> <p>Rákérdezésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni.</p> <p>Egyeztetni: szavakat tárggyal, képpel.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hallási figyelem fejlesztése. – Ritmusfejlesztés. – Szókincsbővítés. – Kommunikációs készségfejlesztés. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Beszédtechnika fejlesztése: légző gyakorlatok, hangképző szervek használatának tudatosítása, hangok artikulálása, szájról olvasás.</p> <p>Hallásfigyelem fejlesztés: hangforrások felismerése, állathangok felismerése, ismert dallamok felismerése.</p> <p>Környezet tárgyainak felismerése, megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.</p> <p>Ritmusfejlesztés: dalok, mondókák mozgással kísérése.</p> <p>Szókincsbővítés: A környezet megnevezett tárgyainak felismerése, megnevezett tevékenységek felismerése, képolvasás.</p> <p>Kommunikációs készség fejlesztése: köszönés, megszólítás, irányított közös játék társakkal.</p> <p>Szavak ejtése.</p>	<p><i>KMN: ritmizálás</i></p> <p><i>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok</i></p> <p><i>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok</i></p>

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Téri relációk felismerése, létrehozása.</p> <p>Eligazodás nagyobb térben (tanterem).</p> <p>Irányok.</p> <p>Irányjelző nyilak ismerete.</p> <p>Nyilak elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon.</p> <p>Térirányok nagymozgással.</p> <p>Testtájékok megmutatása, megnevezése.</p> <p>Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása, cselekvés tárgyakkal.</p> <p>Relációs fogalmak: tárgyak, tárgyképek egyeztetése, „megkeresése”.</p> <p>Relációs fogalmak megállapítása képen.</p> <p>Téri relációk felismerése síkban (feladatlapon).</p> <p>Bal-jobb differenciálása.</p> <p>Relációs fogalmak: könnyen érzékelhető ellentétpárok.</p> <p>Soralkotás képekkel, rajzzal.</p> <p>Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások.</p> <p>Adott ábra, kép megkeresése könyvben.</p> <p>Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap).</p>	<p>Értse meg és használja a relációs fogalmakat, helyesen alkalmazza cselekvés során.</p> <p>Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon.</p> <p>A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével.</p> <p>A relációs fogalmakat megérteni és helyesen alkalmazni cselekvés során.</p> <p>Testséma kialakítása.</p> <p>A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével.</p>	<p><i>Játékra nevelés: didaktikai játékok.</i></p> <p><i>Kommunikáció: térbeli tájékozódás, viszonyítás</i></p>

Fogalmak	<p>Elöl, hátul, oda, vissza, jobbra, balra, szemben, háttal, Ellentétpárok: hideg- meleg, fiú-lány, öreg-fiatal Kérdőszó: Ki? Mi? Élő – nem élő (élettelen) középen, alatt, fölött, mellett, alá, mellé, ki, be, fel, le.</p>
	<p>Irányhatározók: bele, fölé, mögé, középen, középső. Ellentétpárok: sötét- világos, felnőtt-gyerek, férfi-nő. Tárgy, személy.</p>

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása.</p> <p>Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal.</p> <p>Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása.</p> <p>A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása.</p> <p>Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkel.</p> <p>Ismert tárgyak felismerése tapintással.</p> <p>Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása.</p> <p>Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után.</p> <p>Különböző eszközök, szerszámok használatának utánzása.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p>Ujjak irányított mozgatása.</p> <p>Tevékenység apró tárgyakkal.</p> <p>Kéz izomzatának fejlesztése.</p> <p>Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>Megfelelő nyomaték gyakorlása.</p> <p>Érzékelési gyakorlatok tapintással.</p> <p>Ujjak mozgatásának finomítása.</p> <p>Eszközök fogása.</p> <p>Mozdulatok utánzása.</p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Ujjak mozgásának finomítása játékos gyakorlatokkal (zongorázás, kopogás, integetés).</p> <p>Ujjak erősítése: gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása, pálcák szurkálása agyagba.</p> <p>Érzékelési gyakorlatok: tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.</p> <p>Nyomaték tovább fejlesztése.</p> <p>Írányok: Térirányok nagymozgásokkal, téri relációk felismerése síkban (feladatlapon), soralkotás tárgyakkal.</p>	<p><i>Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok.</i></p> <p><i>Ábrázolás-alakítás: papírtépés, sodrás, gyurmázás.</i></p>

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Formák differenciálása, egyeztetése. Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása. Tárgyak felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes vonal követése ujjal. Egyszerű formák nevei.</p> <p>Könyv lapozgatása előre-hátra. Füzet lapozgatása.</p> <p>Egyéni ceruzafogás módjának megtalálása</p> <p>Ujjak mozgatása: mondókák, zongorázás, „számlálás”.</p> <p>Apró tárgyak felszedése, papír tépkedése, mozaik ragasztása.</p> <p>Kéz izomzatának fejlesztése: gyurma, agyag gyúrása, nyomkodása, lapítása, gömbölyítése.</p> <p>Megfelelő nyomaték gyakorlása spontán rajzolással, színezéssel.</p> <p>Törekedjen a ceruza megfogására.</p> <p>Törekedjen ujjai külön mozgatására.</p> <p>Törekedjen a feladat elvégzésére.</p> <p>Adottságaihoz mérten alakítson gyurmát, agyagot megfelelő nyomatékkal.</p> <p>Lelje örömét a szabad rajzolásban Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.</p> <p>Gyöngy felszedése, papír tépkedése, mozaik ragasztása.</p> <p>Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.</p> <p>Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással.</p> <p>Színezés, spontán rajzolás.</p> <p>Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.</p> <p>Játékos gyakorlatok: kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>„Szerelés” fogóval, anyacsavarral, egyéb eszközökkel. Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.</p>	
Fogalmak	<p>Ujjak, egyenes, behajlított ujj. Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, erősen, gyengén, álló-, egyenes, sima, érdes, puha, kemény, hosszú, rövid, vastag, vékony,</p>	

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás és -gurítás célirányosan, labdát elkapni. – Stabil építményt készíteni. – Kitartó munkavégzés néhány percig, megfelelő mozdulatokkal. – Szabály megértése és betartása, a tanuló képességei szerint. – Feladatmegértés és feladatvégzés kevés segítséggel. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. – Kitartóan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását, próbálkozások – Törekedjen a feladat végrehajtására. – Törekedjen a feltűnő hasonlóság felfedezésére tárgyakon. – Törekedjen a nyomaték erősítésére. – Lelje örömet a spontán építésben. – A szabályt értse meg, és képességei szerint tartsa be. – A feladatot értse meg, és segítséggel végezze el. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <p>Célzott gurítás, dobás. Építés kockával, dominóval, fűzés. Határok betartása. Pontok összekötése. Szemtorna. Formák összehasonlítása. Gombolás.</p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Mozgó személyek követése szemmel. Kockák egymásra rakása, párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása. Gyöngy végigvezetése drótpályán. Fűzőpálya használata, hurkapálcikára fűzés. Ritmikus sor alkotása két színnel. Autó végigvezetése kijelölt úton. Pontok közé ceruza beillesztése, összekötése ujjal, ecsettel, zsírkrétával, ceruzával. Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetése feladatlapon. Gombolás: baba, saját ruha.</p>	<p><i>Önkiszolgálás: gombolás, fűzés.</i></p> <p><i>Játékra nevelés: konstrukciós játék.</i></p>

Témakör	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavakat utánmondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. – Változásokat észlelni, jelezni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni. Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. – Versek, mondókák értő elmondása (PCS, kommunikációs eszközök használatával, együttmondással). – Gesztusjelek utánzása, használata. – Ismert tárgyakat ismert fogalmak alá rendelni. – Kérdések segítségével eseménykép tartalmát felidézni, elmondani – A feladatot értse meg, és segítséggel végezze el. – Kapcsolódjon be a feladatba. – Próbálja meg érzékelni, jelezni egy tárgy eltűnését. – Törekedjen a feladat végrehajtására. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavak utánmondása. – Tárgyak megfigyelése, változás észlelése. – Összefüggések felismerése. – Csoportosítás. – Mondókák együttmondással. – Versek, dalok, mondókák tanulása. – Figyelemfejlesztő játékok. – Képolvasás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.</p> <p>Rövid szavak utánmondása játékos formában.</p> <p>Tárgyak megfigyelése, változás észlelése.</p> <p>Eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Környezet tárgyait, személyeinek csoportosítása (felnőtt-gyerek, fiú-lány, ennivaló-nem ennivaló).</p> <p>Rövid szövegek hallás utáni értelmezése, segítő kérdésekkel.</p> <p>Szavak, képről alkotott mondatok utánmondása.</p> <p>Gesztusok utánzása, használata.</p> <p>Mondókák együttmondása, kiválasztása tartalmuk alapján, kommunikációs megsegítés eszközeivel.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	<p>Meghatározott szempontok szerinti megfigyelések séta közben.</p> <p>Tematikus kép szereplői tevékenységének elmondása kérdések segítségével.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>Ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan,</p> <p>Miért? kérdés, válasz.</p> <p>Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.</p>	

Témakör	6. Íráselemek tanítása	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési fejlesztési céljai	Tárgyak válogatása forma alapján	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Alapformákat egyeztetni, biztosan differenciálni, felismerni a környezet tárgyait. – Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. – Tanszereket rendeltetészerűen, kíméletesen használni, a vonalközt figyelembe venni. – Az instrukciókat pontosan követni. – Tudatosan alkalmazni egyenes és görbe vonalakat. – Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. – A hibákat megtalálni, törekedni a hibátlan feladatvégzésre, a hibajavításra. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p>Formák differenciálása, egyeztetése.</p> <p>Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása.</p> <p>Irányok követése.</p> <p>Irányított vonal húzása, átírás.</p> <p>Helyes testtartás, ceruzafogás.</p> <p>Határok betartása.</p> <p>Könyv, füzet használata.</p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes és görbe vonal követése.</p> <p>Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.</p> <p>Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása, kihagyása, szóköz.</p> <p>Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra.</p> <p>Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> térítájékozódás.</p> <p><i>Ábr.-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal.</p> <p>Digitális kultúra</p>

Egyenes, kör, csigavonal,
egyszerű szögletes formák
szabályos átírása, másolása
áttetsző papírra a tanuló
képességeihez igazodó méretben.
A folyamatos munka idejének
fokozatos növelése.
A vonalközben való tájékozódás
gyakorlása.
Ábrák kiegészítése, egyszerű
formák rajzolása meghatározott
helyre, esetleg széles vonalközbe.

Témakör	6. Olvasástanulás előkészítése, ismerkedés a betűkkel.	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Szóképek olvasása Ismerkedés a betűkkel Betűtanítás</p>	<p>Szóalakok felismerésének gyakorlása, olvasása (névtáblák, épületen belüli helyiségek nevei). Tanított betűk: a,i,ó,m,s,t,v Ismertetett betűk: e, l, ú, p, c, k, á nyomtatott kis- és nagybetűs változatának, fonomimikai jeleinek megfigyelése illetve gyakorlása. Játékos hallási figyelemfejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején. Szavak szótagolása tapsolással (1,2,3 szótagú szavak). Kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden beszédállapottól függően. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban. Tematikus szógyűjtés. Szavak felismerése körülírás alapján. Képességek alapján hang és betű egyeztetése.</p>	<p><i>Digitális kultúra: ismerkedés a klaviatúrával</i></p>
<p>Összegzett tanulási eredmények a felzárkóztató évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során. Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani. Felismeri környezeté hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját. Képes az irányokat (fentről le, balról jobbra) utánzással alkalmazni. Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat. Képes felismerni a soralkotás (két elemből álló) ritmusát, próbálja azt (segítséggel) utánozni.</p>	

	<p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben «passzív is», elemi szükségletek, igények jelzése).</p>
<p>Összegzett tanulási eredmények a felzárkóztató évfolyam végén</p>	<p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben. Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani. Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan elmondani. Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket. Képes a különböző íróeszközöket (segítséggel) alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, tudatosan alkalmazni az író- és rajzeszközök, ceruza megfelelő nyomatékát.</p>

3–4. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és az olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismétlésével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tő/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy speciális, a láthatósági szempontokat és a mozgásállapotot figyelembe vevő, a tanuló adottságainak leginkább megfelelő IKT eszközt, illetve speciális vonalközü füzetet és íróeszközt igényel.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a kitartó feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendben tartásával.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés fejlesztését a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a kiváráásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatokkal segíti.

3. évfolyam		
Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. – A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. 	<p>Beszédtechnikai gyakorlatok. Hangoztatás.</p> <p>Szavak letapsolása, szótagolás. Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangok önálló ejtése hosszan- röviden, beszédállapottól függően. Zöngés hangok ejtése közben a rezgés kitapintása segítséggel.</p> <p>Szókincsbővítés: versek, mondókák, dalszövegek értelmezése.</p> <p>Hang, szó, mondat leegyszerűsített megkülönböztetése.</p> <p>Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.</p>	<p><i>Logopédiai fejlesztés</i></p> <p><i>Kommunikáció</i></p> <p><i>Játékra nevelés</i></p>
Fogalmak	<p><i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i></p> <p><i>Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat.</i></p> <p><i>Megszólítások, köszönések. Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i></p>	

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (kis segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. – Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. 	<p>Bal-jobb megállapítása, jelölése. Páros testrészek.</p> <p>Soralkotások, sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).</p> <p>Téri relációk gyakorlása.</p> <p>Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).</p>	<p><i>Számolás-mérés</i></p> <p><i>Játékra nevelés: szabályjátékok</i></p>
Fogalmak	Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások.</i> Sor eleje, vége, közepe, <i>utolsó előtti</i> . Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.	

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése		Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Egyszerű ábrákat másolni a tábláról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékka. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. 	<p>Ujjgyakorlatok: zongorázás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépés, mozaik készítése, kopogás. Eseménykép figurái a középponthez, illetve egymáshoz viszonyítva.</p> <p>”Kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása, átrajzolása.</p> <p>Színezés, határok betartása. Forma betöltése, kihagyása, színezés sötétebbre, halványabbra.</p> <p>Irányok megkülönböztetése síkban.</p> <p>Vonalvezetési gyakorlatok, ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között.</p> <p>Íráselemek, egyszerű alakzatok nevei.</p> <p>Egyszerű utasítások („Kösd össze!”, „Karikázd be!”, „Húzd alá!”, „ Húzd át!”) minél pontosabb kivitelezése.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás, munkatevékenység</i></p> <p><i>Komplex Művészeti Nevelés</i></p>	
Fogalmak	<p>Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás (még feljebb, legszélén...).</p> <p>Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.</p>		

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mozgó figura követése szemmel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni.</p> <p>Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása.</p> <p>Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből.</p> <p>Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani.</p> <p>Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani.</p>	<p>Célba dobás: célzás babzsákkal, labdával.</p> <p>Építés önállóan és minta után. Építőelemek lehetőség szerinti pontos illesztése.</p> <p>Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.</p> <p>Soralkotások vízszintes és függőleges irányban.</p> <p>Szétvágott kép, mesekocka elemeinek összeillesztése.</p>	<p><i>Mozgásnevelés</i></p> <p><i>Önkiszolgálás</i></p> <p><i>Játékra nevelés</i></p>
Fogalmak	<p>Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó;</p> <p>fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő;</p> <p>kép széle, kerete, fejjel lefelé.</p>	

Témakör	5. Íráselemek tanítása	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. 	<p>Álló, fekvő egyenesből ritmikus sor alkotása (3-4 elemből).</p> <p>Kör-, kapu-, csészevonal felismerése ábrákban. Nyitott és zárt forma differenciálása. Ábrák kiegészítése betűelemekkel. Betűelemek felismerése ábrákban.</p> <p>Hurok és horog vonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.</p> <p>Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.</p> <p>A vonalrendszerben való tájékozódás gyakorlása, vastag vonal megállapítása, megkezdett íráselem, sor folytatása.</p> <p>Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg fogalmának ismerete.</p> <p>Kezdőpont, egyező és ellenkező irány felismerése</p>	<p><i>KMN</i></p>
<p style="text-align: center;">Fogalmak</p>	<p>Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.</p>	

Témakör	6. Betűtanítás		Javasolt óraszám: 23 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<p>Tanított betűk: e, l, ú, p, c, k, á</p> <p>Ismerkedés: f, h, z, ő, d, ö, j kis nyomtatott és nagy nyomtatott változatával.</p> <p>Játékos hallási figyelemfejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején, végén, belsejében.</p> <p>Szavak szótagolása tapsolással. Kezdőhang leválasztása, kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden beszédállapottól függően. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betűk kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Tematikus szógyűjtés. Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Képességek alapján hang és betű egyeztetése.</p>	<p><i>Logopédiai fejlesztés</i></p> <p><i>Kommunikáció</i></p>	
Fogalmak	<p><i>Személyek, tárgyak meghatározása: „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</i></p> <p><i>A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.</i></p>		

Témakör	7. Olvasás		Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Rész-egész észlelése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgy-képekkel. – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani, a hibákat megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani. – Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva, illetve egyénre szabott kommunikációs eszközökkel. 	<p>Betűfelismerés, két betű összeolvasása a tanított betűkkel (a, i, ó, m, s, t, v). Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon. Szógyűjtés kezdőszótaggal.</p> <p>Azonos kezdőhangú szavak közül azonos két betűvel kezdődők kiválasztása, elemzése.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.</p> <p>Tárgy- kép-szó egyeztetés ismert betűk alapján.</p> <p>Versek mondókák közös tanulása.</p>	<i>Kommunikáció</i>	
Fogalmak	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése.</p> <p>Hasonlóság, különbség konkrét példákban. Kérdőszavak, válaszok.</p> <p>Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>		

Témakör	8. Írás	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni ígekötővel. – Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. – Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. 	<p>Betűforma vázolása, betűalakítás padon, papíron nagy méretben.</p> <p>Betű átírása és írása egyesével a mozgásállapotnak megfelelő segédeszközzel és megsegítéssel.</p> <p>Betű írása sorközbe, szóközzel, egyenként.</p> <p>Másolás előírásról, tábláról, írás diktálásra, IKT eszköz használatával.</p> <p>Hosszú és rövid hangok jelölése.</p> <p>Nyomtatott és írott betűk betűalakjának felismerése. Írás diktálásra.</p>	
Fogalmak	<p>Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű.</p> <p>Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak.</p> <p>Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.</p>	

4. évfolyam		
Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. – A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. 	<p>Beszédtechnikai gyakorlatok. Hangoztatás.</p> <p>Szavak letapsolása, szótagolás. Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangok önálló ejtése hosszan- röviden, beszédállapottól függően. Zöngés hangok ejtése közben a rezgés kitapintása segítséggel.</p> <p>Szókincsbővítés: versek, mondókák, dalszövegek értelmezése.</p> <p>Hang, szó, mondat leegyszerűsített megkülönböztetése.</p> <p>Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.</p>	<p><i>Logopédiai fejlesztés</i></p> <p><i>Kommunikáció</i></p> <p><i>Játékra nevelés</i></p>
Fogalmak	<p><i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i></p> <p><i>Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat.</i></p> <p><i>Megszólítások, köszönések. Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i></p>	

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (kis segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. – Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. 	<p>Bal-jobb megállapítása, jelölése. Páros testrészek.</p> <p>Soralkotások, sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).</p> <p>Téri relációk gyakorlása.</p> <p>Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).</p>	<p><i>Számolás-mérés</i></p> <p><i>Játékra nevelés: szabályjátékok</i></p>
Fogalmak	Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások.</i> Sor eleje, vége, közepe, <i>utolsó előtti.</i> Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.	

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Egyszerű ábrákat másolni a tábláról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékcal. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. 	<p>Ujjgyakorlatok: zongorázás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépés, mozaik készítése, kopogás. Eseménykép figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.</p> <p>”Kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása, átrajzolása.</p> <p>Színezés, határok betartása. Forma betöltése, kihagyása, színezés sötétebbre, halványabbra.</p> <p>Irányok megkülönböztetése síkban.</p> <p>Vonalvezetési gyakorlatok, ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között.</p> <p>Íráselemek, egyszerű alakzatok nevei.</p> <p>Egyszerű utasítások („Kösd össze!”, „Karikázd be!”, „Húzd alá!”, „Húzd át!”) minél pontosabb kivitelezése.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás, munkatevékenység</i></p> <p><i>Komplex Művészeti Nevelés</i></p>
Fogalmak	<p>Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...).</p> <p>Fokozás (még feljebb, legszélén...).</p> <p>Íráselemek, egyszerű alakzatok. („Kösd össze!”, „Karikázd be!”, „Húzd alá!”, „Húzd át!”) utasítások.</p>	

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mozgó figura követése szemmel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. – Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. – Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. 	<p>Célba dobás: célzás babzsákkal, labdával.</p> <p>Építés önállóan és minta után. Építőelemek lehetőség szerinti pontos illesztése.</p> <p>Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.</p> <p>Soralkotások vízszintes és függőleges irányban.</p> <p>Szétvágott kép, mesekocka elemeinek összeillesztése.</p>	<p><i>Mozgásnevelés</i></p> <p><i>Önkiszolgálás</i></p> <p><i>Játékra nevelés</i></p>
Fogalmak	Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő; kép széle, kerete, fejjel lefelé.	

Témakör	5. Íráselemek tanítása	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. 	<p>Álló, fekvő egyenesből ritmikus sor alkotása (3-4 elemből).</p> <p>Kör-, kapu-, csészevonal felismerése ábrákban. Nyitott és zárt forma differenciálása. Ábrák kiegészítése betűelemekkel. Betűelemek felismerése ábrákban.</p> <p>Hurok és horog vonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.</p> <p>Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.</p> <p>A vonalrendszerben való tájékozódás gyakorlása, vastag vonal megállapítása, megkezdett íráselem, sor folytatása.</p> <p>Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg fogalmának ismerete.</p> <p>Kezdőpont, egyező és ellenkező irány felismerése</p>	<p><i>KMN</i></p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány.</p> <p>Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.</p>	

Témakör	6. Betűtanítás	Javasolt óraszám: 23 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<p>Tanított betűk: e, l, ú, p, c, k, á</p> <p>Ismerkedés: f,h,z,ő, d,ö,j kis nyomtatott és nagy nyomtatott változatával.</p> <p>Játékos hallási figyelemfejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején, végén, belsejében.</p> <p>Szavak szótagolása tapsolással. Kezdőhang leválasztása, kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden beszédállapottól függően. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betűk kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Tematikus szógyűjtés. Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Képességek alapján hang és betű egyeztetése.</p>	<p><i>Logopédiai fejlesztés</i></p> <p><i>Kommunikáció</i></p>
Fogalmak	<p><i>Személyek, tárgyak meghatározása: „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</i></p> <p><i>A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.</i></p>	

Témakör	7. Olvasás		Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Rész-egész észlelése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgy-képekkel. – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani, a hibákat megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani. – Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva, illetve egyénre szabott kommunikációs eszközökkel. 	<p>Betűfelismerés, két betű összeolvasása a tanított betűkkel (a,i,ó,m,s,t,v,).</p> <p>Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon. Szógyűjtés kezdőszótaggal.</p> <p>Azonos kezdőhangú szavak közül azonos két betűvel kezdődőek kiválasztása, elemzése.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.</p> <p>Tárgy- kép-szó egyeztetés ismert betűk alapján.</p> <p>Versek mondókák közös tanulása.</p>	<i>Kommunikáció</i>	
Fogalmak	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése.</p> <p>Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok.</p> <p>Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>		

Témakör	8. Írás	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni igekötővel. – Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. – Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. 	<p>Betűforma vázolása, betűalakítás padon, papíron nagy méretben.</p> <p>Betű átírása és írása egyesével a mozgásállapotnak megfelelő segédeszközzel és megsegítéssel.</p> <p>Betű írása sorközbe, szóközzel, egyenként.</p> <p>Másolás előírásról, tábláról, írás diktálásra, IKT eszköz használatával.</p> <p>Hosszú és rövid hangok jelölése.</p> <p>Nyomtatott és írott betűk betűalakjának felismerése. Írás diktálásra.</p>	
Fogalmak	<p>Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű.</p> <p>Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak.</p> <p>Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.</p>	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes soralkotás alkalmával spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást. Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni. Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata. Képes szabad kézzel, vagy mozgásállapotának megfelelő eszközzel lehetőség szerint felismerhető ábrát rajzolni. Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani. Képes spontán beszédében, kommunikációjában helyesen használni a téri relációk kifejezéseit. Képes az alaprajz és a valóság közti összefüggést felismerni. Képes az íráselemek helyének figyelembevételével önállóan sort alkotni a vonalrendszerben, IKT eszközökön. Képes betűelemeket átírni, differenciálni, lehetőség szerint felismerhetően másolni. Képes a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkkal, illetve IKT eszköz minél önállóbb használatával végezni. Képes egyszerű szöveget (betűket), ábrákat másolni a tábláról. Képes szóképeket differenciálni néhány tanult betű alapján. Képes szógyűjtésre tartalom, illetve alaki kritériumok alapján. Képes a helyes irányt követni írás, gépírás során, a szó- és sorközök betartásával. Képes kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni.</p>
--	---

OLVASÁS – ÍRÁS 5-8. ÉVFOLYAM

(Magyar nyelv és irodalom)

A tantárgy célja, hogy megalapozza és fejlessze a kommunikációs képességet, ezen belül az olvasás-írás elsajátításához és használatához szükséges alapkészségeket és a fogalmi gondolkodást, fejlessze a szókincset, a grafomotorikát és az artikulációt.

A halmozottan sérült, mozgáskorlátozott tanuló esetében a pedagógusok feladata elérni, hogy az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő olvasási és írási technikák folyamatos fejlesztésével és alkalmazásával a tanuló az információkat elemi szinten legyen képes megszerezni, átadni. Könnyen érthető, rövid szöveg elolvasása, értelmezése, néhány egyszerű gondolat leírása (az egyénre szabott módon) lehetővé váljon.

A tanuló képességeinek megfelelő tempóban legyen képes felismerni és értelmezni az nyomtatott és írott betűk, szavak, egyszerű mondatok jelentéstartalmát. Váljon igényné az egyszerű írásos utasítások, figyelmeztetések, feliratok értelmezése, alakuljon ki a tevékenységek és információk piktogramos megjelenítésének értelmezési képessége, folyamatosan bővüljön a környezetben előforduló írásos utasítások megértése, követése.

A képességeknek megfelelő szinten váljon igényévé az olvasási és írási tevékenységekkel összefüggő szabadidőeltöltés lehetőségeinek gyakorlása. Alakuljon ki a környezet iránti érdeklődés, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvés. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a mindennapi életbe való beilleszkedéshez.

A tananyag elsajátítása során nemcsak a komplex kommunikációs igényű gyermekek számára nyújtanak segítséget a képek (elsősorban PCS képszimbólumok), valamint a Nézd a kezem! gesztusjelgyűjtemény alapján elsajátított gesztusjelek. A különböző tevékenységek, feladatok (mint a tárgyak megnevezése, analóg mondatalkotás) elvégzésénél - különösen az olvasás készségszintű elsajátítása előtt - érdemes a hangzó beszéddel kommunikáló tanulókkal is használni a PCS képszimbólumokat, gesztusjeleket. AAK-használó gyermekek a tanítási órán elsősorban a saját kommunikációs eszközüket használják, és ha csak az valamilyen oknál fogva az nem alkalmas az adott feladat elvégzésére, kerül sor az előzetesen összeállított tematikus tábla használatára.

A tantárgy feladata valamennyi betűtípus megismertetése (kicsi-nagy, nyomtatott-írott) mellett a digitális kompetenciák fejlesztése is, a feliratokon, számítógépes billentyűkön történő biztos eligazodás érdekében. Az IKT eszközök használata a kézfunkció súlyos érintettsége esetén lehetőséget nyújt a kézi írás kiváltására. A digitális eszközök használata egyéni módon valósul meg, ehhez különböző adaptációs eszközök vehetők igénybe. A súlyos beszédzavarral küzdő tanulók számára az írás a funkcionális beszéd pótlásának alternatív formájaként fontos szerepet játszhat a gondolatok, kívánságok, érzések kifejezésében és megosztásában.

5–6. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén a feladattudat és a feladattartás fejlesztésében, a helyes viselkedési szabályok megerősítésében és megtartásában, a saját és más munkájának megóvására vonatkozó törekvés kialakulásában, valamint a türelemre és kitartásra ösztönzésben játszik szerepet.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés fejlesztésében a magyar és az idegen nyelv közötti különbség felismerése, a magyar népi mondókák és közmondások megismerése segíti.

A családi életre nevelést segíti a saját név felismerése, a családtagok nevének ismerete, vezetéknev és utónév azonosságainak és különbségének és ezek okainak tisztázása, valamint egyszerű köszöntő szöveg írásával felkészülés az aktuális családi ünnepekre.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést megalapozza a tanuló hivatalos személyi adatainak és azok alkalmazásának megismerése, az aláírás jelentőségének megtanítása.

5. osztály

Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törkedni a folyamatos, nyugodt, minél érthetőbb beszédre, a hibák spontán javítására. – Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken, közösségi alkalmakon. – Beszámolni átélt eseményekről, komplex kommunikációs szükségletű tanuló esetében kommunikációs segédeszköz segítségével. – Legfontosabb adatait ismerni. – A kérdezés és felelés formai- és tartalmi követelményeit betartani. – Mondanivalóját minél pontosabban kifejezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus gyakorlása. – Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. – Aktív és passzív szókinccs bővítése. – Személyi adatok gyakorlása. – Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. – Mondat befejezése, kiegészítése egyéni képességeket figyelembe véve. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Logopédiai gyakorlatok. Légző- és fúvó gyakorlatok. Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból. Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen. Teljes nevének, lakcímének másolása a mozgásállapot függvényében. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat többféle befejezése a tanulók képességeihez igazítva. Versek, mondókák hangsúlyozásának gyakorlása.</p>	
Fogalmak	Különböző kedélyállapotok.	

Napló. Személyi adatok. Régen, most, majd (igeidők). Kérdő névmások. Kérdezés és felelés, társalgás.		
Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 8 óra
Előzetes tudás	Alak – háttér elkülönítése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ügyességének, képességének megfelelő játékokat segítségével vagy felügyelet mellett kirakni. – Az árnyaltabb helymeghatározásokat megérteni és segítséggel alkalmazni. – Téri relációkat megfogalmazni, kifejezni többféleképpen. – Helymeghatározásokat segítséggel elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. – Szabályokat megérteni, keresztrejtvényt segítséggel kitölteni. – A tanult betűkből függőlegesen írt feliratot segítséggel felismerni, összeolvasni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Téri helyzetek transzformálása síkra – Puzzle kirakása. – Távolság becslése, ellenőrzése. – Játékos feladatok. – Helymeghatározások. – Helymeghatározások. – Tájékozódás 4×4-es táblázatban. – Labirintus játékok <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Tájékozódás az iskola alaprajzán. Útvonal együttes bejárása, berajzolása segítséggel.</p> <p>Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés.</p> <p>Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb.</p> <p>Tűz-víz játék.</p> <p>Tárgy elrejtése, megtalálása.</p> <p>Egyszerű ábrák rajzolása a megfelelő helyre.</p> <p>Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.</p> <p>Betű-és szókereső négyzethálóban</p> <p>Le-fel, jobbra-balra (közlekedés).</p> <p>Csere, helycsere. Közel – közelebb, távol - távolabb, lejjebb – feljebb innen, túl...</p> <p>Oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztrejtvény, mátrix</p>	
Fogalmak		

Témakör	3. Betűtanítás	Javasolt óraszám: 44 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az új betűt felismerni, írni (kézzel írottan vagy személyre szabott digitális eszköz/számítógép segítségével), és összeolvasni a korábban tanultakkal. – A digitális kompetenciák fejlesztése: új betűt felismerni és alkalmazni a számítógép klaviatúráján. – Szavakat analizálni, betűket felismerni, hangoztatni, kapcsolni, szótagolni, összeolvasni. – Saját munkájukat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítséggel. – Szavak jelentésmódosulásait észlelni, és a változást megfogalmazni segítséggel. – Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni, helyesírásuk szabályait gyakorolni. – Írásjeleket minél helyesebben használni írás és olvasás során. – Érdeklődni a környezet iránt, önállóan/segítséggel tájékozódni; „felfedezések” a térképen. – Fejtörők, rejtvények megoldását próbálni, szükség esetén segítséget kérni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése: 5. és 6. évfolyamon a gy, cs, ny.zs, ty, ly, dz, x, y, w – betűk – Szótagok, szavak kirakása. – Hiányzó betűk, szótagok pótlása. Két szótagú szavak írása. – Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. – Mondatvégi írásjel. – Játék a betűkkel. – Játék a szótagokkal. – Hiányos egyszerű mondat kiegészítése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése. Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan/segítséggel.</p> <p>Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása. Szavak másolása, diktálás után írása (kézzel írottan, illetve digitális eszköz segítségével), hibák észrevétele, javítása Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).</p> <p>Újságban, könyvben nagybetűk keresése. Írásjelek megfigyelése, felismerése és használata.</p> <p>Kérdő mondatok alkotása. Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.</p> <p>Nagybetűk keresése újságban, könyvben.</p> <p>Városok nevének gyűjtése a térképről. Keresztrejtvény, találós kérdés.</p>	

Fogalmak	<p>Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak igekötővel, kezdő szótag, végződés.</p> <p>Szabály (mit írunk nagybetűvel?). Köznevek, tulajdonnevek írásának szabályai.</p> <p>Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek. „Miért?”. Törd a fejed! Ki tud többet? –vetélkedő.</p>
-----------------	--

Témakör	4. Olvasás		Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az írásjelek figyelembevételével olvasás gyakorlása. Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – új betűt felismerni, hangoztatni, összeolvasni. – 3-4 szót kirakni a már tanult betűkből és leírni (kézzel írottan, digitális eszköz segítségével) másolás és hallás után. – Tömondatokat (szükség esetén segítséggel) olvasni. – Rövid verseket, vers részleteket, mondókákat megtanulni, felmondani. – Rövid mondatot önállóan olvasni, értelmezni. – Pont, kérdőjel, felkiáltójel értelmezése. – Képsorról összefüggő mondatokat alkotni. – Törekedni az önálló munkavégzésre, saját munkát értékelni. – Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket segítséggel felismerni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése, felismerése, hangoztatása – Hangok és betűk egyeztetése. – Szavak olvasása, szóképek és tárgyak egyeztetése. – Versek, mondókák, szövegek tanulása segítséggel. – A már tanult betűkből álló szavak és/vagy rövid mondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, óhajtó, kérdő mondat felismerése, kiejtése. – Eseményképek sorba rendezése, magyarázása segítséggel. – Összetett mondatok alkotása és befejezése irányított kérdések segítségével, „pedig”, „de”, „mert” kötőszavak használatával. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Hangok alapján betűk felismerése, egyeztetése, kirakása. Szavak, tárgyak és képek egyeztetése. Kétszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése mondatvégi írásjel figyelembevételével. Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése. Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban. Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása. Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel. Hibás állítások javítása. Ismert utcanevek, üzletek, középületek nevének olvasása segítséggel.</p>		
Fogalmak	<p>Kösd össze! Karikázd be! Utasítások.</p> <p>Hang – betű. Szó, mondat, pont, nagybetű.</p> <p>Múlt, jelen és jövő idejű cselekvések. Előbb, később, ok, előzmény, következmény.</p> <p>Hely, helyszín (Válaszok hol? kérdésre, helymeghatározások – szóvégződések (helyragok)).</p>		

Témakör	5. Írás	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kis- és nagybetűk felismerése, differenciálása különböző írott szövegekben. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomtatott betű).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A betűk írása során a tanuló figyelmét, önállóságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációképességét fejleszteni. – A számítógépen való gépelést/írást fejleszteni (digitális kompetenciák fejlesztése, kézi írás szükséges kiváltása céljából). – Rendezett füzet, javuló betűformák és íráskép az önálló feladatvégzéskor. – Türelmes, kitartó feladatmegoldás, együttműködés. – Rövid szövegből egy-egy mondatot kiemelni, értelmezni. – Olvasmány tartalmát elmondani kérdések, képek segítségével. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe egyéni képességeknek megfelelően. – Szavak másolása. – Írás, géppel írás, diktálás után. – Rövid mondatok másolása (kézzel írottan és számítógép segítségével). – Puzzle kirakása segítséggel. – Kezdbetűk jelölése. – Tanult betűkből szavak és/vagy rövid olvasmány olvasása, értelmezése segítséggel. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betűformák gyakorlása. Meghatározott szó keresése könyvből, rövid írott szövegből. Másolás (kézzel írottan és/vagy számítógéppel), ellenőrzés, javítás segítséggel. Szavak diktálása betűnként.</p> <p>Mondat diktálása szavanként, majd a szavak visszaolvasása és ellenőrzése, javítása. Másolás tábláról, megjelölt szavak és/vagy mondatok másolása könyvből. Írásmódok egyeztetése: azonos betű nyomtatott és írott változatának egyeztetése. Hiányos mondat kiegészítése szóban. Elemek megfigyelése, beillesztése önállóan. Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása. Több mondatból álló olvasmány váltott olvasása.</p>	

Fogalmak	Névelő. Mondat fajtái: „?” „!” alkalmazásai. Mondat szabályai szóban, írásban. Mondat eleje, vége. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb! Betűalakok.
-----------------	--

Témakör	6. Értő olvasás	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szavak, szövegek képhez rendelése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Események összefüggéseit megérteni és elmondani saját szavaival, képek segítségével. – Feliratokat értelmezni kis segítséggel. – Ételreceptből alapanyagokat kigyűjteni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid történet olvasása, értelmezése. – Utcai feliratok, eligazító táblák. – Figyelmeztető és tiltó táblák. – Veszélyt jelző feliratok, piktogramok értelmezése – Ételreceptek. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészében. Séta közben feliratok, plakátok, hirdetések olvasása. Árukatalógus nézegetése, olvasgatása, termékek csoportosítása. Használati utasítás jelzéseinek értelmezése-segítséggel Egyszerűbb ételek (néhány összetevőből álló) készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása segítségével.</p>	
Fogalmak	Termékek, események, időpontok, hozzávaló, főzési idő / sütési idő, forrás, keverés, lassú tűzön, hőfok.	

6. osztály

Témakör	1. Beszédfejlesztés	Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni a folyamatos, nyugodt, minél érthetőbb beszédre, a hibák spontán javítására. – Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken, közösségi alkalmakon. – Beszámolni átélt eseményekről, komplex kommunikációs szükségletű tanuló esetében kommunikációs segédeszköz segítségével. – Legfontosabb adatait ismerni. – A kérdezés és felelés formai- és tartalmi követelményeit betartani. – Mondanivalóját minél pontosabban kifejezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus gyakorlása. – Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. – Aktív és passzív szókincs bővítése. – Személyi adatok gyakorlása. – Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. – Mondat befejezése, kiegészítése egyéni képességeket figyelembe véve. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Logopédiai gyakorlatok. Légző- és fúvó gyakorlatok.</p> <p>Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból. Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen. Teljes nevének, lakcímének másolása a mozgásállapot függvényében. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat többféle befejezése a tanulók képességeihez igazítva Versek, mondókák hangsúlyozásának gyakorlása.</p>	
Fogalmak	Különböző kedélyállapotok. Napló. Személyi adatok. Régen, most, majd (igeidők). Kérdő névmások. Kérdezés és felelés, társalgás.	

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	Javasolt óraszám: 8 óra
Előzetes tudás	Alak – háttér elkülönítése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ügyességének, képességének megfelelő játékokat segítséggel vagy felügyelet mellett kirakni. – Az árnyaltabb helymeghatározásokat megérteni és segítséggel alkalmazni. – Téri relációkat megfogalmazni, kifejezni többféleképpen. – Helymeghatározásokat segítséggel elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. – Szabályokat megérteni, keresztretjvényt segítséggel kitölteni. – A tanult betűkből függőlegesen írt feliratot segítséggel felismerni, összeolvasni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i> Téri helyzetek transzformálása síkra.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Puzzle kirakása. – Távolság becslése, ellenőrzése. – Játékos feladatok. – Helymeghatározások. – Tájékozódás 4×4-es táblázatban. – Labirintus játékok <p><i>Tevékenység</i> Tájékozódás az iskola alaprajzán. Útvonal együttes bejárása, berajzolása segítséggel. Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés. Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb. Tűz-víz játék. Tárgy elrejtése, megtalálása. Egyszerű ábrák rajzolása a megfelelő helyre. Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása. Betű-és szókereső négyzethálóban</p>	
Fogalmak	<p>Le-fel, jobbra-balra (közlekedés). Csere, helycsere. Közel – közelebb, távol - távolabb, lejjebb – feljebb innen, túl...</p> <p>Oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztretjvényt, mátrix</p>	

Témakör	3. Betűtanítás	Javasolt óraszám: 44 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az új betűt felismerni, írni (kézzel írottan vagy személyre szabott digitális eszköz/számítógép segítségével), és összeolvasni a korábban tanultakkal. – A digitális kompetenciák fejlesztése: új betűt felismerni és alkalmazni a számítógép klaviatúráján. – Szavakat analizálni, betűket felismerni, hangoztatni, kapcsolni, szótagolni, összeolvasni. – Saját munkájukat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítségével. – Szavak jelentésmódosulásait észlelni, és a változást megfogalmazni segítségével. – Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni, helyesírásuk szabályait gyakorolni. – Írásjeleket minél helyesebben használni írás és olvasás során. – Érdeklődni a környezet iránt, önállóan/segítséggel tájékozódni; „felfedezések” a térképen. – Fejtörők, rejtvények megoldását próbálni, szükség esetén segítséget kérni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése: 5. és 6. évfolyamon a gy, cs, ny.zs, ty, ly, dz, x, y, w – betűk – Szótagok, szavak kirakása. – Hiányzó betűk, szótagok pótlása. <p>Két szótagú szavak írása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. – Mondatvégi írásjel. – Játék a betűkkel. – Játék a szótagokkal. – Hiányos egyszerű mondat kiegészítése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása. Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése. Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra, önállóan/segítséggel.</p> <p>Hiányzó betűk, szótagok felfedezése, pótlása.</p> <p>Szavak másolása, diktálás után írása (kézzel írottan, illetve digitális eszköz segítségével), hibák észrevétele, javítása</p> <p>Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).</p> <p>Újságban, könyvben nagybetűk keresése.</p> <p>Írásjelek megfigyelése, felismerése és használata</p> <p>Kérdő mondatok alkotása. Felkiáltójel, kettőspont alkalmazása, írása.</p> <p>Nagybetűk keresése újságban, könyvben.</p> <p>Városok nevének gyűjtése a térképről.</p> <p>Keresztrejtvény, találós kérdés.</p>	
Fogalmak	<p>Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak igekötővel, kezdő szótag, végződés.</p> <p>Szabály (mit írunk nagybetűvel?). Köznevek, tulajdonnevek írásának szabályai.</p> <p>Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek. „Miért?”. Törd a fejed! Ki tud többet? –vetélkedő.</p>	

Témakör	4. Olvasás	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az írásjelek figyelembevételével olvasás gyakorlása. Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – új betűt felismerni, hangoztatni, összeolvasni. – 3-4 szót kirakni a már tanult betűkből és leírni (kézzel írottan, digitális eszköz segítségével) másolás és hallás után. – Tőmondatokat (szükség esetén segítséggel) olvasni. – Rövid verseket, vers részleteket, mondókákat megtanulni, felmondani. – Rövid mondatot önállóan olvasni, értelmezni. – Pont, kérdőjel, felkiáltójel értelmezése. – Képsorról összefüggő mondatokat alkotni. – Törekedni az önálló munkavégzésre, saját munkát értékelni. – Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket segítséggel felismerni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Új betű ismertetése, felismerése, hangoztatása – Hangok és betűk egyeztetése. – Szavak olvasása, szókép és tárgyak egyeztetése. – Verseket, mondókákat, szövegek tanulása segítséggel. – A már tanult betűkből álló szavak és/vagy rövid mondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, óhajtó, kérdő mondat felismerése, kiejtése. – Eseményképek sorba rendezése, magyarázása segítséggel. – Összetett mondatok alkotása és befejezése irányított kérdések segítségével, „pedig”, „de”, „mert” kötőszavak használatával. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Hangok alapján betűk felismerése, egyeztetése, kirakása Hangok alapján betűk felismerése, egyeztetése, kirakása Szavak, tárgyak és képek egyeztetése. Kétszavas mondatok olvasása, alkotása, értelmezése mondatvégi írásjel figyelembevételével. Hallás után tanult vers írott formájában betűk, szavak keresése. Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban. Kérdések feltevése egymásnak az olvasmánnyal kapcsolatban. Cselekvések megnevezése, időrendjük megállapítása. Egyeztetések a tanterem tárgyaival, tárgy- és szóképekkel. Hibás állítások javítása. Ismert utcanévek, üzletek, középületek nevének olvasása segítséggel.</p>	
Fogalmak	<p>Kösd össze! Karikázd be! Utasítások. Hang – betű. Szó, mondat, pont, nagybetű. Múlt, jelen és jövő idejű cselekvések. Előbb, később, ok, előzmény, következmény. Hely, helyszín (Válaszok hol? kérdésre, helymeghatározások – szóvégződések (helyragok).</p>	

Témakör	5. Írás	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kis- és nagybetűk felismerése, differenciálása különböző írott szövegekben. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomtatott betű).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A betűk írása során a tanuló figyelmét, önállóságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációképességét fejleszteni. – A számítógépen való gépelést/írást fejleszteni (digitális kompetenciák fejlesztése, kézi írás szükséges kiváltása céljából). – Rendezett füzet, javuló betűformák és íráskép az önálló feladatvégzéskor. – Türelmes, kitartó feladatmegoldás, együttműködés. – Rövid szövegből egy-egy mondatot kiemelni, értelmezni. – Olvasmány tartalmát elmondani kérdések, képek segítségével. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe egyéni képességeknek megfelelően. – Szavak másolása. – Írás, géppel írás, diktálás után. – Rövid mondatok másolása (kézzel írottan és számítógép segítségével). – Puzzle kirakása segítséggel. – Kezdőbetűk jelölése. – Tanult betűkből szavak és/vagy rövid olvasmány olvasása, értelmezése segítséggel. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betűformák gyakorlása. Meghatározott szó keresése könyvből, rövid írott szövegből. Másolás (kézzel írottan és/vagy számítógéppel), ellenőrzés, javítás segítséggel. Szavak diktálása betűnként. Mondat diktálása szavanként, majd a szavak visszaolvasása és ellenőrzése, javítása. Másolás tábláról, megjelölt szavak és/vagy mondatok másolása könyvből. Írásmódok egyeztetése: azonos betű nyomtatott és írott változatának egyeztetése. Hiányos mondat kiegészítése szóban. Elemek megfigyelése, beillesztése önállóan. Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása. Több mondatból álló olvasmány váltott olvasása.</p>	
Fogalmak	<p>Névelő. Mondat fajtái: „?” „!” alkalmazásai. Mondat szabályai szóban, írásban. Mondat eleje, vége. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb! Betűalakok.</p>	

Témakör	6. Értő olvasás	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szavak, szövegek képhez rendelése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Események összefüggéseit megérteni és elmondani saját szavaival, képek segítségével. Feliratokat értelmezni kis segítséggel. Ételreceptből alapanyagokat kigyűjteni.	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid történet olvasása, értelmezése. – Utcai feliratok, eligazító táblák. – Figyelmeztető és tiltó táblák. – Veszélyt jelző feliratok, piktogramok értelmezése – Ételreceptek. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészében. Séta közben feliratok, plakátok, hirdetések olvasása. Árukatalógus nézegetése, olvasgatása, termékek csoportosítása. Használati utasítás jelzéseinek értelmezése-segítséggel Egyszerűbb ételek (néhány összetevőből álló) készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása segítséggel.</p>	
Fogalmak	Termékek, események, időpontok, hozzávaló, főzési idő / sütési idő, forrás, keverés, lassú tűzön, hőfok.	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló személyi adatait megbízhatóan ismeri (saját név, életkor, édesanyja – édesapja neve).</p> <p>Törekszik a helyzetnek megfelelő bővített mondatokat, kérdéseket, válaszokat alkotni. Komplex kommunikációs igényű tanuló saját kommunikációs eszközét vagy képeket, képszimbólumokat használva válaszol, illetve tesz fel kérdéseket.</p> <p>Képes saját helyzetéhez képest relációkat megfogalmazni.</p> <p>Képes felismerni, kimondani a tanult betűket, szótagokat alkotni és leírni azokat diktálás után is.</p> <p>Képes szavak elemzésére, betűkártyával való kirakására, másolására, hiányzó betűk pótlására.</p> <p>Képes önállóan vagy segítséggel szavakat, rövid mondatokat olvasni.</p> <p>Segítséggel törekszik rövid mondatokat alkotni és leírni azokat a mondatalkotás szabályainak betartásával.</p> <p>Képes digitális eszközök segítségével is szavak, rövid mondatok írására, másolására.</p> <p>Képes automatikusan alkalmazni az írás irányát és helyét a vonalközben.</p> <p>Képes felismerni a tanult betűket, rövid szavakat leírni.</p> <p>Képes önállóan vagy segítséggel egyszerű szöveget elolvasni, értelmezni.</p> <p>Képes utcai tájékoztató táblákat értelmezni.</p>
--	---

7–8. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést az ismeretelsajátításhoz és a koncentrált figyelem fenntartásához szükséges viselkedés automatizmussá válásának segítségével, a feladattudat, feladattartás és a feladatok helyes megoldása iránti igény megerősítésével, a pontos, precíz munkavégzésre, a taneszközök megóvására való törekvésre neveléssel segíti.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés a magyar irodalmi művek és történelmi események, valamint a nemzeti ünnepek jelképeinek, jelszavainak, hőseinek megismerésével valósul meg.

Az állampolgárságra és demokráciára neveléshez a diákönkormányzat tevékenységének és szabályainak megismerésével, a tanulói jogok és kötelességek gyakorlásával járul hozzá.

A helyes önismeretet és énképet a társas kapcsolati kultúra erősítésével, önellenőrzéssel és hibajavítással fejleszti. A tevékenységek során a társakkal szembeni türelem, megértés erősödik.

A médiatudatosságra nevelésben nagy szerepe van az írásos anyagokban történő egyre biztosabb eligazodásnak, a kommunikációs technológiák és tartalmak közötti helyes választás megértésének. Fontos terület a valóságos és fiktív tartalmak megkülönböztetésének gyakorlása.

Fontos szerepe van továbbá a digitális kompetenciák kialakításában, a digitális eszközök sérülésspecifikus és személyre szabott használata által.

A tanulás tanítását támogatja az egyéni tanulási módok hatékonyságának megismerése, az olvasási technikák különböző fokú és tartalmú elsajátítása, és az értő olvasás gyakorlásának fejlesztése. A tanulók eltérő mozgásállapota és kézfunkciója szükségessé teszi az írási technikák személyre szabott eszközös megsegítését, fejlesztését, valamint a nyomtatott szövegek egyénre szabott nagyítását.

7. osztály

Témakör	1. Betűtanítás	Javasolt óraszám: 15 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Kisbetűk és nagybetűk nyomtatott és írott alakjának biztos felismerése és használata. Teljes ábécé megismerése, használata.</p>	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Több nevet önállóan vagy segítséggel ábécésorrendbe tenni. – Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. – Hibakeresés helytelenül kirakott szóban, javítás. – Szavakat írni önállóan, szókezdő kettős betűvel is. – Gyakrabban használt tulajdonneveket írni, helyesírási szabályukat alkalmazni. – Tájékozódni térképen, nagyobb, nevezetesebb helyeket megkeresni kevés segítséggel. – 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyar abc ismerete. – Hiányzó betűk pótlása szóképekben. – Szavak kirakása, másolása kézzel írottan, számítógép, illetve betűkártyák segítségével. – Nagybetűk ismertetése, egyeztetése kicsikkel. – Írásmódok egyeztetése: azonos betű nyomtatott és írott változatának egyeztetése. – Írás számítógépen, billentyűzet/adaptált perifériák használata. – Tulajdonnevek írása, olvasása, helyesírása. – Játék a betűkkel. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás. Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén. Tematikus szógyűjtés az új betűkkel. Nagybetűk írása vonalközbe. Másolás, szavak írása tetszés szerint. Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten. Város-, személy-, utca- és intézménynevek másolása. Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék. Keresztrejtvény, mit visz a kishajó?</p>	
Fogalmak	<p>Betűk helye a teljes ábécében. Különböző betűtípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak. Rejtvények, találós kérdések. Helyesírás.</p>	

Témakör	2. Olvasás	Javasolt óraszám: 20 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveget olvasni. – Hosszabb szavakat kiolvasni. – Verseket, dalokat előadni. – Kérdéseket önállóan megfogalmazni. – Az olvasott információt szükség esetén segítséggel megérteni és alkalmazni a felhasználás során. – Aktivitás, együttműködés közös feladatmegoldásban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány, rövid szöveg olvasása tankönyvből és egyéb más forrásból. – Nehéz szavak elolvasása szükség esetén segítséggel. – Néma olvasás. – Versek, mondókák tanulása közösen és önállóan is, azok ritmizálása, szótagolása. – Mondatok olvasása, értelmezése szükség esetén segítséggel. – Tájékoztató szöveg olvasása. <p><i>Fejlesztési tevékenység</i></p> <p>Olvasmány folyamatos végig olvasása. Hosszú, összetett, mássalhangzó-torlódásos és ismeretlen szavak olvasása, elemzése segítséggel. Némán elolvasott kérdésre hangos válasz adása, a megfelelő kommunikációs eszköz kiegészítő alkalmazásával. Válasz alapján következtetés a kérdésre. Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása. Versek, énekek, mondókák olvasása, megtanulása írott szövegből. Hiányos mondatok olvasása, befejezése kép alapján. Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése. Ablak-zsiráf címszavainak olvasása, megbeszélése.</p>	
Fogalmak	<p>Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótagolás, elemzés, összetett szó elemei. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Vers, <i>rím</i>, ritmus.</p> <p>Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, <i>szavatossági idő</i>.</p>	

Témakör	3. Írás	Javasolt óraszám: 15 óra
Előzetes tudás	Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni, olvasható, rendezett íráskép kialakítása kézzel írottan, valamint a számítógép segítségével történő írás gyakorlása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek, tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni a betűformák megfelelő alakítására, javítására. – A kihangsúlyozott hosszú mássalhangzós szavakat helyesen leírni, másolni segítségével. – Diktált rövid mondatot (2-4 szavas) leírni, több szavas mondatot lemásolni. – Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján, önállóan. – A kettős betűket alkalmazni. – Kis- és nagybetűket egyeztetni. – Eligazodni a naptárban és a megfelelő neveket helyesen leírni. – Plakátot tervezni, a fontos információkat felismerni és kiemelni tanári irányítással (nagybetűkkel). – Az olvasott információkat értelmezni, alkalmazni. – A tulajdonneveket spontán felismerni, tollbamondás során is nagybetűvel írni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűírás füzetbe, vonalközbe (egyéni szükségletek figyelembevételével). – Hosszú mássalhangzók. – Kettős betűk gyakorlása. – Zs és sz differenciálása. – Nagybetűk írása sorközbe. – Nevek másolása naptárból. – Szó kiemelése nagybetűvel. – Nagybetűs feliratok megfigyelése utcán. – Tulajdonnevek felismerése, nagybetűs írás. – Üdvözlőlap írása. – Számítógépes alapszintű szövegszerkesztési ismeretek <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betűk írása szóköz betartásával. Szavak írása szóközzel, sorközzel. Egyszerű és bővített mondat írása, nagy kezdőbetű, mondatvégi írásjel alkalmazása számítógépen. Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása. Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása szövegből. Diktált szavak írása „zs” és „sz” oszlopba. Kicsihez megfelelő nagybetű párosítása. Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása). Üdvözlőlapok nézegetése, saját üdvözlőlap tervezése. Plakát készítése, egyes szavak csupa nagybetűs írása. Nagybetűs információs táblák készítése. Diktált szavak között, illetve szövegben tulajdonnév önálló felismerése, írása.</p>	
Fogalmak	<p>Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás.</p> <p>Üdvözlőlap különböző alkalmazokra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges-lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk. Idegen eredetű szavak.</p>	

Témakör	4. Értő olvasás	Javasolt óraszám: 22 óra
Előzetes tudás	Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasottak globális felfogása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Képalírások önálló olvasása, értelmezése szükség esetén segítséggel. – A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írás során. – Meghatározott témában saját gondolatot megfogalmazni, leírni néhány szóban, majd rövid mondatokban. – Részt venni dramatizált mese egybefüggő eljátszásában. – Rövid híreket elmondani néhány szóban. – Híreket és személyes élményeket összekapcsolni hasonló helyszínnel, eseményekkel, illetve körülmények felidézésével. – Közkeletű idegen szavakat felismerni és helyesen kiejteni. – Igéket (cselekvést jelentő szavakat) kiválasztani szövegből. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid hírek, események olvasása, értelmezése újságból, internetes hírportálokból. – Hiányzó betűk pótlása szavakban. – Feladatok írásban. – Meseolvasás. – Tv-híradó megnézése, a látottakról beszámoló. – Közkeletű idegen szavak elolvasása, értelmezése. – Igék keresése szövegben, igeidők értelmezése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Olvasottak megbeszélése.</p> <p>Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése.</p> <p>Szavak értelmének megváltoztatása egy-egy betű cseréjével (anagramma).</p> <p>Írásbeli utasítások néma teljesítése.</p> <p>Mese közös olvasása, dramatizálása.</p> <p>Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.</p> <p>A hírek figyelmes végighallgatása. Felidézésük ellenőrzése, videóval.</p> <p>Idegen szavak keresése, magyarázata (például Pepsi Cola, HBO, Corvin).</p> <p>Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.</p>	
Fogalmak	<p>Ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. anagramma, hírportál, tájékozottság.</p> <p>Az ország tájai. Magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.</p>	

8. osztály

Témakör	1. Betűtanítás	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kisbetűk és nagybetűk nyomtatott és írott alakjának biztos felismerése és használata. Teljes ábécé megismerése, használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Több nevet önállóan vagy segítséggel ábécésorrendbe tenni. – Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. – Hibakeresés helytelenül kirakott szóban, javítás. – Szavakat írni önállóan, szókezdő kettős betűvel is. – Gyakrabban használt tulajdonneveket írni, helyesírási szabályukat alkalmazni. – Tájékozódni térképen, nagyobb, nevezetesebb helyeket megkeresni kevés segítséggel. – 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyar abc ismerete. – Hiányzó betűk pótlása szóképekben. – Szavak kirakása, másolása kézzel írottan, számítógép, illetve betűkártyák segítségével. – Nagybetűk ismertetése, egyeztetése kicsikkel. – Írásmódok egyeztetése: azonos betű nyomtatott és írott változatának egyeztetése. – Írás számítógépen, billentyűzet/adaptált perifériák használata. – Tulajdonnevek írása, olvasása, helyesírása. – Játék a betűkkel. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás. Hiányzó kettős betűk pótlása szó elején, közepén, végén. Tematikus szógyűjtés az új betűkkel. Nagybetűk írása vonalközbe. Másolás, szavak írása tetszés szerint. Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten. Város-, személy-, utca- és intézménynevek másolása. Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék. Keresztrejtvény, mit visz a kishajó?</p>	
Fogalmak	Betűk helye a teljes ábécében. Különböző betűtípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak. Rejtvények, találós kérdések. Helyesírás.	

Témakör	2. Olvasás	Javasolt óraszám: 20 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveget olvasni. – Hosszabb szavakat kiolvasni. – Versek, dalokat előadni. – Kérdéseket önállóan megfogalmazni. – Az olvasott információt szükség esetén segítséggel megérteni és alkalmazni a felhasználás során. – Aktivitás, együttműködés közös feladatmegoldásban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány, rövid szöveg olvasása tankönyvből és egyéb más forrásból. – Nehéz szavak elolvasása szükség esetén segítséggel. – Néma olvasás. – Versek, mondókák tanulása közösen és önállóan is, azok ritmizálása, szótagolása. – Mondatok olvasása, értelmezése szükség esetén segítséggel. – Tájékoztató szöveg olvasása. <p><i>Fejlesztési tevékenység</i></p> <p>Olvasmány folyamatos végig olvasása. Hosszú, összetett, mássalhangzó-torlódásos és ismeretlen szavak olvasása, elemzése segítséggel. Némán elolvasott kérdésre hangos válasz adása, a megfelelő kommunikációs eszköz kiegészítő alkalmazásával. Válasz alapján következtetés a kérdésre. Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása. Versek, énekek, mondókák olvasása, megtanulása írott szövegből. Hiányos mondatok olvasása, befejezése kép alapján. Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése. Ablak-zsiráf címszavainak olvasása, megbeszélése.</p>	
Fogalmak	<p>Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótagolás, elemzés, összetett szó elemei. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Vers, <i>rím</i>, ritmus.</p> <p>Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, <i>szavatossági idő</i>.</p>	

Témakör	3. Írás	Javasolt óraszám: 15 óra
Előzetes tudás	Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni, olvasható, rendezett íráskép kialakítása kézzel írottan, valamint a számítógép segítségével történő írás gyakorlása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek, tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni a betűformák megfelelő alakítására, javítására. – A kihangsúlyozott hosszú mássalhangzós szavakat helyesen leírni, másolni segítségével. – Diktált rövid mondatot (2-4 szavas) leírni, több szavas mondatot lemásolni. – Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján, önállóan. – A kettős betűket alkalmazni. – Kis- és nagybetűket egyeztetni. – Eligazodni a naptárban és a megfelelő neveket helyesen leírni. – Plakátot tervezni, a fontos információkat felismerni és kiemelni tanári irányítással (nagybetűkkel). – Az olvasott információkat értelmezni, alkalmazni. – A tulajdonneveket spontán felismerni, tollbamondás során is nagybetűvel írni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűírás füzetbe, vonalközbe (egyéni szükségletek figyelembevételével). – Hosszú mássalhangzók. – Kettős betűk gyakorlása. – Zs és sz differenciálása. – Nagybetűk írása sorközbe. – Nevek másolása naptárból. – Szó kiemelése nagybetűvel. – Nagybetűs feliratok megfigyelése utcán. – Tulajdonnevek felismerése, nagybetűs írás. – Üdvözlőlap írása. – Számítógépes alapszintű szövegszerkesztési ismeretek <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betűk írása szóköz betartásával. Szavak írása szóközzel, sorközzel. Egyszerű és bővített mondat írása, nagy kezdőbetű, mondatvégi írásjel alkalmazása számítógépen. Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása. Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása szövegből. Diktált szavak írása „zs” és „sz” oszlopba. Kicsihez megfelelő nagybetű párosítása. Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása). Üdvözlőlapok nézegetése, saját üdvözlőlap tervezése. Plakát készítése, egyes szavak csupa nagybetűs írása. Nagybetűs információs táblák készítése. Diktált szavak között, illetve szövegben tulajdonnév önálló felismerése, írása.</p>	

Fogalmak	Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás. Üdvözlőlapp különböző alkalmakra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges-lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk. Idegen eredetű szavak.
-----------------	--

Témakör	4. Értő olvasás	Javasolt óraszám: 22 óra
Előzetes tudás	Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasottak globális felfogása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Képalírások önálló olvasása, értelmezése szükség esetén segítséggel. – A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írás során. – Meghatározott témában saját gondolatot megfogalmazni, leírni néhány szóban, majd rövid mondatokban. – Részt venni dramatizált mese egybefüggő eljátszásában. – Rövid híreket elmondani néhány szóban. – Híreket és személyes élményeket összekapcsolni hasonló helyszínnel, eseményekkel, illetve körülmények felidézésével. – Közkeletű idegen szavakat felismerni és helyesen kiejteni. – Igéket (cselekvést jelentő szavakat) kiválasztani szövegből. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid hírek, események olvasása, értelmezése újságból, internetes hírportálokból. – Hiányzó betűk pótlása szavakban. – Feladatok írásban. – Meseolvasás. – Tv-híradó megnézése, a látottakról beszámoló. – Közkeletű idegen szavak elolvasása, értelmezése. – Igék keresése szövegben, igeidők értelmezése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Olvasottak megbeszélése. Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése. Szavak értelmének megváltoztatása egy-egy betű cseréjével (anagramma). Írásbeli utasítások néma teljesítése. Mese közös olvasása, dramatizálása. Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV-bemondó.</p> <p>A hírek figyelmes végighallgatása. Felidézésük ellenőrzése, videóval.</p> <p>Idegen szavak keresése, magyarázata (például Pepsi Cola, HBO, Corvin).</p> <p>Igék átírása, átfogalmazása múlt, jelen és jövő időbe.</p>	

<p>Fogalmak</p>	<p>Ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. anagramma, hírportál, tájékozottság. Az ország tájai. Magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.</p>
<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes felismerni és megfelelően használni (szükség esetén segítséggel) a különböző betűalakokat, írásmódokat. Legjobb tudása szerint igyekszik betartani a helyesírás elemi szabályait, helyesen használni az írásjeleket, és rendezett külalakra törekedni. Képes a betűk megismerésével összeolvasni, illetve szóképfelismerés segítségével rövid szöveget önállóan elolvasni, értelmezni. Törekszik a mindennapi életben adódó olvasási feladatok megoldására, önállóan/segítséggel megírni – értékelhető tartalommal – néhány mondatból álló levelet. Képes önálló, 1-2 szavas adekvát választ adni írásban, az írásban feltett kérdésekre. Olvasási gyakorlata spontán módon a szabadidős-tevékenységek sorába illeszkedik, képes olvasás-írás készségét információszerzésre, szórakozásra alkalmazni. Képes közkeletű rövidítéseket, közismert idegen helyesírású szavakat olvasni, írni.</p>

SZÁMOLÁS – MÉRÉS

Cél, hogy a tanuló olyan elemi számolási, mérési ismereteket sajátítson el, melyek a mindennapi életben való jobb eligazodásban nyújtanak segítséget. Ennek érdekében olyan ismeretek átadása történik, amelyek eljuttatják tanulóinkat az érzékelés/észleléstől a tárgyfogalmak kialakulásáig. A tárgyakkal végzett cselekvésekkel a tanulók gondolkodási funkcióinak megalapozása, a meglévő gondolkodási folyamatok korrekciója és tréningezése, valamint elemi mennyiség- és számfogalom elsajátíttatása valósul meg.

Feladatok:

- Fejlessze a számolás és mérés elsajátításához szükséges alapkészségeket, az érzékelést, észlelést, figyelmet, emlékezetet, gondolkodási készséget és a problémamegoldó képességet, hogy a tanulók alapvető logikai összefüggések felismerése révén az ismereteket gyakorlatban tudják alkalmazni.
- Keltse fel a tanulók érdeklődését környezetük tárgyai, jelenségei iránt.
- A tanuló gyűjtsön elemi tapasztalatokat a környezet tárgyainak kiterjedéséről, formai és egyéb tulajdonságairól: gyűjtögetés, válogatás, rendezgetés, rakosgatás, összehasonlítás, csoportosítás útján.
- Folyamatos gyakoroltatással alakítsa ki és fejlessze az elemi térbeni és időbeni tájékozódást.
- Alapozza meg a halmazokkal végzett műveleteket.
- Teremtse meg a cselekvés, a gondolkodás, a beszéd/kommunikáció egységét.
- Fejlessze a sérült gondolkodási funkciókat, szem előtt tartva, hogy a tanulók a szemléltetésből, a közvetlen tapasztalatból kiindulva jussanak el az ismeretek elsajátításáig.
- Alakítsa ki a mennyiség- és számfogalmat, hogy a tanuló képes legyen azokat felismerni, összehasonlítani, megváltoztatni, alpműveleteket végezni fejben és írásban; szöveges feladatokat értelmezni, a logikai összefüggéseket felismerni, a megoldáshoz szükséges lépéseket felállítani.
- Ismertesse meg a mértékegységeket, gyakoroltassa a méréseket és azok mindennapi életben való alkalmazását.
- Adja át a pénzzel kapcsolatos elemi ismereteket, ismertesse meg a tanulót a pénzermék/bankjegyek értékével és azok mindennapi életben történő alkalmazásával.

Az ismereteket fokozatosan, kis lépésekben, a tanulók számára feldolgozható mennyiségben és minőségben, az egyszerűtől az összetettig kell megtervezni. Állandó, kellő szintű motivációt

biztosít a szeretetteljes légkör megteremtése, és változatos feladatok játékos formában történő végeztetése. Az elemi számfogalmak megalapozása mindenkor a közvetlen tapasztalatból indul ki, ezért a mozgáskorlátozott tanulók számára adaptált eszközökkel és környezetben kell megteremteni a folyamatos gyakorlás lehetőségét, valamint a korábban elsajátított ismeretek állandó felelevenítését, a jártasságok, készségek szinten tartását. Kiemelten fontos a kommunikációs képességek tervszerű és rendszeres fejlesztése, az aktív és passzív szókinccs fejlesztése, bővítése, különös tekintettel a komplex kommunikációs igényű tanulóokra.

1.–2.-Felzárkóztató évfolyam

A tantárgy szerepet játszik az erkölcsi nevelésben, az egyszerű szabályok megértésére és betartására, és a csoportosan végzett tevékenység szabályainak, feltételeinek betartására neveléssel, a képességekhez igazodó feladatok végzésében és befejezésében a minél nagyobb kitartás kialakításával, valamint az alkalmazkodóképesség és feladattudat kialakításával, a türelem és pontosság megalapozásával.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése terén az együttműködéssel történő feladatvégzés megalapozása zajlik, a csoportba való beilleszkedés és az iskolai viszonyrendszerben való eligazodás megsegítésével.

A tanulás tanítását a világ megismerése iránti igény és az ismeretek befogadása iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

1. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosságok (egyezőségek), különbségek érzékelése, differenciálás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálás 3 méret között segítséggel. – Kerek és szögletes tárgyak szétválogatása irányítással. – Három szín megkülönböztetése. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak kiterjedése. – Kicsi, kisebb, nagy, nagyobb, ugyanakkora. – Formai tulajdonságok. – Kerek, szögletes. – Érzékelési gyakorlatok. – Piros-kék-sárga-zöld-fehér-fekete, puha-kemény, meleg-hideg. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak méretének megtapasztalása.</p> <p>Azonos jellegű tárgyakból sor kirakása: kicsi-nagyobb-legnagyobb;</p> <p>nagy-kisebb-legkisebb; sor kirakása adaptált eszközökkel/segítséggel/önállóan, kifejezések hangoztatása, mutatása PCS képekkel.</p> <p>Ugyanakkora keresése, összehasonlítása.</p> <p>Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban.</p> <p>Vegyes halmazból minta alapján egy-egy tárgy kiválasztása.</p> <p>Színek megnevezése/megmutatása PCS képekkel egyenként, hasonló színű tárgyak keresése.</p> <p>Gyors és lassú mozdulatok/járás utánzása.</p> <p>Kemény-puha, meleg-hideg tárgyak kitapintása, azonosítása.</p>	
Fogalmak	Tárgyak tulajdonságait jelölő fogalmak. Felszólítás cselekvésekre: Gurítsd! Dobd! Kérem! Tessék!	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. – A helycserés és helyváltó feladatokat megérteni és segítséggel elvégezni. – Felhívásra folyamatokat észrevenni. – Kivárást gyakorolni majdani eseményekre, várt eredményekre. – A „Várj! Majd!, Most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. – Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Térorientációs gyakorlatok: ide, oda, elé, mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok. – Időbeli tájékozódás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására.</p> <p>Jövő-jelen-múlt érzékeltetése cselekvésekkel.</p> <p>Éjszakai-nappali tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva.</p> <p>Reggeli, ebéd, vacsora (napirend).</p> <p>Lassan, gyorsan gyakorlása cselekvésekkel.</p> <p>Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.</p>	
Fogalmak	Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!	

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 48 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Relációk felismerése, értelmezése, a relációs jelek jelek ismerete és alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. – Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. – A „többet, kevesebbet” önállóan, az „ugyanannyit” segítségével felismerni, jelezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Cselekvések mennyiségekkel. – Halmazok létrehozása, megváltoztatása. – Mennyiségek összehasonlítása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (például forma, szín, méret). Nagyon különböző elemszámú halmazok összehasonlítása: sok- kevés.</p> <p>Ismerkedés a relációs jellel.</p> <p>Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítséggel, majd önállóan.</p> <p>A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása.</p> <p>Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.</p>	
Fogalmak	Sok, kevés, semmi. Tegyéél bele! Vegyéél ki! Öntsé ki mindet! <i>Még, több. Elég!</i> Válaszd ki! <i>Üres, teli.</i> Nagyon sok. <i>Legtöbb,</i> sok, kevés, több, kevesebb, elfogyott, ugyanannyi.	

2. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosságok (egyezőségek), különbségek érzékelése, differenciálás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálás 3 méret között segítséggel. – Kerek és szögletes tárgyak szétválogatása irányítással. – Három szín megkülönböztetése. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak kiterjedése. – Kicsi, kisebb, nagy, nagyobb, ugyanakkora. – Formai tulajdonságok. – Kerek, szögletes. – Érzékelési gyakorlatok. – Piros-kék-sárga-zöld-fehér-fekete, puha-kemény, meleg-hideg. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak méretének megtapasztalása.</p> <p>Azonos jellegű tárgyakból sor kirakása: kicsi-nagyobb-legnagyobb;</p> <p>nagy-kisebb-legkisebb; sor kirakása adaptált eszközökkel/segítséggel/önállóan, kifejezések hangoztatása, mutatása PCS képekkel.</p> <p>Ugyanakkora keresése, összehasonlítása.</p> <p>Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban.</p> <p>Vegyes halmazból minta alapján egy-egy tárgy kiválasztása.</p> <p>Színek megnevezése/megmutatása PCS képekkel egyenként, hasonló színű tárgyak keresése.</p> <p>Gyors és lassú mozdulatok/járás utánzása.</p> <p>Kemény-puha, meleg-hideg tárgyak kitapintása, azonosítása.</p>	
Fogalmak	<p>Tárgyak tulajdonságait jelölő fogalmak.</p> <p>Felszólítás cselekvésekre: Gurítsd! Dobd! Kérem! Tessék!</p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. – A helycserés és helyváltó feladatokat megérteni és segítséggel elvégezni. – Felhívásra folyamatokat észrevenni. – Kivárást gyakorolni majdani eseményekre, várt eredményekre. – A „Várj! Majd!, Most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. – Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Térorientációs gyakorlatok: ide, oda, elé, mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok. – Időbeli tájékozódás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására.</p> <p>Jövő-jelen-múlt érzékeltetése cselekvésekkel.</p> <p>Éjszakai-nappali tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva.</p> <p>Reggeli, ebéd, vacsora (napirend).</p> <p>Lassan, gyorsan gyakorlása cselekvésekkel.</p> <p>Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.</p>	
Fogalmak	Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!	

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 48 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Relációk felismerése, értelmezése, a relációs jelek ismerete és alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. – Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. – A „többet, kevesebbet” önállóan, az „ugyanannyit” segítségével felismerni, jelezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Cselekvések mennyiségekkel. – Halmazok létrehozása, megváltoztatása. – Mennyiségek összehasonlítása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (például forma, szín, méret). Nagyon különböző elemszámú halmazok összehasonlítása: sok- kevés.</p> <p>Ismerkedés a relációs jellel.</p> <p>Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítségével, majd önállóan.</p> <p>A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása.</p> <p>Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.</p>	
Fogalmak	Sok, kevés, semmi. Tegyéél bele! Vegyéél ki! Öntsd ki mindet! Még, több. Elég! Válaszd ki! Üres, teli. Nagyon sok. Legtöbb, sok, kevés, több, kevesebb, elfogyott, ugyanannyi.	

FZ osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosságok (egyezőségek), különbségek érzékelése, differenciálás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálás 3 méret között segítséggel. – Kerek és szögletes tárgyak szétválogatása irányítással. – Három szín megkülönböztetése. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak kiterjedése. – Kicsi, kisebb, nagy, nagyobb, ugyanakkora. – Formai tulajdonságok. – Kerek, szögletes. – Érzékelési gyakorlatok. – Piros-kék-sárga-zöld-fehér-fekete, puha-kemény, meleg-hideg. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak méretének megtapasztalása.</p> <p>Azonos jellegű tárgyakból sor kirakása: kicsi-nagyobb-legnagyobb;</p> <p>nagy-kisebb-legkisebb; sor kirakása adaptált eszközökkel/segítséggel/önállóan, kifejezések hangoztatása, mutatása PCS képekkel.</p> <p>Ugyanakkora keresése, összehasonlítása.</p> <p>Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban.</p> <p>Vegyes halmazból minta alapján egy-egy tárgy kiválasztása.</p> <p>Színek megnevezése/megmutatása PCS képekkel egyenként, hasonló színű tárgyak keresése.</p> <p>Gyors és lassú mozdulatok/járás utánzása.</p> <p>Kemény-puha, meleg-hideg tárgyak kitapintása, azonosítása.</p>	
Fogalmak	<p>Tárgyak tulajdonságait jelölő fogalmak.</p> <p>Felszólítás cselekvésekre: Gurítsd! Dobd! Kérem! Tessék!</p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. – A helycserés és helyváltó feladatokat megérteni és segítséggel elvégezni. – Felhívásra folyamatokat észrevenni. – Kivárást gyakorolni majdani eseményekre, várt eredményekre. – A „Várj! Majd!, Most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. – Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Térorientációs gyakorlatok: ide, oda, elé, mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok. – Időbeli tájékozódás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására.</p> <p>Jövő-jelen-múlt érzékeltetése cselekvésekkel.</p> <p>Éjszakai-nappali tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva.</p> <p>Reggeli, ebéd, vacsora (napirend).</p> <p>Lassan, gyorsan gyakorlása cselekvésekkel.</p> <p>Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.</p>	
Fogalmak	Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!	

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 48 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Relációk felismerése, értelmezése, a relációs jelek jelek ismerete és alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. A „többet, kevesebbet” önállóan, az „ugyanannyit” segítségével felismerni, jelezni.	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek Cselekvések mennyiségekkel. Halmazok létrehozása, megváltoztatása. Mennyiségek összehasonlítása. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (például forma, szín, méret). Nagyon különböző elemszámú halmazok összehasonlítása: sok- kevés. Ismerkedés a relációs jellel. Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítségével, majd önállóan. A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása. Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.	
Fogalmak	Sok, kevés, semmi. Tegyéél bele! Vegyéél ki! Öntsd ki mindet! <i>Még, több. Elég!</i> Válaszd ki! <i>Üres, teli.</i> Nagyon sok. <i>Legtöbb,</i> sok, kevés, több, kevesebb, elfogyott, ugyanannyi.	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes az irányított, közös megismerő tevékenység során társaival együttműködni. Képes érzékelni a tárgyak alapvető formai tulajdonságait, szín, forma és méret szerint (segítséggel) differenciál. Képes felismerni az alapvető tér- és időbeli relációkat, és azokat növekvő önállósággal alkalmazza. A csoportos tevékenységben aktívan részt vesz. Képes együttműködésre. Képes közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. Képes felismerni a tárgyak alapvető mennyiségi tulajdonságait, a mennyiségi relációkat, és azokat (segítséggel) helyesen alkalmazni. Képes (segítséggel) használni a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket.
---	---

3–4. évfolyam

A tantárgy feladata az erkölcsi nevelésben a szabálykövetési képesség megerősítése, a fokozódó önfegyelemre, kitartásra nevelés.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a feladatvégzésben történő együttműködés erősítésével történik.

A tanulás tanítása a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, a világ jelenségeinek megismerésére irányuló érdeklődés fenntartásával valósul meg.

3. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mértani testek megismerése, megnevezése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Méretbeli különbségeket felismerni és megfogalmazni segítséggel. – Az ellentétpárokat felismerni. – A felismeréseket helyesen alkalmazni a beszéd/kommunikáció során. – Hasonlóságokat, azonosságokat, különbözőségeket felismerni. – Három megadott jellemző alapján a megfelelő elemet megkeresni. – Tárgyakat jellemezni minél több adattal. – A tanult kifejezéseket, fogalmakat a tanuló szókincsébe építeni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kicsi, nagy, ugyanakkora, rövid-hosszú, egyenlő hosszú. – Vékony, vastag, egyenlő vastagságú. – Kerek, szögletes. – Kocka, gömb. – Keskeny, széles, egyenlő szélességű. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak, képek egyeztetése, differenciálása, egyeztetése egyre kisebb különbségekkel.</p> <p>Megfigyelések, összehasonlítások, egyenlővé tétel kiegészítéssel, lerövidítéssel.</p> <p>Becslés, ellenőrzés a környezet tárgyait.</p> <p>Válogatás tárgyak között, különböző formák összehasonlítása, tapintás, gurítás, egyeztetés tárgyképpel.</p> <p>Elemek válogatása különböző szempontok szerint.</p> <p>Formaegyeztetés, különbségek, egyezések megfogalmazása.</p> <p>Minta után egyszerű alakzatok kirakása, előrajzolt sablonokba a megfelelő elem illesztése segítséggel. Tevékenységek logikai játékkal.</p>	
Fogalmak	<p>Tárgyak kiterjedésére, formai tulajdonságaira utaló kifejezések.</p> <p><i>Viszonylagosság, ellentét, ellentétes fogalmak.</i></p> <p>Hasonló és egyforma közti különbség, <i>mérés, méret.</i></p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hónapok nevének, évszakokhoz tartozásuknak, sorrendiségüknek egyre biztosabb ismerete.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli viszonyokat felismerni és megfogalmazni játékos szituációban. – Helymeghatározásokat megérteni és érthetően megfogalmazni. – A balról jobbra és fentről le irányt segítséggel alkalmazni a különböző tevékenységek során. – Soralkotás, mutató (és írás) során a balról jobbra irányt spontán alkalmazni. – A négy fő irányt megérteni és megbízhatóan alkalmazni. – Napszakok neveit helyesen alkalmazni a spontán kommunikációban. – Az aktuális napot, a tegnapot és holnapot meghatározni kis segítséggel. – Az évszakok körforgását megérteni, szóbeli megfogalmazásokat, PCS képeket és szimbólumokat sorba rendezni. – Viszonyításokat helyesen és tudatosan alkalmazni. – Igeidőket és viszonzszavakat megfelelően használni spontán kommunikációs helyzetben. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alatta, fölötte, előtte, mellette, mögötte. – Közel, távol - fokozatokkal. – Elöl, hátul, középen, eleje, közepe, vége. – Alá, fölé, mellé, elé, mögé – térben és síkban. – Fenn-lenn, fel-le. – Bal-jobb, balra-jobbra. – Helymeghatározások. – Múlt, jelen, jövő, volt, van, lesz. – Napszakok, napirend. – Hét napjai. – Évszakok, hónapok. – Életkor fogalma. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Játékos gyakorlatok, helyzetek létrehozása, megváltoztatása, egyéni feladatok a tanterem tárgyaival.</p> <p>Adaptált nagymozgásos feladatok a szabadban, gurítás, dobás távolságának összehasonlítása.</p> <p>Soralkotás tanulókkal, játékokkal, fogalmak gyakorlása tárgyakon, jelölés feladatlapon.</p> <p>Cselekvések helyváltoztatással, tárgyakkal, utasítások követése, megfogalmazása, egymás figyelemmel kísérése a feladatvégzés során.</p> <p>Irányok gyakorlása adaptált nagymozgásokkal és cselekvésekkel, feladatlapon is.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása nagymozgásokkal, táblánál végzett feladatokkal, eligazodás feladatlapon, nyíllal jelölt irányok megértése, betartása.</p> <p>Eligazodás adaptált méretű 3x3-as négyzethálóban, meghatározott hely megtalálása, illetve jelölt hely megnevezése. Irányjelző nyilak megfigyelése az épületben/utcán.</p> <p>Spontán kommunikáció, élmények, tervek megfogalmazása múlt, jelen és jövő időben.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Napi rutintevékenységek elhelyezése időben</p> <p>Napok sorrendjének gyakorlása, munkanapok, pihenőnapok megnevezése.</p> <p>Ünnepek, születésnapok elhelyezése az időben. Évszakok váltakozásáról tabló készítése. Képek nézegetése (különböző életkorú szereplők), öregek, fiatalok, gyerekek a családban.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Hely- és iránymeghatározások, <i>fokozatok (távol, távolabb, legtávolabb)</i>.</p> <p>Időjárással kapcsolatos kifejezések (fagy, hőség, vihar, köd).</p> <p>Időt jelölő fogalmak (tavaly, tavalyelőtt, alatt, közben, hajnal, éjszaka, kora délután, hétköznapi, munkanap, pihenőnap, ünnepnap, hétvége, vakáció). Aktuális köszönések. Időegységek nevei.</p>

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 64 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hozzáadás következményének, logikájának felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A hozzáadás-elvétel, bővítés-csökkentés logikáját megérteni. – Hozzávetőleg helyesen becsülni, mennyiségeket reálisan megítélni. – Az 1, 2, 3 számjegyet, számképet és mennyiséget felismerni, egyeztetni. – Számfogalmat kialakítani 5-ig. – Mennyiségeket számlálni 5-ig mechanikusan. – A 0 fogalmát megérteni, a tanuló szókincsébe építeni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Sok, kevés, semmi, 0 fogalma (írása adaptált módon). – Több, kevesebb, ugyanannyi. – 1, 2, 3 számjegy ismertetése (írása adaptált módon). – Mennyiségek létrehozása. – Mennyiség, számkép, számjegy egyeztetése. – Számkörbővítés 5-ig. – Műveletek 5-ös körben. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Halmazok létrehozása, tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Relációs jelek alkalmazása, mennyiségek átalakítása, azonos halmazok létrehozása, mechanikus számlálás ötös körben.</p>	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
	<p>Számlálási gyakorlatok, pótlás, hozzáadás, elvétel; tárgyakkal, feladatlapon, mennyiségek kirakása, számjegy hozzárendelése, vázolása, írása, gyakorlása.</p> <p>Mennyiségek kiegészítése tárgyakkal, rajzzal, számjegyek sorba rendezése, számjegyek keresése a környezetben.</p> <p>Írásos feladatmegoldások segítséggel, 3-as körben.</p> <p>Összehasonlítás, viszonyítás, növelés, elvétel, becslés gyakorlása.</p> <p>Mechanikus számlálással halmazok létrehozása (5 elemig).</p> <p>Meghatározott mennyiség létrehozása elvétellel, hozzáadással.</p> <p>Számjegy, számkép, mennyiség azonosítása.</p> <p>5 bontása tárgyakkal, 5 létrehozása pótlással, hozzáadással.</p> <p>0 fogalma, létrehozása tárgyakkal, cselekvésekkel, illetve cselekvések hiányával.</p>	
Fogalmak	<p>Sok, több, kevés, kevesebb, semmi, egyenlő, 1 és egyes, 2 és kettes stb. különbsége; növekvő, csökkenő sor, számkép, számjegy, hármas sor, kettes sor, ritmikus sor, kettesével, párosával, hármasával, sorszámnevek, körülbelül, pontosan annyi, emelkedő sorrend, számszomszédok, páros, páratlan számok, nulla, semmi, volt, nincs, fogy, elfogy, üres, „Tegyél hozzá!”, „Vegyél el!” „Tedd egyenlővé!”</p>	

Témakör	4. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Direkt összefüggések felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Hibákat, hiányokat észlelni, jelezni. – Jól ismert környezeti tárgyakat főfogalom alá rendelni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. – A növekedés és csökkenés fogalmát megérteni, megfelelően alkalmazni a spontán kommunikációban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemfejlesztő gyakorlatok. – Emlékezetfejlesztő játékok. – Ok-okozati összefüggések. – Növekvő, csökkenő számú halmazok. – Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Soralkotás. Felsorolásból idegen elem észlelése, jelzése. Vegyes halmazban változtatások, hiányok észlelése. Vegyes halmaz elemeinek csoportosítása különböző szempontok szerint. Hasonló képek között kisebb eltérések észlelése. Memória-játék. Tárgyak felismerése körülírás alapján. Hasonló ábrákon különbségek felfedezése. Különböző ábrákon azonos elemek felfedezése. Meghatározott játék kitapogatása zsákban. Cselekvések késleltetett utánzása egyénre szabottan. Képolvasás során megfigyelt kép utólagos felelevenítése. Ellentét-párok gyűjtése. Tevékenységek logikai játékkal. Logikai hibák felfedezése rövid történetben, hibák megbeszélése, javítása.</p>	
Fogalmak	Különböző, hasonló, ugyanolyan, hiba, hibátlan, sorrend, hasonló és ellentétes jelentésű szavak, sok, rengeteg, kevés, alig. Gyűjtőfogalmak: edények, írószerek, tisztálkodószerek. Oszlop, sor, bal- jobb-, felső- és alsó szomszéd, méret, szín, forma.	

4. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mértani testek megismerése, megnevezése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Méretbeli különbségeket felismerni és megfogalmazni segítségével. – Az ellentétpárokat felismerni. – A felismeréseket helyesen alkalmazni a beszéd/kommunikáció során. – Hasonlóságokat, azonosságokat, különbözőségeket felismerni. – Három megadott jellemző alapján a megfelelő elemet megkeresni. – Tárgyakat jellemezni minél több adattal. – A tanult kifejezéseket, fogalmakat a tanuló szókincsébe építeni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kicsi, nagy, ugyanakkora, rövid-hosszú, egyenlő hosszú. – Vékony, vastag, egyenlő vastagságú. – Kerek, szögletes. – Kocka, gömb. – Keskeny, széles, egyenlő szélességű. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak, képek egyeztetése, differenciálása, egyeztetése egyre kisebb különbségekkel.</p> <p>Megfigyelések, összehasonlítások, egyenlővé tétel kiegészítéssel, lerövidítéssel.</p> <p>Becslés, ellenőrzés a környezet tárgyain.</p> <p>Válogatás tárgyak között, különböző formák összehasonlítása, tapintás, gurítás, egyeztetés tárgyképpel.</p> <p>Elemek válogatása különböző szempontok szerint.</p> <p>Formaegyeztetés, különbségek, egyezések megfogalmazása.</p> <p>Minta után egyszerű alakzatok kirakása, előrajzolt sablonokba a megfelelő elem illesztése segítséggel. Tevékenységek logikai játékkal.</p>	
Fogalmak	<p>Tárgyak kiterjedésére, formai tulajdonságaira utaló kifejezések.</p> <p><i>Viszonylagosság</i>, ellentét, ellentétes fogalmak.</p> <p>Hasonló és egyforma közti különbség, <i>mérés</i>, <i>méret</i>.</p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hónapok nevének, évszakokhoz tartozásuknak, sorrendiségüknek egyre biztosabb ismerete.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli viszonyokat felismerni és megfogalmazni játékos szituációban. – Helymeghatározásokat megérteni és érthetően megfogalmazni. – A balról jobbra és fentről le irányt segítséggel alkalmazni a különböző tevékenységek során. – Soralkotás, mutató (és írás) során a balról jobbra irányt spontán alkalmazni. – A négy fő irányt megérteni és megbízhatóan alkalmazni. – Napszakok neveit helyesen alkalmazni a spontán kommunikációban. – Az aktuális napot, a tegnapot és holnapot meghatározni kis segítséggel. – Az évszakok körforgását megérteni, szóbeli megfogalmazásokat, PCS képeket és szimbólumokat sorba rendezni. – Viszonyításokat helyesen és tudatosan alkalmazni. – Igeidőket és viszonyszavakat megfelelően használni spontán kommunikációs helyzetben. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alatta, fölötte, előtte, mellette, mögötte. – Közel, távol - fokozatokkal. – Elöl, hátul, középen, eleje, közepe, vége. – Alá, fölé, mellé, elé, mögé – térben és síkban. – Fenn-lenn, fel-le. – Bal-jobb, balra-jobbra. – Helymeghatározások. – Múlt, jelen, jövő, volt, van, lesz. – Napszakok, napirend. – Hét napjai. – Évszakok, hónapok. – Életkor fogalma. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Játékos gyakorlatok, helyzetek létrehozása, megváltoztatása, egyéni feladatok a tanterem tárgyaival.</p> <p>Adaptált nagymozgásos feladatok a szabadban, gurítás, dobás távolságának összehasonlítása.</p> <p>Soralkotás tanulókkal, játékokkal, fogalmak gyakorlása tárgyakon, jelölés feladatlapon.</p> <p>Cselekvések helyváltoztatással, tárgyakkal, utasítások követése, megfogalmazása, egymás figyelemmel kísérése a feladatvégzés során.</p> <p>Irányok gyakorlása adaptált nagymozgásokkal és cselekvésekkel, feladatlapon is.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása nagymozgásokkal, táblánál végzett feladatokkal, eligazodás feladatlapon, nyíllal jelölt irányok megértése, betartása.</p> <p>Eligazodás adaptált méretű 3x3-as négyzethálóban, meghatározott hely megtalálása, illetve jelölt hely megnevezése.</p> <p>Irányjelző nyilak megfigyelése az épületben/utcán.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>A napirend megbeszélése, a napi események közös felidézése, eseményképek önálló sorba rakása.</p> <p>Spontán kommunikáció, élmények, tervek megfogalmazása múlt, jelen és jövő időben.</p> <p>Napi rutintevékenységek elhelyezése időben</p> <p>Napok sorrendjének gyakorlása, munkanapok, pihenőnapok megnevezése.</p> <p>Ünnepek, születésnapok elhelyezése az időben.</p> <p>Évszakok váltakozásáról tabló készítése.</p> <p>Képek nézegetése (különböző életkorú szereplők), öregek, fiatalok, gyerekek a családban.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Hely- és iránymeghatározások, <i>fokok</i> (<i>távol, távolabb, legtávolabb</i>).</p> <p>Időjárással kapcsolatos kifejezések (fagy, hőség, vihar, köd).</p> <p>Időt jelölő fogalmak (tavaly, tavalyelőtt, alatt, közben, hajnal, éjszaka, kora délután, hétköznap, munkanap, pihenőnap, ünnepnap, hétvége, vakáció). Aktuális köszönések.</p> <p>Időegységek nevei.</p>

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 64 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hozzáadás következményének, logikájának felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A hozzáadás-elvétel, bővítés-csökkentés logikáját megérteni. – Hozzávetőleg helyesen becsülni, mennyiségeket reálisan megítélni. – Az 1, 2, 3 számjegyet, számképet és mennyiséget felismerni, egyeztetni. – Számfogalmat kialakítani 5-ig. – Mennyiségeket számlálni 5-ig mechanikusan. – A 0 fogalmát megérteni, a tanuló szókincsébe építeni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Sok, kevés, semmi, 0 fogalma (írása adaptált módon). – Több, kevesebb, ugyanannyi. – 1, 2, 3 számjegy ismertetése (írása adaptált módon). – Mennyiségek létrehozása. – Mennyiség, számkép, számjegy egyeztetése. – Számkörbővítés 5-ig. – Műveletek 5-ös körben. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Halmazok létrehozása, tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Relációs jelek alkalmazása, mennyiségek átalakítása, azonos halmazok létrehozása, mechanikus számlálás ötös körben.</p> <p>Számlálási gyakorlatok, pótlás, hozzáadás, elvétel; tárgyakkal, feladatlapon, mennyiségek kirakása, számjegy hozzárendelése, vázolása, írása, gyakorlása.</p> <p>Mennyiségek kiegészítése tárgyakkal, rajzzal, számjegyek sorba rendezése, számjegyek keresése a környezetben.</p> <p>Írásos feladatmegoldások segítségével, 3-as körben.</p> <p>Összehasonlítás, viszonyítás, növelés, elvétel, becslés gyakorlása.</p> <p>Mechanikus számlálással halmazok létrehozása (5 elemig).</p> <p>Meghatározott mennyiség létrehozása elvétellel, hozzáadással.</p> <p>Számjegy, számkép, mennyiség azonosítása.</p> <p>5 bontása tárgyakkal, 5 létrehozása pótlással, hozzáadással.</p> <p>0 fogalma, létrehozása tárgyakkal, cselekvésekkel, illetve cselekvések hiányával.</p>	
Fogalmak	<p>Sok, több, kevés, kevesebb, semmi, egyenlő, 1 és egyes, 2 és kettes stb. különbsége; növekvő, csökkenő sor, számkép, számjegy, hármas sor, kettes sor, ritmikus sor, kettesével, párosával, hármasával, sorszámnevek, körülbelül, pontosan annyi, emelkedő sorrend, számszomszédok, páros, páratlan számok, nulla, semmi, volt, nincs, fogy, elfogy, üres, „Tegyél hozzá!”, „Vegyél el!” „Tedd egyenlővé!”</p>	

Témakör	4. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Direkt összefüggések felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Hibákat, hiányokat észlelni, jelezni. – Jól ismert környezeti tárgyakat főfogalom alá rendelni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. – A növekedés és csökkenés fogalmát megérteni, megfelelően alkalmazni a spontán kommunikációban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemfejlesztő gyakorlatok. – Emlékezetfejlesztő játékok. – Ok-okozati összefüggések. – Növekvő, csökkenő számú halmazok. – Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Soralkotás. Felsorolásból idegen elem észlelése, jelzése.</p> <p>Vegyes halmazban változtatások, hiányok észlelése.</p> <p>Vegyes halmaz elemeinek csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Hasonló képek között kisebb eltérések észlelése.</p> <p>Memória-játék.</p> <p>Tárgyak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Hasonló ábrákon különbségek felfedezése.</p> <p>Különböző ábrákon azonos elemek felfedezése.</p> <p>Meghatározott játék kikapogtatása zsákban.</p> <p>Cselekvések késleltetett utánzása egyénre szabottan.</p> <p>Képolvasás során megfigyelt kép utólagos felelevenítése.</p> <p>Ellentét-párok gyűjtése.</p> <p>Tevékenységek logikai játékkal.</p> <p>Logikai hibák felfedezése rövid történetben, hibák megbeszélése, javítása.</p>	
Fogalmak	Különböző, hasonló, ugyanolyan, hiba, hibátlan, sorrend, hasonló és ellentétes jelentésű szavak, sok, rengeteg, kevés, alig. Gyűjtőfogalmak: edények, írószerek, tisztálkodószerek. Oszlop, sor, bal- jobb-, felső- és alsó szomszéd, méret, szín, forma.	

<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtalálni 3 megadott jellemző alapján a megfelelő elemet; – nagyság szerint önállóan differenciálni; – önállóan megfogalmazni a méret alapján történő differenciálás eredményét; – felismerni az ellentét-párokat, felismeréseit helyesen alkalmazni a kommunikáció során; – beépíteni szókincsébe a tanult kifejezéseket, fogalmakat; – felismerni és megfogalmazni játékos szituációban térbeli viszonyokat; – megérteni, és adekvátan megfogalmazni helymeghatározásokat; – spontán kommunikációjában megfelelően használni az igeidőket, a napszakok neveit, a viszonzyszavakat. <p>Ismeri és (segítséggel) helyesen alkalmazza az alapvető tér- és időbeli relációkat.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérteni, és megbízhatóan alkalmazni a négy fő irányt; – alkalmazni a spontán soralkotást, és írás/mutatás során a balról jobbra irányt; – elhelyezni időben a rendszeres napi tevékenységeket; – eseményképek segítségével napirendet összeállítani (értelmezéssel); – meghatározni (kis segítséggel) az aktuális napot, a tegnapi és a holnapi napot; – megérteni, és sorba rendezni szóban és szimbólumokkal az évszakok körforgását. <p>Biztos számfogalom: a tanuló tárgyakat megbízhatóan számlál 5-ös körben.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – mennyiségi átalakításokat 5-ös körben önállóan végezni; – a növekedés és csökkenés fogalmát érteni, spontán kommunikációjában megfelelően alkalmazni; – automatikusan a balról jobbra és fentről le irányt különböző tevékenységek során alkalmazni; – képes felismerni hasonlóságot, azonosságot, különbözőséget; – felfedezni, jelezni és javítani feladatokban különböző típusú „elrejtett hibákat”; – megszerzett tapasztalatokat, ismereteket (segítséggel) használni; – megérteni alapvető fogalmakat, feltenni spontán kérdéseket kommunikáció során; – fizikális segítséggel sort alkotni különböző tárgyakkal (balról jobbra), jelölni a sor elejét, végét, közepét.
--	---

5–6. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés területéhez az alkalmazkodó képesség megerősítésével, a növekvő önfegyelemre, kitartásra neveléssel, a szabályok együttes létrehozásával járul hozzá.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését az együttműködéssel történő munkavégzés gyakorlásával és a feladat-megosztási képesség kialakításával éri el.

A tanulás tanítása az önálló ismeretszerzés iránti igény fejlesztésével, a kitartó feladatvégzéssel valósul meg.

5. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Térirányok használata, helymeghatározás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Különbségeket észlelni, tárgyakat jellemezni megfelelő kifejezésekkel. – Minta után felismerhető formákat másolni. – Tanult formákat felismerni, megnevezni, differenciálni. – Aránytalanságokat érzékelni és megfogalmazni munkavégzés során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Formai tulajdonságok bővítése. – Síkidomok és mértani testek körének bővítése. – Méretek, arányok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A formákkal való ismerkedés IKT eszközök segítségével is.</p> <p>Nagy-kicsi, vékony-vastag, lapos-mély-magas stb. fokozatai, összehasonlítások, párosítások, sorozatok létrehozása, különbségek érzékelhető ábrázolása rajzban, vágásban, gyurmázásban, az ábrázolás-alakítás adaptált formáiban.</p> <p>Bonyolultabb formák egyeztetése, jellemzőik, felismerésük.</p> <p>Kocka, gömb, téglatest, henger, kúp megfigyelése, jellemzőik megfogalmazása.</p> <p>Hibás rajzon aránytalanságok közös felfedezése, javítása segítséggel.</p> <p>Tevékenységek logikai játék elemeivel.</p> <p>Különböző formák létrehozása adaptált módon.</p>	
Fogalmak	<p>Alap-, közép- és felsőfokú melléknevek, szabályos, szabálytalan, félkör, körcikk, körív, csillag, kereszt, kúp, henger, téglatest, túl sok, túl rövid stb., oldalak, csúcsok, egyenes és görbe vonalak, lenyomat.</p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás alaprajzon segítségével. Időbeli tájékozódás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az alaprajz lényegét megérteni, saját helyét megtalálni a tanterem alaprajzán. – A térkép lényegét, funkcióját megismerni. – A naptár funkcióját, beosztását megismerni. – Az életkorral kapcsolatos fogalmakat, kifejezéseket adekvátan alkalmazni. – Különböző órákról időpontokat leolvasni. – Biztosan megkülönböztetni délelőtti és délutáni időpontokat. – A bal és jobb irányt megkülönböztetni készségszinten. – 5-6 elemű eseménysorról beszámolni helyes sorrendben. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak pontos helyének meghatározása. – Tájékozódás a tanterem alaprajzán. – Ismerkedés a térképpel. – Eligazodás a naptárban. – Életkor. – Óra. – Térirányok. – Események időbeli sorrendje. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Helyzetek felismerése, létrehozása, egyeztetése, megfogalmazása.</p> <p>Tanterem bejárása, követése alaprajzon, berendezési tárgyak egyeztetése.</p> <p>Valóságos helyek jelölése alaprajzon és fordítva.</p> <p>Megfigyelések az iskola környékének térképén, séták alkalmával látottak felidézése.</p> <p>Környező utcák, terek megkeresése a térképen.</p> <p>Egylapos naptáron hónapok megszámlálása, hetek, napok sokaságának érzékelése.</p> <p>Naptár beosztása, hónapok nevei, sorrendjük, számozásuk.</p> <p>Saját életkor, kisebb, nagyobb testvérek, szülők, nagyszülők életkora, képen szereplők életkorának becslése.</p> <p>Óra számlapjának tanulmányozása, kis- és nagymutató funkciója, járásának iránya, az óramutatók állása egész órákor, nevezetes időpontok beállítása az órán.</p> <p>Másodpercmutató megfigyelése, egy percre tartó cselekvés végrehajtása.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása egymás mögött és egymással szemben.</p> <p>Az irányok megfigyelése az utcán, haladási irány.</p> <p>Eseményképek és személyes élmény mozzanatainak időrendi sorrendbe állítása.</p>	

Fogalmak	Tükörkép, alaprajz, felülnézet, térkép, méret, arány, kicsinyítés, nagyítás, irány, utolsó előtti, innenső és túloldal, haladási irány, főútvonalak, utcák, terek, közben, alatt, 1 hét, 1 hónap, 1 év múlva, 1 héttel ezelőtt, x perc múlva, x perccel múlt.
	Életkorok megnevezése újszülöttől idős korig.

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Műveletek alapozása. Páros-páratlan számok megkülönböztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Számsort megbízható ismerni (0-10), a növelés és csökkentés folyamatát, eredményét megérteni. – Számjegyeket megbízhatóan felismerni, kiválasztani, adaptált módon leírni. – Egyszerű műveleteket elvégezni irányítással, segédeszközökkel. – Páros és páratlan mennyiségeket felismerni. – A sorszámneveket helyesen alkalmazni a spontán tevékenységek során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek meghatározása, összehasonlítása. – Számkörbővítés 10-ig. – Számjegyek kiválasztása/adaptált leírása. – Műveletek. – Páros és páratlan számok. – Sorszámnevek. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Számlálás hozzáadással és elvétellel oda-vissza. Mennyiségek összehasonlítása. Relációs jelek. Számkép kirakása. Számjegyek ismerete, egyeztetése számképpel, mennyiséggel. Számjegyek adaptált leírása, sorba rakása, számegyenes készítése irányítással, beszámozása segítséggel 10-ig. Műveleti jelek ismertetése, gyakorlása, összeadások, kivonások, pótlások, bontások. Műveletek végzése segédeszközökkel és fejben. Egyszerű szöveges feladatok. Műveletek írása/kiválasztása (műveletek/számjegyek képanyagából) diktálás után. Páros számok fogalma, halmaz felezése, harmadolása. Maradék fogalma. Sorszámnevek jelölése.</p>	

Fogalmak	Növekedés, csökkenés, meg,+ plusz, -ból,- mínusz, összeg, = egyenlő, marad, eredmény. Számjegy és mennyiség összefüggése. Páros, páratlan, maradék, előlről, hátulról, középről, két széléről. Műveletvégzéshez kapcsolódó cselekvések: aláhúzás, bekarikázás, áthúzás, jelölés, javítás – az író tanulóknál, alternatív eszközök használata az IKT eszközt/AAK eszköztárat használóknál.
-----------------	---

Témakör	4. Mértékegységek, méretek, pénz	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mértékegységek nagyságrendjének helyes megválasztása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A nagyságrendbeli különbséget megérteni a méter és centiméter között. – Nehezebb, könnyebb súlyt differenciálni (legalább 1/2 kg-os különbség esetén). – Nagyságrendbeli különbséget megérteni a mértékegységek között. – A pénzürmék egymáshoz viszonyított értékét, a darabszám és az érték különbözőségét megérteni. – Számítási műveleteket végezni a pénzhasználat területén. – A hallott meteorológiai jelentéseket segítséggel értelmezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszúság mérése. – Súly mérése. – Térfogat mérése, mértékegységei. – Pénz. – Hőmérséklet. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Mérések a környezet tárgyain. Meghatározott méretű vonalak létrehozása/rajzolása. Becslés, mérés mérőszalaggal a teremben. Km fogalma, nagyságrendjének érzékeltetése (megtapasztaltatás séta, kirándulás során). Összeadások, kivonások hosszmértékekkel. Nagyságrendi különbség érzékeltetése (liszt, fűszer, gyógyszer mérése). Saját tömeg mérése segítséggel személymérlegen/ülómérlegen, becslés, összehasonlítás. Gramm, dekagramm, kilogramm nagyságrendjének érzékeltetése élelmiszerek mérésével. Csomagolt áruk súlyának leolvasása segítséggel, és azok ellenőrzése. Liter, deciliter nagyságrendjének érzékeltetése. Mérések folyadékokkal. Számítási feladatok különböző mértékegységekkel.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Pénzérmék (5, 10 forintos) értéke, értékük egymáshoz viszonyítása, pénzérmék váltása, meghatározott összeg kiszámolása 10-es körben. Hőmérséklet fogalma, mérése, hőmérő működése, leolvasása. Szöveges feladatok.
Fogalmak	Mérésekkel, mértékegységekkel kapcsolatos fogalmak, rövidítések. Pénzérmék értéke, darabszám és érték viszonya.

Témakör	5. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Direkt összefüggések felismertetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések spontán megfogalmazását gyakorolni, információkat tudatosan gyűjteni a séták során. – Feladatokat végezni egyre nagyobb önállósággal. – Rávezetéssel a sorozat szabályait megállapítani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Számok a mindennapi életben. – Megfigyelések az utcán. – Figyelemfejlesztő játékok. – Logikai feladatok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mértékegységek helyes használata és a nem megfelelő alkalmazás javítása.</p> <p>Házzszámok növekedése, csökkenése, páros és páratlan oldal.</p> <p>Jelzőtáblák, útbaigazító jelzések; kirakatnézés, árak (akciós ár, negatív szám fogalmának értelmezése).</p> <p>Társasjátékok dobókockával, dominózás.</p> <p>Memória-játék, puzzle, pótlások ritmikus sorban.</p> <p>Számsorban egyénre szabott feladatsor végzése, ellenőrzése, javítása.</p> <p>Ok-okozati összefüggések felismertetése, megfogalmazása eseményképpel kapcsolatban.</p> <p>Növekvő, csökkenő számsor folytatása.</p>	
Fogalmak	<p><i>Növekvő, csökkenő sorrend, véletlen, szabály, oda illik, sorrend, páros oldal, páratlan oldal, különböző mértékegységek, olcsó, drága, akció.</i></p> <p><i>Személy, helyszín, időpont és kérdőszavai.</i></p> <p><i>Tő- és sorszámnevek.</i></p>	

6. osztály

Témakör	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tédirányok használata, helymeghatározás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Különbségeket észlelni, tárgyakat jellemezni megfelelő kifejezésekkel. – Minta után felismerhető formákat másolni. – Tanult formákat felismerni, megnevezni, differenciálni. – Aránytalanságokat érzékelni és megfogalmazni munkavégzés során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Formai tulajdonságok bővítése. – Síkidomok és mértani testek körének bővítése. – Méretek, arányok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A formákkal való ismerkedés IKT eszközök segítségével is. Nagy-kicsi, vékony-vastag, lapos-mély-magas stb. fokozatai, összehasonlítások, párosítások, sorozatok létrehozása, különbségek érzékelhető ábrázolása rajzban, vágásban, gyurmázásban, az ábrázolás-alakítás adaptált formáiban. Bonyolultabb formák egyeztetése, jellemzőik, felismerésük. Kocka, gömb, téglatest, henger, kúp megfigyelése, jellemzőik megfogalmazása. Hibás rajzon aránytalanságok közös felfedezése, javítása segítségével.</p> <p>Tevékenységek logikai játék elemeivel.</p> <p>Különböző formák létrehozása adaptált módon.</p>	
Fogalmak	<p>Alap-, közép- és felsőfokú melléknevek, szabályos, szabálytalan, félkör, körcikk, körív, csillag, kereszt, kúp, henger, téglatest, túl sok, túl rövid stb., oldalak, csúcsok, egyenes és görbe vonalak, lenyomat.</p>	

Témakör	2. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás alaprajzon segítséggel. Időbeli tájékozódás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az alaprajz lényegét megérteni, saját helyét megtalálni a tanterem alaprajzán. – A térkép lényegét, funkcióját megismerni. – A naptár funkcióját, beosztását megismerni. – Az életkorral kapcsolatos fogalmakat, kifejezéseket adekvátan alkalmazni. – Különböző órákról időpontokat leolvasni. – Biztosan megkülönböztetni délelőtti és délutáni időpontokat. – A bal és jobb irányt megkülönböztetni készségszinten. – 5-6 elemű eseménysorról beszámolni helyes sorrendben. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak pontos helyének meghatározása. – Tájékozódás a tanterem alaprajzán. – Ismerkedés a térképpel. – Eligazodás a naptárban. – Életkor. – Óra. – Térirányok. – Események időbeli sorrendje. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Helyzetek felismerése, létrehozása, egyeztetése, megfogalmazása.</p> <p>Utasítások pontos követése, térbeli helyzet felismerése, ábrázolása síkban segítséggel.</p> <p>Tanterem bejárása, követése alaprajzon, berendezési tárgyak egyeztetése.</p> <p>Valóságos helyek jelölése alaprajzon és fordítva.</p> <p>Megfigyelések az iskola környékének térképén, séták alkalmával látottak felidézése.</p> <p>Környező utcák, terek megkeresése a térképen.</p> <p>Egylapos naptáron hónapok megszámlálása, hetek, napok sokaságának érzékelése.</p> <p>Naptár beosztása, hónapok nevei, sorrendjük, számozásuk.</p> <p>Saját életkor, kisebb, nagyobb testvérek, szülők, nagyszülők életkora, képen szereplők életkorának becslése.</p> <p>Óra számlapjának tanulmányozása, kis- és nagymutató funkciója, járásának iránya, az óramutatók állása egész órakeretben, nevezetes időpontok beállítása az órán.</p> <p>Másodpercmutató megfigyelése, egy percig tartó cselekvés végrehajtása.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása egymás mögött és egymással szemben.</p> <p>Az irányok megfigyelése az utcán, haladási irány.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Eseményképek és személyes élmény mozzanatainak időrendi sorrendbe állítása.
Fogalmak	<i>Tükörkép, alaprajz, felülnézet, térkép, méret, arány, kicsinyítés, nagyítás, irány,</i> <i>utolsó előtti, innenső és túloldal, haladási irány, főútvonalak, utcák, terek, közben, alatt, 1 hét, 1 hónap, 1 év múlva, 1 héttel ezelőtt, x perc múlva, x perccel múlt.</i> Életkorok megnevezése újszülöttől idős korig.

Témakör	3. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Műveletek alapozása. Páros-páratlan számok megkülönböztetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Számsort megbízható ismerni (0-10), a növelés és csökkentés folyamatát, eredményét megérteni. – Számjegyeket megbízhatóan felismerni, kiválasztani, adaptált módon leírni. – Egyszerű műveleteket elvégezni irányítással, segédeszközökkel. – Páros és páratlan mennyiségeket felismerni. – A sorszámneveket helyesen alkalmazni a spontán tevékenységek során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek meghatározása, összehasonlítása. – Számkörbővítés 10-ig. – Számjegyek kiválasztása/adaptált leírása. – Műveletek. – Páros és páratlan számok. – Sorszámnevek. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Számlálás hozzáadással és elvétellel oda-vissza. Mennyiségek összehasonlítása. Relációs jelek. Számkép kirakása. Számjegyek ismerete, egyeztetése számképpel, mennyiséggel. Számjegyek adaptált leírása, sorba rakása, számegyenes készítése irányítással, beszámozása segítséggel 10-ig. Műveleti jelek ismertetése, gyakorlása, összeadások, kivonások, pótlások, bontások. Műveletek végzése segédeszközökkel és fejben. Egyszerű szöveges feladatok. Műveletek írása/kiválasztása (műveletek/számjegyek képanyagából) diktálás után. Páros számok fogalma, halmaz felezése, harmadolása. Maradék fogalma. Sorszámnevek jelölése.</p>	

Fogalmak	<p><i>Növekedés, csökkenés, meg, + plusz, -ból, – mínusz, összeg, = egyenlő, marad, eredmény. Számjegy és mennyiség összefüggése.</i></p> <p><i>Páros, páratlan, maradék, előlről, hátulról, középről, két széléről.</i></p> <p><i>Műveletvégzéshez kapcsolódó cselekvések: aláhúzás, bekarikázás, áthúzás, jelölés, javítás – az író tanulóknál, alternatív eszközök használata az IKT eszközt/AAK eszköztárat használóknál.</i></p>
-----------------	---

Témakör	4. Mértékegységek, méretek, pénz	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mértékegységek nagyságrendjének helyes megválasztása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A nagyságrendbeli különbséget megérteni a méter és centiméter között. – Nehezebb, könnyebb súlyt differenciálni (legalább 1/2 kg-os különbség esetén). – Nagyságrendbeli különbséget megérteni a mértékegységek között. – A pénzürmék egymáshoz viszonyított értékét, a darabszám és az érték különbözőségét megérteni. – Számítási műveleteket végezni a pénzhasználat területén. – A hallott meteorológiai jelentéseket segítséggel értelmezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszúság mérése. – Súly mérése. – Térfogat mérése, mértékegységei. – Pénz. – Hőmérséklet. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Mérések a környezet tárgyait.</p> <p>Meghatározott méretű vonalak létrehozása/rajzolása.</p> <p>Meghatározott méretű vonalak létrehozása/rajzolása.</p> <p>Becslés, mérés mérőszalaggal a teremben.</p> <p>Km fogalma, nagyságrendjének érzékeltetése (megtapasztaltatás séta, kirándulás során).</p> <p>Összeadások, kivonások hosszsmértékekkel.</p> <p>Nagyságrendi különbség érzékeltetése (liszt, fűszer, gyógyszer mérése).</p> <p>Saját tömeg mérése segítséggel személymérlegen/ülömérlegen, becslés, összehasonlítás.</p> <p>Gramm, dekagramm, kilogramm nagyságrendjének érzékeltetése élelmiszerek mérésével.</p> <p>Csomagolt áruk súlyának leolvasása segítséggel, és azok ellenőrzése.</p> <p>Liter, deciliter nagyságrendjének érzékeltetése.</p> <p>Mérések folyadékokkal.</p> <p>Számítási feladatok különböző mértékegységekkel.</p> <p>Pénzürmék (5, 10 forintos) értéke, értékük egymáshoz viszonyítása, pénzürmék váltása, meghatározott összeg kiszámolása 10-es körben.</p> <p>Hőmérséklet fogalma, mérése, hőmérő működése, leolvasása.</p> <p>Szöveges feladatok.</p>	
Fogalmak	<p>Mérésekkel, mértékegységekkel kapcsolatos fogalmak, rövidítések.</p> <p>Pénzürmék értéke, darabszám és érték viszonya.</p>	

Témakör	5. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Direkt összefüggések felismertetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések spontán megfogalmazását gyakorolni, információkat tudatosan gyűjteni a séták során. – Feladatokat végezni egyre nagyobb önállósággal. – Rávezetéssel a sorozat szabályait megállapítani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Számok a mindennapi életben. – Megfigyelések az utcán. – Figyelemfejlesztő játékok. – Logikai feladatok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mértékegységek helyes használata és a nem megfelelő alkalmazás javítása.</p> <p>Házsámok növekedése, csökkenése, páros és páratlan oldal.</p> <p>Jelzőtáblák, útbaigazító jelzések; kirakatnézés, árak (akciós ár, negatív szám fogalmának értelmezése).</p> <p>Társasjátékok dobókockával, dominózás.</p> <p>Memória-játék, puzzle, pótlások ritmikus sorban.</p> <p>Számsorban egyénre szabott feladatsor végzése, ellenőrzése, javítása.</p> <p>Ok-okozati összefüggések felismertetése, megfogalmazása eseményképpel kapcsolatban.</p> <p>Növekvő, csökkenő számsor folytatása.</p>	
Fogalmak	<p><i>Növekvő, csökkenő sorrend, véletlen, szabály, oda illik, sorrend, páros oldal, páratlan oldal, különböző mértékegységek, olcsó, drága, akció.</i></p> <p><i>Személy, helyszín, időpont és kérdőszavai.</i></p> <p><i>Tő- és sorszámnevek.</i></p>	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni, differenciálni, megnevezni, felismerhetően másolni/kiválasztani minta után a tanult formákat; – munkavégzése során észlelni különbségeket, megfelelő kifejezéssel jellemezni a tárgyakat, érzékelni és megfogalmazni az aránytalanságokat kommunikációs eszközei segítségével; – felismerni lakóhelye, Budapest és Magyarország térképét, az irányokat, égtájakat segítséggel meghatározni; – felismerni a hasonlóságot az alaprajz és a térkép között, érteni az alaprajz lényegét, saját helyét megtalálni a tanterem alaprajzán; – eseményképeket (ötnél többet) sorba rendezni, beszámolni, néhány szóval/kommunikációs eszközei segítségével kommentálni; – spontán kommunikációban az időbeli fogalmakat helyesen alkalmazni; – megkülönböztetni a bal és jobb irányt készség-szinten; – figyelmesen közlekedni az utcán az egyéni mozgásállapotnak megfelelően, és felfedezni a tanult ismeretek gyakorlati előfordulását; – megbízhatóan felismerni a számjegyeket, megfelelő adaptációval létrehozni/leírni/kiválasztani őket; – megbízhatóan számlálni 10-es körben, műveleteket önállóan végezni 10-es körön belül; – elvégezni segédeszközökkel, irányítással egyszerű műveleteket, felolvasni (kommunikációs eszköztára segítségével kifejezni) az írásban elvégzett műveleteket; – a sorszámneveket helyesen alkalmazni spontán tevékenysége során; – eligazodni segítséggel a leggyakoribb mértékegységek használatában, méréseket tudatosan és pontosan, szükség szerint segítséggel végezni; – felismerni direkt összefüggéseket, rávezetéssel megállapítani a sorozat szabályát; – biztosan eligazodni sorok és oszlopok között, azokat egyidejűleg figyelembe venni. <p>A tanuló érdeklődővé válik a logikus gondolkodást igénylő feladatok iránt, és viszonylag tartós figyelemkoncentrációra, kitartó feladatvégzésre képes.</p>
--	---

7–8. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelésben a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodási képesség megerősítésével, a fokozódó önfegyelemre, kitartásra neveléssel, a társak feladatvégzése és próbálkozásai közben a kivárási képesség növelésével vesz részt. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a kitartó, együttműködéssel történő munkavégzés megerősítésével szolgálja.

A gazdasági és pénzügyi nevelést játékokon keresztül, vásárlások segítségével, a pénz értékének, szerepének megismertetésével, a pénz használatával kapcsolatos feladatokkal valósítja meg.

A tanulás tanítását segíti:

- az önálló ismeretszerzés támogatásával
- a feladatok végrehajtásában többféle megoldás keresésével és megtalálásával
- az új ismeretek iránti nyitottság megalapozásával.

7. osztály

Témakör	1. Tájékozódás		Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás fejlesztése a szűkebb és tágabb környezetben. Idői tájékozódás fejlesztése. Az óra és az időmérés fogalmainak spontán alkalmazása kommunikációban.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően kommunikálni. – Felismerni lakóhelye térképét. – Felismerni Magyarország térképét, nagyobb tájegységeit. – Ismerni az égtájakat. – Spontán kommunikációban helyesen használni a megfelelő időegységeket. – Érteni az időegységek különböző nagyságrendjét. – Reális és irreális terveket, elképzeléseket mérlegelni a jövőre vonatkozóan. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a közvetlen környezetben. – Tájékozódás az iskola területén. – Irányok gyakorlása. – Ismerkedés a tágabb környezettel. – Földrajzi atlasz – térkép. – Égtájak. – Időmérés, az óra. – Eligazodás a naptárban. – A hét napjai. Napirend. <p>Életkor.</p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Helyiségek megtalálása emelet és ajtószám alapján. Tanterem alaprajzának létrehozása/lerajzolása segítséggel. Fénykép nézegetése különböző nagyításokban, részletek összehasonlítása, arányok irányított megfigyelése. Saját település térképének tanulmányozása, iskola, lakóhely megkeresése. Az otthon és az iskola közti útvonal „bejárása”. Magyarország térképének tanulmányozása.</p>		

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Földgömb nézegetése. Európa fogalma, Magyarország elhelyezkedése, határai.</p> <p>Térkép méretének összehasonlítása, arányok, lépték.</p> <p>A négy égtáj megnevezése, felírása/AAK eszközökkel való kifejezése, gyakorlása.</p> <p>Egy hetes időtartam.</p> <p>Eligazodás az óra számlapján, tájékozódás napon, órán belüli időegységekben, időegységek periodikus változásainak megértése.</p> <p>Saját- és környezetből ismert személyek életkora, különböző életszakaszok elnevezései.</p> <p>Beszélgetés, kommunikáció emlékekről, jelenről, tervekről.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Térkép, alaprajz tanulmányozásakor felmerülő fogalmak. Alagsor, földszint, emelet, padlás, jobbra, balra, szemben, hátunk mögött, kanyar, előtér, aula, tömegközlekedés, autó, parkoló.</p> <p>Időegységek, időbeli távolságok, időtartamok: jövő hét, múlt hónap, tegnapelőtt, holnapután, munkaidő, éjjel-nappal, egy órája, egy óráig, egy órán keresztül, egy óra múlva, egy hete, két hónapja.</p>

Témakör	2. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 45 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Számkör bővítése. A számjegyek és műveleti jelek írása/kiválasztása, olvasása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel, kevés hibával. – Felismerni, kimondani/kiválasztani/megmutatni, illetve diktálásra leírni (hagyományos illetve IKT illetve adaptált eszközökkel) kétjegyű számokat, egymáshoz viszonyított értéküket megállapítani. – Összeadni kétjegyű számokat a szükséges segítséggel. – Írásbeli összeadást (2 tag) és írásbeli kivonást végezni (tízestlépés nélkül), adaptált módon. – Elvégezni a négy alpműveletet, az eredményt ellenőrizni becsléssel és fejben/írásban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Összeadás, kivonás, pótlás, bontás 10-es körben. – – Számkör bővítése 20-ig. – Műveletek 20-as körben. – Számkör bővítése 100-ig. – Műveletek 100-as körben. – A számológép. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Halmazok számlálása, bővítése egyesével. Számok leírása, összehasonlítása. Bontások, pótlások, kivonások tízesátléppéssel, több tényezős összeadások egymás mellé és egymás alá írva. Azonos tagok összeadásai során szorzás megemlítése. Műveletek kerek tízesekkel, kétjegyű számok növelése, csökkentése tízesekkel. Tízestlépés. Helyi érték jelentése! Az eddig tanult műveletek gyakorlása egyre magasabb számkörben. Műveletek végzése, eredmények értelmezése. Szöveges feladatok.</p>	
Fogalmak	Ismétlés, gyakorlás, számok, kétjegyű szám, helyi érték, összeg, maradék, kivonás, összeadás, számológép billentyűi, körülbelül, becslés, számjegyek, 10-es, 100-as helyi értéke, helyi érték, maradék, szorzás, osztás.	

Témakör	3. Mértékegységek, mérések, pénz	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mennyiségállandóság megértése. A pénz használatának, fontosságának és a pénz kezelésének megértése. Idői tájékozódás fejlesztése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló környezetében található tárgyakon pontos mérést végezni. – A mennyiség állandóságának megértése. – Megérteni, hogy a nagyság és a súly között nincs feltétlenül összefüggés (könnyű és nehéz). – Az árakat nagyságrendileg differenciálni. – Megtanulni a pénz gondos megőrzésének, megbecsülésének fontosságát. – Kis segítséggel tájékozódni az időpontok között. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszmértékek: méter, centiméter, kilométer. – Űrmértékek: liter, deciliter. – Súlymértékek: kilogramm, dekagramm. – A pénz. – Jövedelem, takarékoskodás, pénzügyek kezelése. – Időmérés: naptár, óra. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mérések mérőszalaggal, hozzáadás, levonás, meghatározott hosszúságok bejelölése, km-es távolságok autóstérképen és a valóságban (sebesség és távolság összefüggései).</p> <p>Térbeli tárgyak 3 adatának lemérése a szükséges segítséggel.</p> <p>Mennyiségállandóság szemléltetése folyadékméréssel.</p> <p>Súly növekedésének, csökkenésének megfigyelése hozzáadáskor, elvételkor háztartási mérlegen.</p> <p>Megfigyelések a különböző anyagok fajsúlyával kapcsolatban.</p> <p>5, 10, 20 Ft-os pénzermék felismerése, értékük.</p> <p>Meghatározott összeg kiszámolása többféleképpen.</p> <p>Összegek leírása diktálás után/felismerésük számkártyákról.</p> <p>Egyszerű szöveges feladatok felállítása, megoldása, megválaszolása.</p> <p>Papírpénzek felismerése, nagyságrendjük.</p> <p>Fizetés, nyugdíj, járadék, segély, rendszeres és alkalmi jövedelem, pénzkezelés, banki műveletek alapszinten, életközeli és konkrét példákkal, szituációs játékokkal.</p> <p>Időpontok megállapítása, leírása/kiválasztása, kiolvasása.</p> <p>Lapozgatás tv-újságban, dátumok, időpontok olvasása.</p>	
Fogalmak	Hosszúság, szélesség, átmérő, kerület, távolság, sebesség, liter, deciliter, késhegynyi, evőkanálnyi, kiskanálnyi, különböző mennyiség-meghatározások, forint, Ft. rövidítés, +, –, plusz, mínusz, összeg, maradék, olcsó, drága, óra, perc, de., du., este, mértékegységek és használati területük, vásárlás, árak, pénztárblokk, fizetés, visszajáró pénz, vásár, akció, árleszállítás, különböző jövedelemforrások, fizetnivalók.	

Témakör	4. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Feladatmegoldás megtervezése logikai úton, az eredmény értékelése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felnőtt irányítása nélkül (a szükséges segítő jelenlét mellett) közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. – Felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat. – Feladatot önállóan megérteni, megtervezni, kiszámolni, megválaszolni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemfejlesztő gyakorlatok és játékok. – Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. – Szöveges feladatok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Adaptált társasjátékok, vetélkedők, pontozásos versenyek villámkérdésekkel váltott témákban.</p> <p>Memória-játék, puzzle.</p> <p>Gondoltam egy számot...</p> <p>Történetben hibák felfedezése (irreális időpont, mértékegység, életkor stb.).</p> <p>Ábra kiszámolása, másolása négyzethálón, illetve adaptált eszközökkel.</p> <p>Logikai hiba felfedezése történetben, rajzban.</p> <p>Szöveg értelmezése, megfelelő művelet helyes megválasztása.</p> <p>Több lépcsős feladatok megoldási terve, a lépések végrehajtása, részeredmények értelmezése.</p>	
Fogalmak	<p><i>Munka – fizetés, szerencse – nyeremény, tükrözés, bal-jobb oldal, fejtörő, vetélkedő, pontverseny, győztes, időtartam;</i></p> <p><i>olcsóbb – drágább, irány, távolság, szabály, sorrend, mértékegységek, mérőeszközök nevei, létszám, mennyiség, méret, időtartam fogalmak megfogalmazása, részeredmények, ellentétes műveletek (+,-).</i></p>	

8. osztály

Témakör	1. Tájékozódás	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás fejlesztése a szűkebb és tágabb környezetben. Idői tájékozódás fejlesztése. Az óra és az időmérés fogalmainak spontán alkalmazása kommunikációban.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően kommunikálni. – Felismerni lakóhelye térképét. – Felismerni Magyarország térképét, nagyobb tájegységeit. – Ismerni az égtájakat. – Spontán kommunikációban helyesen használni a megfelelő időegységeket. – Érteni az időegységek különböző nagyságrendjét. – Reális és irreális terveket, elképzeléseket mérlegelni a jövőre vonatkozóan. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a közvetlen környezetben. – Tájékozódás az iskola területén. – Irányok gyakorlása. – Ismerkedés a tágabb környezettel. – Földrajzi atlasz – térkép. – Égtájak. – Időmérés, az óra. – Eligazodás a naptárban. – A hét napjai. Napirend. – Életkor. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Helyiségek megtalálása emelet és ajtószám alapján. Tanterem alaprajzának létrehozása/lerajzolása segítséggel. Fénykép nézegetése különböző nagyításokban, részletek összehasonlítása, arányok irányított megfigyelése. Saját település térképének tanulmányozása, iskola, lakóhely megkeresése. Az otthon és az iskola közti útvonal „bejárása”. Magyarország térképének tanulmányozása. Földgömb nézegetése. Európa fogalma, Magyarország elhelyezkedése, határai. Térkép méretének összehasonlítása, arányok, lépték. A négy égtáj megnevezése, felírása/AAK eszközökkel való kifejezése, gyakorlása. Egy hetes időtartam. Eligazodás az óra számlapján, tájékozódás napon, órán belüli időegységekben, időegységek periodikus változásainak megértése. Saját- és környezetből ismert személyek életkora, különböző életszakaszok elnevezései. Beszélgetés, kommunikáció emlékekről, jelenről, tervekről.</p>	

Fogalmak	<p>Térkép, alaprajz tanulmányozásakor felmerülő fogalmak. Alagsor, földszint, emelet, padlás, jobbra, balra, szemben, hátunk mögött, kanyar, előtér, aula, tömegközlekedés, autó, parkoló.</p> <p>Időegységek, időbeli távolságok, időtartamok: jövő hét, múlt hónap, tegnapelőtt, holnapután, munkaidő, éjjel-nappal, egy órája, egy óráig, egy órán keresztül, egy óra múlva, egy hete, két hónapja.</p>
-----------------	--

Témakör	2. Mennyiségek – Műveletek	Javasolt óraszám: 45 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Számkör bővítése.</p> <p>A számjegyek és műveleti jelek írása/kiválasztása, olvasása.</p>	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<p>– Műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel, kevés hibával.</p> <p>– Felismerni, kimondani/kiválasztani/megmutatni, illetve diktálásra leírni (hagyományos illetve IKT illetve adaptált eszközökkel) kétjegyű számokat, egymáshoz viszonyított értéküket megállapítani.</p> <p>– Összeadni kétjegyű számokat a szükséges segítséggel.</p> <p>– Írásbeli összeadást (2 tag) és írásbeli kivonást végezni (tízestlépés nélkül), adaptált módon.</p> <p>– Elvégezni a négy alpműveletet, az eredményt ellenőrizni becsléssel és fejben/írásban.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p>– Összeadás, kivonás, pótlás, bontás 10-es körben.</p> <p>– Számkör bővítése 20-ig.</p> <p>– Műveletek 20-as körben.</p> <p>– Számkör bővítése 100-ig.</p> <p>– Műveletek 100-as körben.</p> <p>– A számológép.</p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Halmazok számlálása, bővítése egyesével.</p> <p>Számok leírása, összehasonlítása.</p> <p>Bontások, pótlások, kivonások tízesátlépéssel, több tényezős összeadások egymás mellé és egymás alá írva.</p> <p>Azonos tagok összeadásai során szorzás megemlítése.</p> <p>Műveletek kerek tízesekkel, kétjegyű számok növelése, csökkentése tízesekkel.</p> <p>Tízestlépés. Helyi érték jelentése!</p> <p>Az eddig tanult műveletek gyakorlása egyre magasabb számkörben.</p> <p>Műveletek végzése, eredmények értelmezése.</p> <p>Szöveges feladatok.</p> <p>Ismétlés, gyakorlás, számok, kétjegyű szám, helyi érték, összeg, maradék, kivonás, összeadás, számológép billentyűi, körülbelül, becslés, számjegyek, 10-es, 100-as helyi értéke, helyi érték, maradék, szorzás, osztás.</p>	
Fogalmak		

Témakör	3. Mértékegységek, mérések, pénz	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mennyiségállandóság megértése. A pénz használatának, fontosságának és a pénz kezelésének megértése. Idői tájékozódás fejlesztése.	
Fejlesztési feladat	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló környezetében található tárgyakon pontos mérést végezni. – A mennyiség állandóságának megértése. – Megérteni, hogy a nagyság és a súly között nincs feltétlenül összefüggés (könnyű és nehéz). – Az árakat nagyságrendileg differenciálni. – Megtanulni a pénz gondos megőrzésének, megbecsülésének fontosságát. – Kis segítséggel tájékozódni az időpontok között. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszmértékek: méter, centiméter, kilométer. – Űrmértékek: liter, deciliter. – Súlymértékek: kilogramm, dekagramm. – A pénz. – Jövedelem, takarékoskodás, pénzügyek kezelése. – Időmérés: naptár, óra. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mérések mérőszalaggal, hozzáadás, levonás, meghatározott hosszúságok bejelölése, km-es távolságok autóstérképen és a valóságban (sebesség és távolság összefüggései).</p> <p>Térbeli tárgyak 3 adatának lemérése a szükséges segítséggel.</p> <p>Mennyiségállandóság szemléltetése folyadékméréssel.</p> <p>Súly növekedésének, csökkenésének megfigyelése hozzáadáskor, elvételkor háztartási mérlegen.</p> <p>Megfigyelések a különböző anyagok fajsúlyával kapcsolatban.</p> <p>5, 10, 20 Ft-os pénzermék felismerése, értékük.</p> <p>Meghatározott összeg kiszámolása többféleképpen.</p> <p>Összegek leírása diktálás után/felismerésük számkártyákról.</p> <p>Egyszerű szöveges feladatok felállítása, megoldása, megválaszolása.</p> <p>Papírpénzek felismerése, nagyságrendjük.</p> <p>Fizetés, nyugdíj, járadék, segély, rendszeres és alkalmi jövedelem, pénzkezelés, banki műveletek alapszinten, életközeli és konkrét példákkal, szituációs játékokkal.</p> <p>Időpontok megállapítása, leírása/kiválasztása, kiolvasása.</p> <p>Lapozgatás tv-újságban, dátumok, időpontok olvasása.</p>	

Fogalmak	Hosszúság, szélesség, átmérő, terület, távolság, sebesség, liter, deciliter, késhegynyi, evőkanálnyi, kiskanálnyi, különböző mennyiség-meghatározások, forint, Ft. rövidítés, +, -, plusz, mínusz, összeg, maradék, olcsó, drága, óra, perc, de., du., este, mértékegységek és használati területük, vásárlás, árak, pénztárblokk, fizetés, visszajáró pénz, vásár, akció, árszállítás, különböző jövedelemforrások, fizetnivalók.
-----------------	--

Témakör	4. Összefüggések felismerése	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Feladatmegoldás megtervezése logikai úton, az eredmény értékelése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felnőtt irányítása nélkül (a szükséges segítő jelenlét mellett) közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. – Felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat. – Feladatot önállóan megérteni, megtervezni, kiszámolni, megválaszolni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemfejlesztő gyakorlatok és játékok. – Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. – Szöveges feladatok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Adaptált társasjátékok, vetélkedők, pontozásos versenyek villámkérdésekkel váltott témákban.</p> <p>Memória-játék, puzzle. Gondoltam egy számot...</p> <p>Történetben hibák felfedezése (irreális időpont, mértékegység, életkor stb.).</p> <p>Ábra kiszámolása, másolása négyzethálón, illetve adaptált eszközökkel.</p> <p>Logikai hiba felfedezése történetben, rajzban.</p> <p>Szöveg értelmezése, megfelelő művelet helyes megválasztása.</p> <p>Több lépcsős feladatok megoldási terve, a lépések végrehajtása, részeredmények értelmezése.</p>	
Fogalmak	<p><i>Munka – fizetés, szerencse – nyeremény, tükrözés, bal-jobb oldal, fejtörő, vetélkedő, pontverseny, győztes, időtartam;</i></p> <p>olcsóbb – drágább, irány, távolság, szabály, sorrend, mértékegységek, mérőeszközök nevei, létszám, mennyiség, méret, <i>időtartam</i> fogalmak megfogalmazása, <i>részeredmények, ellentétes műveletek (+,–)</i>.</p>	

<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló rendelkezik alapvető ismeretekkel az égtájakról. Felismeri saját települése és Magyarország térképét. Megbízhatóan tájékozódik a mindennapi tevékenységek szintjén. A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – biztosan eligazodni, üzeneteket, küldeményeket megbízhatóan átadni az iskolán belül; – lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően elmondani/kommunikálni; – reális terveket, elképzeléseket alakítani a jövőre vonatkozóan; – műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel, kis hibaszázalékkal, és megismerte a számológép funkcióját, használatának alapjait; – egyre magasabb szinten, egyre nagyobb önállósággal megoldani elemi számolási feladatokat; – feladat önálló megértésére, megtervezésére, kiszámolására, megválaszolására; – feladatát kitartóan, igényesen végezni; – a környezetében levő tárgyakon pontos mérést végezni segítséggel, és alapvető jártasságra tett szert a tanult mértékegységek terén; – megérteni az időegységek különböző nagyságrendjét, a gyakorlatban spontán alkalmazni az idő- és térbeli tájékozódási készségét. <p>Elemi ismeretekkel rendelkezik a pénzzel kapcsolatban (értékek összehasonlítása, nagyságrendbeli megkülönböztetése).</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtanulni a pénz megőrzését, megbecsülését, a gyakorlatban használni (segítséggel) a pénzt, mint fizetőeszközt; – az árakat nagyságrendileg differenciálni (200 Ft alatti, 1000 Ft feletti (négyjegyű összegek); – felnőtt irányítása nélkül közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével; – keresni, felismerni, megfogalmazni az összefüggéseket a logikai gondolkodás elvárható szintjén, felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat.
--	---

KÖRNYEZETISMERET

A környezetismeret tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a szűkebb és tágabb környezetét és minél önállóbban alkalmazza megszerzett ismereteit a mindennapok során. Továbbá felkészít a harmonikus együttélésre, felismerteti a környezet és saját egészség közötti összefüggéseket.

A tantárgy bővíti meglévő ismereteit élő és élettelen környezetünk jelenségeiről. Az élőlények és környezetük kölcsönhatásainak megismerésén keresztül kialakítja az igényt a környezetkímélő életmódra és a természet védelmére. A diák megfigyelések során szerez tapasztalatokat, melyeket hasznosít a környezet megóvása érdekében.

Mozgásállapottól függően elsajátítat megfelelő egészségügyi és higiénés szokásokat. Kialakít olyan alapvető egészségügyi ismereteket, készségeket, melyek hozzájárulnak a saját test megismeréséhez és az egészség védelméhez.

További cél tudatosítani az egészséges életmód szokásrendszerét, a helyes táplálkozás, a mozgás, a sport jótékony hatását a mindennapokban.

A saját test és annak működésének megismerésén túl ismereteket ad a betegségek megelőzéséről, a leggyakrabban előforduló betegségek tüneteiről, a gyógyulást elősegítő terápiákról és az orvos és a gyógyszerek szerepéről.

Megismerteti a balesetvédelem egyszerűbb szabályait, az egészséges életmódot veszélyeztető anyagokat, azok káros hatásait és a megelőzés módját.

A végző cél, hogy kialakuljon a tanuló felelősségérzete a természettel és embertársaival szemben.

5–6. évfolyam

A tantárgy szerepet tölt be az önismeret, a társas kultúra fejlesztésében és a testi-lelki egészségre nevelésben is. Megalapozza a reális önismeretet, elősegíti a tanuló saját teste működésének, ápolásának megismerését, elsajátítását; lehetővé teszi a test felépítésének, jellegzetességeinek, a testrészek funkciójának és a szervezet összehangolt működésének megismerését.

A tantárgy tanítása a személyes és társas kapcsolati kompetenciák alakításához az reális önértékelés és a társas kapcsolatokban szükséges alkalmazkodási képesség fejlesztésével járul hozzá.

5. évfolyam

Témakör	1. Az emberi test	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Test és testrészek megismerése. Egészség fogalma. Betegség felismerése, jelzése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A testrészeket felismerni, megmutatni. – Ismerni a segédeszközök fontosságát és használatuk módját. – Testi érzeteket jelezni, a jóllétet és a panaszokat is jelezni, kifejezni. – A kapott instrukciókat betartani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek neve, elhelyezkedése és funkciója. – A segédeszköz célja, fel- és levétele, megfelelő használata a tanuló mozgásállapotától függően. – Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. – Betegségek: megfázás, gyomorrontás, influenza és a fontosabb egyéb fertőző betegségek. – Fájdalom jelzése, a fájdalom helye. – Gyógyszer elfogadása, fontosságának megértése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Ismerkedés a saját testtel. A saját és mások testrészeinek megmutatása, megnevezése. A segédeszköz lehető legönállóbb használata, fel- és levétele, tisztán tartása. Szerepjáték: az orvosi rendelőben, gyógyszertárban. Betegségek megelőzése. Adott betegség tüneteinek megnevezése segítséggel, a kezelés utasításainak betartása.</p>	
Fogalmak	<p>Fő testrészek. Segédeszköz, fáj, hányinger, köptető, gyógyszer, borogatás, láz, lázmérő, gyomorrontás, fertőző, fertőzés, főbb fertőző betegségek.</p>	

Témakör	2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Testi higiéniahoz kapcsolódó tevékenységek gyakorlása. Balesetek felismerése és elkerülése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<p>Kézmosás, arcmosás, fogmosás során együttműködni, a tanuló mozgásállapotától függően a lehető legmagasabb szintű önállóság a tevékenységek végzésénél.</p> <p>A rendszeres testedzés, a mindennapos testmozgás fontosságát ismerni.</p> <p>A tanuló tudja panaszait tömören, lényegre törően kifejezni.</p> <p>Az orvos utasításait, tanácsait követni.</p> <p>A játék, munka és a közlekedés során az adekvát magatartást megerősíteni.</p> <p>A különböző helyzetekre megfelelően reagálni.</p> <p>A kivárási képességét fejleszteni.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tisztálkodás, a test tisztán tartása, hajápolás, körömápolás segítséggel. – A mozgás jótékony hatásainak megismertetése. – Az iskolások orvosi vizsgálata. – Egészség – betegségek. – Az iskolában, otthon az utcán és játék közben előforduló balesetek. – Sportolás, fürdőzés közben és a háztartásban történő balesetek megelőzése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Együttműködés, minél aktívabb részvétel a mosdás, fogmosás, köröm-, és hajápolás során. A haj ellenőrzésének fontossága.</p> <p>Megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztásának szükségessége, az ehhez kapcsolódó rutin beépítése az iskolai életbe.</p> <p>Az orvosi vizsgálatok helye és szerepe az iskolában, aktív együttműködés a vizsgálatokon.</p> <p>Iskolaorvosi rendelő.</p> <p>Tanulmányi kirándulás (balesetveszély, káros tevékenységek felismerése).</p> <p>Balesetek (az élet különböző területein). Teendők gyakorlása háztartási balesetek esetében.</p> <p>Legfontosabb hívószámok megismerése.</p> <p>Viselkedés vízpart közelében.</p>	
Fogalmak	<p>A használt tisztálkodási eszközök és anyagok, funkciójuk. Egészség-betegség. Orvosi vizsgálattal, gyógyszereléssel kapcsolatos fogalmak.</p> <p>Baleset-balesetmegelőzés. Folyadék. Mindennapos testmozgás. Hívószámok.</p>	

Témakör	3. Élő természet – élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Ember és természet.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Növényeket, állatokat felismerni, tulajdonságaikat felsorolni segítséggel. – Főbb időjárási jelenségeket ismerni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő természet nagy csoportjai: növény, állat, tulajdonságai, életmódja, haszna. – Időjárás hatása a növényekre, állatokra. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A tanult élőlények változó szempontú csoportosítása.</p> <p>Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében.</p> <p>Megfigyelések.</p>	
Fogalmak	Élőlény, élettelen, hasznos, káros, életfeltétel, gyökér, törzs, korona, termés. Szaporítás, születés, növekedés, elmúlás.	

Témakör	4. Élettelen környezet – Környezeti ártalmak	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A víz fontosságának felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A felszíni vizek (forrás, patak, folyó, tó) megismerése, megfigyelése. – Tudni a víz értékét, az élőlényekre gyakorolt hatását. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen természet megfigyelése. – Az élet alapvető feltételei. – A felszíni vizek (forrás, patak, folyó, tó, tenger). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Élő és élettelen differenciálása.</p> <p>Ismerkedés az élet alapvető feltételeivel.</p> <p>A felszíni vizek jellemzőivel való megismerkedés, tanulmányozásuk a természetben.</p> <p>Alacsony és magas vízállás jelentőségének megismerése képanyagok segítségével.</p> <p>Élmények, képek a Dunáról, helyi folyókról.</p> <p>Csapadékfajták megfigyelése.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	A víz jellemzőinek, halmazállapotainak megfigyelése, kísérletek végzése segítségével.
Fogalmak	Élő és élettelen, levegő, napfény, víz, felszíni vizek, csapadékfajták, árvíz, aszály, alacsony és magas vízállás, híd, gát.

Összegzett tanulási eredmények az 5. évfolyam végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni, megmutatni a testrészeit; – a szükséges segédeszközöket megfelelően használni a mozgásállapottól függően; – teste reakcióit érzékelni, a változásokat jelezni, jóllétét és panaszait kifejezni; – testét ápolni, öltözékére figyelni lehetőségeihez mérten; – aktívan együttműködni orvosi vizsgálaton; – a környezetben található élőlényekről, élőhelyeikről, testfelépítésük legjellemzőbb tulajdonságairól ismereteket szerezni; – felismerni a víznek, mint nélkülözhetetlen, éltető elemnek a jelentőségét, és a felszíni vizek folyásait; – csapadékfajtákat megkülönböztetni.
--	--

6. évfolyam

Témakör	1. Az emberi test		Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Test és testrészek megismerése. Egészség fogalma. Betegség felismerése, jelzése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p>A testrészeket felismerni, megmutatni.</p> <p>Ismerni a segédeszközök fontosságát és használatuk módját.</p> <p>Testi érzeteket jelezni, a jóllétet és a panaszokat is jelezni, kifejezni.</p> <p>A kapott instrukciókat betartani.</p> <p><i>Ismerni a belső szerveket (szív, tüdő, máj, vese).</i></p> <p><i>Érzékszerveket megismerni, védeni.</i></p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek neve, elhelyezkedése és funkciója. – A segédeszköz célja, fel- és levétele, megfelelő használata a tanuló mozgásállapotától függően. – Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. – Betegségek: megfázás, gyomorrontás, influenza és más fertőző betegségek. – Fájdalom jelzése, a fájdalom helye. – Gyógyszer elfogadása, fontosságának megértése. – <i>Az érzékszervek és szervek helye, funkciója, védelmük.</i> – <i>Meglévő ismeretek rendszerezése segítséggel</i> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Ismerkedés a saját testtel.</p> <p>A saját és mások testrészeinek megmutatása, megnevezése.</p> <p>A segédeszköz lehető legönállóbb használata, fel- és levétele, tisztán tartása.</p> <p>Szerepjáték: az orvosi rendelőben, a gyógyszertárban.</p> <p>Betegségek megelőzése.</p> <p>Adott betegség tüneteinek megnevezése segítséggel, a kezelés utasításainak betartása.</p> <p><i>Az érzékszervek funkcióinak játékos megismerése, gyakorlása.</i></p> <p><i>Makettek, képek elemzése a szervekről (elhelyezkedés, alak, szín, funkció).</i></p> <p><i>Szervek védelmének megtanulása.</i></p> <p><i>Étrend szerepe különböző betegségek esetében.</i></p> <p><i>Egyedi problémák megbeszélése.</i></p>		
Fogalmak	Fő testrészek, érzékszervek, és szervek, fáj, hányinger, köptető, gyógyszer, borogatás, láz, étrend, gyomorrontás, fertőző, fertőzés.		

Témakör	2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Testi higiéniához kapcsolódó tevékenységek gyakorlása. Balesetek felismerése és elkerülése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Kézmosás, arcmosás, fogmosás során együttműködni, a tanuló mozgásállapotától függően a lehető legmagasabb szintű önállóság a tevékenységek végzésénél. – A rendszeres testedzés, a mindennapos testmozgás fontosságát ismerni. – A tanuló tudja panaszait tömören, lényegre törően kifejezni. – Az orvos utasításait, tanácsait követni. – A játék, munka és a közlekedés során elvárt magatartást megerősíteni. – A különböző helyzetekre megfelelően reagálni. – A kivárási képességét fejleszteni. – <i>A vitaminok szerepét megismerni.</i> – <i>A napozószerek, bőrvédő- és bőrápoló szereket minél önállóbban, szükség szerint használni.</i> – <i>Segítséget kérni.</i> 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tisztálkodás, a test tisztán tartása, hajápolás, körömápolás segítséggel. – A mozgás jótékony hatásainak megismertetése. – <i>A vitaminforrások megismerése.</i> – <i>Veszélyforrások a szabadban (a Nap káros hatása, kullancs).</i> – Az iskolások orvosi vizsgálata. – Egészség – betegségek. – <i>Orvosi rendelő, házi orvos.</i> – Az iskolában, otthon az utcán és játék közben előforduló balesetek. – Sportolás, fürdőzés közben és a háztartásban történő balesetek megelőzése. – <i>A mentőláda tartalma.</i> – <i>A felnőttek értesítésének módja baleset esetén.</i> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Együttműködés, minél aktívabb részvétel a mosdás, fogmosás, köröm-, és hajápolás során. A haj ellenőrzésének fontossága.</p> <p>Megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztásának szükségessége, az ehhez kapcsolódó rutin beépítése az iskolai életbe.</p> <p>Az orvosi vizsgálatok helye és szerepe az iskolában, aktív együttműködés a vizsgálatokon.</p> <p>Iskolaorvosi, családorvosi, szakorvosi, fogorvosi rendelő. <i>A rendelő felkeresésének módja (rendelési idő, szükséges dokumentumok, panasz részletes elmondása/kommunikálása).</i></p> <p>Tanulmányi kirándulás (balesetveszély, káros tevékenységek felismerése)</p> <p>Balesetek (az élet minden területén). Teendők gyakorlása háztartási balesetek esetében. <i>Ok-okozati összefüggések felismerése, tanulságok levonása segítséggel.</i></p> <p>Legfontosabb hívószámok megismerése.</p> <p>Viselkedés vízpart közelében.</p> <p><i>A napozás szabályai, rendszeresség, fokozatosság, időtartam, napozószerek. Védekezés kullancscsípés ellen.</i></p> <p><i>A mentőláda tartalmának megismerése, a benne lévő eszközök és szerek használatának megismerése (kötszer, fertőtlenítő).</i></p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<i>Segítségkérés különböző problémák megoldásához, balesetek esetén.</i>
Fogalmak	A használt tisztálkodási eszközök és anyagok, funkciójuk. Orvosi vizsgálat, gyógyszerrel kapcsolatos fogalmak. Egészséges életmóddal, <i>napozással, kullancsvédelemmel</i> kapcsolatos fogalmak.

Témakör	3. Élő természet – élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Ember és természet.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Növényeket, állatokat felismerni, tulajdonságaikat felsorolni segítségével. – Főbb időjárási jelenségeket ismerni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő természet nagy csoportjai: növény, állat, tulajdonságai, életmódja, haszna. – Időjárás hatása a növényekre, állatokra. – <i>A környezet hatása az élőlényekre (szárazság, aszály, árvíz, szélsőséges időjárás).</i> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A tanult élőlények változó szempontú csoportosítása. Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében. Megfigyelések. <i>Az ember alkalmazkodása az időjárás változásaihoz.</i> <i>Képek összerakása, válogatása, csoportosítása.</i> <i>Kísérletek végzése segítségével.</i></p>	
Fogalmak	Élőlény, élettelen, hasznos, káros, életfeltétel, gyökér, törzs, korona, termés, <i>pusztulás, áradás, katasztrófa</i> , szaporítás, születés, növekedés, elmúlás.	

Témakör	4. Élettelen környezet – Környezeti ártalmak	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	A víz fontosságának felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<p>A halmazállapotokat felismerni és megnevezni.</p> <p>A felszíni vizeket (forrás, patak, folyó, tó) megismerni, megfigyelni.</p> <p>Tudni a víz értékét, az élőlényekre gyakorolt hatását, a megjelenési formáit.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen természet megfigyelése. – Az élet alapvető feltételei. – <i>Levegő, víz, napfény összetevői, ártalmai.</i> – A felszíni vizek (forrás, patak, folyó, tó, tenger). – <i>A víz halmazállapotai.</i> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Élő és élettelen differenciálása.</p> <p>Ismerkedés az élet alapvető feltételeivel.</p> <p>A felszíni vizek jellemzőivel való megismerkedés, tanulmányozásuk a természetben.</p> <p>Alacsony és magas vízállás jelentőségének megismerése képanyagok segítségével.</p> <p><i>Tudatos törekvés a természeti értékek óvására.</i></p> <p>Élmények, képek a Dunáról, helyi folyókról.</p> <p><i>Térkép, földgömb nézegetése, a víz jelzése (kék szín keresése).</i></p> <p>Csapadékfajták megfigyelése.</p> <p>A víz jellemzőinek, halmazállapotainak megfigyelése, kísérletek végzése segítséggel.</p>	
Fogalmak	<p><i>Halmazállapot, láthatatlan, élő és élettelen, levegő, napfény, víz, felszíni vizek, csapadékfajták, árvíz, aszály, alacsony és magas vízállás, híd, gát, térkép, földgömb, atlasz.</i></p>	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni, megmutatni testrészeit, szerveit, érzékszerveit, ismeri azok elemi funkcióit; – érzékszerveire vigyázni; – a szükséges segédeszközöket megfelelően használni a mozgásállapotától függően; – teste reakcióit érzékelni, a változásokat jelezni, panaszait kifejezni; – testét ápolni, öltözékére figyelni; – együttműködni orvosi vizsgálaton; – főfogalmi csoportosításokat végezni az állat- és növényvilág körében segítséggel; – a környezetben található élőlényekről, élőhelyeikről, testfelépítésük legjellemzőbb tulajdonságairól ismereteket szerezni, rendszerezni; – felismerni a víznek, mint nélkülözhetetlen, éltető elemnek a jelentőségét, megjelenési formáit (halmazállapotát) és a felszíni vizek folyásait; – a csapadékfajták megkülönböztetésére; – egyszerű környezetmegóvó tevékenységeket végezni.
---	--

7–8. évfolyam

A tantárgy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén:

- megfelelő viselkedésre neveléssel a természeti környezetben, az állat- és növényvilág védelmének érdekében
- a felelős magatartás kialakításával a közösségi környezetben.

Fontos cél továbbá a közösségi terek, az épített és természeti környezet ápolása, és a tisztaság védelme.

A tantárgy foglalkozik a testi és lelki egészségre neveléssel. Feladatai:

- az egészségre káros szokások felismertetése, kialakulásuk tudatos elkerülése
- igény felkeltése a tiszta, gondozott környezet megteremtésére és megóvására
- a tanuló képességeinek megfelelő ismeretek nyújtása a testi változások megismerésére és elfogadására.

A médiatudatosságra nevelés a médiumok felhasználásának megismertetésével és a tanulók látókörének szélesítésével történik.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztéséhez a következőkkel járul hozzá:

- a környezet és az egészség megóvására neveléssel
- a betegségek megelőzése érdekében történő közösségi kezdeményezésekben, társadalmi megmozdulásokban való részvétel facilitálásával.

7. osztály

Témakör	1. Az emberi test	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Ismeretek bővítése a saját test és a betegségek témakörében. Betegségek. Segítség kérése megfelelő módon a szükséges esetekben.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Saját testrészeket, érzékszerveket biztonsággal ismerni. – Érzéseket, tapasztalatokat megfogalmazni. – Jó helyzetfelismerési képességre szert tenni. – Kívánságokat megfogalmazni. – Ismereteket szerezni a védőoltásokkal, elsősegélynyújtással kapcsolatban. – Megtanulni reagálni a váratlan helyzetekre. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek, érzékszervek, belső szervek, funkciójuk, védelmük. Saját test ismerete, saját testről kialakított reális kép. – Segédeszközök fontossága, használata és védelme. – Betegség témakör bővítése: torokgyulladás, középfülgyulladás, bárányhimlő, herpesz, fertőző bőrbetegségek. – Mozgáskorlátozottságból, ülő életmódból és a segédeszköz használatából adódó veszélyek, betegségek. – Az elsősegélynyújtás fontossága. – Betegségmegelőzés, védőoltások szükségessége. – Teendők saját vagy társai rosszullete, betegsége, rossz közérzete esetén. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Testrészek megnevezése, megmutatása saját magán és társakon. Könyvben és maketten a csontváz és a belső szervek nézegetése, felismerése.</p> <p>Releváns gyógyászati segédeszközök használata, tisztítása, tárolása.</p> <p>Lázmérés, vérnyomásmérés.</p> <p>Saját tapasztalat alapján a tárgyalt betegségek tünetei, terápiája, aktív részvétel a gyógyulás folyamatában.</p> <p>Védőoltás fontossága. Beszámoló saját tapasztalatokról.</p> <p>Az elsősegélynyújtás tanuló által kivitelezhető elemeinek gyakorlása.</p> <p>A felnőtt és az orvos értesítésének módja. Telefonálás gyakorlása.</p>	
Fogalmak	Az emberi testtel, betegségekkel kapcsolatos fogalmak. Védőoltás, segédeszközök, elsősegélynyújtás.	

Témakör	2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az egészséget megőrző szokások kialakítása, megerősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<p>Az egészséges életmód fontosságát ismerni.</p> <p>Megismerni a serdülés jeleit, a bekövetkező változásokat, a serdülőkorról járó feladatokat, nehézségeket és veszélyeket.</p> <p>Az egészséges életmód fontosságát, módjait megismerni, törekedni a megfelelő szokások kialakítására.</p> <p>Veszélyhelyzetet felismerni jelezni.</p> <p>Adekvát viselkedést, együttműködést, aktív részvételt kialakítani az orvosi vizsgálat során.</p> <p>Betegjogi ismeretekre szert tenni, azokat gyakorolni.</p> <p>A gyógyszereléssel kapcsolatos utasításokat pontosan betartani.</p> <p>Cselekvően részt venni a gyógyulási folyamatban.</p>	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A testi higiénia. – A serdülőkori jellemzői. – A mindennapos mozgás és a mozgásállapot megőrzésének fontossága egyéni lehetőségek mentén. – Számára ideális testsúly, az egyénnek megfelelő étrend. – A súlyfelesleg káros hatásai. – Kerülendő élelmiszerek és italok. – Veszélyforrások. – Iskolai, háztartási és utcai balesetek. – Balesetek megelőzésének lehetőségei, különös tekintettel a kerekesszékekkel és egyéb segédeszközök segítségével történő közlekedés során betartandó szabályokra. – Baleset esetén felnőtt értesítése, mentő hívása. – A mentők munkája. – A mentőláda szerepe. – Az orvosi vizsgálathoz szükséges dokumentáció. – A gyógyszerek használata. – Szexualitással kapcsolatos ismeretek. – A testünkkel kapcsolatos jogaink megismerése, a jogsértő helyzetek felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek ismerete. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A lehető legönállóbb mosdás, fürdés, hajmosás, hajszárítás.</p> <p>Rendszeres, egyénre szabott mozgás.</p> <p>Egészséges - káros (válogatás, csoportosítás).</p> <p>Szokások: családban, környezetében szerzett tapasztalatok, saját élmények irányított megvitatása. Vélemények ütköztetése.</p> <p>Tematikus táblák, eseményképek, filmek elemzése.</p> <p>Az értesítés módja, szerepjáték.</p> <p>Gyakorlás, kisebb sebek ellátása, fertőtlenítés.</p>	
Fogalmak	<p><i>Ideális súly, súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, vizsgálat, lázmérés, vérvétel, vizeletvizsgálat, lelet, beutaló, röntgen, serdülés, nemi jellemzők, magömlés, menstruáció.</i></p> <p>Szexualitással kapcsolatos fogalmak.</p> <p>Személyes adat, igazolvány, TB-kártya.</p>	

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 26 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Ember és természet.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódni a tanult ismeretek alapján. – Ismerni a legfontosabb gyógynövényeket, fűszernövényeket. – Minél aktívabban részt venni környezetvédelmi akciókban (Föld Napja, Madarak és fák napja, hulladékgyűjtő akciók). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Eddig tanult növények, állatok rendszerezése. – Az emberről tanultak elmélyítése. – Ismerkedés a legfontosabb gyógynövényekkel. – A fűszernövények megismerése, használatuk. – A föld tájainak növényei, állatai (sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő). – Az ember szerepe az élő természet megóvásában. – A védett növények és állatok fogalmának megismerése. – Tanulmányi kirándulás tájvédelmi területre. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tápláléklánc összeállítása.</p> <p>Csoportosítás, válogatás megadott szempontok szerint.</p> <p>Gyógytea készítése és kóstolása, hatásának megbeszélése.</p> <p>A fűszernövények megismerése és kipróbálása az ételek készítésénél.</p> <p>Játékos felismerés bekötött szemmel, illat alapján.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények közötti összefüggés felismertetése az éghajlat jellemzőinek tükrében.</p> <p>Néhány környezetében élő védett növény, állat felismerése.</p> <p>Takarékoskodás a gyakorlatban: víz, villany, gáz használata során.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes anyagok elkülönítése – gyakorlás az iskolai mindennapokban.</p>	
Fogalmak	<i>Tápláléklánc, gyógynövények és fűszernövények.</i>	

Témakör	4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az élet feltételei. Környezetvédelem. Tájékozódás térképen, térkép jelzéseinek megismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Alkalmazni a tanult ismereteket. – Tiszta víz, levegő, napfény fontosságát tudatosítani. – A légszennyezésről ismereteket szerezni. – A tiszta környezet fontosságát felismerni, törekedni annak megtartására közvetlen környezetében. – Ismerni a térképen alkalmazott legfontosabb színeket és jelzéseket. – Saját megfigyeléseiről beszámolni. – Kísérletek végzésében aktívan részt venni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen természetről tanultak rendszerezése, összefoglalása. – Az élet feltételeinek ismerete. – A vízről tanult ismeretek mélyítése. – A talaj, napfény és levegő fontosságának rögzítése. – Víz, levegő, talaj védelme. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Talaj tulajdonságainak megismerése (tapintással, szaglással). Kísérletek különböző minőségű talajokkal (ültetés, a növekedés, fejlődés nyomon követése)</p> <p>Iskolai magaságyás megfigyelése, gondozása.</p> <p>Légszennyezettség lehetséges okainak megismerése (képek, videók megtekintése a légszennyezettség hatásairól).</p> <p>Levegő védelmének módjai (képek gyűjtése, saját tapasztalatok megbeszélése - falu, város levegőminősége).</p> <p>Napsugárzás hatása az élőlényekre (gyűjtőmunka, kísérletek, saját tapasztalatok megbeszélése).</p> <p>Napvédelemmel kapcsolatos teendők gyakorlása.</p>	
Fogalmak	környezeti ártalom, környezetvédelem. vízzel, talajjal és a napfényvel kapcsolatos fogalmak	

8. osztály

Témakör	1. Az emberi test	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Ismeretek bővítése a saját test és a betegségek témakörében. Betegségek. Segítség kérése megfelelő módon a szükséges esetekben.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Saját testrészeket, érzékszerveket biztonsággal ismerni. – Érzéseket, tapasztalatokat megfogalmazni. – Jó helyzetfelismerési képességre szert tenni. – Kívánságokat megfogalmazni. – Ismereteket szerezni a védőoltásokkal, elsősegélynyújtással kapcsolatban. – Megtanulni reagálni a váratlan helyzetekre. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek, érzékszervek, belső szervek, funkciójuk, védelmük. Saját test ismerete, saját testről kialakított reális kép. – Segédeszközök fontossága, használata és védelme. – Betegség témakör bővítése: torokgyulladás, középfülgyulladás, bárányhimlő, herpesz, fertőző bőrbetegségek. – Mozgáskorlátozottságból, ülő életmódból és a segédeszköz használatából adódó veszélyek, betegségek. – Az elsősegélynyújtás fontossága. – Betegségmegelőzés, védőoltások szükségessége. – Teendők saját vagy társai rosszullete, betegsége, rossz közérzete esetén. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Testrészek megnevezése, megmutatása saját magán és társakon.</p> <p>Könyvben és maketten a csontváz és a belső szervek nézegetése, felismerése.</p> <p>Releváns gyógyászati segédeszközök használata, tisztítása, tárolása.</p> <p>Lázmérés, vérnyomásmérés.</p> <p>Saját tapasztalat alapján a tárgyalt betegségek tünetei, terápiája, aktív részvétel a gyógyulás folyamatában.</p> <p>Védőoltás fontossága. Beszámoló saját tapasztalatokról.</p> <p>Az elsősegélynyújtás tanuló által kivitelezhető elemeinek gyakorlása.</p> <p>A felnőtt és az orvos értesítésének módja. Telefonálás gyakorlása.</p>	
Fogalmak	<p>Az emberi testtel, betegségekkel kapcsolatos fogalmak.</p> <p>Védőoltás, segédeszközök, elsősegélynyújtás.</p>	

Témakör	2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az egészséget megőrző szokások kialakítása, megerősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Az egészséges életmód fontosságát ismerni. – Megismerni a serdülés jeleit, a bekövetkező változásokat, a serdülőkorral járó feladatokat, nehézségeket és veszélyeket. – Az egészséges életmód fontosságát, módjait megismerni, törekedni a megfelelő szokások kialakítására. – Veszélyhelyzetet felismerni, jelezni. – Adekvát viselkedést, együttműködést, aktív részvételt kialakítani az orvosi vizsgálat során. – Betegjogi ismeretekre szert tenni, azokat gyakorolni. – A gyógyszereléssel kapcsolatos utasításokat pontosan betartani. – Cselekvően részt venni a gyógyulási folyamatban. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A testi higiénia. – A serdülőkor jellemzői. – A mindennapos mozgás és a mozgásállapot megőrzésének fontossága egyéni lehetőségek mentén. – Számára ideális testsúly, az egyének megfelelő étrend. – A súlyfelesleg káros hatásai. – Kerülendő élelmiszerek és italok. – Veszélyforrások. – Iskolai, háztartási és utcai balesetek. – Balesetek megelőzésének lehetőségei, különös tekintettel a kerekesszékkal és egyéb segédeszközök segítségével történő közlekedés során betartandó szabályokra. – Baleset estén felnőtt értesítése, mentő hívása. – A mentők munkája. – A mentőláda szerepe. – Az orvosi vizsgálatához szükséges dokumentáció. – A gyógyszerek használata. – Szexualitással kapcsolatos ismeretek. – A testünkkel kapcsolatos jogaink megismerése, a jogsértő helyzetek felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek ismerete. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A lehető legönállóbb mosdás, fürdés, hajmosás, hajszárítás. Rendszeres, egyénre szabott mozgás. Egészséges - káros (válogatás, csoportosítás). Szokások: családban, környezetében szerzett tapasztalatok, saját élmények irányított megvitatása. Vélemények ütköztetése. Tematikus táblák, eseményképek, filmek elemzése. Az értesítés módja, szerepjáték. Gyakorlás, kisebb sebek ellátása, fertőtlenítés.</p>	
Fogalmak	<p><i>Ideális súly, súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, vizsgálat, lázmérés, vérvétel, vizeletvizsgálat, lelet, beutaló, röntgen, serdülés, nemi jellemzők, magömlés, menstruáció.</i></p> <p>Szexualitással kapcsolatos fogalmak. Személyes adat, igazolvány, TB-kártya.</p>	

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 26 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Ember és természet.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódni a tanult ismeretek alapján. – Ismerni a legfontosabb gyógynövényeket, fűszernövényeket. – Minél aktívabban részt venni környezetvédelmi akciókban (Föld Napja, Madarak és fák napja, hulladékgyűjtő akciók). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Eddig tanult növények, állatok rendszerezése. – Az emberről tanultak elmélyítése. – Ismerkedés a legfontosabb gyógynövényekkel. – A fűszernövények megismerése, használatuk. – A föld tájainak növényei, állatai (sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő). – Az ember szerepe az élő természet megóvásában. – A védett növények és állatok fogalmának megismerése. – Tanulmányi kirándulás tájvédelmi területre. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tápláléklánc összeállítása.</p> <p>Csoportosítás, válogatás megadott szempontok szerint.</p> <p>Gyógytea készítése és kóstolása, hatásának megbeszélése.</p> <p>A fűszernövények megismerése és kipróbálása az ételek készítésénél.</p> <p>Játékos felismerés bekötött szemmel, illat alapján.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények közötti összefüggés felismertetése az éghajlat jellemzőinek tükrében.</p> <p>Néhány környezetében élő védett növény, állat felismerése.</p> <p>Takarékoskodás a gyakorlatban: víz, villany, gáz használata során.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes anyagok elkülönítése – gyakorlás az iskolai mindennapokban.</p>	
Fogalmak	<i>Tápláléklánc, gyógynövények és fűszernövények.</i>	

Témakör	4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az élet feltételei. Környezetvédelem. Tájékozódás térképen, térkép jelzéseinek megismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Alkalmazni a tanult ismereteket. Tiszta víz, levegő, napfény fontosságát tudatosítani. A légszennyezésről ismereteket szerezni. A tiszta környezet fontosságát felismerni, törekedni annak megtartására közvetlen környezetében. Ismerni a térképen alkalmazott legfontosabb színeket és jelzéseket. Saját megfigyeléseiről beszámolni. Kísérletek végzésében aktívan részt venni.	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élő és élettelen természetről tanultak rendszerezése, összefoglalása. – Az élet feltételeinek ismerete. – A vízről tanult ismeretek mélyítése. – A talaj, napfény és levegő fontosságának rögzítése. – Víz, levegő, talaj védelme. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Talaj tulajdonságainak megismerése (tapintással, szaglással). Kísérletek különböző minőségű talajokkal (ültetés, a növekedés, fejlődés nyomon követése) Iskolai magasságyás megfigyelése, gondozása. Légszennyezettség lehetséges okainak megismerése (képek, videók megtekintése a légszennyezettség hatásairól). Levegő védelmének módjai (képek gyűjtése, saját tapasztalatok megbeszélése - falu, város levegőminősége). Napsugárzás hatása az élőlényekre (gyűjtőmunka, kísérletek, saját tapasztalatok megbeszélése). Napvédelemmel kapcsolatos teendők gyakorlása.</p>	
Fogalmak	környezeti ártalom, környezetvédelem. vízzel, talajjal és a napfényvel kapcsolatos fogalmak	

<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemi ismeretekkel rendelkezik teste felépítéséről és biológiai működéséről; – felismeri saját teste jelzéseit, kommunikálni tudja mások felé az észlelt változásokat, problémákat – tudja, hogy betegség esetén hova kell fordulni, ismeri az egészségügyi intézmények funkcióját. <p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a testi higiénia, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás iránti igényét fejleszteni és kommunikálni; – ruházatát rendben tartani és ehhez segítséget kérni, illetve együttműködni; – a balesetveszélyt felismerni, elkerülni, képességeinek megfelelően segítséget kérni és nyújtani. <p>Ismeretekkel rendelkezik a megfelelő táplálkozásról, a számára ideális testsúlyról és arról, milyen mozgásformákkal tud gondoskodni mozgásállapota fenntartásáról, fejlesztéséről.</p> <p>A tanuló ismeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a legfontosabb, védett növényeket, állatokat; – a növény- és állatvilág legfontosabb képviselőit, azok élőhelyeit, felismeri az élőlények és környezetük kölcsönhatásait; – a természetvédelemmel összefüggő alapfogalmakat és teendőket. <p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – fejlettségi szintjének megfelelően kialakítani környezetvédő szemléletét; – alkalmazni a tanult ismereteket, aktív kísérletek végzésekor be tud számolni saját megfigyeléseiről. – segítséggel tájékozódni a térképen és az internetes forrásokban.
--	--

JÁTÉKRA NEVELÉS 1-4. ÉVFOLYAM

A tantárgy célja elérni, hogy a tanuló egyre jobban ismerje meg a játék folyamán környezetét, a tárgyakat, jelenségeket, építsen kapcsolatot társaival és a felnőttekkel, fejlessze kommunikációs készségét.

Használja adekvátan, az érzékszervek intenzív fejlesztésével a játéktárgyakat.

A pedagógusnak meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a tanuló tanuljon meg alkalmazkodni az osztályközösséghez, elfogadja a közösség szabályait, egyre tudatosabban és pontosabban tartsa be a szabályjátékokban a szabályokat.

Kellő érdeklődést kell kialakítani a játszóeszközök iránt, fejleszteni kreativitását, ízlését, esztétikai érzékét, fantáziáját. Törekedni kell arra, hogy fejlődjön téri orientációs képessége és a környezetben való tájékozódása. Segítséggel tudjon tájékozódni a játékok és játékszerek között, és hosszabb ideig rendeltetésszerűen foglalkozni egy-egy játékeszközzel.

Didaktikus játékok segítségével fejlődjenek kognitív funkciói, kommunikációja, beszédkészsége és a szókincse.

Az elemi konstrukciós játék során fejlődjön figyelme, képzelete, emlékezete, gondolkodása, finommotorikája, manuális készsége. Aktívan és szívesen vegyen részt a mozgásos játékokban, próbálja az egyenletes lüktetést követni.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek esetében a személyes tapasztalatszerzés legtöbbször akadályozott, amely befolyásolja a játéktevékenység fejlődését.

A tantárgy keretein belül a megfelelő tevékenység kiválasztásával és az egyénre szabott adaptációval lehetőséget kell biztosítani az aktív tapasztalatszerzésre, az önálló játéokra, az örömteli játéktevékenység megtapasztalására.

Mivel spontán játék ritkán jelenik meg, a játékfoglalkozások tudatos megfigyelést, játékindító, tervező, szervező tevékenységet kívánnak meg.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek nevelésének folyamatában a játék feladata, hogy megfelelő gyakorlási lehetőség biztosításával kialakítsa a játékra való képességet, élmények nyújtásával segítse a gyermekek pozitív személyiségjegyeinek kialakulását, valamint a játékban való szabad kommunikációt (szükség esetén augmentatív kommunikációs eljárások, módszerek, eszközök alkalmazásával).

Gyakorló játék:

Az a játéktevékenység, amelyen keresztül a gyermek a különböző képességeit gyakorolja. Ebben a tevékenységben a szerzett tapasztalatok nagymértékben fejlesztik a szenzomotoros funkciókat.

Feladata:

- a hang és beszéd játékos gyakorlása;
- mozgást gyakorló játékok alkalmazása;
- játékszerek, eszközök rakosgatásával történő tevékenykedtetés;

- játéktevékenység különböző anyagokkal;
- adott tárgyakból (mint a kocka) való közvetlen tevékenységen keresztül a tárgyak rendeltetésének (kockából építeni lehet), tulajdonságainak megismerése.

Konstruktív játék:

A manipulációs gyakorlójátékok spontán folytatása. A szerepjáték egyik fajtája. Az egyik olyan játéktevékenységi forma, amelyben a gyerek a felnőttek szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között: általánosított formában, képzelete segítségével, felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére szolgáló játékeszközökkel újra alkotja.

Feladata:

- a tárgyak használata közben tovább fejlődjenek érzékszervei,
- minél pontosabban figyel meg a környező világot, annál pontosabb a „konstruálás”, fontos feladat tehát a lehető legpontosabb megfigyelés,
- képzelet fejlesztése,
- gondolkodás fejlesztése,
- manuális készség fejlesztése.

Szerepjáték:

A témát különböző életszakaszokban más és más hordozza: első életszakaszban a cselekvés, később a tárgy, majd a szerep.

Feladata:

- a különböző élmények legösszetettebb formában való lejátszása;
- a képzelet fejlesztése;
- a közösségi kapcsolatok fejlődése (együtt-játszás);
- a megfigyelések pontosítása;
- gondolkodás fejlesztése;
- a beszédképesség fejlesztése;
- az érzelmek egészséges elrendezése;
- a játékokkal való adekvát bánásmód;
- az esztétikai érzék fejlesztése.

Didaktikus játék:

Módszer az ismeretek, tapasztalatok bővítésére. Oktatási célok szolgálatába állítható, a különböző tantárgyak tanításában a játékosságot segíti elő.

Feladata:

- a tárgyak egymással kapcsolatba hozása;
- ismeretek pontosítása, bővítése;
- a gondolkodás fejlesztése;
- a térbeli elhelyezkedés megismertetése;
- az időfogalom fejlesztése;
- a szocializációs készség fejlesztése.

Spontán játék:

Szabadon választott játékkal való játék.

Feladata ugyanaz, ami a többi játékfajtánál, de mindent a gyermek határoz meg, ő kezdeményez, választ játékot.

Szabályjáték:

Különböző szabályok betartásán alapuló játék. A szabály meghatározza játék kezdetét, befolyását, befejezését. Kifejezetten közösségi játékforma.

Feladata:

- a figyelem fejlesztése;
- fegyelmezettségre nevelés;
- mozgásfejlesztés, elsősorban a nagy mozgások koordinációja;
- a szocializáció fejlődésének segítése;
- értelmi fejlesztés (gondolkodás, figyelem, emlékezet);
- ismeretek felidézési készségének fejlesztése (pl. Mi változott meg?).

Szabadban játszható játékok:

Minden játékfajta játszható a szabadban, a mozgásos játékok esetében különösen indokolt a külső helyszín választása.

Feladata: a külső környezet megismerése a játékon keresztül.

A játékfoglalkozások során a tanulók képessé válnak arra, hogy a szociális kapcsolatok cselekvő részesei legyenek, megismerjék saját és társaik értékeit, tulajdonságait.

A tantárgy az erkölcsi neveléshez a következő területeken járul hozzá: a közösségi játékok során segítőkészség és önfegyelem viselkedési formáinak fejlesztése, a közös játéktevékenység formáinak bővítése, a türelem, kitartás gyakorlása a játék menetében, a siker és a kudarc feldolgozási képességének fejlesztése. Emellett fontos a gyermek személyiségének kibontakoztatása pozitív érzelmi légkörű, játékos, változatos helyzetek biztosításával.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés a hagyományos népi gyermekjátékok, mondókák, népmesék, közmondások megismertetésével történik.

A tantárgy az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztését a rugalmas alkalmazkodás megerősítésével és mások igényeinek felismertetésével éri el.

A tantárgy segíti a reális énkép kialakulását, az önálló, kreatív kezdeményezések megjelenését.

A testi és lelki egészségre nevelésben szerepet játszik a mozgásos játékok közbeni finommotorika, ügyesség, gyorsaság, kitartás fejlesztése, a játéktevékenység feszültségoldó hatásának segítségével a testi és lelki egészség megvédése.

A családi életre nevelés területén el lehet érni játék közben a családi élet feladatainak, szerepeinek megismerését, elmélyítését, szerepjátékokkal a családi feszültségek, konfliktusok feloldását.

1. évfolyam

Témakör	1. Gyakorló játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel. Hallási figyelem és hangadás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni különböző tárgyak hangját nyitott, majd bekötött szemmel is, megmutatni, illetve megnevezni azokat. – Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. – Együttműködni, odafigyelni különböző járások/mozgások közben a társakra. – Bekapcsolódni kéz- és ujj-játékokba. – A labdát gurítgatni, eldobni. – Földön végzett, egyénre szabott helyváltoztató mozgásokkal a teret megtapasztalni. – Játszani rövidebb ideig, elmélyülten kockákkal, Montessori- eszközökkel. – Fűzni adaptált eszközökkel, személyre szabottan (hüvelyk- és mutatóujj mozgásának koordinálásával). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, hangadás és beszéd játékos gyakorlása, hangforrások megfigyelése. – Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. – Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. – Kéz- és ujj-játékok. – Húzások, labdagyakorlatok. – Hely-, és helyzetváltoztató mozgások játékos gyakorlása. – Forgások, forgatások, egyensúlygyakorlatok. – Fogások – szem-kéz koordináció kialakítása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Zajkeltő játékok: irányítás nélkül játszanak, majd segítséggel, utánzással végeznek különböző cselekvéseket (csengettyű megszólaltatása, farudak összeütögetése).</p> <p>Tárgyak kapcsolatba hozása egymással: együttműködéssel a dobozok, vödrök megtöltése, kiürítése.</p> <p>Egyszerűbb vonalvezető játékok.</p> <p>Segítséggel tárgyak rögzített rúdra gyűjtése szabadon.</p> <p>Tárgyak válogatása egy szempont szerint segítséggel (forma, szín, nagyság).</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok segítséggel (képes lottó, képes dominó, forma puzzle, kétfelé vágott képek összerakása).</p> <p>Mondókák, versek, dalok gyakorlása együttmondással, mozdulattal-geisztussal kísérve, testséma fejlesztő mondókák.</p> <p>Együttműködéssel érzékelő játékok (hideg-meleg, puha-kemény), egy tárgy felismerése tapintással.</p> <p>Képeskönyvek nézegetése segítséggel (lapozgatás, személyek, tárgyak felismerése, megnevezéssel).</p> <p>Szappanbuborék fúvása együttműködéssel.</p> <p>Ajak-, arc-, nyelvjátékok.</p> <p>Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal, a gyerek kelt hangot.</p> <p>Hangok (állatok, ismert tárgyak hangjai) gyakorlása, utánzása.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Hintáztatás, integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérvé).</p> <p>Húzogatások, tologatások gördeszkán.</p> <p>Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása.</p> <p>Montessori torony felfűzése, Montessori-kockák, -hordók felrakása.</p> <p>Gyöngyfűzés szabadon, vagy segítséggel nagyobb méretű gyönggyel.</p> <p>Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>Népi játékok: Kontaktusfejlesztő játékok, höcögtetők, testséma fejlesztő mondókák, versek, dalok</p>
Fogalmak	A tanórákon előforduló tevékenységekhez, tárgyakhoz tartozó fogalmak.

Témakör	2. Konstruktív játék, manipulációs gyakorlójáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Húzó, dugó, csavaró, toló mozdulatok tudatos alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Elfoglalni magát fakockával, Legoval, Duploval. Rövidebb ideig, elmélyülten rakosgatni. – Összeilleszthető síkidomokból kisebb építményeket készíteni, 2-3 elemet használva. – Golyókat, pálcikákat használni. – 3-4 játékeszközt megismerni, rendeltetések megfelelően használni. – Saját elgondolásokat megvalósítani, a véletlenszerűen épített konstrukciókat utólag megnevezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Építőközből egyszerű konstrukció készítése. – Összeilleszthető síkidomok használata. – Golyók, pálcák használata. – Játékszerszámok használata. – Előre gyártott elemekből konstruálás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Fakocka, Lego, Duplo rakosgatása, építkezés vízszintes irányban</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyenes vonal végigrakása kockával a szőnyegen. <p>Összeilleszthető síkidomokból térbeli konstrukció építése 2-3 elem felhasználásával.</p> <p>Kisebb térszerkezet építése golyókból, pálcikákból.</p> <p>Játékszerszámok próbálgatása.</p> <p>Spontán építés, tetszés szerint, az építmény utólagos megnevezése.</p> <p>Egyszerűbb konstrukciók létrehozása.</p>	
Fogalmak	Ház, kalapács, seprű, torony, vár, híd, vonat, golyó.	

Témakör	3. Szerepjáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosulás a választott szereppel.	
Fejlesztési feladatok		Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A rendelkezésre álló eszközöket felhasználva alapszinten eljátszani a környezetében zajló eseményeket. – Bábokkal játszani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet történéseinek, illetve váratlan helyzeteknek az eljátszása. – Gyerekhez közel álló felnőttek munkájának, tevékenységeinek eljátszása. – Spontán bábozás. – Mese dramatizálása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Napi tevékenységek eljátszása. Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységének eljátszása. Különböző szakmák eljátszása. Bábokkal bábozás.</p> <p>A szerepjáték elemeinek megtanulása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – babaringatás, etetés, öltöztetés – autótologatás, szállítás, közlekedés – utazás – orvos-beteg – főzés – boltos – mese dramatizálása – népi játékok eljátszása – saját élmények eljátszása. 	
Fogalmak	<p>Otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa,</p> <p><i>2-3 foglalkozás</i> megnevezése.</p> <p>Kanál, pohár, fésű, autó, baba, telefon, szappan, törülköző, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve.</p> <p>Tanult mesék szereplői.</p>	

Témakör	4. Didaktikus játékok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fogalom – tárgy – tárgykép asszociáció gyakorlása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, illatot. – 2-3 formát egyeztetni, feltűnőbb azonosságokat és különbségeket észrevenni. – 2 részből álló képet szétszedni, később összerakni. – Sorba rendezni pár mondatos mese képeit. – Egy, majd több információt tartalmazó kérést végrehajtani. – Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet. – Színeket egyeztetni. – 2 elemből ritmikus sort alkotni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok: – ÉRZÉKELÉST fejlesztő játékok: tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. – FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai játékok. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM fejlesztése. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. – Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – SZÓKINCS fejlesztés. – Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tapintás: párosítások tapintással, bekötött szemmel.</p> <p>Ízlelés, szaglás, majd annak megmutatása, melyik volt, amit érzékeltek.</p> <p>Saját hang felismerése felvételtől.</p> <p>Zörgetéssel az egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása.</p> <p>Megadott szempont szerint összetartozó képek egyeztetése, hiányok pótlása.</p> <p>Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján.</p> <p>Egy (estleg több) információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása.</p> <p>Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása (szókincs bővítés).</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Játékos színegyeztetések, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások. Ritmikus sorok alkotása 2 elemből. Különböző vonalak, minták kilépegetése, kirakása játékokkal. Barkochba játszása.
Fogalmak	Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, illatok. Környezetünkben lévő jellegzetes hangok. Alapvető formák.

Témakör	5. Szabályjáték	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. – 3-4 körjátékot, párválasztót ismerni. – Betartani a szabályt egyszerűbb szabályjátékokban. – 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok (egyszerű versenyjátékok: autóverseny, kuglizás, népi játékok). – Kognitív szabályjátékok (képes lottó, memory, sorozatok, egyszerű társasjátékok). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást.</p> <p>Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal.</p> <p>Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, játék három tárggyal (pl. Mi változott meg?).</p> <p>Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal – a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával.</p> <p>Énekes körjátékok (Bújj, bújj zöld ág, Lánc-lánc, eszterlánc)</p>	
Fogalmak	Sor, kör, vonal, pár, labda.	

Témakör	6. Spontán játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Adekvát játék. Társak megkeresése és elfogadása a játék során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– Segítséggel választás a felkínált játéklehetőségek közül, adekvát játék a játéktárgyakkal.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül választás segítségével.	
Fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Témakör	7. Szabadban játszható játékok	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes, óvatos használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, képes legyen játékot találni magának. – Tudjon figyelni játék közben társaira. – Tudjon képességeinek megfelelő nagymozgásos játékokba bekapcsolódni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Hintázás, mászókázás, csúszdázás segítségével. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok rakogatása. Segítség mellett adekvát versenyjátékok játsszása.	
Fogalmak	Hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó. Nagymozgásos játékok adaptált eszközei.	

2. évfolyam

Témakör	1. Gyakorló játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel. Hallási figyelem és hangadás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni különböző tárgyak hangját nyitott, majd bekötött szemmel is, megmutatni, illetve megnevezni azokat. – Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. – Együttműködni, odafigyelni különböző járások/mozgások közben a társakra. – Bekapcsolódni kéz- és ujj-játékokba. – A labdát gurítgatni, eldobni. – Földön végzett, egyénre szabott helyváltoztató mozgásokkal a teret megtapasztalni. – Játsszani rövidebb ideig, elmélyülten kockákkal, Montessori- eszközökkel. – Fűzni adaptált eszközökkel, személyre szabottan (hüvelyk- és mutatóujj mozgásának koordinálásával). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, hangadás és beszéd játékos gyakorlása, hangforrások megfigyelése. – Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. – Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. – Kéz- és ujj-játékok. – Húzások, labdagyakorlatok. – Hely-, és helyzetváltoztató mozgások játékos gyakorlása. – Forgások, forgatások, egyensúlygyakorlatok. – Fogások – szem-kéz koordináció kialakítása <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Zajkeltő játékok: irányítás nélkül játszanak, majd segítséggel, utánzással végeznek különböző cselekvéseket (csengettyű megszólaltatása, farudak összeütögetése).</p> <p>Tárgyak kapcsolatba hozása egymással: együttműködéssel a dobozok, vödrök megtöltése, kiürítése.</p> <p>Egyszerűbb vonalvezető játékok.</p> <p>Segítséggel tárgyak rögzített rúdra gyűjtése szabadon.</p> <p>Tárgyak válogatása egy szempont szerint segítséggel (forma, szín, nagyság).</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok segítséggel (képes lottó, képes dominó, forma puzzle, kétfelé vágott képek összerakása).</p> <p>Mondókák, versek, dalok gyakorlása együttmondással, mozdulattal-geztussal kísérve, testséma fejlesztő mondókák.</p> <p>Együttműködéssel érzékelő játékok (hideg-meleg, puha-kemény), egy tárgy felismerése tapintással.</p> <p>Képeskönyvek nézegetése segítséggel (lapozgatás, személyek, tárgyak felismerése, megnevezéssel).</p> <p>Szappanbuborék fúvása együttműködéssel.</p> <p>Ajak-, arc-, nyelvjátékok.</p> <p>Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal, a gyerek kelt hangot.</p> <p>Hangok (állatok, ismert tárgyak hangjai) gyakorlása, utánzása.</p> <p>Hintáztatás, integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérve).</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Húzogatások, tologatások gördeszkán.</p> <p>Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása.</p> <p>Montessori torony felfűzése, Montessori-kockák, -hordók felrakása.</p> <p>Gyöngyfűzés szabadon, vagy segítséggel nagyobb méretű gyönggyel.</p> <p>Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>Népi játékok: Kontaktusfejlesztő játékok, höcögtetők, testséma fejlesztő mondókák, versek, dalok</p>
Fogalmak	A tanórákon előforduló tevékenységekhez, tárgyakhoz tartozó fogalmak.

Témakör	2. Konstruktív játék, manipulációs gyakorlójáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Húzó, dugó, csavaró, toló mozdulatok tudatos alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Elfoglalni magát fakockával, Legoval, Duploval. Rövidebb ideig, elmélyülten rakogatni. – Összeilleszthető síkidomokból kisebb építményeket készíteni, 2-3 elemet használva. – Golyókat, pálcikákat használni. – 3-4 játékeszközt megismerni, rendeltetéseknek megfelelően használni. – Saját elgondolásokat megvalósítani, a véletlenszerűen épített konstrukciókat utólag megnevezni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Építőközből egyszerű konstrukció készítése. – Összeilleszthető síkidomok használata. – Golyók, pálcák használata. – Játékszerszámok használata. – Előre gyártott elemekből konstruálás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Fakocka, Lego, Duplo rakosgatása, építkezés vízszintes irányban – egyenes vonal végigrakása kockával a szőnyegen.</p> <p>Összeilleszthető síkidomokból térbeli konstrukció építése 2-3 elem felhasználásával.</p> <p>Kisebb térszerkezet építése golyókból, pálcikákból.</p> <p>Játékszerszámok próbálgatása.</p> <p>Spontán építés tetszés szerint, az építmény utólagos megnevezése.</p> <p>Egyszerűbb konstrukciók létrehozása.</p>	
Fogalmak	Ház, kalapács, seprű, torony, vár, híd, vonat, golyó.	

Témakör	3. Szerepjáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosulás a választott szereppel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
A rendelkezésre álló eszközöket felhasználva alapszinten eljátszani a környezetében zajló eseményeket. Bábokkal játszani.	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet történéseinek, illetve váratlan helyzeteknek az eljátszása. – Gyerekhez közel álló felnőttek munkájának, tevékenységeinek eljátszása. – Spontán bábozás. – Mese dramatizálása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Napi tevékenységek eljátszása. Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységének eljátszása. Különböző szakmák eljátszása. Bábokkal bábozás. A szerepjáték elemeinek megtanulása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – babaringatás, etetés, öltöztetés – autótologatás, szállítás, közlekedés – utazás – orvos-beteg – főzés – boltos – mese dramatizálása – népi játékok eljátszása – saját élmények eljátszása. 	
Fogalmak	<p>Otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa, 2-3 <i>foglalkozás</i> megnevezése. Kanál, pohár, fésű, autó, baba, telefon, szappan, törülköző, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve. Tanult mesék szereplői.</p>	

Témakör	4. Didaktikus játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fogalom – tárgy – tárgykép asszociáció gyakorlása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, illatot. – 2-3 formát egyeztetni, feltűnőbb azonosságokat és különbségeket észrevenni. – 2 részből álló képet szétszedni, később összerakni. – Sorba rendezni pár mondatos mese képeit. – Egy, majd több információt tartalmazó kérést végrehajtani. – Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet. – Színeket egyeztetni. – 2 elemből ritmikus sort alkotni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p>A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ÉRZÉKELEST fejlesztő játékok: tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. – FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai játékok. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM fejlesztése. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. – Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – SZÓKINCS fejlesztés. – Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tapintás: párosítások tapintással, bekötött szemmel. Ízlelés, szaglás, majd annak megmutatása, melyik volt, amit érzékeltek. Saját hang felismerése felvételtől. Zörgetéssel az egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása. Megadott szempont szerint összetartozó képek egyeztetése, hiányok pótlása. Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján. Egy (estleg több) információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása. Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása (szókincsbővítés).</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Játékos színegyeztetések, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások.</p> <p>Ritmikus sorok alkotása 2 elemből.</p> <p>Különböző vonalak, minták kilépegetése, kirakása játékokkal.</p> <p>Barkochba játszása.</p> <p>Játékos instrukciók követése, analógiás sorok kirakása – több dologból több egyforma kiválasztása, kép-tárgy egyeztetése, szín, forma egyeztetése.</p> <p>Mennyiségek játékos összehasonlítása, összemérése.</p>
Fogalmak	Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, illatok.
	Környezetünkben lévő jellegzetes hangok.
	Alapvető formák.

Témakör	5. Szabályjáték	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. – 3-4 körjátékot, párválasztót ismerni. – Betartani a szabályt egyszerűbb szabályjátékokban. – 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok (egyszerű versenyjátékok: autóverseny, kuglizás, népi játékok). – Kognitív szabályjátékok (képes lottó, memory, sorozatok, egyszerű társasjátékok). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást.</p> <p>Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal.</p> <p>Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, játék három tárggyal (pl. Mi változott meg?).</p> <p>Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal – a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával.</p> <p>Énekes körjátékok (Bújj, bújj zöld ág, Lánc-lánc, eszterlánc)</p>	
Fogalmak	Sor, kör, vonal, pár, labda.	

Témakör	6. Spontán játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Adekvát játék. Társak megkeresése és elfogadása a játék során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– Segítséggel választás a felkínált játéklehetőségek közül, adekvát játék a játéktárgyakkal.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül választás segítségével.	
Fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Témakör	7. Szabadban játszható játékok	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes, óvatos használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, képes legyen játékot találni magának. – Tudjon figyelni játék közben társaira. – Tudjon képességeinek megfelelő nagymozgásos játékokba bekapcsolódni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Hintázás, mászókázás, csúszdázás segítségével. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok rakosgatása. Segítség mellett adekvát versenyjátékok játssza.	
Fogalmak	Hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó. Nagymozgásos játékok adaptált eszközei.	

FZ évfolyam

Témakör	1. Gyakorló játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel. Hallási figyelem és hangadás fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni különböző tárgyak hangját nyitott, majd bekötött szemmel is, megmutatni, illetve megnevezni azokat. – Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. – Együttműködni, odafigyelni különböző járások/mozgások közben a társakra. – Bekapcsolódni kéz- és ujj-játékokba. – A labdát gurítgatni, eldobni. – Földön végzett, egyénre szabott helyváltoztató mozgásokkal a teret megtapasztalni. – Játsszani rövidebb ideig, elmélyülten kockákkal, Montessori- eszközökkel. – Fűzni adaptált eszközökkel, személyre szabottan (hüvelyk- és mutatóujj mozgásának koordinálásával). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, hangadás és beszéd játékos gyakorlása, hangforrások megfigyelése. – Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. – Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. – Kéz- és ujj-játékok. – Húzások, labdagyakorlatok. – Hely-, és helyzetváltoztató mozgások játékos gyakorlása. – Forgások, forgatások, egyensúlygyakorlatok. – Fogások – szem-kéz koordináció kialakítása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Zajkeltő játékok: irányítás nélkül játszanak, majd segítséggel, utánzással végeznek különböző cselekvéseket (csengettyű megszólaltatása, farudak összeütögetése).</p> <p>Tárgyak kapcsolatba hozása egymással: együttműködéssel a dobozok, vödrök megtöltése, kiürítése.</p> <p>Egyszerűbb vonalvezető játékok.</p> <p>Segítséggel tárgyak rögzített rúdra gyűjtése szabadon.</p> <p>Tárgyak válogatása egy szempont szerint segítséggel (forma, szín, nagyság).</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok segítséggel (képes lottó, képes dominó, forma puzzle, kétfelé vágott képek összerakása)</p> <p>Mondókák, versek, dalok gyakorlása együttmondással, mozdulattal-gesztussal kísérvé, testséma fejlesztő mondókák.</p> <p>Együttműködéssel érzékelő játékok (hideg-meleg, puha-kemény), egy tárgy felismerése tapintással.</p> <p>Képeskönyvek nézegetése segítséggel (lapozgatás, személyek, tárgyak felismerése, megnevezéssel).</p> <p>Szappanbuborék fúvása együttműködéssel.</p> <p>Ajak-, arc-, nyelvjátékok.</p> <p>Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal, a gyerek kelt hangot.</p> <p>Hangok (állatok, ismert tárgyak hangjai) gyakorlása, utánzása.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Hintáztatás, integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérvé).</p> <p>Húzogatások, tologatások gördeszken.</p> <p>Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása.</p> <p>Montessori torony felfűzése, Montessori-kockák, -hordók felrakása.</p> <p>Gyöngyfűzés szabadon, vagy segítséggel nagyobb méretű gyönggyel.</p> <p>Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>Népi játékok: Kontaktusfejlesztő játékok, hócögtetők, testséma fejlesztő mondókák, versek, dalok</p>
Fogalmak	A tanórákon előforduló tevékenységekhez, tárgyakhoz tartozó fogalmak.

Témakör	2. Konstruktív játék, manipulációs gyakorlójáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Húzó, dugó, csavaró, toló mozdulatok tudatos alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni különböző tárgyak hangját nyitott, majd bekötött szemmel is, megmutatni, illetve megnevezni azokat. – Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. – Együttműködni, odafigyelni különböző járások/mozgások közben a társakra. – Bekapcsolódni kéz- és ujj-játékokba. – A labdát guríthatni, eldobni. – Földön végzett, egyénre szabott helyváltoztató mozgásokkal a teret megtapasztalni. – Játsszani rövidebb ideig, elmélyülten kockákkal, Montessori- eszközökkel. – Fűzni adaptált eszközökkel, személyre szabottan (hüvelyk- és mutatóujj mozgásának koordinálásával). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, hangadás és beszéd játékos gyakorlása, hangforrások megfigyelése. – Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. – Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. – Kéz- és ujj-játékok. – Húzások, labdagyakorlatok. – Hely-, és helyzetváltoztató mozgások játékos gyakorlása – Forgások, forgatások, egyensúlygyakorlatok. – Fogások – szem-kéz koordináció kialakítása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Zajkeltő játékok: irányítás nélkül játszanak, majd segítséggel, utánzással végeznek különböző cselekvéseket (csengettyű megszólaltatása, farudak összeütögetése).</p> <p>Tárgyak kapcsolatba hozása egymással: együttműködéssel a dobozok, vödrök megtöltése, kiürítése.</p> <p>Egyszerűbb vonalvezető játékok.</p> <p>Segítséggel tárgyak rögzített rúdra gyűjtése szabadon.</p> <p>Tárgyak válogatása egy szempont szerint segítséggel (forma, szín, nagyság).</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok segítséggel (képes lottó, képes dominó, forma puzzle, kétfelé vágott képek összerakása).</p> <p>Mondókák, versek, dalok gyakorlása együttmondással, mozdulattal-gesztussal kísérve, testséma fejlesztő mondókák.</p> <p>Együttműködéssel érzékelő játékok (hideg-meleg, puha-kemény), egy tárgy felismerése tapintással.</p> <p>Képeskönyvek nézegetése segítséggel (lapozgatás, személyek, tárgyak felismerése, megnevezéssel).</p> <p>Szappanbuborék fúvása együttműködéssel.</p> <p>Ajak-, arc-, nyelvjátékok.</p> <p>Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal, a gyerek kelt hangot.</p> <p>Hangok (állatok, ismert tárgyak hangjai) gyakorlása, utánzása.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Hintáztatás, integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérvé).</p> <p>Húzogatások, tologatások gördeszkán.</p> <p>Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása.</p> <p>Montessori torony felfűzése, Montessori-kockák, -hordók felrakása.</p> <p>Gyöngyfűzés szabadon, vagy segítséggel nagyobb méretű gyönggyel.</p> <p>Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>Népi játékok: Kontaktusfejlesztő játékok, hőkötetők, testséma fejlesztő mondókák, versek, dalok</p>
Fogalmak	A tanórákon előforduló tevékenységekhez, tárgyakhoz tartozó fogalmak.

Témakör	3. Szerepjáték	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Azonosulás a választott szereppel.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A rendelkezésre álló eszközöket felhasználva alapszinten eljátszani a környezetében zajló eseményeket. – Bábokkal játszani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet történéseinek, illetve váratlan helyzeteknek az eljátszása. – Gyerekhez közel álló felnőttek munkájának, tevékenységeinek eljátszása. – Spontán bábozás. – Mese dramatizálása. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Napi tevékenységek eljátszása. Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységének eljátszása. Különböző szakmák eljátszása. Bábokkal bábozás.</p> <p>A szerepjáték elemeinek megtanulása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – babaringatás, etetés, öltöztetés – autótologatás, szállítás, közlekedés – utazás – orvos-beteg – főzés – boltos – mese dramatizálása – népi játékok eljátszása – saját élmények eljátszása. 	
Fogalmak	<p>Otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa, 2-3 <i>foglalkozás</i> megnevezése. Kanál, pohár, fésű, autó, baba, telefon, szappan, törülköző, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve. Tanult mesék szereplői.</p>	

Témakör	4. Didaktikus játékok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fogalom – tárgy – tárgykép asszociáció gyakorlása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, illatot. – 2-3 formát egyeztetni, feltűnőbb azonosságokat és különbségeket észrevenni. – 2 részből álló képet szétszedni, később összerakni. – Sorba rendezni pár mondatos mese képeit. – Egy, majd több információt tartalmazó kérést végrehajtani. – Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet. – Színeket egyeztetni. – 2 elemből ritmikus sort alkotni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p>A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ÉRZÉKELÉST fejlesztő játékok: tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. – FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai játékok. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM fejlesztése. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. – Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – SZÓKINCS fejlesztés. – Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Tapintás: párosítások tapintással, bekötött szemmel. Ízlelés, szaglás, majd annak megmutatása, melyik volt, amit érzékeltek. Saját hang felismerése felvételtől. Zörgetéssel az egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása. Megadott szempont szerint összetartozó képek egyeztetése, hiányok pótlása. Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján. Egy (estleg több) információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása.</p> <p>Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása (szókincs bővítés).</p> <p>Játékos színegyeztetések, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Ritmikus sorok alkotása 2 elemből. Különböző vonalak, minták kilépegetése, kirakása játékokkal. Barkochba játszása. Játékos instrukciók követése, analógiás sorok kirakása – több dologból több egyforma kiválasztása, kép-tárgy egyeztetése, szín, forma egyeztetése. Mennyiségek játékos összehasonlítása, összemérése.
Fogalmak	Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, illatok. Környezetünkben lévő jellegzetes hangok. Alapvető formák.

Témakör	5. Szabályjáték	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. – 3-4 körjátékot, párválasztót ismerni. – Betartani a szabályt egyszerűbb szabályjátékokban. – 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok (egyszerű versenyjátékok: autóverseny, kuglizás, népi játékok). – Kognitív szabályjátékok (képes lottó, memory, sorozatok, egyszerű társasjátékok). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást.</p> <p>Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal.</p> <p>Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, játék három tárggyal (pl. Mi változott meg?).</p> <p>Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal – a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával.</p> <p>Énekes körjátékok (Bújj, bújj zöld ág, Lánc-lánc, eszterlánc)</p>	
Fogalmak	Sor, kör, vonal, pár, labda.	

Témakör	6. Spontán játék	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Adekvát játék. Társak megkeresése és elfogadása a játék során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– Segítséggel választás a felkínált játéklehetőségek közül, adekvát játék a játéktárgyakkal.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül választás segítséggel.	
Fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Témakör	7. Szabadban játszható játékok	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes, óvatos használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, képes legyen játékot találni magának. – Tudjon figyelni játék közben társaira. – Tudjon képességeinek megfelelő nagymozgásos játékokba bekapcsolódni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Hintázás, mászókézés, csúszdázás segítséggel. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok rakosgatása. Segítség mellett adekvát versenyjátékok játszása.	
Fogalmak	Hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó. Nagymozgásos játékok adaptált eszközei.	

Összegzett tanulási eredmények a három évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes együttműködni felnőttel, társaival, játékeszközt a gyakorló játékok szintjén adekvátan használni.</p> <p>Képes különböző építőjátékokkal, konstrukciós játékok elemeivel elmélyülten elfoglalni magát, a kirakott formákat utánozni és önállóan alkotni, a megismert eszközöket adekvát módon használni.</p> <p>Képes eljátszani alapszinten a környezetében zajló eseményeket.</p> <p>Képes bekapcsolódni és a szabályokat követni a didaktikai játékokban.</p> <p>Képes bekapcsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni.</p> <p>Képes segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, adekvátan játszani a játéktárgyakkal.</p> <p>Képes elfoglalni magát bábokkal.</p> <p>Képes társaival hosszabb ideig, a szabályokra figyelve játszani.</p>
---	--

3. évfolyam

Témakör	1. Szerepjáték	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikációval, mozgással kísért játék játszása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Szerepjáték 3-4 gyerek között. – Egymás elvárásait, igényeit elfogadni. – A környezetében zajló eseményeket játékában megjeleníteni. – Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. – Bekapcsolódni dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élmények eljátszása. – Családi élet eseményei. – Családtagok egymáshoz való viszonya, munkájuk. – Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. – Bábozás, dramatizálás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása. Különböző házimunkák eljátszása. Különböző foglalkozások eljátszása. Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.</p>	
Fogalmak	Reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség. Tanult mesék új fogalmai.	

Témakör	2. Didaktikus játék		Javasolt óraszám: 8 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Logikai és funkcionális összefüggések észrevétele.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálni 6-8 féle hangot. – Megnevezni az alapszíneket. – Ismerni testrészeit, érzékszerveit. – Felismerni a napszakokat képek alapján. – 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni. – 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is). – Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy fogalmakat és használni ezeket. – A tanult formákat megnevezni. – Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni. – Szabályokat követni a didaktikai játékok során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELÉS: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM, időbeli tájékozódás fejlesztése. – Beszédfejlesztő didaktikai játékok, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítése. – Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS során alkalmazott didaktikai játékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halk-hangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? képkiegészítés.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása (mint a különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés).</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből a hasonló kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Színek, formák, magánhangzók, számjegyek egyeztetése, válogatása, kirakása, kilépése.</p>		
Fogalmak	„Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok.		

Témakör	3. Szabályjáték	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Bekapcsolódni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban. – A szabályokat követni, társaira figyelni. – A vereséget elfogadni, elviselni. – Értelemfejlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni. – 20 percig képes legyen odafigyelni a tanuló egy-egy szabályjáték menetére. – Kivárás képességében fejlődni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozdgasos szabályjátékok. – Kognitív szabályjátékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Csoportos mozdulatjátékok játszása, különböző körjátékokban, párválasztókban részvétel.</p> <p>Labdajátékok játszása: célba dobás, gurítás partnerek is.</p> <p>Csoportos, adaptált ügyességi-, és versenyjátékok játszása.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása (Mi változott meg? 6-8 tárggyal).</p> <p>Figyelmet fejlesztő játékok.</p> <p>Szelektív figyelmi funkciók fejlesztése (méret- és formaérzékelő játékok játszása bekötött szemmel).</p> <p>Társasjátékok játszása közösen, illetve párban a játék nehézségének megfelelően.</p>	
Fogalmak	Pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás. Adaptált játékok.	

Témakör	4. Spontán játék	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A felkínált játéklehetőségek közül segítséggel választani. – Adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek közül választás segítséggel (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	
Fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Témakör	7. Szabadban játszható játékok	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes, óvatos használata. Kivárási erősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben. – A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, képes legyen játékot találni magának. – Tudjon figyelni játék közben társaira. – Tudjon képességeinek megfelelő nagymozgásos játékokba bekapcsolódni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék játszótéri eszközökön. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. – Játék a természet kínálta játékokkal. – Télen: hógolyózás, szánkózás, hóemberépítés. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Hintázás, csúszdázás, mászókázás, rollerezés, tricikli használata.</p> <p>Homokozóban építkezés, formatöltés-kiöntés, vár, gödör, alagút építése.</p> <p>Aszfaltra rajzolás.</p> <p>Ugrókötel, hulahopp karika használata.</p> <p>Kavicsokkal sorkirakás, válogatás.</p> <p>Adaptált fogójátékok játszása.</p> <p>Hógolyózás, szánkózás segítséggel.</p>	
Fogalmak	Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, <i>gödör</i> , <i>alagút</i> , fa, ág, kavics, kő, <i>fogó</i> , futás, hó, hógolyó, hóember, szánkó.	

4. évfolyam

Témakör	1. Szerepjáték	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Kommunikációval, mozgással kísért játék játszása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Szerepjáték 3-4 gyerek között. – Egymás elvárásait, igényeit elfogadni. – A környezetében zajló eseményeket játékában megjeleníteni. – Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. – Bekapcsolódni dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élmények eljátszása. – Családi élet eseményei. – Családtagok egymáshoz való viszonya, munkájuk. – Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. – Bábozás, dramatizálás. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása. Különböző házimunkák eljátszása. Különböző foglalkozások eljátszása. Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.</p>	
Fogalmak	<p>Reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség. Tanult mesék új fogalmai.</p>	

Témakör	2. Didaktikus játék	Javasolt óraszám: 8 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Logikai és funkcionális összefüggések észrevétele.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Differenciálni 6-8 féle hangot. – Megnevezni az alapszíneket. – Ismerni testrészeit, érzékszerveit. – Felismerni a napszakokat képek alapján. – 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni. – 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is). – Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy fogalmakat és használni ezeket. – A tanult formákat megnevezni. – Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni. – Szabályokat követni a didaktikai játékok során. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELES: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM, időbeli tájékozódás fejlesztése. – Beszédfejlesztő didaktikai játékok, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítése. – Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS során alkalmazott didaktikai játékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halk-hangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? kiegészítés.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása (mint a különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés).</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből a hasonlókat kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Színek, formák, magánhangzók, számjegyek egyeztetése, válogatása, kirakása, kilépése.</p>	
Fogalmak	„Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok.	

Témakör	3. Szabályjáték	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Bekapcsolódni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban. – A szabályokat követni, társaira figyelni. – A vereséget elfogadni, elviselni. – Értelemfejlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni. – 20 percig képes legyen odafigyelni a tanuló egy-egy szabályjáték menetére. – Kivárási képességében fejlődni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok. – Kognitív szabályjátékok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Csoportos mozdulatjátékok játszása, különböző körjátékokban, párválasztókban részvétel.</p> <p>Labdajátékok játszása: célba dobás, gurítás partnerek is.</p> <p>Csoportos, adaptált ügyességi-, és versenyjátékok játszása.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása (Mi változott meg? 6-8 tárggyal).</p> <p>Figyelmet fejlesztő játékok.</p> <p>Szelektív figyelmi funkciók fejlesztése (méret- és formaérzékelő játékok játszása bekötött szemmel).</p> <p>Társasjátékok játszása közösen, illetve párban a játék nehézségének megfelelően.</p>	
Fogalmak	Pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás. Adaptált játékok.	

Témakör	4. Spontán játék	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A felkínált játéklehetőségek közül segítséggel választani. – Adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek közül választás segítséggel (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	
Fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Témakör	7. Szabadban játszható játékok	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes, óvatos használata. Kivárási erősítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben. – A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, képes legyen játékot találni magának. – Tudjon figyelni játék közben társaira. – Tudjon képességeinek megfelelő nagymozgásos játékokba bekapcsolódni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék játszótéri eszközökön. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. – Játék a természet kínálta játékokkal. – Télen: hógolyózás, szánkózás, hóemberépítés. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Hintázás, csúszdázás, mászókézés, rollerezés, tricikli használata. Homokozóban építkezés, formatöltés-kiöntés, vár, gödör, alagút építése.</p> <p>Aszfaltra rajzolás.</p> <p>Ugrókötel, hulahopp karika használata.</p> <p>Kavicsokkal sorkirakás, válogatás.</p> <p>Adaptált fogójátékok játéka.</p> <p>Hógolyózás, szánkózás segítséggel.</p>	

Fogalmak	Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, gödör, alagút, fa, ág, kavics, kő, fogó, futás, hó, hógolyó, hóember, szánkó.
-----------------	---

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes bekapcsolódni a dramatizálásba, neki megfelelő szerepet vállalni.</p> <p>Képes szabályokat elfogadni, követni és újakat alkotni a tárgyakkal folytatott tevékenység közben.</p> <p>Képes figyelni az akusztikus, vizuális, kinezetikus ingerekre, a sorrendiség alapjaira.</p> <p>A téri orientációs képessége fejlődik.</p> <p>Képes együtt játszani társaival és egyszerű játékszabályokat betartani.</p> <p>Képes adottságainak megfelelő mértékben fogni, emelni, letenni, összeilleszteni, dobni, gurítani, nyitni, csukni, játékon keresztül az anyagok, tárgyak alapvető tulajdonságaival ismerkedni.</p> <p>Képes önállóan kitalált tevékenységeket játszani növekvő időtartamban, tárgyakat mással helyettesíteni.</p> <p>Képes betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben.</p>
---	---

ÖNKISZOLGÁLÁS

1-2. évfolyam

A tantárgy célja a mozgáskorlátozott, halmozottan sérült középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók alapvető szociális képességeinek tevékenységeken keresztüli fejlesztése úgy, hogy önkiszolgálásukban a képességeikhez mért legnagyobb önállóságot érhessék el. A tanulók egyénileg elérhető legmagasabb szintű önállóságra nevelésében az ergoterápiás szemlélet érvényesül, felhasználva annak módszereit és eszközeit.

A célok meghatározásának alapja az intézmény által adaptált SPAC, mely az önkiszolgálási szint mérésére kidolgozott skála.

A legsúlyosabb mozgásállapotú tanulóknál is cél az aktív jelenlét, illetve az együttműködési képesség fejlesztése.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók egyéni üteméhez és képességeihez igazodva kialakítsa a szociális szokásrendszerüket, fejlessze praktikus képességeiket, önkiszolgálási, önellátási és önállósági szintjüket pozitív irányba befolyásolja. Alakítsa ki a tanulóknál a rend, a tisztaság, valamint a személyi higiénia iránti igényt, sajátíttassa el az ezekhez szükséges eszközök személyre szabott használatát.

A tantárgyi fejlesztés célja a tanulók fejlettségének megfelelő önkiszolgálási, önellátási képességek, szociális motívumok kialakítása, mely képessé teszi őket az életviteli és gyakorlati ismeretek befogadására.

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Várt eredmények
<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Öltözködés 17 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – ruhadarabok felismerése – alapvető ruhadarabok válogatása: <ul style="list-style-type: none"> ○ alsó és felső ruhadarabok válogatása (testen való tájékozódás) ○ saját ruhadarabok felismerése ○ női, férfi ruhadarabok válogatása ○ felnőtt és gyermek ruhadarabok megkülönböztetése – vetkőzés, öltözés gyakorlása (teljes ruházatra vonatkozóan) – ruházatok kezelése: <ul style="list-style-type: none"> ○ gombolás, kapcsolás, csatolás ○ tépőzár használata ○ zipzár használata – a lábbeli / cipő le- és felvétele, igény a tisztántartására – gyógyászati segédeszközök le- és felvétele, igény a tisztántartására – ruházat és időjárás összefüggéseinek elemi szintű ismerete, az évszakoknak megfelelő ruházat kiválasztása – ruhák hajtogatása, elpakolása 	<ul style="list-style-type: none"> – képes önálló tevékenykedésre vagy aktív együttműködésre az öltözködés során – képes a ruhadarabokat megkülönböztetni más tárgyaktól – képes a ruhadarabok, ruhaneműk megkülönböztetésére, válogatására – felismeri saját ruhadarabjait – a ruházat le- és felvétele vagy abban való aktív részvétel – a lábbeli / cipő le- és felvétele vagy abban való aktív részvétel – képes a ruházatokat kezelni kis segítséggel – ismeri az évszaknak megfelelő ruhadarabokat

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Várt eredmények
<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Személyi higiénia, tisztálkodás, testápolás 25 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – személyre szabott szükségletjelzés kialakítása – a mellékhelyiség felismerése – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – az alapvető tisztálkodó eszközök, szerek megismerése, használata – a különböző tisztálkodási folyamatok egymásutániségának megtanulása, begyakorlása akár PCS képek, gesztusok segítségével – egyénre szabott tisztálkodási technikák elsajátítása, adaptált eszközök használata – mosakodás, kézmosás technikája – fürdés és zuhanyozás technikája: <ul style="list-style-type: none"> ○ a folyamat elsajátítása a vetkőzéstől a szárazra törülésig – törülközés technikája – mosdó-WC használata: <ul style="list-style-type: none"> ○ a folyamat elsajátítása a vetkőzéstől a kézmosásig – fogmosás technikája – zsebkeendő használata, orrfújás technikája – fésülködés technikája – a menstruáció korai megjelenése esetén az ehhez kapcsolódó ismeretek, higiénés eszközök, technikák használata, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – képes legyen jelezni szükségleteit, illetve jelzései adekvátak legyenek – képes a mellékhelyiség felismerésére, megközelítésére – képes önálló tevékenykedésre vagy aktív együttműködésre a folyamat során – ismeri az alapvető tisztálkodási eszközöket, szereket, megfelelően használja őket – tisztálkodás felügyelettel – ismeri a mosakodás, kézmosás, fürdés, fogmosás lépéseinek egymásutániségát – önállóan vagy kis segítséggel használja a mellékhelyiséget vagy aktív együttműködésre képes a mosdó használat / a pelenkacsere / a katéterezés alkalmával – fogmosás elvégzése kis segítséggel – zsebkeendő használat elsajátítása – szükség esetén: a menstruációval kapcsolatos teendők ismerete és azok alkalmazása

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények
<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Étkezés 15 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – szükségletek jelzése (evés/ivás) – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – az étkezési tevékenységekhez használt (adaptált) eszközök megismerése – felelősi teendők ellátása, terítés az étkezésekhez – merőkanál használata és megfelelő mennyiségű étel szedése – étkezés személyre szabott evőeszközök használatával – ivás különböző poharaktól – szalvétahasználat – étkezés utáni elpakolás, takarítás – étkezéshez kapcsolódó udvariassági szabályok ismerete, használata: <ul style="list-style-type: none"> ○ verbális kifejezések, ○ PCS képek, ○ gesztusok segítségével – választási, döntési képesség fejlesztése, kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – legyen igénye az étkezések előtti és utáni személyi higiénával kapcsolatos tevékenységekre – a sérülés mértékétől függően az étkezés körüli teendőkben való tevékeny részvétel (terítés, elpakolás, takarítás) – étkezés minél tisztábban – képes önállóan enni személyre szabott evőeszközzel, legalább kanállal – képes önállóan inni személyre szabott pohárból, fogással, lehetőleg a folyadék túlzott kifolyása nélkül, esetleg kis segítséggel – képes a szalvétát rendeltetésszerűen használni – képes személyre szabott módon az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezések spontán használatára – adekvátan kér még, visszautasít vagy választ a különböző, felkínált ételek és italok közül

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények
<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Környezetrendezés. környezetmegóvás 15 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – a folyamatok lépéseinek, alapvető eszközeinek megismerése, használata – rendrakás – tanterem rendezése, a játéktér rendben tartása – saját tanulói asztal és eszközök rendben tartása – seprű, lapát használata – porszívózás – felmosás – lemosás, letörlés – portörlés – hulladékkezelés – virágápolás 	<ul style="list-style-type: none"> – a takarításban vagy annak részműveleteiben való aktív közreműködés egyénre szabott feltételek mellett – igény az esztétikus környezet megteremtésére, a rend megtartására, a tisztaságra – képes a terem rendjére ügyelni, az eszközöket rendeltetésszerűen használni és helyre tenni – képes különbséget tenni a saját tulajdon, és a közösség, osztályterem vagy társai tulajdona között – ismeri az alapvető tisztítószerket, eszközöket és a lehetőségekhez mérten, felügyelet mellett használja őket – veszélyes szerek ismerete – igény a személyes holmik tisztaságára – ismeri a (szelektív) hulladékgyűjtés szabályait – a tanterem növényeinek, virágjainak kis segítséggel való öntözése, ápolása

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények
<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>	<p>Öltözködés 17 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – ruhadarabok felismerése – alapvető ruhadarabok válogatása: <ul style="list-style-type: none"> ○ alsó és felső ruhadarabok válogatása (testen való tájékozódás) ○ saját ruhadarabok felismerése ○ női, férfi ruhadarabok válogatása ○ felnőtt és gyermek ruhadarabok megkülönböztetése – vetkőzés, öltözés gyakorlása folyamatos segítségével (teljes ruházatra vonatkozóan) – ruházatok kezelése: <ul style="list-style-type: none"> ○ tépőzár és zipzár használata – a lábbeli / cipő le- és felvétele, igény a tisztántartására – gyógyászati segédeszközök le- és felvétele, igény a tisztántartására – ruházat és időjárás összefüggéseinek elemi szintű ismerete, az évszakoknak megfelelő ruházat kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – képes az aktív együttműködésre az öltözködés alkalmával, segít a ruhadarabok fel- és levétele során – képes a ruhadarabokat megkülönböztetni más tárgytól – képes a ruhadarabok, ruhaneműk megkülönböztetésére, válogatására – felismeri saját ruhadarabjait – együttműködik a ruházat/segédeszközök le- és felvétele során – együttműködik a lábbeli le- és felvétele során – felismeri a ruházatok – ismeri az évszaknak megfelelő ruhadarabokat

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Várt eredmények
<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>	<p>Személyi higiénia, tisztálkodás, testápolás 25 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – személyre szabott szükségletjelzés kialakítása – a mellékhelyiség felismerése – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – az alapvető tisztálkodó eszközök, szerek megismerése, használata – a különböző tisztálkodási folyamatok egymásutániségének megtanulása, begyakorlása akár PCS képek, gesztusok segítségével – egyénre szabott tisztálkodási technikák elsajátítása, adaptált eszközök használata – mosakodás, kézmosás technikája – fürdés és zuhanyozás technikája: <ul style="list-style-type: none"> ○ a folyamat elsajátítása a vetkőzéstől a szárazra törülésig – törülközés technikája – mosdó-WC használata: <ul style="list-style-type: none"> ○ a folyamat elsajátítása a vetkőzéstől a kézmosásig – fogmosás technikája – zsebkendő használata, orrfújás technikája – a menstruáció korai megjelenése esetén az ehhez kapcsolódó ismeretek, higiénés eszközök, technikák használata 	<ul style="list-style-type: none"> – képes legyen jelezni szükségleteit – képes a mellékhelyiség felismerésére, segítséggel való megközelítésére – képes az aktív együttműködésre a folyamat során – ismeri az alapvető tisztálkodási eszközöket, szereket – tisztálkodás felügyelettel, segítséggel – ismeri a mosakodás, kézmosás, fürdés, fogmosás lépéseinek egymásutániségát – aktívan együttműködik, segít a mosdó használata / a pelenkacsere / a katéterezés alkalmával – együttműködik a fogmosás során – zsebkendő használat elsajátítása – szükség esetén: a menstruációval kapcsolatos teendők ismerete

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Várt eredmények
<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>	<p>Étkezés 15 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – szükségletek jelzése (evés / ivás) – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – az étkezési tevékenységekhez használt (adaptált) eszközök megismerése – felelősi teendők ellátása, terítés az étkezésekhez a sérülés mértékétől függően – merőkanál használata és megfelelő mennyiségű étel szedése – étkezés személyre szabott evőeszközök használatával – ivás különböző poharakból – szalvétahasználat – étkezés utáni elpakolás, takarítás a sérülés mértékétől függően – étkezéshez kapcsolódó udvariassági szabályok ismerete, használata: <ul style="list-style-type: none"> ○ verbális kifejezések, ○ PCS képek, ○ gesztusok segítségével – választási, döntési képesség fejlesztése, kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – legyen igénye az étkezések előtti és utáni személyi higiénával kapcsolatos tevékenységekre – a sérülés mértékétől függően az étkezés körüli teendőkben való tevékeny részvétel – étkezés a lehető legtisztábban – képes önállóan enni személyre szabott evőeszközzel, legalább kanállal – személyre szabott pohárból segítséggel iszik lehetőleg a folyadék túlzott kifolyása nélkül – igényli a szalvétahasználatot – képes személyre szabott módon az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezések használatára – adekvátan kér még, visszautasít vagy választ a különböző, felkínált ételek és italok közül

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Várt eredmények
<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>	<p>Környezetrendezés. környezetmegóvás 15 óra/tanév</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – a folyamatok lépéseinek, alapvető eszközeinek megismerése, használata – rendrakás irányítással – tanterem rendezése, a játéktér rendben tartása – saját tanulói asztal és eszközök rendben tartása irányítással – seprű, lapát használata – porszívózás – felmosás – lemosás, letörlés – portörlés – hulladékkezelés – virágápolás 	<ul style="list-style-type: none"> – a takarításban vagy annak részműveleteiben való aktív közreműködés egyénre szabott feltételek mellett – segítséggel részt vesz vagy aktív megfigyelője a különböző tevékenységeknek – igény az esztétikus környezet megteremtésére, a rend megtartására, a tisztaságra – képes különbséget tenni a saját tulajdon, és a közösség, osztályterem vagy társai tulajdona között – ismeri az alapvető tisztítószereket, eszközöket – veszélyes szerek ismerete – igény a személyes holmik tisztaságára – ismeri a (szelektív) hulladékgyűjtés szabályait – a tanterem növényeinek, virágainak segítséggel való öntözése, ápolása

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

3-8. évfolyam

A tantárgy célja az önkiszolgálás tantárgy keretein belül kialakított készségek és képességek továbbfejlesztése, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal történő alkalmazása, a biztos eszközhasználat elérése. Ezen célok eléréséhez szükséges a tevékenységek részekre bontása, azok folyamatként való értelmezése. A tantárgy távolabbi célkitűzése, hogy az iskola befejezését követően pozitív életszemlélet alakuljon ki, a fiatal a tanult ismereteket integrálni tudja a mindennapi életben, szocializációja sikeres legyen.

A tantárgy alapvető feladata, hogy olyan szokásokat, készségeket, képességeket alakítson ki, amelyekkel a mindennapi életben előforduló, egyszerű önellátási, konyhai, takarítási és gondozási feladatokat minél önállóbban tudja elvégezni a tanuló. Hozzájárul továbbá a diákok esztétikai neveléséhez, olyan szokásrendszert épít ki, mely lehetővé teszi a saját, igényes környezet kialakításában való aktív részvételt.

A tanulók egyénileg elérhető legmagasabb szintű önállóságra nevelésében az ergoterápiás szemlélet érvényesül, felhasználva annak módszereit és eszközeit.

A tantárgy fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben, környezeti nevelésben, testi és lelki egészségre való nevelésben és a családi életre nevelésben.

A témakörök megjelenése évfolyamonként

Témakör	Évfolyamok								
	1.	2.	FZ.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Egyszerű háztartási munkák				36 óra	36 óra	28 óra	28 óra	28 óra	28 óra
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők				36 óra	36 óra	28 óra	28 óra	14 óra	14 óra
Vásárlás és ügyintézés						16 óra	16 óra	16 óra	16 óra
Piktogramok értelmezése								14 óra	14 óra

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
3-4. évfolyam	Egyszerű háztartási munkák	<ul style="list-style-type: none"> – pozicionálás, a tevékenységnek megfelelő testhelyzet kialakítása, megtartása, begyakorlása – a folyamatok lépéseinek, eszközeinek megismerése, használata – tágabb környezet rendben tartása – évszaknak megfelelő takarítási munkák – seprű, lapát használata – felmosás – lemosás, letörlés – portörlés – hulladékkezelés – virágápolás 	<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – igénye van a rend fenntartására, kialakítására rendszeresen részt vesz a tanterem, a mellékhelyiségek takarításában, rendben tartásában – törekszik az esztétikumra 	<ul style="list-style-type: none"> – segítséggel részt vesz vagy aktív megfigyelője a különböző tevékenységeknek

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
5-6. évfolyam	Egyszerű háztartási munkák	<ul style="list-style-type: none"> – tisztító- és fertőtlenítő szerek megismerése, megkülönböztetése – konyhai eszközök helye, megkülönböztetése, rendje – egyszerűbb konyhai munkák – főzést nem igénylő ételek készítése – kenyérszeletelés, kenyérkenés, pirítás – gyümölcs-zöldség tisztítása, hámozása 	Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén	Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén
			<ul style="list-style-type: none"> – konyha rendjének megtartása – eszközök helyének megismerése, – edények funkciójának megfelelő ismerete – hámozó eszköz használata segítséggel – kevert ételek készítése megadott összetevőkből 	<ul style="list-style-type: none"> – eszközök helyének felismerése – eszközök azonosságának és különbözőségének felismerése funkció szerint – veszélyforrás felismerése – forró-hideg megkülönböztetése – kívánatos és nem kívánatos étel jelzése – rend kialakításának igénye

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
7-8. évfolyam	Egyszerű háztartási munkák	<ul style="list-style-type: none"> – szeletelés, kés vagy elektromos szeletelő használata – elektromos konyhai gépek ismerete, használata funkció szerint – főzési alaptéchnikák ismerete, alkalmazása – nyersanyagok felismerése, megkülönböztetése – egyszerű étel készítése – terítés, tálalás, mosogatás – takarítás, nagytakarítás 	<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – elektromos konyhai eszközök érintésvédelmi szabályainak megismerése, betartása – forralás, párolás, sütés megkülönböztetése – nyersanyagok kiválogatása megadott receptura alapján – tisztító és fertőtlenítő szerek alkalmazásának ismerete, adagolásuk – (a fenti tevékenységek kizárólag felügyelet és ellenőrzés mellett végeztethetők) 	<ul style="list-style-type: none"> – tisztító-és, fertőtlenítőszer hatása, alkalmazásának megismerése – azoknak mint veszélyforrásoknak a felismerése, elkerülése

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
3-4. évfolyam	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> – ruhák válogatása, csoportosítása különböző szempontok szerint (halmazalkotás): <ul style="list-style-type: none"> ○ alsó-felső ○ évszak szerint ○ időjárás szerint – tiszta és mosandó ruhaneműk válogatása, – szennyestartó használata – tiszta ruha tárolása megfelelő helyen – páros ruhadarabok válogatása – lábbelik válogatása – lábbelik tisztításához használatos eszközök megismerése – gyógyászati segédeszközök tisztításához használatos eszközök megismerése – önálló tisztálkodás igényének felkeltése – tisztálkodás módjai, lehetséges helyszínei – kézmosás fontossága – fog- és szájjápolás jelentősége – önálló fogmosás igényének felkeltése 	<p style="text-align: center;">Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p style="text-align: center;">Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – saját ruhák felismerése, megnevezése – ruhák kiválasztása megnevezése szempontok szerint – ruhaneműk megfelelő helyen való tárolása – cipők, és gyógyászati segédeszközök párosítása – páros ruhadarabok válogatása, párba állítása – tépőzárak használata – segítséggel, önállóan – mosdó használat pozíciója – önálló csap használat – szappanozás, kéz öblítés, szárítás önállóan – fürdő- és kézmosó szerek kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – saját ruhák felismerése (igen -nem) – szempont alapján kiválasztott ruha megítélése (igen-nem) – tiszta és szennyes ruhák tárolási helyének felismerése, – döntéshozatal fejlesztése – páros lábbelik, ruhadarabok, gyógyászati segédeszközök felismerése – párok felismerése – e

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	Képesség szerinti csoport
			Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén	Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén
3-4. évfolyam				<ul style="list-style-type: none"> – tépőzár helyének felismerése, használata segítséggel – mosdó használat segítségével – aktív részvétel kézmosáskor – törölköző használata – fürdő- és kézmosószer megkülönböztetés

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
5-6. évfolyam	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szempontnak megfelelő ruházat kiválasztása – ruhaneműk típusának megfelelő hajtogatás, tárolás – tépőzár, húzózár, kapocs, gomb használata ruhaneműkön, lábbeliken – tépőzárak használata gyógyászati segédeszközön, minél önállóbb felvétel – kézi mosás – mosógép használata – alkalmazható mosó és öblítőszer megismerése – teregetés, hajtogatás 	<p style="text-align: center;">Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p style="text-align: center;">Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – ruhaválasztás, öltözködés önállóan/kevés segítséggel – lábbelik, gyógyászati segédeszköz felvétele önállóan/kevés segítséggel – tépőzárak alkalmazása önállóan – mosás kézzel önállóan – mosás géppel, felügyelettel – mosószer kiválasztás, adagolás felügyelettel 	<ul style="list-style-type: none"> – ruhák kiválasztása eldöntendő kérdésre – öltözködés segítséggel, aktív részvétellel, – saját segédeszköz, lábbeli kiválasztása – felvétel segítséggel, aktív részvétellel – tépőzár használata lehetséges aktív részvétellel – tiszta és mosandó ruhák válogatása – kézi mosás fázisainak felismerése, sorba rendezése

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
7-8. évfolyam	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> – háztartási-, ház körüli teendők baleseti forrásainak felismerése – ruhaneműk megkülönböztetése anyagok szerint, – piktogramok felismerése, értelmezése ruhaneműkön, háztartási vegyszereken, – allergén anyagok felismerése, egyedi érzékenység ismerete, allergénektől való távol- maradás képessége, ismerete – környezettudatos magatartás ismerete, gyakorlása 	Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén	Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén
			<ul style="list-style-type: none"> – veszélyforrások ismerete, azok tudatos elkerülése, szükség esetén tudatos segítség igénylése 	<ul style="list-style-type: none"> – veszélyes eszközök felismerése – azok használata, működtetése felügyelet mellett – ruhaneműk válogatása színek szerint – veszélyt jelző piktogramok felismerése – saját magára vonatkozó allergének felismerése, távol tartás igényének jelzése – elutasítás kifejezése

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
5-6. évfolyam	Vásárlás, ügyintézés	<ul style="list-style-type: none"> – érték fogalmának bevezetése – a pénz fogalma, mint érték mutató – vásárlás fogalma – a vásárlás lehetséges terepei – bolt, szupermarket, piac – árucikkek csoportosítása – fizetés módozatai – vásárlás tervezés, szükségletek meghatározása – árak megítélése becsléssel 	<p style="text-align: center;">Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p style="text-align: center;">Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – árucikkek csoportosítása – szükségletek feltérképezése – tanulmányi séta, a vásárlás különböző terepeinek megközelítése, megismerése – egy árucikk vásárlása – kassa lehetséges megközelítése – fizetés segítségével, készpénzzel 	<ul style="list-style-type: none"> – árucikkek válogatása – boltok megkülönböztetése – kassa megközelítése segítséggel – fizetés készpénzzel, segítséggel

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
7-8. évfolyam	Vásárlás, ügyintézés	<ul style="list-style-type: none"> – alapanyag szükséglet felmérése – termékek meghatározása – mennyiségek meghatározása – termékek szavatosságának felismerése – egyéb felmerülő szükségletek felismerése, meghatározása – saját ruha szükséglet megfogalmazása – eligazodás a kínálatban – célszerű, takarékos vásárlás – esztétikum és praktikum meghatározása – vásárláskor elvárható viselkedési szabályok betartása, alkalmazása 	<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – vásárlással kapcsolatos tervezés – ár-érték becslés – vásárlás önállóan/kevés segítséggel – saját kívánság jelzése, – saját esztétikai igény jelzése – vásárláskor, közösségi térben való viselkedés alapvető szabályainak betartása, alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – vásárlás eldöntésében való részvétel – 1-2 termék kiválasztása – fizetés segítséggel – döntéshozatal megerősítése

Képesség szerinti csoport	Témakörök	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Várt eredmények	
7-8. évfolyam	Piktogramok értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> – alapvető, gyakran használt jelek, piktogramok megismerése, értelmezése, egyeztetése, válogatása – gyógyszereken, élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműkön található jelzések, piktogramok helyének megkeresése, értelmezése, alkalmazása 	<p>Kevésbé sérült idegrendszeri funkciók, jól funkcionáló tanulók esetén</p>	<p>Sérült, súlyosan sérült idegrendszeri funkciók, funkciózavarral küzdő tanulók esetén</p>
			<ul style="list-style-type: none"> – képes a gyakran látott jeleket, piktogramokat felismerni, értelmezni, válogatni – tudja, hogy a termékeken, használati cikkeken (gyógyszereken, élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműkön) hol található a piktogramok, jelzések 	<ul style="list-style-type: none"> – képes a gyakran látott jeleket, piktogramokat felismerni, értelmezni, válogatni – tudja, hogy a termékeken, használati cikkeken (gyógyszereken, élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműkön) hol található a piktogramok, jelzések

DIGITÁLIS KULTÚRA

7-8. évfolyam

A tantárgy célja a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott, középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók érdeklődését felkelteni az infokommunikációs eszközök iránt, bemutatni ezek sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a kommunikációban, a tanulásban, a játékban, a munkavégzés során és a szórakozásban.

A digitális kultúra tantárgy oktatása során a tanulók egyéni mozgásállapotától függően gyakran szükséges az egyénre szabott, adaptált eszközök (többek között speciális egér, trackball egér/hanyatt egér, speciális billentyűzet, billentyűzetrács, membránbillentyűzet, könyök- és csuklótámasz, vagy a hagyományos számítógéptől eltérő érintőképernyős tablet, laptop) alkalmazása. A tanulók esetenként a számítógép kiegészítő lehetőségeivel lesznek képesek az önálló használatra (beragadó billentyűk, billentyűszűrés, hangjelzések, egér speciális beállításai, billentyűkombinációk, egérkiváltók, digitális billentyűzet, fejegér, szemegér).

Kiemelten fontos, hogy az itt szerezhető és begyakorolható ismereteket hozzáigazítsuk az egyéb tantárgyak oktatásában használatos eszközök megfelelő használatához, az egyes tanulók kommunikációját segítő alternatív és augmentatív módszerekhez.

Az digitális eszközök működtetésének és adekvát használatának gyakorlására a pedagógusnak kell megteremtetni a lehetőséget – építve arra, hogy a számítógép használata lehetőséget teremt az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására, különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítására egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben a digitális eszközök mértékletes és fegyelmezett használatára neveléssel, és az információs rendszerek használata során felmerülő etikai kérdések tudatosításával és szem előtt tartásával.

Fontos, hogy személyre szabottan, az egyéni belátási képességekhez igazodóan segítsük a minél szélesebb körű és minél önállóbb felhasználást. E területen a hatékony nevelő-oktató munkához kiemelt jelentőségű a családokkal való együttműködés, a tartalmi és időbeli lehetőségek és korlátok egyeztetése.

A médiatudatosságra nevelésben a következők játszanak szerepet:

- az internetes médiumok által nyújtott kapcsolattartási lehetőségek megismerése és gyakorlása;
- az internethasználat veszélyforrásainak és veszélyeinek megismerése;
- a valóság és a virtualitás világ megkülönböztetésének tudatosítása;
- az információsűrítés és rendszerezés gyakoroltatása.

Témakör	1. Számítógép-kezelés		Javasolt óraszám: 26 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának megalapozása. Szakszerű és biztonságos számítógép-használat.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – A számítógép tartozékait megismerni. – A számítógépes környezetben való viselkedés szabályait megismerni. – Egyéni igénynek megfelelő speciális bemeneti perifériákat megismerni (speciális egér, speciális billentyűzet, joystick, touchpad, track ball, érintőképernyő). – Szükség esetén a számítógép megfelelő használatához szükséges egyéb eszközöket megismerni (csúszásgátlók, alkartámasz, kapaszkodó, fejpálca). – Kisegítő lehetőségeket megismerni (beragadó billentyűk, billentyűszűrés, hangjelzések, digitális billentyűzet, billentyűkombinációk). 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a számítógéppel. – Ismerkedés a monitorral, billentyűzettel, egérrel. – A számítógéppel való foglalkozások rendje, a legfontosabb biztonsági tudnivalók. – Ismerkedés a speciális eszközökkel (bemeneti perifériák). – Ismerkedés a számítógép megfelelő használatához szükséges egyéb eszközökkel. – Ismerkedés a kisegítő lehetőségekkel, speciális beállításokkal. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <p>Gyakorlás tanári vezetés mellett, majd önállóan az eszközökkel. A számítógép kezelése, a programokkal való tevékenység megadott lehetőségek szerint. Alkotómunka megfelelő szoftverekkel.</p>		
Fogalmak	A tanegység számítógép működtetéséhez és az alkalmazott programokhoz kapcsolódó fogalmai.		

Témakör	2. Irodatechnika		Javasolt óraszám: 8 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő irodai eszközök megismerése és lehetőségeik kipróbálása, szükség esetén segítséggel. A megismert eszközök szabályos használata. Az eszközök nyújtotta egyéni lehetőségek feltérképezése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – A mobiltelefont és telefont adekvátan használni, a telefonálási szokásokat megismerni, gyakorolni. – Okoseszközökkel fényképeket és videókat készíteni. – Fénymásolatot készíteni, szükség esetén segítséggel. – Nyomtatványokat készíteni segítséggel. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mobiltelefon működése és használata. – Fénymásoló működése és használata. – Nyomtató működése és használata <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Telefonálás, üzenetküldés gyakorlása. – Híváskezdeményezés és fogadás stratégiáinak egyéni megtalálása. – Eltérő készülékek megismerése, használata. – Okoseszközökkel képek és videók készítése. – A telefonálás anyagi vonzatának tudatosítása. – A szakszerű használat elsajátítása. – A fénymásoló használata, saját munkáról másolat készítése. – A nyomtatóhasználat elsajátítása, saját munka kinyomtatása. 		
Fogalmak	<p>Vonal, kicseng, foglalt jelzés, vonalas – mobil készülék, üzenet, szolgáltató, percdíj, előfizetés, feltöltőkártya, mobilszám, fénymásoló,</p> <p>fénymásolópapír, festék, nyomtatók, nyomtatvány, festékpátron/toner, lamináló fólia, lamináló gép.</p>		

Témakör	3. Dokumentumkészítés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás a megismert programokban.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Változtatások végrehajtása számítógép használatával (írás – írott szöveg eltüntetése, ábrák színezése, színek változtatása, méret változtatása). – Aktivitás a programok kezelésében. – A mozgássérülésnek, kézfunkciónak megfelelő gépelési technika gyakorlása. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Oktatási célú programok használata. – Készségfejlesztő, didaktikai célú szoftverek megismerése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A programfüggő készségfejlesztés. – Tanulás, gyakorlás (egyéni vagy választott társsal). 	
Fogalmak	Betű, betűméret, szám, szóköz, sorváltás, törlés	

Témakör	4. Játékprogramok	Javasolt óraszám: 28 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Játékprogramok megismerése. A megismert programok önálló vagy segítséggel történő használata.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatot megérteni és a végrehajtást megpróbálni. – A használt játékprogramot megnevezni, megkeresni, használatának módját (elindítani, irányítani, bezárni) elsajátítani. – Speciális szoftvereket megismerni az egérfunkciók használatának kialakításához. – Ingyenes számítógépes játékprogramokat, okoseszköz-applikációkat keresni, felhasználásukat gyakorolni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Memóriajáték. – Játék-, illetve tantárgyi alkalmazásokhoz kapcsolódó, az egyéni képességekhez illeszkedő, készségfejlesztő programok. <p><i>Fejlesztési tevékenységek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Programok keresése és használata. – Képek, ábrák párosítása megadott szempontok szerint. – A tevékenységek gyakorlása segítséggel, illetve felügyelet mellett. 	
Fogalmak	Valaminek a párja (összetartozik), képernyő, kép, színek applikációk, az aktuális programok használatához tartozó fogalmak.	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló ismeri és alkalmazza az IKT használat szabályait. Képes a számítógépet felnőtt jelenlétében szabályosan használni. Képes egyszerűbb gyakorlóprogramokkal az egeret, a billentyűzetet és a tanult speciális eszközöket, kiegészítőket használni. Képes a tanult tevékenységeket egyre nagyobb biztonsággal végezni. Képes telefonhívást kezdeményezni és folytatni, üzenetet küldeni, tisztában van a telefonhasználat anyagi vonzatával. Képes a tanult irodai eszközöket megfelelően működtetni, nyomtatványt, fénymásolatot készíteni. Képes a számítógéppel és programokkal kapcsolatos egyszerű szóbeli utasításokat megérteni, végrehajtani. Próbálkozik, segédkezik abban, hogy a képernyőn változásokat idézzen elő (betűnagyság, szín, forma megváltoztatása, rajz, kép készítése, tetszőleges változtatása). Képes különböző típusú játékprogramok, applikációk használatát elsajátítani egyéni képességeinek megfelelően. Képes az általa használt játékprogramot megnevezni, megkeresni szükség esetén segítséggel. Képes elfogadni a játékprogram-használat korlátait.</p>
---	--

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

A tantárgy célja bővíteni a tanulók azon ismereteit, amelyek a társadalmi környezet jobb megismerését és megértését segítik elő. Feladata, hogy a halmozottan sérült mozgáskorlátozott, középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló szerezzen gyakorlati ismereteket a szűkebb és tágabb környezetéről, valamint sajátítsa el a társadalmi elvárásoknak megfelelő szociális készségeket. Cél továbbá, hogy fokozódó önállósággal tudja alkalmazni ezen a területen is egyéni kommunikációs stratégiáit.

A tanuló elemi szinten ismerje meg a saját, és más állampolgárok jogait és kötelességeit. Bővítse látókörét, hogy tágabb környezetét pontosabban megismerje, és használni tudja (segítséggel, adaptációkkal) a szolgáltató- és közintézményeket.

A tantárgy keretein belül gyakorlási lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanuló megfelelően alkalmazza a tanult viselkedési és magatartási normákat, érintkezési formákat a mindennapi élethelyzetekben. Tudja a konfliktushelyzeteket egyes szituációkban felismerni, és begyakorolt konfliktuskezelési minták segítségével igyekezzon azokat megoldani. Komplex kommunikációs igényű tanulók esetében a személyre szabott kommunikációs eszközök segítségével történik ezen ismeretek gyakorlása, alkalmazása.

5–6. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést az iskolai közösség szabályainak megismertetésével, betartatásával, az iskolai példaképek bemutatásával, a segítőkészségre és az egymásra való odafigyelésre neveléssel segíti. Kialakítja a viselkedés önszabályozási igényét.

A nemzeti öntudat fejlődését, a hazafias nevelést erősíti a nemzeti ünnepek iskolai szintű feldolgozása (jelképek, szimbólumok, szereplők testközelbe hozása).

A tantárgy a társas lét különböző szinterein (család, osztályközösség, iskolai közösség) kapcsolódik az állampolgárságra, demokráciára neveléshez a közösségi szabályok megismertetésével, tudatos követésével, a feladatok vállalásával, a közösségért végzett tevékenységgel. A tantárgy tematikája segíti az alapvető, személyes adatok jelentőségének felismerését is.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztéséhez hozzájárul a saját és a társak belső tulajdonságainak feltérképezése, a pozitív tulajdonságok, személyiségvonások felismerése, megerősítése. A társakkal való együttműködés segíti a közös vélemény kialakítására és a demokratikus döntések meghozatalára való törekvést.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a családi életre nevelésben a szűk család rokoni kapcsolatainak, a családban betöltött szerepeknek, az ahhoz kapcsolódó feladatoknak, és a család legfontosabb személyes adatainak megismertetésével.

A másokért vállalt felelősséget és az önkéntességet a többi ember külső és belső tulajdonságainak megismerésével, a megértés, az elfogadás és a toleráns viselkedés jelentőségének felismerésével és az egymás segítésére neveléssel támogatja.

A reális önértékelés fejlesztésén keresztül a tantárgy segíti a pályorientációt is.

5. osztály

Témakör	1. Család, a családi szocializáció	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A család szerepének megismerése. A diák saját tulajdonságainak felismerése, azonosítása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatokat ismerni. – Ismerni az iskola címét, a tanárok nevét. – Külső és belső tulajdonságokat differenciálni, segítséggel megnevezni és felismerni. – Az alapvető viselkedési szabályokat ismerni, figyelmeztetésre használni azokat. – Az adekvát viselkedés formáit, fordulatait ismerni. – Saját érzelmeit felismerni és kezelni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatok. – A család tagjai. – Családi munkamegosztás. Feladatom a családban. – Szülők foglalkozása, munkahelye. – Önismeret. Énkép. Tulajdonságok. – Viselkedés különböző élethelyzetekben, iskolában - tanórán, kötetlen foglalkozásokon. – Segítségkérés, segítség másokon. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Saját okmányok megismerése, felismerése, értelmezése.</p> <p>A szülők foglalkozására vonatkozó eszközök, képek megtekintése. Lehetőség szerint tanulmányi kirándulás keretében néhány munkahely felkeresése.</p> <p>Tulajdonságok megnevezése, csoportosítása.</p> <p>Milyen vagyok én? Önjellemzés (külső és belső tulajdonságok).</p> <p>Viselkedés családi események (ünnepek, esküvő, születés, gyász, temetés) során.</p> <p>Képek, könyvek, filmek (filmrészletek) megtekintése.</p> <p>Saját élményekről beszámoló, rajz, egyéb alkotás készítése.</p> <p>Szituációs játék, eltérő szerepekben.</p> <p>Szituációk, reakciók, az indulatok levezetése.</p> <p>Beszélgetés, csoportosítás.</p>	
Fogalmak	Vezetéknév, keresztnév, <i>leánykori név</i> , foglalkozás, munkahely, lakcím, <i>születési anyakönyvi kivonat</i> , személyi igazolvány, <i>személyes adatok</i> , diákigazolvány	

Témakör	2. Településünk, lakóhelyünk megismerése	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Lakóhelyünk megismerése, a biztonságos közlekedés alapozása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló lakóhelyét megnevezni, kiválasztani. – Az iskola és otthon útvonalát megismerni. – Ismerni az irányokat. – Ismerni és alkalmazni a térkép jelzéseit. – A falu és város közötti különbség ismerete. – Térképen megtalálni saját lakóhelyét. – A térkép színeit, a térkép fontos jelzéseit (város, határ, úthálózat) leolvasni. – Jelentősebb folyóink nevét, tájegységeit, településeit ismerni. – Ismerni a közlekedés elemi szabályait. – Kerekesszékekkel/más segédeszközzel közlekedni segítséggel és felügyelet mellett. Gyakorolni közlekedési parkban, gyér forgalmú területen. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szűkebb lakóhely jellemzői. – Tágabb lakóhely: városunk – településünk – országunk. – Ismerkedés a térképpel. – Felszíni formák – színük a térképen. – Vizek, földalatti forrás, termálvíz. – Szomszédos országok. – A közlekedési szabályok átisméltése, kiegészítése. – Kerekesszék, egyéb közlekedést segítő eszköz biztonságos használata. Segítségkérés módjai. – Közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi). – A tömegközlekedés feltételei (jegyváltás, kísérő dokumentum, akadálymentesség). <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Beszélgetés, képek nézegetése. Összehasonlítás, képválogatás. Saját település kisebb területeinek elnevezései. Budapest – főváros. Falu – város – főváros jellemzői. Kép, térkép, könyvek, albumok, digitális eszközök használata. Hegy, völgy, domb, síkság kialakítása terepasztalon. Kirándulás, a felszíni formák megismerése a valóságban. A vizek jelölése a térképen. Föld feletti vizek: patak, folyó, tó. Közlekedési szabályok, táblák, jelzések válogatása, csoportosítása (tiltó- és tájékoztató táblák). Megfigyelés, beszélgetés, rajzolás, színezés.</p> <p>Tanulmányi séta. Szerepjáték, társasjáték a témakörben. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból.</p>	
Fogalmak	Közlekedés, zebra, gyalogos, átkelőhely, veszély, baleset, irányok, közlekedési eszközök, jármű, jegy, felszereltség, kedvezményre jogosító okmányok, akadálymentesség	

6. osztály

Témakör	1. Család, a családi szocializáció	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A család szerepének megismerése. A diák saját tulajdonságainak felismerése, azonosítása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatokat ismerni. – Ismerni az iskola címét, a tanárok nevét. – Külső és belső tulajdonságokat differenciálni, segítséggel megnevezni és felismerni. – Az alapvető viselkedési szabályokat ismerni, figyelmeztetésre használni azokat. – Az adekvát viselkedés formáit, fordulatait ismerni. – Saját érzelmeit felismerni és kezelni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatok. – A család tagjai. – Családi munkamegosztás. Feladatom a családban. – Szülők foglalkozása, munkahelye. – Önismeret. Énkép. Tulajdonságok. – Viselkedés különböző élethelyzetekben, iskolában - tanórán, kötetlen foglalkozásokon. – Segítségkérés, segítség másokon. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Saját okmányok megismerése, felismerése, értelmezése.</p> <p>A szülők foglalkozására vonatkozó eszközök, képek megtekintése. Lehetőség szerint tanulmányi kirándulás keretében néhány munkahely felkeresése.</p> <p>Tulajdonságok megnevezése, csoportosítása.</p> <p>Milyen vagyok én? Önjellemzés (külső és belső tulajdonságok).</p> <p>Viselkedés családi események (ünnepek, esküvő, születés, gyász, temetés) során.</p> <p>Képek, könyvek, filmek (filmrészletek) megtekintése.</p> <p>Saját élményekről beszámoló, rajz, egyéb alkotás készítése.</p> <p>Szituációs játék, eltérő szerepekben.</p> <p>Szituációk, reakciók, az indulatok levezetése.</p> <p>Beszélgetés, csoportosítás.</p>	
Fogalmak	Vezetéknév, keresztnév, <i>leánykori név</i> , foglalkozás, munkahely, lakcím, <i>születési anyakönyvi kivonat</i> , személyi igazolvány, <i>személyes adatok</i> , diákigazolvány	

Témakör	2. Településünk, lakóhelyünk megismerése	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Lakóhelyünk megismerése, a biztonságos közlekedés alapozása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló lakóhelyét megnevezni, kiválasztani. – Az iskola és otthon útvonalát megismerni. – Ismerni az irányokat. – Ismerni és alkalmazni a térkép jelzéseit. – A falu és város közötti különbség ismerete. – Térképen megtalálni saját lakóhelyét. – A térkép színeit, a térkép fontos jelzéseit (város, határ, úthálózat) leolvasni. – Jelentősebb folyóink nevét, tájegységeit, településeit ismerni. – Ismerni a közlekedés elemi szabályait. – Kerekesszékekkel/más segédeszközzel közlekedni segítséggel és felügyelet mellett. Gyakorolni közlekedési parkban, gyér forgalmú területen. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szűkebb lakóhely jellemzői. – Tágabb lakóhely: városunk – településünk – országunk. – Ismerkedés a térképpel. – Felszíni formák – színük a térképen. – Vizek, földalatti forrás, termálvíz. – Szomszédos országok. – A közlekedési szabályok átisméltése, kiegészítése. – Kerekesszék, egyéb közlekedést segítő eszköz biztonságos használata. Segítségkérés módjai. – Közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi). – A tömegközlekedés feltételei (jegyváltás, kísérő dokumentum, akadálymentesség). <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Beszélgetés, képek nézegetése. Összehasonlítás, képválogatás. Saját település kisebb területeinek elnevezései. Budapest – főváros. Falu – város – főváros jellemzői. Kép, térkép, könyvek, albumok, digitális eszközök használata. Hegy, völgy, domb, síkság kialakítása terepasztalon. Kirándulás, a felszíni formák megismerése a valóságban. A vizek jelölése a térképen. Föld feletti vizek: patak, folyó, tó. Közlekedési szabályok, táblák, jelzések válogatása, csoportosítása (tiltó- és tájékoztató táblák). Megfigyelés, beszélgetés, rajzolás, színezés. Tanulmányi séta. Szerepjáték, társasjáték a témakörben. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból.</p>	
Fogalmak	Közlekedés, zebra, gyalogos, átkelőhely, <i>veszély</i> , baleset, irányok, közlekedési eszközök, jármű, jegy, felszereltség, kedvezményre jogosító okmányok, akadálymentesség	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes legfontosabb személyi adatait, lakóhelye, iskolája címét közölni szóban vagy kommunikációs eszköztára segítségével.</p> <p>Képes megfelelően alkalmazni a tanult viselkedési és magatartási normákat, érintkezési formákat a mindennapi élethelyzetekben.</p> <p>Ismeri, és a lehetőségeihez képest alkalmazza a gyalogos/segédeszközzel történő közlekedés főbb szabályait. Segítséggel, mozgásállapotának megfelelően a tömegközlekedési járműveket használja. Képes kerekesszéssel és egyéb járást segítő eszközökkel való közlekedésre - felügyelet mellett - szűkebb és tágabb környezetében.</p> <p>Ismeri az útvonalat és a járműveket, amelyekkel az iskolába jár.</p>
--	--

7–8. évfolyam

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelésben. Megismerteti a szűkebb társadalmi közösség pozitív példáit, kialakítja az igazságosságra törekvő és segítőkész magatartást. A társas kapcsolatokban elősegíti a szociális konvenciók helyes alkalmazását, a megfelelő önkontrollt, és gyakoroltatja a viselkedési szabályok alkalmazását.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljait a következő eszközök szolgálják: a nemzeti ünnepek, jelképek, hagyományok, valamint a nemzeti, nemzetiségi hovatartozás megismertetése; az érdeklődés és kötődés kialakítása a társadalmi közösségekhez; aktív, cselekvő részvétel a nemzeti ünnepeken, megemlékezéseken. Mindezek segítik a magyar nemzethez való tartozás érzésének kialakulását, elmélyítését.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést segíti:

- az állampolgári jogok és kötelességek, valamint azok legfontosabb intézményeinek megismerése
- az érdeklődés kialakítása a közügyek iránt
- a szabálykövető magatartás fejlesztése
- a jogkövetés megalapozása.

A tantárgy az önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlődését segíti a saját, reális képességek minél teljesebb megismerésével, a lehetőségek és akadályok felmérési képességével, az együttműködő magatartás kialakításával a közösségi tevékenységekben.

Fejleszti a segítségkérés és -nyújtás szükségességének felismerését különböző szituációkban, az önérvényesítés eszközeinek megismerését és használatát, a társak jogainak, igényeinek tiszteletben tartását.

A családi életre nevelést támogatja:

- a családban betöltött szerepek és a családi munkamegosztás feltérképezése és gyakorlása
- rokon, baráti, közösségi kapcsolatok megismerése
- a családi életben történő aktív részvétel támogatása.

A másokért vállalt felelősséget és az önkéntességet segíti a szűkebb és tágabb környezet érdekében történő tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése, a vállalt feladatok elvégzésére nevelés.

A tantárgy segíti a reális jövőkép kialakítását, a pályaorientáció támogatását a különböző szakmák tevékenységeinek, eszközeinek, fontosságának megismertetésével, az egyéni képességek és érdeklődés tükrében; a szakmatanulás és a felnőtt társadalom tevékenységei iránti érdeklődés felkeltésével.

7. osztály

Témakör	1. Mindennapi ügyintézés	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Önismeret fejlesztése. Különböző élethelyzeteknek megfelelő adekvát viselkedés. A személyes dokumentumok ismerete, és körültekintő használatuk fontosságának felismertetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló saját személyes adatainak megbízható ismeretét kialakítani. – Külső és belső tulajdonságokat differenciálni, megnevezni és felismerni. – Az alapvető viselkedési szabályokat ismerni, önállóan vagy segítséggel használni is azokat. – Az adekvát viselkedés formáinak, fordulatainak ismeretét elmélyíteni. – Az érzelmek kezelését gyakorolni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatok, azonosítás. – Önismeret. Énkép. Tulajdonságok. Érzelmek. – Viselkedés különböző élethelyzetekben. – Közlekedés, vásárlás közbeni kommunikáció és viselkedés (alternatív kommunikációs eszközök alkalmazása). – Empátia. Segítés másokon. – Segítségkérés. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány nézegetése, az azonosítás módja, igazolása.</p> <p>Milyen vagyok én? Önjellemzés (külső és belső tulajdonságok).</p> <p>Viselkedés különböző élethelyzetekben, családi események (ünnepek, esküvő, születés, gyász, temetés) során.</p> <p>Képek, könyvek, filmek (filmrészletek) megtekintése, segítséggel történő értelmezése.</p> <p>Videófelvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. Tanulmányi séta, vásárlás közösen.</p> <p>Saját élményekről beszámoló, rajz és egyéb alkotás készítése.</p> <p>Szituációs játék, eltérő szerepekben. Irányított beszélgetés a tapasztalatokról.</p> <p>Szituációk-reakciók, az indulatok levezetése.</p> <p>Adekvát viselkedés – érzelmi kapcsolatok férfi és nő között.</p> <p>Tulajdonságok megnevezése, csoportosítása, vélemények, észrevételek.</p>	
Fogalmak	<p>Önismeret, <i>önértékelés</i>, én, <i>énkép</i>, tulajdonság, <i>jellemzés</i>, viselkedés, <i>bírálat</i>, dicséret, önellenőrzés, önfegyelem, önbizalom, empátia, tolerancia; személyi okmányok; szeretet, szerelem, esküvő, házasság, születés, gyász, temetés.</p>	

Témakör	2. Településünk, lakóhelyünk megismerése	Javasolt óraszám: 6 óra
Előzetes tudás	A szűkebb lakóhely/iskolai környezet jellemző nevezetességei. Alapvető közlekedési szabályok ismerete.	
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A domborzati térképen a tájékozódás erősítése. Váratlan helyzetek kezelési módjának megismerése a közlekedés során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A saját lakóhelyet megnevezni/kiválasztani. – Az iskola és otthon közötti útvonalat ismerni. – Az iskolát megnevezni. – Ismerni az irányokat. – Felismerni a térkép főbb jelzéseit, színeit, és azokat leolvasni. – A falu és város közötti különbséget ismerni. Térképen megtalálni lakóhelyét/iskola helyét. – Jelentősebb folyóink, tájegységeink, településeink nevét ismerni. – Alapszinten tájékozódni a földgömbön: megkeresni és megmutatni Európát, Magyarországot és néhány ismert országot. – Ismerni a közlekedés elemi szabályait. – A tanuló ismereteinek rendezni a járművekkel kapcsolatosan. – Kerekesszékekkel és más segédeszközökkel közlekedni segítséggel és felügyelet mellett, gyakorolni közlekedési parkban, gyér forgalmú területen. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szűkebb lakóhely jellemzői. – Tágabb lakóhely: városunk – településünk – országunk. – Tájékozódás a térképen. – Magyarország jellemzői. – Felszíni formák – színük a térképen. – Vizek, földalatti forrás, termásvíz. – Szomszédos országok. – Helyünk Európában és a világban. – A közlekedési szabályok átisméltése, kiegészítése. – Közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi). – A tömegközlekedés feltételei (jegyváltás, kísérő dokumentum, akadálymentesség). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Beszélgetés, képek nézegetése. Összehasonlítás, képválogatás. Saját település, Budapest – főváros. Falu – város – főváros jellemzői.</p> <p>Kép, térkép, könyvek, albumok, digitális eszközök nézegetése, használata.</p> <p>Földgömb, térkép, képek használata.</p> <p>Hegy, völgy, domb, síkság kialakítása terepasztalon Kirándulás, a felszíni formák megismerése a valóságban A vizek jelölése a térképen. Föld feletti vizek: patak, folyó, tó. Édesvizek – ivóvíz. Sós vizek – tenger, óceán. Más országok megnevezése, fővárosok, képek gyűjtése. Földrészek: Európa, Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália. Síkság – mezőgazdaság, hegyvidék – bányászat, tenger – halászat. Térképjelek keresése, tartalom megbeszélése. Közlekedési szabályok, táblák, jelzések válogatása, csoportosítása (főbb tiltó- és tájékoztató táblák). Megfigyelés, beszélgetés, rajzolás, színezés, egyéb alkotás.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Veszélyforrás, balesetek. Tanulmányi kirándulás. Szerepjáték, társasjáték használata. Csoportosítás, válogatás. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Alternatív közlekedési lehetőségek. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból.</p>
Fogalmak	<p><i>Térképpel, felszíni formákkal kapcsolatos fogalmak.</i> <i>Közlekedési szabályokkal, jelzésekkel kapcsolatos fogalmak.</i> Segítség, tájékoztatás kérése.</p>

Témakör	4. Felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	Javasolt óraszám: 24 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az állampolgárok és a tanuló saját jogainak és kötelességeinek elemi szintű megismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A családi viszonyokat ismerni. – Különbségtételt gyakorolni jó és rossz, helyes és helytelen között, konkrét élethelyzetek és példák alapján. – Jogokat és kötelességeket megismerni, a tanuló élethelyzeteiben azok alkalmazását gyakorolni. – Tudatosítani, hogy a szabályokat be kell tartani – a tanulónak és a társadalom más szereplőinek egyaránt. – Igazolványok használatát megismerni és gyakorolni, szabályait betartani. – A munkafegyelem fogalmával megismerkedni és azt betartani, általános balesetvédelmi szabályokat megismerni. – Fontossági sorrendet felállítani, fontos/kevésbé fontos dolgokat megkülönböztetni 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tagjai vagyunk a társadalomnak. – Alkotmány – a mindenkire vonatkozó alapelvek. – Állampolgárok vagyunk. – Viselkedés rokonokkal, ismerősökkel. – Viselkedés idegenekkel. – Jogaim és kötelességeim. – Társadalomra, illetve az egyénre nézve veszélyeztető tevékenységek. – Törvény, szabályok betartásának fontossága. – Ok – okozat. – Ügyintézés, szolgáltató intézmények. – Munkavégzés, munkahely. – Reális jövőkép, továbbtanulás. – Közlekedés gyakorlása felügyelet mellett. – A helyzetnek megfelelő megjelenés. – A pénz szükségessége, beosztásának fontossága (matematikai képességek figyelembevételével). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Irányított beszélgetés, képek válogatása és csoportosítása. Saját kép nézegetése (kiskori, mostani), az idő múlása. Szerepjáték, konfliktushelyzetek a családban. Pozitív és negatív tulajdonságok és tartalmuk. Rövid történetek megbeszélése, szituációs játékok. Viselkedés idegenekkel: udvariasság, türelem, alkalmazkodás, önzetlenség, óvatosság fogalmai. Törvények: jogok és kötelességek fogalmának bevezetése. A közösség számára „törvénykönyv” összeállítása (az osztály szabálykönyvének megalkotása, illetve az iskola Házirendjének tanulmányozása). Ok – okozati összefüggések felismerése a törvények/helyi szabályok esetében, szembesülés a következményekkel. Személyi igazolvány nézegetése. Mire jogosít a személyi igazolvány? Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Tájékozódás a szakmák köréről. Az iskoláskor utáni tervek az egyéni képességek tükrében.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Film megtekintése, megbeszélése, a látott viselkedési formák elemzése.</p> <p>Viselkedés, elvárások a munkahelyeken.</p> <p>A munkabalesetek elkerülése.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása, takarékoság fogalmának megalapozása, pénzkezelés segítségével.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Szülők, rokonok, szeretet, <i>családfenntartó</i>, munkahely, fizetés, segítség, <i>munkamegosztás, munkavédelmi szabályok fogalmai</i>; jogok és kötelességek;</p> <p>törvény, szabály, törvénykönyv, alkotmány, bűn, büntetés, hazugság, lopás, következmény, igazságszolgáltatás;</p> <p><i>megbeszélés, vita</i>, vélemény, veszekedés, kibékülés, <i>bocsánat</i>;</p> <p>társadalom, személyi igazolvány, állampolgár, sajátkezű aláírás, gondnokság, a pénz értéke, váltópénz (matematikai ismeretekhez kapcsolva)</p>

8. osztály

Témakör	1. Mindennapi ügyintézés	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Önismeret fejlesztése. Különböző élethelyzeteknek megfelelő adekvát viselkedés. A személyes dokumentumok ismerete, és körültekintő használatuk fontosságának felismertetése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló saját személyes adatainak megbízható ismeretét kialakítani. – Külső és belső tulajdonságokat differenciálni, megnevezni és felismerni. – Az alapvető viselkedési szabályokat ismerni, önállóan vagy segítséggel használni is azokat. – Az adekvát viselkedés formáinak, fordulatainak ismeretét elmélyíteni. – Az érzelmek kezelését gyakorolni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatok, azonosítás. – Önismeret. Énkép. Tulajdonságok. Érzelmek. – Viselkedés különböző élethelyzetekben. – Közlekedés, vásárlás közbeni kommunikáció és viselkedés (alternatív kommunikációs eszközök alkalmazása). – Empátia. Segítés másokon. – Segítségkérés. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány nézegetése, az azonosítás módja, igazolása. Milyen vagyok én? Önjellemzés (külső és belső tulajdonságok). Viselkedés különböző élethelyzetekben, családi események (ünnepek, esküvő, születés, gyász, temetés) során.</p> <p>Képek, könyvek, filmek (filmrészletek) megtekintése, segítséggel történő értelmezése.</p> <p>Videófelvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. Tanulmányi séta, vásárlás közösen.</p> <p>Saját élményekről beszámoló, rajz és egyéb alkotás készítése.</p> <p>Szituációs játék, eltérő szerepekben. Irányított beszélgetés a tapasztalatokról.</p> <p>Szituációk-reakciók, az indulatok levezetése.</p> <p>Adekvát viselkedés – érzelmi kapcsolatok férfi és nő között.</p> <p>Tulajdonságok megnevezése, csoportosítása, vélemények, észrevételek.</p>	
Fogalmak	<p>Önismeret, <i>önértékelés</i>, én, <i>énkép</i>, tulajdonság, <i>jellemzés</i>, viselkedés, <i>bírálat</i>, dicséret, önellenőrzés, önfegyelem, önbizalom, empátia, tolerancia; személyi okmányok; szeretet, szerelem, esküvő, házasság, születés, gyász, temetés.</p>	

Témakör	2. Településünk, lakóhelyünk megismerése	Javasolt óraszám: 6 óra
Előzetes tudás	A szűkebb lakóhely/iskolai környezet jellemző nevezetességei. Alapvető közlekedési szabályok ismerete.	
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A domborzati térképen a tájékozódás erősítése. Váratlan helyzetek kezelési módjának megismerése a közlekedés során.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A saját lakóhelyet megnevezni/kiválasztani. – Az iskola és otthon közötti útvonalat ismerni. – Az iskolát megnevezni. – Ismerni az irányokat. – Felismerni a térkép főbb jelzéseit, színeit, és azokat leolvasni. – A falu és város közötti különbséget ismerni. Térképen megtalálni lakóhelyét/iskola helyét. – Jelentősebb folyóink, tájegységeink, településeink nevét ismerni. – Alapszinten tájékozódni a földgömbön: megkeresni és megmutatni Európát, Magyarországot és néhány ismert országot. – Ismerni a közlekedés elemi szabályait. – A tanuló ismereteinek rendezni a járművekkel kapcsolatosan. – Kerekesszékekkel és más segédeszközökkel közlekedni segítséggel és felügyelet mellett, gyakorolni közlekedési parkban, gyér forgalmú területen. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szűkebb lakóhely jellemzői. – Tágabb lakóhely: városunk – településünk – országunk. – Tájékozódás a térképen. – Magyarország jellemzői. – Felszíni formák – színük a térképen. – Vizek, földalatti forrás, termálvíz. – Szomszédos országok. – Helyünk Európában és a világban. – A közlekedési szabályok átismétlése, kiegészítése. – Közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi). – A tömegközlekedés feltételei (jegyváltás, kísérő dokumentum, akadálymentesség). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Beszélgetés, képek nézegetése. Összehasonlítás, képválogatás. Saját település, Budapest – főváros. Falu – város – főváros jellemzői.</p> <p>Kép, térkép, könyvek, albumok, digitális eszközök nézegetése, használata.</p> <p>Földgömb, térkép, képek használata.</p> <p>Hegy, völgy, domb, síkság kialakítása terepasztalon.</p> <p>Kirándulás, a felszíni formák megismerése a valóságban.</p> <p>A vizek jelölése a térképen. Föld feletti vizek: patak, folyó, tó. Édesvizek – ivóvíz. Sós vizek – tenger, óceán.</p> <p>Más országok megnevezése, fővárosok, képek gyűjtése.</p> <p>Földrészek: Európa, Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália.</p> <p>Síkság – mezőgazdaság, hegyvidék – bányászat, tenger – halászat.</p> <p>Térképjelek keresése, tartalom megbeszélése.</p> <p>Közlekedési szabályok, táblák, jelzések válogatása, csoportosítása (főbb tiltó- és tájékoztató táblák). Megfigyelés, beszélgetés, rajzolás, színezés, egyéb alkotás.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	Veszélyforrás, balesetek. Tanulmányi kirándulás. Szerepjáték, társasjáték használata. Csoportosítás, válogatás. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Alternatív közlekedési lehetőségek. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból.
Fogalmak	<i>Térképpel, felszíni formákkal kapcsolatos fogalmak.</i> <i>Közlekedési szabályokkal, jelzésekkel kapcsolatos fogalmak.</i> Segítség, tájékoztatás kérése.

Témakör	4. Felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	Javasolt óraszám: 24 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Az állampolgárok és a tanuló saját jogainak és kötelességeinek elemi szintű megismerése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – A családi viszonyokat ismerni. – Különbségtételt gyakorolni jó és rossz, helyes és helytelen között, konkrét élethelyzetek és példák alapján. – Jogokat és kötelességeket megismerni, a tanuló élethelyzeteiben azok alkalmazását gyakorolni. – Tudatosítani, hogy a szabályokat be kell tartani – a tanulónak és a társadalom más szereplőinek egyaránt. – Igazolmányok használatát megismerni és gyakorolni, szabályait betartani. – A munkafegyelem fogalmával megismerkedni és azt betartani, általános balesetvédelmi szabályokat megismerni. – Fontossági sorrendet felállítani, fontos/kevésbé fontos dolgokat megkülönböztetni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tagjai vagyunk a társadalomnak. – Alkotmány – a mindenkire vonatkozó alapelvek. – Állampolgárok vagyunk. – Viselkedés rokonokkal, ismerősökkel. – Viselkedés idegenekkel. – Jogaim és kötelességeim. – Társadalomra, illetve az egyénre nézve veszélyeztető tevékenységek. – Törvény, szabályok betartásának fontossága. – Ok – okozat. – Ügyintézés, szolgáltató intézmények. – Munkavégzés, munkahely – Reális jövőkép, továbbtanulás. – Közlekedés gyakorlása felügyelet mellett. – A helyzetnek megfelelő megjelenés. – A pénz szükségessége, beosztásának fontossága (matematikai képességek figyelembevételével). <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Írányított beszélgetés, képek válogatása és csoportosítása. Saját kép nézegetése (kiskori, mostani), az idő múlása. Szerepjáték, konfliktushelyzetek a családban. Pozitív és negatív tulajdonságok és tartalmuk.</p>	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
	<p>Rövid történetek megbeszélése, szituációs játékok.</p> <p>Viselkedés idegenekkel: udvariasság, türelem, alkalmazkodás, önzetlenség, óvatosság fogalmai.</p> <p>Törvények: jogok és kötelességek fogalmának bevezetése.</p> <p>A közösség számára „törvénykönyv” összeállítása (az osztály szabálykönyvének megalkotása, illetve az iskola Házi rendjének tanulmányozása).</p> <p>Ok – okozati összefüggések felismerése a törvények/helyi szabályok esetében, szembesülés a következményekkel.</p> <p>Személyi igazolvány nézegetése. Mire jogosít a személyi igazolvány?</p> <p>Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása.</p> <p>Tájékozódás a szakmák köréről. Az iskoláskor utáni tervek az egyéni képességek tükrében.</p> <p>Film megtekintése, megbeszélése, a látott viselkedési formák elemzése.</p> <p>Viselkedés, elvárások a munkahelyeken.</p> <p>A munkabalesetek elkerülése.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása, takarékoság fogalmának megalapozása, pénzkezelés segítségével.</p>
<p style="text-align: center;">Fogalmak</p>	<p>Szülők, rokonok, szeretet, <i>családfenntartó</i>, munkahely, fizetés, segítség, <i>munkamegosztás, munkavédelmi szabályok fogalmai</i>; jogok és kötelességek;</p> <p>törvény, szabály, törvénykönyv, alkotmány, bűn, büntetés, hazugság, lopás, következmény, igazságszolgáltatás; <i>megbeszélés, vita</i>, vélemény, veszekedés, kibékülés, <i>bocsánat</i>;</p> <p>társadalom, személyi igazolvány, állampolgár, sajátkezü aláírás, gondnokság, a pénz értéke, váltópénz (matematikai ismeretekhez kapcsolva)</p>

<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – fejleszteni feladattudatát, felelősségérzetét, – segítséggel használni a szolgáltató- és közintézményeket, – az igazolványokat megfelelően, és biztonságosan használni, – a térkép színeit leolvasni, ismeri a térkép fontos jelzéseit (város, határ, úthálózat), elemi ismeretei vannak saját településéről, Magyarország földrajzáról, ismeri a falu, város közötti különbséget, – felismerni a konfliktushelyzetet, a begyakorolt konfliktuskezelési minták segítik a megoldásban, érzelmeit tudja kezelni, – a megismert tulajdonságok figyelembe vételével saját kapcsolatrendszerét kialakítani. <p>Állampolgári érzései kialakulóban, elmélyülőben vannak.</p> <p>Képességeihez mértén aktív cselekvője a saját életének, átlátja jogait és kötelezettségeit, képes döntéseket hozni a számára releváns szituációkban.</p>
--	--

HON- ÉS NÉPISMERET

A tantárgy oktatása során fontos szerepet kap a szűkebb és tágabb szülőföld értékeinek, hagyományainak tanári támogatással történő felfedezése, a megismert néphagyományok feldolgozása, megjelenítése. A különböző korszakok és korosztályok ismereteinek befogadása erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet, formálja a nemzethez, a családhoz, valamint a szűkebb és tágabb közösséghez tartozást.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a sajátos nevelési igény gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit. Tekintettel kell lennünk tanulóink mozgásállapotára, kognitív és kommunikációs képességeire, érzékszervi érintettségére a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésénél. A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tanórákon feldolgozott témaköröket szervesen egészítik ki az osztályprojektek, valamint a Csillagház élménypedagógiai szempontú ünnepei, melyek során megvalósul a cselekedtető, multiszenzoros élményszerzés, a tanultak elmélyítése.

Témakör	1. Az én világom	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretalkotás az egyén helyéről és szerepéről a szűkebb és tágabb környezetben. Kooperatív technikák alkalmazása.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>1.1. Családunk története</i> A családi közösség, helyem a családban. Élettörténetem. Ki vagyok én?</p> <p><i>1.2. Az én városom, falum</i> Nevezetességei. Hagyományai.</p>	<p>Információgyűjtés a családról. Családi fényképekről beszélgetés. A család megjelenítése (alternatív eszközökkel is), családtagok megnevezése.</p> <p>Képgyűjtés az adott településről. Érdekességek gyűjtése az adott településsel kapcsolatban, digitális eszközök használatával. Tablókészítés.</p>	
Fogalmak	család, szülő, anya, apa, testvér, unokatestvér, nagyszülő, családi ünnep, település, város, falu	

Témakör	2. Találkozás a múlttal	Javasolt óraszám: 24 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az időben való tájékozódási képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>2.1. <i>Élet régen és ma</i> Házak, ruhák, ételek, munka</p> <p>2.2. <i>Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink</i> Népszokások Húsvéti ünnepkör Karácsonyi ünnepkör.</p> <p>2.3. <i>Nemzeti ünnepek</i> Hazánk, Magyarország – magyarok vagyunk. Nemzeti jelképeink (zászló, címer, Himnusz, Szózat). Nemzeti ünnepek, az ünnepek rövid összefoglalása.</p> <p>2.4. <i>Főbb magyar történelmi események</i> Honfoglalás (Árpád, hét vezér). Államalapítás, István király, Mátyás király. Települése történetéhez köthető esemény, uralkodó, híres ember. 1848-as forradalom és szabadságharc. A XX. főbb eseményei. I. és II. világháború, Trianon, 1956, szabad választások.</p>	<p>Az alább felsorolt tevékenységeket úgy kell megválasztani és megtervezni, hogy minél nagyobb teret biztosítsunk a sajátélménynek, cselekedtetésnek, megtapasztalásnak, élményszerzésnek. A tanulókat képessé kell tenni a tapasztalatok beépítésére, így közel kell hoznunk a diákok életéhez a tartalmakat.</p> <p>Fényképek gyűjtése a nagyszülőkről, beszélgetés a régmúlt idők mindennapjairól. Használati tárgyak gyűjtése, bemutatása, azokról való beszélgetés. Hasonlóságok és különbségek gyűjtése a modern idők mindennapjainak tükrében. Lehetőség szerint látogatás tájházban. Régi receptek gyűjtése. A gazdag és szegény ember mindennapjainak összehasonlítása, párhuzam fölállítása napjainkhoz kötötten. Az ünnepekhez kapcsolódó legfontosabb információk összegyűjtése, azokról való beszélgetés. A néphagyományok lehetőség szerinti fölelevenítése a szűkebb (esetlegesen tágabb) közösségben. Egyszerűbb hagyományörző játékokkal való megismerkedés. Dallamfelismerés, zászlók közül a magyar kiválasztása, címer megfigyelése, felismerése.</p> <p>Beszélgetés, képek nézegetése. Tárgyak, rajzok készítése az ünnepre.</p> <p>Ha lehetséges, az ünnephez kapcsolódó helyszínek felkeresése (Nemzeti Múzeum, csaták helyszínei, híres szereplőkhöz kapcsolódó épületek, szobrok stb.).</p> <p>Műsor összeállítása az ünneppel kapcsolatban. Versek, dalok. Október 23., március 15., május 1., augusztus 20.</p> <p>Irodalmi művek, filmek kapcsolódó részletei, képzőművészeti alkotások alapján: István király jelentősége; a leghíresebb magyar királyok, királynők, csaták, háborúk, hősök.</p> <p>Kapcsolat a helyi nevezetességekkel, várral, emlékpark. Iskola – Csillaghegy – Római kor (Aquincum)</p> <p>Híres, hírhedt események a XX. században: I. és II. világháború, Trianon, 1956, szabad választások.</p>	
Fogalmak	nagyszülő, falu, város, háztartás, húsvét, karácsony, néphagyomány, hagyományörzés, közösség, ünnep, uralkodó, történelem	

<p>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló nagyszülei és szülei életéről tájékozódik; képet alkot gyermek- és felnőttkorukról. Megbecsüli az idősebb családtagok tudását. Ismeri a főbb ünnepeket és az azokhoz kapcsolódó szokásokat. Tudomása van közvetlen környezetének népszokásairól, népi játékaikról. Ismeri a nemzeti ünnepeket. Tudomása van a főbb magyar történelmi eseményekről. A saját élethelyzeteiben is alkalmazható tudásra, tapasztalatra tesz szert.</p>
--	--

ETIKA

Az etika alapvető feladata az erkölcsi nevelés: a gyermek és fiatal közösséghez való viszonyának, értékrendjének, normarendszerének, gondolkodás- és viselkedésmódjának a fejlesztése, alakítása. A multidiszciplináris tantárgy célja a társadalom normáinak beépítése a halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók értékrendszerébe.

A tantárgy kiemelt nevelési célja az emberi tulajdonságok bemutatása, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése, így a tevékenységek, magatartási formák helyes megítélése. Ehhez kapcsolódóan fontos:

- az érzelmek kimutatása, megfelelő formáinak elsajátítása, mások érzelmeinek felismerése majd megértése
- nézeteltérések megvitatásában a vita megfelelő formái iránti igény felkeltése, az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására nevelés
- önismeretre és mások megismerésére vonatkozó igény kialakítása, saját belső tulajdonságok felismerése és fejlesztése
- a kapcsolódó fogalmak elsajátítása (AAK megsegítéssel), azok megértése, tartalommal való megtöltése.

A tantárgy fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén az elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére való nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában. A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri kapcsolatoknak megértését és tiszteletben tartását, a magánélet védelmét.

Témakör	1. Éntudat – Önismeret	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló azonosítja saját személyiségének alapvető elemeit. Ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Felméri a mozgásállapotából eredő lehetőségeit, illetve korlátait. Megfogalmazza a saját intim terének határait, szükségleteit jelzi, és megfelelő formában tud segítséget kérni (szóban vagy AAK eszközök használatával).	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Én és mások</i> A saját viszonyulás néhány elemének feltárása (nemi identitás, életkor, saját mozgásállapot és a speciális kommunikáció módozatai, külső és belső tulajdonságok). Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése (nemi különbségek, életkor, mozgásállapot, különböző kommunikációs csatornák, külső és belső tulajdonságok).		

Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése (előnyös és hátrányos viselkedésformák felismerése, megkülönböztetése, a kapcsolódó következmények felismerése).

Fejlődés és szükségletek

Testi és lelki tulajdonságaim változása az évek során. Az ember legfontosabb fizikai és lelki szükségletei. Miben tér el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember?

A mozgáskorlátozottságból, komplex kommunikációs igényből adódó speciális szükségletek felismerése és azok közvetítése a környezet felé.

Egészség és betegség

Az egészséges ember tulajdonságai. Hogyan vigyázhat egy gyermek az egészségére? Egészséget veszélyeztető okok. Hogyan és miért betegedhet meg valaki? Milyen az, amikor én beteg vagyok?

A betegség és fogyatékoság fogalmának megértése és különválasztása.

Saját állapot elfogadása. Az egészségi állapot megőrzése és annak fejlesztése/szinten tartása, fontosságának felismerése.

Fogalmak	Testi tulajdonság, lelki tulajdonság, egészség, betegség, mozgáskorlátozottság, komplex kommunikációs igény, önállóság-kiszolgáltatottság, önkifejezés és önérvényesítés
-----------------	--

Témakör	2. Társas tudatosság és társas kapcsolatok	Javasolt óraszám: 12 óra
----------------	---	---------------------------------

A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szimpátia-kapcsolatokban. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában (AAK és különböző digitális eszközök helyes használata).
--	--

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Kapcsolataim

Szorosabb vagy lazább kapcsolat. A rokonszenv és ellenszenv felismerése önmagunkban, és azok megfogalmazása.

Baráti kapcsolatok

Barátság, titok, őszinteség, hazugság, tisztelet, egymás segítése. Egymásra utaltság a kapcsolatokban. Mozgáskorlátozottságból/komplex kommunikációs igényből adódó speciális segítség szükségessége.

Fájdalom okozása, megbántás és annak következményei. Bocsánatkérés, megbocsátás.

A kapcsolat ápolása

A szeretet. A szeretet kimutatásának formái. A figyelmesség szerepe. Milyen szerepe van a kapcsolat ápolásában a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak?

Fogalmak	Barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, barátság, szerelem, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, közömbösség, harag, fájdalom, megértés, sértés, megbántás, megbocsátás.
-----------------	--

Témakör	3. A társas együttélés	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése. A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése, speciális állapotának és szükségleteinek elfogadása (mozgásállapot és kommunikáció). A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. Alapvető tisztelet kialakítása más – tőlünk teljesen független – csoportokkal szemben.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Közösségeim</i> A csoport fogalma, csoporthoz való tartozás. <i>A család</i> A család fogalma, tagjai, szerepek a családban. <i>A mi csoportunk</i> A mi csoportunk jellemzői, a csoporttagok összekapcsolódásának oka, tevékenysége, szokásai és jellemzői. <i>Mások csoportjai</i> Más csoportok jellemzői; hasonlóságok és különbségek az egyes csoportok között. <i>Konfliktusok a csoportban</i> Konfliktusok és problémák előfordulása, és azok megoldása.</p>		
Fogalmak	Csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés, idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, speciális igények, hiba/bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség.	

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért. Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget. Képességeinek tükrében gondolkodik saját személyiségjegyein. Képes különféle szintű kapcsolat kialakítására és ápolására. Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat.</p>
---	--

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

(Közösségi nevelés)

Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehető legteljesebb életút érdekében.

A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (mint a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés) fejlesztését az osztályban, közösségekben megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgynak fontos szerepe van a halmozottan sérült mozgáskorlátozott tanulók társadalmi beilleszkedésének támogatásában, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezésében, a felnőtt élet megkezdésének előkészítésében.

Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

5. évfolyam

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok, napirend ismerete, azok közös kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Témakörök:

1. A szabályok lefektetése és elfogadása.
2. Helyes napirend kialakítása.
3. Veszélyes helyzetek elkerülése.

Fejlesztési ismeretek:

1. Házi rend, az osztály belső szabályai.
2. Tűz- és balesetvédelem.
3. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Digitális eszközök helyes használata (digitális kultúra kialakítása).

Tanulói tevékenység:

1. A házi renddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. A szabályok megvitatása.
3. Időbeosztás, órarend.
4. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.
5. Veszélyforrások felismerése, megvitatása (mozgásállapotból eredő veszélyforrások felismerése, megelőzés)

Fogalmak	szabály, veszély, tűz, baleset, óra, tanóra, hiányzás, szabadidő, internet, digitális eszközök
-----------------	--

Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló árnyalt közlése szóban és az AAK eszközök használatával. 2. Reális önismeret kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Témakörök:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tulajdonságok megnevezése. 2. A közösséget és az egyént segítő és hátráltató tulajdonságok azonosítása. 3. Saját tulajdonságaim. <p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemzés, reális önértékelés. 2. Milyenek látom társaimat, ők hogy látnak engem? 3. Tulajdonságok összehasonlítása. <p><i>Tanulói tevékenység:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? 2. Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önelemzés). 3. Megfelelő és helytelen viselkedésformák bemutatása helyzetgyakorlatokban. 		
Fogalmak	megfelelő, jó, rossz, tulajdonság, helyes, helytelen, elemzés, önelemzés.	

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	1. Osztályközösséget alakítani. 2. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p>Témakörök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kísérni. 2. Aktivitást és együttműködést tanúsítani. 3. A közös eseményeken aktívan részt venni. <p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saját teendőinek feltérképezése. 2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása (helyzetfelismerés, rugalmas gondolkodás és viselkedés fejlesztése/gyakorlása és a lehetséges opciók elfogadása) 3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). <p><i>Tanulói tevékenységek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tervek készítése, dekoráció készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 2. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban/AAK eszközökkel az eseményről). 3. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita, diákönkormányzati részvétel. 4. Egyéni tapasztalatok, vélemények megfogalmazása, gyűjtése. 		
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

6. évfolyam

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok, napirend ismerete, azok közös kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Témakörök:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szabályok lefektetése és elfogadása. 2. Helyes napirend kialakítása. 3. Veszélyes helyzetek elkerülése. <i>Fejlesztési ismeretek:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Házirend, az osztály belső szabályai. 2. Tűz- és balesetvédelem. 3. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Digitális eszközök helyes használata (digitális kultúra kialakítása). <i>Tanulói tevékenység:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 2. A szabályok megvitatása. 3. Időbeosztás, órarend. 4. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. 5. Veszélyforrások felismerése, megvitatása (mozgásállapotból eredő veszélyforrások felismerése, megelőzése illetve a segédeszközök helyes használata)		
Fogalmak	szabály, veszély, tűz, baleset, óra, tanóra, hiányzás, szabadidő, internet, digitális eszközök	

Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és az AAK eszközök használatával. Reális önismeret kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Témakörök:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tulajdonságok megnevezése. 2. A közösséget és az egyént segítő és hátráltató tulajdonságok azonosítása. 3. Saját tulajdonságaim. <p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemzés, reális önértékelés. 2. Milyenek látom társaimat, ők hogy látnak engem? 3. Tulajdonságok összehasonlítása. <p><i>Tanulói tevékenység:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? 2. Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önelemzés). 3. Megfelelő és helytelen viselkedésformák bemutatása helyzetgyakorlatokban. 		
Fogalmak	megfelelő, jó, rossz, tulajdonság, helyes, helytelen, elemzés, önelemzés.	

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Osztályközösséget alakítani. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Témakörök:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kíséni. 2. Aktivitást és együttműködést tanúsítani. 3. A közös eseményeken aktívan részt venni. <p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Saját teendőinek feltérképezése. 2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása (helyzetfelismerés, rugalmas gondolkodás és viselkedés fejlesztése/gyakorlása és a lehetséges opciók elfogadása) 3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). <p><i>Tanulói tevékenységek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tervek készítése, dekoráció készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 2. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban/AAK eszközökkel az eseményről). 3. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita, diákönkormányzati részvétel. 4. Egyéni tapasztalatok, vélemények megfogalmazása, gyűjtése. 		
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. az osztályközösségben való részvételre, annak közös alakítására, együttműködésre, 2. viselkedésének szabályozására 3. a veszélyforrások elkerülésére 4. a szabályok alapvető betartására 5. aktívan részt venni képességeihez mérten az intézmény és a lakóhely életében.
---	---

7. évfolyam

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Jogok és kötelességek, szabályok ismerete és betartása. Veszélyhelyzetek felismerése. Előkészület a pályaválasztásra.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p>Témakörök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jogok és kötelességek megismerése. 2. Az iskolai és otthoni szabályok értelmezése, követésének kialakítása, gyakorlása. 3. Veszélyhelyzetek felismerése és azok elkerülése. 4. Ismeretek a készségfejlesztő iskolai képzésekkel kapcsolatban. <p>Fejlesztési ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tanulói jogok és kötelezettségek, érdekképviselés. 2. Iskolai és otthoni szabályok. 3. Tűz- és balesetvédelem. 4. A továbbtanulással kapcsolatos ismeretek. 5. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság, mozgásállapot, kommunikáció). <p>Tanulói tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tanuló mindennapi életére vonatkozó jogok és kötelezettségek megismerése, összegyűjtése, gyakorlati példák-szituációs játékok. 2. A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása), diákönkormányzati részvétel. 3. A szabályok megvitatása. 4. Segítségkérés veszélyhelyzetben. 5. Kérdések megfogalmazása a továbbtanulással kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság, reális jövőkép). 6. Saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében. 		
Fogalmak	Jog, kötelesség, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, szabály, veszély, mentők, tűzoltó, rendőrség, továbbtanulás, jövőkép, alkalmasság.	

Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Reális önismeret. Törekvés az egészséget védő szokások kialakítására, fenntartására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p>Témakörök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reális önismeret. 2. Az egészség fogalmának ismerete, fontosságának felismerése. 3. A megfelelő, egyénre szabott szokások kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. 4. A digitális eszközök adekvát használata. <p>Fejlesztési ismeretek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemezés, reális önértékelés. 2. Testi, lelki bántalmak, sérelmek következményei. 3. A helyes életvezetés kialakítása. 4. A motiváció és aktivitás fenntartásának módjai, célok és életcélok kitűzésének képessége. 5. Egyénre szabott, az egészség megőrzéséhez szükséges szokások kialakítása, a veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése. 6. Digitális kultúra. <p>Tanulói tevékenység:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemezés készítése és megismertetése a társakkal (önelemzés). 2. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása). 3. A hetirend, napirend és az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása. 4. Célok megfogalmazása, az eléréséhez szükséges lépések felismertetése. 		

8. évfolyam

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Jogok és kötelességek, szabályok ismerete és betartása. Veszélyhelyzetek felismerése. Előkészület a pályaválasztásra.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Témakörök:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jogok és kötelességek megismerése. 2. Az iskolai és otthoni szabályok értelmezése, követésének kialakítása, gyakorlása. 3. Veszélyhelyzetek felismerése és azok elkerülése. 4. Ismeretek a készségfejlesztő iskolai képzésekkel kapcsolatban. <i>Fejlesztési ismeretek</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tanulói jogok és kötelezettségek, érdekképviselés. 2. Iskolai és otthoni szabályok. 3. Tűz- és balesetvédelem. 4. A továbbtanulással kapcsolatos ismeretek. 5. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság, mozgásállapot, kommunikáció). <i>Tanulói tevékenység</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tanuló mindennapi életére vonatkozó jogok és kötelezettségek megismerése, összegyűjtése, gyakorlati példák-szituációs játékok. 2. A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása), diákönkormányzati részvétel. 3. A szabályok megvitatása. 4. Segítségkérés veszélyhelyzetben. 5. Kérdések megfogalmazása a továbbtanulással kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság, reális jövőkép). 6. Saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében.		
Fogalmak	Jog, kötelesség, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, szabály, veszély, mentők, tűzoltó, rendőrség, továbbtanulás, jövőkép, alkalmasság.	

Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Reális önismeret. Törekvés az egészséget védő szokások kialakítására, fenntartására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Témakörök:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reális önismeret. 2. Az egészség fogalmának ismerete, fontosságának felismerése. 3. A megfelelő, egyénre szabott szokások kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. 4. A digitális eszközök adekvát használata. <p><i>Fejlesztési ismeretek:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemzés, reális önértékelés. 2. Testi, lelki bántalmak, sérelmek következményei. 3. A helyes életvezetés kialakítása. 4. A motiváció és aktivitás fenntartásának módjai, célok és életcélok kitűzésének képessége. 5. Egyénre szabott, az egészség megőrzéséhez szükséges szokások kialakítása, a veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése. 6. Digitális kultúra. <p><i>Tanulói tevékenység:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önelemzés). 2. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása). 3. A hetirend, napirend és az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása. 4. Célok megfogalmazása, az eléréséhez szükséges lépések felismertetése. 		

<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képességeihez mértén a reális önértékelésre, – az osztályközösségben való aktív részvételre és annak alakítására, – viselkedésének helyzetekhez alkalmazkodó szabályozására, – a számára megfelelő életviteli szokások azonosítására és gyakorlására, a káros szokások felismerésére, – a veszélyforrások beazonosítására és elkerülésére, – a szabályok alapvető betartására, – aktivitásának fenntartására.
--	--